

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 4 en 5 november 2003

INHOUD

4 november

Opening	2	Reactie in tweede termijn van het college van gedeputeerde staten op de algemene beschouwingen van de fracties	95
Mededelingen	2	- <i>Amendement J (aanvaard)</i>	109
Ingekomen stukken	2	Vaststelling van de brief inzake uitvoering collegeprogramma en van de Nota van Aanbieding en de Begroting 2004	115
Vaststelling van de agenda	2	Zorg dragen voor een veilige (werk)omgeving van het provinciehuis	115
Vaststelling verslag	2	Bezwaarschrift van de heer G.J.J. Beukeveld te Hoorn inzake de reactie van provinciale staten op zijn brief van 15 juni 2003	117
Benoeming leden in commissies	2	Ontwikkeling Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme	117
Algemene beschouwingen in eerste termijn door provinciale staten	2	Bijdrage uit het Fonds flexibel beleid aan project Stroomdal, gemeente Emmen	120
- <i>Motie A (ingetrokken)</i>	13	Drentse gedragscode integriteit Commissaris van de Koningin, gedeputeerde staten en provinciale staten	120
- <i>Motie B (ingetrokken)</i>	13	Bijdrage uit het Fonds flexibel beleid aan project 150 jaar Drents Museum	120
- <i>Motie C (ingetrokken)</i>	25	Sluiting	121
- <i>Motie D (ingetrokken)</i>	32	Toezeggingen	122
- <i>Motie E (verworpen)</i>	32		
- <i>Motie F (ingetrokken)</i>	36		
- <i>Motie G (ingetrokken)</i>	41		
Reactie in eerste termijn van het college van gedeputeerde staten op de algemene beschouwingen van de fracties	41		
Schorsing	65		

5 november

Heropening	67
Mededelingen	67
Vaststelling van de agenda	67
Mondelinge vragen	67
Algemene beschouwingen in tweede termijn door provinciale staten	67
- <i>Motie H (aanvaard)</i>	68
- <i>Motie I (ingetrokken)</i>	68
- <i>Motie J (ingetrokken)</i>	70
- <i>Amendement K (ingetrokken)</i>	72
- <i>Motie L (ingetrokken)</i>	73
- <i>Motie M (aanvaard)</i>	81
- <i>Motie N (verworpen)</i>	89
- <i>Motie O (ingetrokken)</i>	91
- <i>Motie P (aangenomen)</i>	91
- <i>Motie Q (ingetrokken)</i>	92
- <i>Motie R (ingetrokken)</i>	93
- <i>Motie S (verworpen)</i>	94

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 4 en 5 november 2003 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn op 4 november 2003:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin,
voorzitter

de leden (46 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
W.A.R. Boer (PvdA)
H.C.E. Boerland (VVD)
L. Bomhof (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie de Jong)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
J. Pereboom (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G.H. Reukema (CDA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw S. van der Vijver-Geitz (PvdA)

mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
K.J. de Vries (CDA)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van
Drenthe

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J.D. Nauta (directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

H. Beerda (PvdA)
K.N. Blanksma (GroenLinks)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
K. Jonker (CDA)
A. Lanting (VVD)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (9.32 uur) en heet u allen hartelijk welkom. Ik hoop dat we twee dagen van stevige, inhoudsvolle politieke debatten voor de boeg hebben.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van mevrouw Goudriaan en de heren Beerda, Lanting, Blanksma en Jonker. De heren Blanksma en Jonker zijn verhinderd wegens ziekte. Ik stel de staten voor hun namens hen een bloemetje te sturen.

Daartoe wordt besloten.

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de stukken A.1 tot en met A.7, B.1 tot en met B.11 en C.1 en C.2 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik verzoek om agendering van ingekomen stuk B.8 voor de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE).

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. GroenLinks wil graag ingekomen stuk B.3 voor dezelfde commissievergadering agenderen.

De VOORZITTER: Hiervan is aantekening gemaakt.

Vervolgens wordt overeenkomstig het voorstel van de voorzitter besloten.

D. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER: Aangezien ik geen voorstellen van de staten heb ontvangen, is de voorlopige agenda dé agenda geworden.

E. Vaststelling verslag van de vergadering van 17 september 2003

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

F. Benoeming leden in commissies

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat de nieuwe voorzitter van de fractie van GroenLinks mij bij brief van 5 september 2003 heeft voorgesteld om, als gevolg van functiewisselingen binnen de fractie, de volgende wijzigingen aan te brengen in het lidmaatschap van enkele statencommissies.

De heer Langenkamp gaat van de Statencommissie Milieu, Water en Groen (MWG) naar de Statencommissie BFE en de heer Harleman gaat van de Statencommissie BFE naar de Statencommissie MWG.

Ik stel de staten voor dienovereenkomstig te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

G. Algemene beschouwingen in eerste termijn door provinciale staten

De VOORZITTER: Ik wijs de staten erop dat hierbij tevens de navolgende stukken aan de orde zijn:

- Nota van Aanbieding bij de Begroting 2004
- Begroting 2004
- brief van het college van gedeputeerde staten (GS) van 18 september 2003, kenmerk 38/4/2003008620, inzake uitvoering Collegeprogramma

en de op deze punten betrekking hebben verslagen van de Statencommissies MWG, Cultuur en Welzijn (CW), Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit (RIM) en BFE van 29 september en 1, 6 en 8 oktober 2003.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Algemene beschouwingen, wat een prachtige term! We kunnen nu dus eigenlijk vrijuit uitweiden over de stand van zaken, de politiek en de vraagstukken waarmee we in Drenthe worden geconfronteerd. Dat wil ik namens mijn fractie ook graag doen, maar toch heeft de fractie zich hierbij een aantal beperkingen opgelegd en met die beperkingen zal ik nu beginnen.

De eerste beperking is samen te vatten in de veelzeggende spreuk "Geen woorden maar daden".

De PvdA kiest niet voor algemene teksten en kretologie. Wij willen gewoon zeggen waar we voor staan, wat we willen bereiken en hoe we dit willen bereiken. Wat ons betreft staat volgend jaar het "doen" in Drenthe voorop: het moet dus gaan van beleid naar uitvoering.

Waarom gaan we geld uitgeven, waarom gaan we iets doen, hoe gaan we het doen, wanneer gaan we het doen en wanneer is het klaar, daar gaat het om.

Hierbij geldt voor ons steeds dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen en wij vinden dan ook dat onze bijdrage van vandaag toetsbaar en uitvoerbaar moet zijn en dat wij erop moeten kunnen worden aangesproken.

Onze tweede beperking is dat de PvdA deel uitmaakt van het college van GS. Veel van onze wensen en aandachtspunten zijn dan ook al in de vandaag voorliggende stukken verwoord. Naar onze mening is het college de afgelopen periode zeer bemoedigend van start gegaan en wij kunnen de stukken die nu voorliggen dan ook op hoofdlijnen ondersteunen. Dit betekent overigens niet dat wij alle voorstellen zonder meer steunen en dat wij niet kritisch zijn. Ook deze houding zullen wij in het vervolg waarmaken en onze houding kan aan deze uitgangspunten worden getoetst.

Wij geven steun aan de brief van het college van 18 september 2003, die handelt over de uitvoering van het Collegeprogramma. We ondersteunen de nadere uitwerking, de thema's en de genoemde maatregelen. Wij wachten de concretisering van de inhoud van de brief in voorstellen af. Per voorstel en uitwerking zullen wij vervolgens onze steun en instemming bepalen.

De derde beperking is de economische situatie van Nederland en van het Noorden en Drenthe in het bijzonder. Er vallen nogal wat klappen: veel bedrijven moeten sluiten, de werkloosheid loopt op en nogal wat mensen zullen volgend jaar de uiterst vervelende gevolgen van de economische situatie ondervinden. Maar de PvdA zal niet bij de pakken neerzitten. Investeren in Drenthe staat voorop, juist nu!

De PvdA is van mening dat de financiële uitgangssituatie van de provincie Drenthe volop kansen biedt en dat dus niet al te somber moet worden gedaan. Werk is hierbij het centrale thema en dat kan betekenen dat in het verleden gemaakte

keuzes nader moeten worden gezien en eventueel moeten worden heroverwogen.

De vierde beperking hoeft eigenlijk helemaal geen beperking te zijn.

Nogal eens vallen in dit huis de woorden "daar gaat de provincie niet over", of "daar hebben wel als provincie geen invloed op". Als doen het motto is, dan moeten we ons daar maar niet te veel meer van aantrekken. Het gaat erom dat we beleid in actie omzetten, dat vraagstukken worden opgepakt en dat problemen worden opgelost. Ook dit is in het vervolg van onze bijdrage toetsbaar. Voorzitter. Ik heb de uitgangssituatie geschetst en de beperkingen genoemd en ik ga nu over naar de inhoud. Aan het werk, zal ik maar zeggen.

En hiermee kom ik aan het centrale thema voor volgend jaar, namelijk werkgelegenheid en economie.

Ik heb al gewezen op de economische situatie en de gevolgen hiervan voor Drenthe. De PvdA maakt zich nadrukkelijk zorgen over de teruglopende werkgelegenheid. We hebben niet de illusie dat we op Drentse schaal de economie kunnen laten kantelen, maar we willen wel alles uit de kast halen om onze middelen optimaal in te zetten.

Het beleid, de actie, is gericht op het wegnemen van knelpunten en op het aansluiten bij de sterke punten van onze provincie. Hoewel elke dag banen verloren gaan, staan er ook steeds weer vacatures in de kaartenbakken. Het moet dus mogelijk zijn om via na- en bijscholing meer mensen weer aan de bak te krijgen.

In het Europees Sociaal Fonds (ESF) zit zeer veel geld. Dit geld wordt niet opgemaakt, althans niet in ons land, en dat is een van de oorzaken dat Nederland de grootste nettobetaler van Europa is. We hebben de afgelopen weken contact gehad met het ESF-bureau in Drenthe en wij hebben daaruit begrepen dat, in tegenstelling tot eerdere berichten, de ingewikkeldheid van de regelgeving nogal meevalt. De moeilijkheden zouden met name zitten in de praktische toetsing van de regelgeving. Wij moeten proberen iets met dit ESF-geld te doen en daarom zal ik in tweede termijn een motie indienen waarin de staten wordt gevraagd in te stemmen met het initiëren van een Drentse ESF task force die de opdracht krijgt met concrete programma's te komen.

Een zeer belangrijke arbeidsmarkt voor Drenthe is de sector Recreatie en toerisme. Het is een tak van werkgelegenheid die in goede balans is met

onze sterke punten natuur, landschap en cultuur en absolute groeipotenties heeft. Met als vertrekpunt de eigen verantwoordelijkheid van het toeristisch bedrijfsleven geloven wij, ook na het debacle van het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT), in een rol van de provincie op het gebied van promotie van recreatie en toerisme; het gaat dus om publiek-private samenwerking (PPS). Om dit handen en voeten te geven, zullen wij in tweede termijn een motie indienen die de strekking heeft een kwartiermaker aan te stellen die in samenspraak met het bedrijfsleven en de VVV's een blauwdruk moet maken voor een degelijke en toetsbare toekomstige promotie- en marketingorganisatie op provinciaal niveau. Wij gaan uit van een kwartiermaker voor een periode van twee jaar en wij schatten de kosten op ongeveer € 100.000,--.

De PvdA maakt zich zorgen over de gevolgen van de nieuwe Wet werk en bijstand, die per 1 januari 2004 wordt ingevoerd. Het nieuwe beleid legt sterk de nadruk op de doorstroming naar werk. Het is op zich een goed streven, maar de PvdA vraagt zich af wat de gevolgen zullen zijn voor gesubsidieerde banen met een meer structureel karakter. Feit is toch dat in Drenthe een grote groep mensen op zo'n baan is aangewezen, want het gaat om 15% van de arbeidsmarkt. Gemeenten zullen dus uit eigen middelen bij moeten passen.

Tijdens een werkbezoek aan Emmen in september 2003 bleek ons dat dit gemeenten voor grote problemen stelt.

In het Collegeprogramma staat de zinsnede: "... waar nodig voor sociaal evenwicht en als brug naar structurele werkgelegenheid, actief inzetten op gesubsidieerde banen". Wij willen dan ook in het eerste kwartaal van 2004 in overleg met gemeenten, bedrijfsleven en de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) komen met een voorstel tot het instellen van een provinciaal Werkgelegenheidsfonds.

De fractie van de PvdA maakt zich ernstige zorgen over de toekomst na Langman. Het kan niet zo zijn dat het Noorden het in de verdere toekomst zelf maar uit moet zoeken. Er moet in Den Haag nog volop gelobbyd worden en dat zal ongetwijfeld ook gebeuren.

De heer LANGENKAMP: Waarom komt de fractie van de PvdA pas in het voorjaar met een voorstel inzake de Wet inschakeling werkzoekenden

(WIW) en de ID-banen? Waarom kunnen wij daar niet nu al een beslissing over nemen?

De heer VEENSTRA: Wij hebben het gevoel dat wanneer wij nu al met een concreet voorstel komen, dus per baan een bedrag noemen, wij te snel gaan. Wij hebben contact gehad met de FNV, die ook met deze kwestie bezig is en wij denken dat als wij een paar maanden meer tijd nemen, wij met een degelijker verhaal kunnen komen.

Ik kom op het onderdeel Verkeer en vervoer.

De PvdA steunt Kompas op Koers, de keuze voor een integrale benadering van de verschillende infrastructuur- en openbaarvervoernetwerken. Bij de voorbehandeling van het Provinciaal omgevingsplan (POP) II heeft onze fractie haar zorg met betrekking tot de kwaliteit van het openbaar vervoer al uiteengezet en toegezegd met een initiatief tot verbetering te komen. Onze opzet is nog steeds om dit in het voorjaar van 2004 gereed te hebben.

Het college geeft in zijn beleidsbrief aan de uitvoering van een groot aantal projecten in de tijd naar voren te willen halen door tot voorfinanciering over te gaan. Wat de PvdA betreft moet hierbij absolute prioriteit worden gegeven aan de verbreding van de A28 tussen Meppel en Zwolle. Deze verstopte zwanenhals moet absoluut weggenomen worden, vooral in het belang van onze provinciale economie en de werkgelegenheid. Ongetwijfeld wordt de problematiek van de A28 op de juiste plaatsen in Den Haag aangekaart, maar wij willen ons niet te veel door strategie en tactiek laten leiden. Wij willen dat dit probleem met de hoogste prioriteit wordt aangepakt.

In Groningen is een statenbrede motie over de mogelijkheden tot voorfinanciering aangenomen en in Overijssel is bereikbaarheid een van de twee pijlers van het collegebeleid in 2004. Vier provincies moeten, ondersteund door gemeenten, toch in staat zijn om circa 20 km snelweg in een relatief kort tijdsbeslag te verbreden! In tweede termijn zal mijn fractie een motie indienen waarin wordt gevraagd op korte termijn de mogelijkheden van voorfinanciering in beeld te brengen.

Het volgende onderwerp is Ruimtelijke ordening, stedelijke vernieuwing en volkshuisvesting.

POP II is in deze begroting inhoudelijk aan de orde. De PvdA heeft bij de eerste bespreking hiervan al richtinggevende uitspraken gedaan. Zo moet bij de opstelling van woonplannen door de gemeenten het kwaliteitsbeleid voorop staan.

Verder moeten aan de inhoud van een woonplan eisen worden gesteld, moet de bevolking bij het opstellen ervan betrokken worden en moet bij toepassing van de regelgeving maatwerk het uitgangspunt zijn.

Wij hebben ons de afgelopen tijd ook bezighouden met de herstructurering van oudere woonwijken in onze provincie. Wij hebben een bezoek gebracht aan de wijk Krakeel in Hoogeveen, waar op een heel goede manier door bundeling van fysieke en sociale maatregelen een wijk wordt verbeterd. De woningbouwcorporatie Woonconcept doet dit op een heel goede manier en in Emmen speelt Wooncom een heel goede rol, maar het viel ons wel op dat de realisering van wijkvernieuwing in belangrijke mate afhankelijk is van de opstelling van woningbouwcorporaties. Het is een landelijk vraagstuk en de PvdA heeft er heel grote moeite mee dat een publieke taak als wijkvernieuwing afhankelijk is van de opstelling van organisaties die werken met maatschappelijk kapitaal en dat de overheid vervolgens geen enkele grip meer heeft op de aanwending van dat maatschappelijk kapitaal. Wij willen dit de komende tijd wel eens uitzoeken en het is daarbij voor ons bespreekbaar dat de provincie hierin een sterkere aanwijzende rol claimt en misschien dan wel de taak moet overnemen die in het verleden bij de hoofdinspectie lag.

De revitalisering van de bedrijventerreinen is voor de PvdA de komende periode een zeer belangrijk onderwerp. Die revitalisering heeft naast een economische ook een ruimtelijke-orderingskant. Wij zijn van mening dat de provincie bij de fysieke herstructurering een heel belangrijke rol kan spelen. Wij verzoeken het college dan ook op korte termijn onderzoek te doen naar ondersteuningsmogelijkheden van de provincie richting gemeenten, waarbij te denken valt aan expertise en eenmalige financiering van onderdelen van een pilot. De PvdA vindt verder het instellen van een provinciale Grondbank het overwegen waard. Op dezelfde manier als gemeentelijke grondbedrijven werken, zou de provincie een gerichte initiërende en stimulerende rol kunnen vervullen. In de tweede termijn zal ik hierover een motie indienen en ik realiseer mij dat wat hierin gevraagd wordt zeer veel uitzoekwerk vergt.

Ik ga over naar het Onderwijs.

In Drenthe zien wij meer en meer voorzieningen uit dorpen en wijken verdwijnen. Deze zorgelijke situatie heeft verschillende gemeenten er al toe

gebracht initiatieven te ontwikkelen. Wij ondersteunen die initiatieven en wij zien graag dat de provincie de ontwikkeling van brede scholen stimuleert. Wij zien graag dat het college onderzoekt welke ondersteuningsmogelijkheden er voor een Brede school zijn: kinderopvang, welzijnswerk of bibliotheek. Het gaat er gewoon om dat de kinderen er beter van worden.

Het subsidiebeleid is een groot goed en wij willen en kunnen subsidie niet weglaten uit het provinciale beleid. Wij zijn wel van mening dat in de toekomst veel scherper omgegaan moet worden met het bewaken van het nut van subsidies.

Consequent moeten we ons de vraag stellen of een subsidieregeling nog het gestelde doel dient. Ik heb de indruk dat de staten in het verleden niet direct de allerhoogste prioriteit hebben gelegd bij de implementatie en uitvoering van hun besluiten. Het is ons voornemen om in 2004 met name die controlerende rol op te pakken en heel goed te kijken hoe subsidieregelingen en besluiten geïmplementeerd en uitgevoerd worden.

Het college stelt voor € 2 miljoen te reserveren voor de aanleg van een snelle internetverbinding in minstens 85% van de provincie. Wij steunen dit initiatief van harte. Wij verzoeken het college bij de aanbesteding af te dwingen dat het uitvoerende bedrijf in de dunbevolkte delen van Drenthe met zijn werkzaamheden start.

Elk jaar zijn er in Drenthe 900 jongeren die vroegtijdig de school verlaten. Ongeveer driekwart hiervan komt via de hulpverlening weer terug op school en bij ongeveer 250, de harde kern, is dat niet het geval. Dat willen wij niet zomaar laten gebeuren, want die groep wordt hiermee vanaf het begin op achterstand gezet. Wij steunen dan ook de maatregelen die het college voorstelt en zullen de ontwikkeling nauwgezet blijven volgen.

Ook het faciliteren van en inspelen op toekomstige bevolkingsontwikkelingen is van wezenlijk belang. Zorg op maat aan huis, mantelzorg en bereikbare voorzieningen zijn voor de PvdA speerpunten. De vele vrijwilligers die hierbij een rol spelen, moeten we absoluut koesteren.

Voor de PvdA zijn zorg en aandacht voor de natuur en het milieu van wezenlijk belang voor de kwaliteit van Drenthe. Wij hebben meermalen onze zorg uitgesproken over de stagnatie in de grondverwerving voor de ecologische hoofdstructuur (EHS). Nu het Kabinet heeft toegezegd een financiële impuls te geven, is wat ons betreft ook de provincie aan zet.

Wij krijgen graag bij de Voorjaarsnota een uitgewerkt voorstel om een nieuwe dynamiek te verkrijgen.

De heer KUIPER: Mijnheer de voorzitter. Het is mij niet helemaal helder wat de heer Veenstra met de zin over de nieuwe dynamiek bedoelt.

De heer VEENSTRA: Ik heb aangegeven dat de grondverwerving voor de EHS stagneert. Hieraan moet dus een nieuwe impuls worden gegeven en wij vragen het college in het voorjaar met een voorstel hiervoor te komen.

De heer KUIPER: Wij wachten wel af.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik kom op het onderwerp Water. De verdroging en vernatting zal in de hand gehouden moeten worden. Dit zal gevolgen hebben voor de tarieven van de waterschappen en daarom moet er voor de te nemen maatregelen een breed draagvlak in de bevolking zijn.

Wij verzoeken het college in een notitie de staten op de hoogte te brengen van de wijze waarop in samenwerking met de waterschappen draagvlak wordt verkregen en ervoor wordt gezorgd dat een eventuele verhoging van de waterschapslasten op een zo eerlijk mogelijke manier plaatsvindt.

Begin volgend jaar zal de PvdA hierover zelf ook met voorstellen komen en wij zullen niet schromen ook de posities van waterschappen, met name het democratisch gehalte ervan, mee te nemen.

Met betrekking tot de landbouw is de PvdA van mening dat aan de eerder door de staten aangegeven richting ten aanzien van de ammoniakproblematiek vastgehouden moet worden. Staten-breed is uitgesproken dat toegewerkt moet worden naar alternatieven en maatwerk om gedwongen verplaatsing dan wel beëindiging van bedrijven zoveel mogelijk te beperken.

Het college heeft toegezegd met een overzicht te komen van bedrijven die in de knel komen door de wetgeving. Wij gaan ervan uit dat deze inventarisatie uiterlijk in januari 2004 gereed is. Mogelijkheden om bedrijven te verplaatsen en agroclustering van glastuinbouw richting de Veenkoloniën, kunnen we aan de hand van die inventarisatie gericht beoordelen.

Mijnheer de voorzitter. Ik wil ter afronding nog een financiële component aan mijn verhaal toevoegen.

Ik heb veel onderwerpen aan de orde gesteld, maar realiseer mij dat ook veel onderwerpen niet genoemd zijn. Ik heb mij beperkt tot een keuze op hoofdlijnen en heb slechts een aantal speerpunten genoemd. In tweede termijn volgen de vijf door mij aangekondigde moties.

Wij realiseren ons terdege dat met een aantal van onze voorstellen grote bedragen gemoeid zijn. Te denken valt aan de A28, de Grondbank en de grondaankopen in de EHS. Dekking denken wij behalve uit de begroting en de brief van het college in belangrijke mate te vinden binnen de zogenaamde Bestemmingsreserves. Deze reserves beslaan een bedrag van € 45 miljoen. Uitgelopen planning, ontwikkelingen in de tijd en andere afwegingen leiden er naar onze mening toe dat het mogelijk moet zijn uit de Bestemmingsreserves een bedrag van minstens € 4,5 miljoen, dus 10%, vrij te maken. Het terugdraaien van verplichtingen dan wel saneringen ten laste van zo'n dertig bestemmingen moet absoluut mogelijk zijn. Een groot aantal bestemmingen is ruim geraamd en mogelijk niet meer noodzakelijk.

De heer HOLMAN: Voorzitter. De heer Veenstra denkt eenmalig € 4,5 miljoen binnen te halen, toch een aardig bedrag. Maar heeft hij het idee dat hij met die € 4,5 miljoen echt zijn motto "geen woorden maar daden" waar kan maken?

De heer VEENSTRA: Ik denk dat wij een heel eind kunnen komen. Ik wil daar nog wel iets aan toevoegen. Wij vinden de door mij genoemde knelpunten dusdanig belangrijk dat wij naast de Bestemmingsreserves en de mogelijkheden die de begroting en de brief van het college bieden, het benutten van de vrije belastingcapaciteit van de provincie - vanaf 2004 ongeveer € 7,8 miljoen structureel - niet op voorhand uitsluiten.

De heer DOHLE: Het benutten van de motorrijtuigenbelasting (MRB) om geld binnen te halen is wel een optie, maar zodra er nog geen plannen zijn om het geld ook daadwerkelijk uit te geven, hoeven wij nog niet meteen tot het verhogen van de opcenten over te gaan.

Ik ga ervan uit dat de Bestemmingsreserves destijds met verstand van zaken in het leven zijn geroepen en als de heer Veenstra nu zegt dat van een stuk of dertig daarvan best wat geld afgehaald kan worden, dan verzoek ik hem toch iets concreter te zijn, want anders blijft het bij een

oproep richting het college dat die het zelf maar moet doen. Omdat de Bestemmingsreserves destijds met een besluit van de staten zijn gevormd, zullen de staten nu ook moeten aangeven welke zaken zij nu concreet anders beoordelen.

Als het om grote projecten gaat, noemt de heer Veenstra de A28, de Grondbank en de EHS. Wil de PvdA al die projecten aanpakken of zit ook daar een bepaalde prioriteit in?

De heer VEENSTRA: De drie projecten die ik heb genoemd, zijn voor ons hartstikke wezenlijk en ik denk dat de provincie ook in staat is die projecten aan te pakken.

De Bestemmingsreserves zijn in het verleden op een heel zorgvuldige manier totstandgekomen en daar zijn bestedingen bij gezocht. Maar het is nu bijna 2004 en wij constateren dat de werkgelegenheid in Drenthe enorm terugloopt en dat de bereikbaarheid van onze provincie een groot probleem wordt. Wij moeten ook bereid zijn eens gemaakte keuzes te heroverwegen en de PvdA zal met voorstellen komen om van het bedrag van € 45 miljoen zeker 10% tot 15% anders aan te wenden, bijvoorbeeld om het probleem van de A28 aan te pakken.

Hetzelfde geldt voor de vrije belastingcapaciteit. Ook daarvan willen wij het gebruik niet uitsluiten. Het gaat erom dat het probleem tussen Zwolle en Meppel wordt aangepakt. Dat dit gebeurt is van zo wezenlijk belang voor de provincie, dat wij die mogelijkheid zeker ook in beschouwing willen nemen.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ik wil de heer Veenstra vragen of bij het onderzoek dat hij ten aanzien van de Brede school voorstelt ook het onderzoek naar een combinatie van openbaar en bijzonder onderwijs qua huisvesting wordt betrokken.

De heer VEENSTRA: Dat is voor ons zeker een bespreekbare optie.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Het is vandaag voor het eerst dat in de nieuwe statenperiode algemene beschouwingen worden gehouden. Ik wens ons allen een goede vergadering en vooral ook een goed politiek debat toe. Ik hoop dat wij deze twee dagen onze taak als staten waarmaken.

Op 23 april 2003 hebben wij het Collegeprogramma ontvangen. In een eerste reactie heb ik toen opgemerkt dat het programma een aansprekend motto had, namelijk "Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe". Werk is belangrijk en de positie van Drenthe op het gebied van de werkgelegenheid is niet sterk. Versterking van de werkgelegenheid is daarom voor het CDA een belangrijk criterium bij de beoordeling van de begrotingsvoorstellen. We hebben de werkgelegenheidseffecten van de gepresenteerde voorstellen voor beleidsintensivering niet helder terug kunnen vinden.

Ik wil het in deze algemene beschouwingen achtereenvolgens hebben over de begroting zelf, over een forse investeringsimpuls voor de werkgelegenheid en over een versterking van de sociale en culturele infrastructuur in Drenthe. Maar eerst wil ik iets zeggen over onze ervaring met het duale stelsel.

Dit zijn de eerste algemene beschouwingen en de eerste begrotingsbehandeling sinds de invoering van het duale stelsel. Provinciale staten hebben drie rollen.

De eerste is de volksvertegenwoordigende rol. Die is ons bekend en van huis uit zijn wij daar ook wel mee vertrouwd. Het is ook onze eerste legitiematie en ik denk dat wij ons daar de komende periode wel mee zullen redden.

De tweede is de kaderstellende rol. Het is wat lastiger die rol in te vullen. Eigenlijk is 2003 een overgangsjaar. We zijn zoekende om de goede vorm te vinden. PS willen een duidelijke en herkenbare invloed op het beleid en daartoe worden de nodige voorbereidingen getroffen. Het CDA wil echter niet wachten tot volgend jaar; wij vinden dat wij nu al een aantal punten neer moeten zetten. Wij willen het college in ieder geval een financieel kader meegeven; ik kom daar straks nog op terug.

Ten slotte is er de controlerende rol. De Rekenkamer is nog in ontwikkeling, maar onze controlerende rol gaat verder. Wij willen graag in deze statenperiode alle beleidsprogramma's toetsen aan de vraag of wij wel voldoende waar voor ons geld krijgen. Deze wens sluit een beetje aan bij het verhaal van de heer Veenstra. Per slot van rekening geven wij wel zo'n € 300,-- per inwoner van Drenthe uit. De Drenten die wij hier vertegenwoordigen, moeten erop kunnen vertrouwen dat wij met goede dingen bezig zijn. Toetsing op maatschappelijk nut is nodig.

Daarom wil het CDA graag een systematische doorlichting in een vierjarige cyclus van alle beleidsprogramma's. Wij horen graag van de andere fracties hoe zij hierover denken en hoe hieraan vorm en inhoud kan worden gegeven. Ook deze wens sluit redelijk aan bij wat de heer Veenstra hierover heeft gezegd.

Ik kom bij de Begroting 2004. De financiële positie van de provincie is goed en dat stemt gelukkig. Er blijft de komende jaren ruimte voor nieuw beleid. GS kunnen voor het jaar 2004 zelfs € 10 miljoen vrijmaken voor een extra beleidsimpuls. Maar dit bedrag wordt gehaald uit de begrotingsoverschotten, uit een andere berekening van de rente en via de opcenten op de MRB uit de portemonnee van de autobezitters. Dit is wel heel erg eenvoudig, dit is wel lekker gemakkelijk. Het CDA vindt dat het anders kan en anders zou moeten. Er zijn in onze ogen meer mogelijkheden voor een stevige investeringsimpuls. Met betrekking tot de beleidsintensivering wordt in de Nota van Aanbieding gesteld dat voor een aantal beleidsprogramma's investeringen gewenst zijn.

De heer VEENSTRA: Kan de heer Holman zijn uitspraak dat er meer mogelijkheden zijn voor een investeringsimpuls nader toelichten?

De heer HOLMAN: Ik kom daar zo dadelijk op; ik vraag de heer Veenstra nog even geduld te hebben.

Bij de beleidsintensivering gaat het om achttien voorstellen en daar is in de komende vier jaar een bedrag van bijna € 12 miljoen mee gemoeid. Met een paar regels onderbouwingen wordt het uitgeven van soms grote bedragen voorgesteld, maar het is ons op dit moment onvoldoende duidelijk wat wij voor dit bedrag terugkrijgen. Deze opmerking wil niet zeggen dat wij de voorstellen verwerpen, want er zijn ook voorstellen bij die wij van harte ondersteunen, maar wij vinden de onderbouwing nogal dun.

De principiële vraag is of GS morgen aan de slag kunnen als wij vandaag met deze voorstellen akkoord gaan. Willen wij wel op deze manier werken en met elkaar omgaan? Wij denken dat het zo niet moet. Met name met de voorstellen 1, 4, 9 en 13 zijn heel grote bedragen gemoeid en daarvoor vinden wij een nadere onderbouwing nodig. Wij willen eerst aard en omvang van de achterliggende knelpunten kennen en vervolgens willen wij

concrete investeringsvoorstellen zien om aan de hand daarvan te beoordelen of de gesignaleerde knelpunten daarmee daadwerkelijk kunnen worden opgelost. Ten principale gaat het wat ons betreft om het budgetrecht van de staten. Hoe denkt het college hierover? Afhankelijk van de verdere discussie hierover, komen wij hier in tweede termijn op terug.

Ik kom nu op het geld: de uitvoering van het Collegeprogramma en de bestedingsimpuls van € 10 miljoen. De heer Veenstra spreekt in dit geval van "geen woorden maar daden", mijn woorden zijn: "Ambitie is goed, maar die moet vervolgens ook uitgevoerd kunnen worden en daarvoor zijn middelen nodig." Het financiële perspectief van onze provincie is op dit moment rooskleurig.

In april vroeg ik het college of het bereid was meer middelen vrij te maken voor nieuw beleid. Ik noemde toen indicatief het bedrag van € 10 miljoen. Wat dat betreft word ik in de begrotingsvoorstellen op mijn wenken bediend. Maar volgens het CDA kan er veel meer geld worden vrijgemaakt. GS komen inderdaad met voorstellen voor een bestedingsimpuls in 2004 tot een bedrag van € 10 miljoen, maar nergens is sprake van het afbouwen of stopzetten van vigerend beleid. Waarom kan het niet meer zijn dan een bestedingsimpuls van € 10 miljoen? Het gaat nu om een eenmalige impuls, gevoed door incidentele meevallers en met betrekkelijk gering effect op de werkgelegenheid. Het CDA is voorstander van een meer structurele aanpak. Wanneer wij bijvoorbeeld mikken op 10% van de jaarrekening, dan komen wij uit op een impuls van € 15 miljoen voor nieuw beleid. Dát is wat wij zouden willen: niet eenmaal € 10 miljoen maar € 15 miljoen structureel, dus elk jaar. Dan kan nieuw beleid worden ontwikkeld, beleid gericht op het realiseren van robuuste projecten die echt zoden aan de dijk zetten in termen van werkgelegenheid. Dan kunnen wij echt werk maken van werk en van een veilig en sociaal Drenthe. Daarmee moeten wij nu beginnen om volgend jaar bij de behandeling van de begroting 2005 en volgende jaren dit taakstellende bedrag te kunnen realiseren.

De heer DOHLE: Ik vraag mij af hoe de heer Holman die € 15 miljoen bijeen gaat brengen. Gaat het om allemaal oud beleid dat wordt vervangen, komen er bezuinigingen? Wij kunnen natuurlijk bezuinigen wat wij willen, maar

€ 15 miljoen per jaar valt natuurlijk ver buiten de kaasschaafmethode. Om dat bedrag te verdienen, zal in het vlees gesneden moeten worden.

De heer HOLMAN: Het lijkt mij verstandig mijn betoog gewoon voort te zetten, want ik kom daar zo direct op.

De heer VEENSTRA: Betekent hetgeen de heer Holman nu voorstelt dat hij de voorstellen van het college wil laten vervallen of komt wat hij voorstelt daar gewoon bovenop?

De heer HOLMAN: Dat is niet het geval. Het bedrag van € 10 miljoen van GS is natuurlijk een mooi begin, maar dat is eenmalig en in principe kan dat het volgend jaar niet weer besteed worden. Uitvoering van de plannen die wij en de andere fracties zullen noemen, zal vele tientallen miljoenen kosten. Maar wij willen het niet laten bij alleen woorden.

De heer VEENSTRA: En dus komt het CDA straks met dekkingsvoorstellen?

De heer HOLMAN: Wij willen het college de kaderstellende opdracht geven om met dekkingsvoorstellen te komen. Het kan niet zo zijn dat wij vandaag met elkaar de begroting doorlopen en daarin tot een bedrag van € 15 miljoen schrappen. Wij moeten op zoek naar middelen in de lopende begroting en daarom moeten wij beleid durven herprioriteren. Wij moeten nagaan waar dor hout zit, of alle bestemmingsreserves nog nodig zijn voor het goede doel waarvoor ze ooit zijn gevormd, of het ambtelijk apparaat bezig is met de goede dingen en of de organisatie niet efficiënter kan. Het is heel gemakkelijk de eerste € 5 of € 8 miljoen bij elkaar te krijgen. Vervolgens zal heel kritisch moeten worden nagegaan of wij alles wat wij in het verleden deden nu nog steeds willen doen of dat er toch dingen geschrapt kunnen worden. Op die manier kan nog een aantal miljoenen vergaard worden. Verder moet de organisatie kritisch bekeken worden. Dat is een aantal jaren niet gebeurd. Nagegaan moet worden of het efficiënter kan en daar kan waarschijnlijk de laatste € 5 miljoen bij elkaar worden gehaald. Wij geven het college dan de opdracht mee om met deze manier van werken voor de meerjarenbegroting met voorstellen voor een structureel groot bedrag te komen. De staten moeten dan de politieke

discussie aangaan wat zij belangrijk vinden en wat belangrijk is voor de Drentse burger. Dan zal er sprake zijn van aansprekende politiek en dan kunnen de problemen die er in Drenthe zijn, daadwerkelijk worden opgelost. Het eenmalig vrijmaken van een bedrag van € 4,5 miljoen is hartstikke mooi, maar dat is lang niet genoeg voor het verwerkelijken van de ambities die de heer Veenstra zojuist zelf heeft verwoord.

De heer VEENSTRA: Maar de heer Holman zegt nu toch zelf ook dat hij de Bestemmingsreserves als belangrijkste basis voor zijn voorstel ziet?

De heer HOLMAN: Nee, het is een van de delen ervan.

De heer VEENSTRA: Wat zijn die andere delen dan? Denkt de heer Holman € 5 miljoen uit de ambtelijke organisatie te halen?

De heer HOLMAN: Wij denken dat de eerste € 8 miljoen vrij gemakkelijk bijeen te brengen zijn, namelijk de Bestemmingsreserve en een verhoging van de MRB, en dat daarnaast een aantal miljoenen is te halen uit het efficiënter laten werken van de organisatie.

De heer VEENSTRA: Dus de Bestemmingsreserves, de ambtelijke organisatie en de MRB moeten voor de dekking zorgen?

De heer HOLMAN: Die zitten daar in. Maar wij vinden het heel belangrijk dat het beleid eens heel kritisch wordt doorgenomen. Wij hebben het idee dat dit de laatste jaren onvoldoende is gebeurd. Willen wij met alle beleid dat wij de laatste jaren hebben opgezet tot in lengte van jaren doorgaan? Is daar niet wat bij wat wij de komende jaren in zouden moeten ruilen voor nieuw beleid? Onze mening is dat wij oud beleid voor nieuw beleid moeten durven schrappen.

De heer DE HAAS: Als ik de heer Holman goed begrijp, kan wat hij voorstelt een kleine aardverschuiving tot gevolg hebben. In onze optiek hoeft dat niet onzinvol te zijn, maar is het niet verstandig om aan het doen van voorstellen een gerichte takendiscussie vooraf te laten gaan?

De heer HOLMAN: Het was niet mijn bedoeling die discussie op te starten. Het was de bedoeling

te bekijken wat in de achttien beleidsvelden aan oud beleid zit dat voor nieuw beleid zou kunnen worden ingeruild.

De heer VEENSTRA: Kan de heer Holman een voorbeeld noemen van oud beleid dat hij wil schrappen? Het praat wat gemakkelijker als het allemaal wat concreter wordt.

De heer HOLMAN: De valkuil is dat als ik nu een voorbeeld noem, de verdere discussie daarover gaat.

De heer VEENSTRA: Maar de heer Holman heeft er toch vast wel over nagedacht?

De heer HOLMAN: Ik heb de mogelijkheden ook wel in het hoofd, maar ik kan de heer Veenstra op een briefje geven dat als ik nu twee voorbeelden noem, de verdere discussie daarover gaat. Het gaat nu om de kaderstellende opdracht en de kijkrichting naar de meerjarenbegroting.

De heer DOHLE: Het CDA spreekt over een kaderstellende opdracht, maar dan moet ook helder zijn wat die opdracht precies inhoudt en, om de waarheid te zeggen: ik snap er nog steeds niets van. Ik kan best begrijpen dat iemand door het bos heenloopt om het dorre hout weg te halen, maar als hij dat elke dag doet, zal de opbrengst behoorlijk mager zijn.

Voor bezuinigingen geldt hetzelfde verhaal. Op een gegeven moment kan niet verder bezuinigd worden zonder dat het echt pijn gaat doen.

De heer Holman stelt verder voor het in de efficiency te zoeken en ik ontkom er dan ook niet aan de concrete vraag te stellen met hoeveel, naar de mening van de heer Holman, arbeidsplaatsen minder de organisatie in dit huis toe kan. Als de heer Holman kaderstellend bezig wil zijn, moet hij aangeven waar het geld vandaan moet komen en volgens mij ontkomt de heer Holman er met zijn voorstel niet aan in het ambtenarenbestand te snijden.

De heer HOLMAN: Dat zou kunnen, maar dat is dan wel de uitkomst van de discussie.

De VVD uit al jaren de wens dat oud beleid voor nieuw beleid geschrapt moet worden en uit de discussie in de commissievergadering kreeg ik het idee dat de mening van de VVD redelijk bij die van ons aansloot.

De heer DOHLE: Maar het ging ons niet om structurele uitgaven en zeker niet om zulke hoge bedragen.

De heer VEENSTRA: De heer Holman zegt kaderstellend te werk te willen gaan, maar hij geeft het college de opdracht oud beleid voor nieuwe beleid in te ruilen. Is dat kaderstellend? De heer Holman kan toch aangeven welk beleid het CDA zelf wil laten vallen? Tot het voorjaar was het CDA deel van het college en het was dus zelf medeverantwoordelijk voor het beleid. De heer Holman kan nu dan toch wel aangeven welk beleid naar zijn mening moet komen te vervallen?

De heer HOLMAN: Als ik zeg dat een X-aantal arbeidsplaatsen geschrapt moet worden of dat een bepaald beleid gestopt moet worden, dan gaat de verdere discussie daarover. Het gaat erom dat, willen wij werkelijk onze ambitie waar maken, er anders gewerkt moet worden. Wij moeten hetgeen wij tot nu toe hebben gedaan kritisch bekijken en wij zullen structureel geld moeten vrijmaken voor de grote projecten die wij de komende jaren op willen pakken.

Het college komt zelf met twaalf projecten, maar met het bedrag dat nu beschikbaar is kan slechts een aanzet tot de oplossing worden gegeven. Willen wij die problemen werkelijk oplossen, dan zullen wij structureel geld vrij moeten maken. Dát is het punt.

De heer VEENSTRA: De heer Holman wil dus eigenlijk hetzelfde doen als het college nu heeft gedaan: geld vrijmaken voor nieuw beleid.

De heer HOLMAN: Wij zetten ons ook niet af tegen de voorstellen van het college en ook niet tegen wat de heer Veenstra heeft gezegd. Wij constateren alleen dat wanneer wordt uitgegaan van "geen woorden maar daden" en als de inzet is om werk van werk te maken, er geld vrijgemaakt moet worden om wat te kunnen doen. Anders constateren wij volgend jaar weer dat dit en dat opgepakt moet worden, maar dat daar geen geld voor is. De oplossing van de PvdA om het aantal opcenten op de MRB maar tot het maximale op te voeren is natuurlijk een mogelijkheid, maar wel een heel eenvoudige. Wij moeten kritisch durven kijken of geen taken kunnen worden geschrapt, waarmee ook geld vrijkomt. Het is dus en-en.

Daarmee kan een groot bedrag worden verkregen en met dat geld kunnen nieuwe projecten worden aangepakt.

De heer DOHLE: Maar dan zullen we toch eerst een takendiscussie moeten voeren. Het verhogen van de MRB is gemakkelijk, maar daarbij wordt dan wel vergeten dat ook inwoners van Drenthe met een laag inkomen autorijden.

Wat de heer Holman doet, is in wezen hout verzamelen en dan zal hij ook in jong en vers hout moeten snijden, want anders komt hij nooit en te nimmer aan structureel € 15 miljoen. De heer Holman moet dan ook met een voorstel komen om bepaalde taken te laten verdwijnen. Als alleen op het geld wordt ingestoken, blijft het bij woorden en blijven de daden achter. Want wie gaat het dan allemaal invullen?

De heer HOLMAN: Dat doen wij met elkaar.

De heer Dohle kan niet van ons verwachten dat wij met het voorstel komen om € 15 miljoen structureel vrij te maken. Wij geven het college de opdracht met voorstellen te komen en wij gaan dan de politieke discussie aan over welk beleid wel en welk beleid niet geschrapt kan worden. Als het geld er is, gaan wij de discussie aan wat wij belangrijk vinden en wat naar onze mening naar de toekomst toe gedaan moet worden.

De heer DE HAAS: Ik kan een heel eind met de heer Holman meegaan, maar mijn conclusie uit hetgeen de heer Holman nu zegt is dat hij in feite de zaak omdraait. De staten moeten eerst een takendiscussie voeren, want de opdracht aan het college zal ingekaderd moeten zijn.

De heer HOLMAN: Maar die takendiscussie moet voorbereid worden.

De heer DE HAAS: Maar dat is toch een zaak van de staten en niet van het college?

De heer HOLMAN: Als de staten dit moeten doen komt het tot niets, want dan komt het geld nooit bij elkaar.

De heer DE HAAS: Die mening deel ik niet.

De heer VEENSTRA: De heer Holman spreekt voor zichzelf, neem ik aan.

De VOORZITTER: Ik sta nog twee interrupties toe en daarna moet de heer Holman zijn betoog voortzetten, respectievelijk afronden.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik vind het toch wel interessant worden. Wij vragen ons af wat de positie van het CDA is, want met wat de heer Holman nu zegt, wordt duidelijk afstand genomen van wat er in de vorige statenperiode is gebeurd.

Mag ik uit de woorden van de heer Holman concluderen dat de provincie in de toekomst projecten uit eigen geld kan financieren en het niet hoeft te laten bij voorfinancieren? Ik denk in dit verband aan bijvoorbeeld het openbaar vervoer.

De heer HOLMAN: Dat is wel de achterliggende gedachte. De problemen zijn er en als wij die willen oplossen, zullen wij geld vrij moeten maken. Vervolgens moet in de staten de discussie plaatsvinden over welke problemen dan opgelost moeten worden en aan de oplossing van die problemen wordt dan vervolgens het geld besteed. Dat is exact het denken achter mijn voorstel.

De heer LANGENKAMP: Daarmee neemt het CDA echt afstand van het beleid in de vorige periode waarin de gedeputeerde zei dat als de provincie geld beschikbaar stelt, terwijl het Rijk dit eigenlijk zou moeten doen, het geld weg is. Wij willen dat overigens graag doen en wij horen nu graag of ook het CDA van mening is dat de provincie eigen geld in diverse projecten moet stoppen.

De heer HOLMAN: Ik denk dat de realiteit mij gebied te zeggen dat het gewoon die kant op moet, omdat de provincie anders niet tot daden komt.

De heer VEENSTRA: Ik heb toch de indruk dat de heer Holman een ballon oplaat. Hij zegt kaders te willen stellen, maar hij voegt daaraan toe niet in staat te zijn oud beleid voor nieuw in te ruilen. Dat laat hij aan het college over en dat vind ik wat gemakkelijk.

De heer HOLMAN: Wij zijn daar wel toe in staat, maar het is op dit moment nog voorbarig. Het principe is vandaag aan de orde en wij stellen een kader door te zeggen dat wij naar de toekomst toe de manier waarop tot nu toe is gewerkt, iets bij

willen sturen. Wij willen dat er structureel geld vrijgemaakt wordt voor grote projecten.

Mijnheer de voorzitter. Het CDA wil de sociale en culturele infrastructuur versterken en verbreden. Juist als wij werk willen maken in een sociaal en veilig Drenthe, moeten wij het sociale aspect niet onderbelicht laten.

Niet voor niets hebben wij ons verkiezingsprogramma de titel "Ieder mens telt" meegegeven. De opleiding van jongeren en de verbreding van de aansluiting op de arbeidsmarkt is bijvoorbeeld een van de zaken waaraan wij graag zouden willen werken. Economische en technische ontwikkelingen stellen op dit moment hoge eisen aan de beroepsbevolking en de schoolverlaters. De werkende beroepsbevolking moet vaker worden bijgeschoold en aan de groep toetreders tot de arbeidsmarkt worden steeds hogere eisen gesteld. Wat dat betreft juichen wij het voorstel van het college toe om maatregel 19-geld in te zetten. Met name de jeugdwerkloosheid verdient bijzondere aandacht, want voor een jongere die van school komt is er niets frustrerender dan dat hij geen positie op de arbeidsmarkt kan krijgen. Maar daarnaast zijn er de hoger opgeleiden. Wij zien dat grote aantallen van hen na het afronden van hun studie Drenthe verlaten omdat er onvoldoende werk zou zijn. Vanuit het bedrijfsleven wordt dit echter weersproken. Wel constateert men dat de aansluiting van schoolverlaters op de arbeidsmarkt hiaten vertoont. De opleidingsinstellingen werpen de bal terug met de bewering dat het bedrijfsleven onvoldoende duidelijk maakt wat er aan de opleidingen moet veranderen. Het CDA roept het college op om vanuit zijn coördinerende rol het overleg tussen het onderwijs en het bedrijfsleven op gang te brengen, teneinde tot een betere afstemming te komen.

Wij vragen ook aandacht voor degenen die het extra moeilijk hebben, namelijk de groepen uit het voortgezet speciaal onderwijs en het vmbo. De kern van het probleem is dat de desbetreffende scholen door hun geringe omvang vaak onvoldoende middelen hebben om goede technische apparatuur aan te schaffen. Daarnaast zijn ze te vaak ook te kleinschalig om adequate arbeidstraining te geven. Wij hebben vernomen dat in de provincie Groningen dit probleem al eerder is onderkend en dat daarvoor oplossingen zijn aangedragen. Wij verzoeken ons college deze problematiek nader te onderzoeken door bij de desbetreffende scholen te inventariseren of er op een

of meer plaatsen in Drenthe behoefte is aan de oprichting van een arbeidstrainingscentrum en ons hierover te informeren.

Ook de leefbaarheid op het platteland vinden wij zo'n sociale component. De versterking van de sociale en culturele infrastructuur, maatregel 11, heeft de warme belangstelling van het CDA. Wij zijn blij dat het college dit CDA/PvdA-initiatief van een paar jaar geleden weer heeft opgepakt. Wij hebben al eerder een pleidooi gehouden voor het oprichten en instandhouden van multifunctionele zorg- en dienstencentra. Hierbij willen wij met name aandacht vragen voor de voorzieningen op het platteland. Wij vragen het college zich in te spannen voor het samenbrengen van de partijen die van belang zijn voor de plattelandsvoorzieningen. Daarbij denken wij aan het onder één dak brengen van een aantal diensten, niet alleen uit de zorgcentra maar ook uit de sfeer van de commerciële dienstverlening. De dorpshuizen of andere vrijkomende gebouwen zouden bijvoorbeeld een plek kunnen bieden aan die multifunctionele dienstencentra. Het CDA vraagt het college nadrukkelijk hiermee aan de slag te gaan en de daarvoor benodigde middelen uit de voorgenomen reservering van € 1 miljoen beschikbaar te stellen. Zodra aan het eind van het jaar een eerste sociaal rapport verschijnt, zal duidelijk worden waar de knelpunten zitten.

Ook ondersteuning van vrijwilligersorganisaties vinden wij zo'n sociale component die aandacht verdient. Organisaties die dankzij de inzet van veel vrijwilligers draaien, verdienen ondersteuning. Voor de kwaliteit van de samenleving zijn vrijwilligers onmisbaar. Vrijwilligers zijn de smeerolie van de samenleving. Vrijwilligers geven handen en voeten aan een groot deel van het welzijnsbeleid. De provincie kan hierbij stimulerend optreden, bijvoorbeeld door de scholing van vrijwilligers te ondersteunen. Het CDA wil de voornemens van het college op dit terrein krachtig ondersteunen. Is hiervoor in de meerjarenbegroting wel voldoende geld gereserveerd? Het laatste punt dat ik op dit terrein wil noemen, is de ondertiteling van programma's van RTV Drenthe voor slechthorenden. Wij hebben met belangstelling het antwoord van het college op vragen hierover gelezen. Als dit uit sociale overwegingen werkelijk belangrijk wordt gevonden, zal hiervoor, wanneer blijkt dat het nodig is, geld beschikbaar moeten worden gesteld.

In de brief van 18 september 2003 worden voorstellen gedaan ter uitwerking van het Collegeprogramma. Het CDA ziet de concrete voorstellen voor de genoemde maatregelen met belangstelling tegemoet. De bevordering van de werkgelegenheid en de bijdrage aan de versterking van de sociale en culturele infrastructuur zullen wij als belangrijke toetsstenen hanteren. Net als de PvdA willen wij graag fors inzetten op werkgelegenheid en de nodige zaken op het gebied van de infrastructuur. Als er dan € 15 miljoen extra te besteden komt, zal dit bedrag gebruikt moeten worden voor het kanaal Almelo-Coevorden, de N32 en de aansluiting van de A28 op de A32 bij Meppel. Het moet er nu maar eens van komen en wij moeten niet de situatie hebben dat we over tien jaar nog steeds over een wenselijke oplossing praten.

Ik zal een motie indienen om dit allemaal nu eindelijk maar eens op te pakken. Hetzelfde zou ook kunnen gelden voor de Veenkoloniën, want wij doen wel iets maar dat lost het probleem niet echt structureel op. En om ook in het toerisme voor een goede doorstart te zorgen en werkgelegenheid te creëren, willen wij wel geld beschikbaar stellen.

In het duale stelsel verwacht het CDA van het college dat het voldoende ruimte geeft aan de staten. Wij willen graag hier de discussie aangaan welk beleid kan worden stopgezet en welk nieuw beleid er moet komen. Dat betekent dat er geen dichtgetimmerde voorstellen moeten zijn. Wij verwachten in de aanloop naar de Voorjaarsnota dan ook nader uitgewerkte voorstellen met mogelijkheden voor alternatieven en met mogelijkheden om keuzes te maken.

Wij hebben vandaag geprobeerd het accent te leggen bij wat wij belangrijk vinden en bij wat wij graag gerealiseerd zien.

Voorzitter. Het CDA heeft in deze algemene beschouwingen geprobeerd een vertaling te geven van zijn Verkiezingsprogramma. We weten dat onze kiezers dit van ons verwachten. Daarom is dit Verkiezingsprogramma voor onze keuzes kaderstellend. Wij voelen ons bij dit alles geïnspireerd en gesterkt vanuit onze bijbelse waarden en normen.

Voorzitter. Wij zitten in deze ring vanuit verschillende achtergronden, maar met hetzelfde doel: goede dingen doen voor Drenthe en voor de Drenten. Uitgaande van hetzelfde doel hoopt het CDA op een goede en vruchtbare samenwerking.

Voorzitter. Ik wil ten slotte de twee moties indienen.

Motie A

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 4 en 5 november 2003,*

kennisgenomen hebbende:

van de eerste uitwerking van het Collegeprogramma, zoals verwoord in de brief van 18 september 2003 aan de voorzitter en de leden van provinciale staten van Drenthe,

van mening zijnde:

- *dat de werkgelegenheid in Drenthe een stevige impuls nodig heeft,*
- *dat de sociale en culturele infrastructuur in Drenthe versterking behoeft,*

constaterende:

dat de financiële positie van de provincie ruimte biedt voor een structurele beleidsimpuls,

verzoeken:

het college met ingang van 2005 structureel € 15 miljoen uit de meerjarenbegroting vrij te maken voor een grondiger en meer robuuste uitvoering van het Collegeprogramma, in het bijzonder op het gebied van de werkgelegenheid en de sociale en culturele infrastructuur

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

Motie B

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 4 en 5 november 2003,*

van mening zijnde:

- *dat de werkgelegenheid in Drenthe een stevige impuls nodig heeft,*
- *dat een goede weginfrastructuur daarvoor noodzakelijk is,*

constaterende:

dat de rijksoverheid zijn bijdrage aan de financiering van de uitvoering van grote rijkswegenprojecten temporiseert,

verzoeken:

- a. *het college met voorrang te onderzoeken in hoeverre met behulp van provinciale voorfinanciering en particuliere ondersteuning de uitvoering van de aansluiting van de A28 op de A32 bij Meppel in de tijd naar voren kan worden gehaald en over de uitvoeringsmogelijkheden provinciale staten te informeren,*
- b. *het college dit project als één van de belangrijkste maatregelen op te nemen in de Voorjaarsnota 2004 wanneer voornoemd onderzoek uitwijst dat realisatiemogelijkheden aanwezig zijn,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik wil maar eens vanaf dit spreekgestoelte spreken. Dualisme, doelmatigheid en ook dat het maar eens anders moet, is de basis van mijn verhaal en hoe kan ik dat gemakkelijker onderstrepen dan door eens van een ander kathedraal te spreken?

De VOORZITTER: U spreekt nu wel aan de kant van mijn verkeerde oor.

De heer DOHLE: Als dat ertoe leidt dat ik minder onderbroken wordt, kan dat een voordeel zijn.

De VOORZITTER: En nu heb ik toch echt niet gehoord wat u zei.

De heer DOHLE: Dat ziet er goed uit.

Voorzitter. Als we niet beter wisten, zouden wij kunnen gaan denken dat de wereld sneller is gaan draaien. Het is hectiek alom. Je bent nog niet ergens mee klaar of je moet alweer wat anders. Wanneer je niet uitkijkt, haalt de draaiing van de wereld je in en loop je achter de feiten aan. Snelheid van denken en handelen bepaalt je succes; ook in de Drentse rust en ruimte ontkomen wij daar niet aan.

Snelheid van handelen vraagt om visie, daadkracht, flexibiliteit en een goed getraind lichaam. De juiste mentaliteit is misschien nog wel belangrijker. Je moet er ook echt voor willen gaan! Zo is Schotland-Nederland nog geen gelopen koers ... Met een investering van € 10 miljoen voor het komende jaar zet het college naar onze mening een passende stap. Een flinke stap bovendien en ook een moedige stap. Het college steekt zijn nek uit met een grote ambitie zonder daar concrete plannen voor op tafel te hebben. In de Statencommissie BFE heeft mijn fractie daar haar bezorgdheid over uitgesproken. Komt het allemaal wel goed?

Wanneer wij nu de voorgestelde uitvoering van het Collegeprogramma goedkeuren als een juist antwoord op de problemen van deze tijd, is de uitdaging van het college ook onze uitdaging geworden. Dan zullen de staten bij hun controlerende taak ook open moeten staan voor het experiment en de risico's die daarbij horen. Ik wil hiermee geen vrijbrief geven aan het college. Vrijblijvend is het allerm minst. Maar wanneer we nu de messen slijpen om over een jaar eens flink af te rekenen, slaan we de durf en ambitie dood. Een uitdaging wordt het ook voor het ambtelijk apparaat. Dat zal meer moeten doen met dezelfde middelen, meer uitvoering vooral en met een focus die minder gericht is op beleid en meer op resultaat.

De provincie Drenthe is uitgeroepen tot de beste overheidswerkgever van dit land. Laat dat een stimulans zijn, want veranderen is een continu proces dat heel veel energie vraagt. Het continu aangaan van uitdagingen hoort daarbij.

Voorzitter. Als je een flinke sprong wilt maken, moet je niet te veel ballast meenemen. Tijdens het congres van het Interprovinciaal Overleg (IPO) zei minister Remkes het als volgt. "Provincies moeten niet holle bollegijzen, maar zich concentreren op hun eigen verantwoordelijkheden." Hij doelde daarbij speciaal op de zorg voor een goede fysieke leefomgeving.

Natuurlijk heeft de provincie ook een belangrijke verantwoordelijkheid voor de sociale leefomgeving. De jeugdzorg is daar een voorbeeld van. Toch spreekt de boodschap van Remkes ons aan. Maak keuzes, richt je daarbij vooral op je eigen taken en spreek de andere overheden aan op de taken die zij hebben. Het heeft iets van een wijze tegeltjesspreuk: "Doe wat je doen moet, snel en goed".

Keuzes maken is ook kijken of dat wat je doet ook anders en beter kan. De rol van de provincie ten opzichte van de groter geworden gemeenten vraagt om zo'n heroriëntering. Deze herijking van de positie van de provincie hebben wij gemist. Nieuw beleid heeft geen oud beleid vervangen, maar is er gewoon bijgekomen. Een luxe die wij ons niet kunnen permitteren. Tien miljoen is veel, maar nog lang niet genoeg. Daarvoor moet er nog te veel gebeuren.

De heer HOLMAN: Ik begin het nu al niet te snappen. De heer Dohle houdt ongeveer hetzelfde betoog als ik hield en net zei hij dat niet te zien zitten. Wat is het nou?

De heer DOHLE: Ik had deze opmerking verwacht, maar ik hoopte dat de heer Holman mij nog vijf zinnen zou gunnen, waarna ik hem op zijn wenken zou bedienen. Maar dat doe ik nu dan maar meteen.

Waar het in principe om gaat, is dat de heer Holman zegt dat er bezuinigd moet worden. Dat hebben wij in de Statencommissie BFE ook gezegd. Verder zegt hij dat oud beleid vervangen moet worden door nieuw. Nou, dat is al zo'n beetje onze huisleuze. Daar gaat het dus allemaal niet om. De intentie van de door de heer Holman ingediende motie onderschrijven wij; dat is het probleem niet. Wij moeten nieuw beleid creëren en daarvoor oud beleid inleveren, maar waarom het gaat is de doelstelling van € 15 miljoen structureel. De financiering die de heer Holman daarvoor aangeeft is toch een andere dan ons voor ogen staat.

De heer HOLMAN: Hoeveel geld leveren de ideeën van de VVD dan op? Wat levert het inleveren van oud beleid op?

De heer DOHLE: In de Statencommissie BFE hebben wij het college gevraagd met bezuinigingen te komen, omdat het niet verantwoordelijk bezig is wanneer het alleen met nieuwe dingen komt. Een zichzelf respecterende organisatie kijkt ook naar wat de heer Holman "dor hout" noemt. Het college heeft hierop geantwoord dit te zullen doen en bij de Voorjaarsnota met het resultaat hiervan te zullen komen. Dat is wat ons betreft een prima moment. Het is niet zo dat, wil je het goed doen, volstaan kan worden met zomaar een bedrag de lucht in te slingeren. Dat doe ik nu dan

ook niet. En een goede verstaander weet nu wat ik bedoel.

De heer HOLMAN: Als de heer Dohle het gemakkelijker vindt dat hij de motie indient en dat het CDA die dan steunt, dan vind ik dat ook best als de intentie welke kant we op moeten gaan maar goed is. Ik heb het idee dat wij ongeveer over hetzelfde spreken.

De heer DOHLE: Er is nog een tweede ding waar ik bezwaar tegen maak en dat is dat de heer Holman zegt dat er eigenlijk een fonds voor de grote projecten moet komen. Ik ben niet zo verschrikkelijk voor allerlei fondsen, omdat die vaak een eigen leven gaan leiden. De provincie Gelderland had ook een Fonds grote projecten, waaruit de aankoop van een mooi voetbalstadion is gefinancierd, maar ik weet niet of dat nu iets is waarop wij in Drenthe zitten te wachten. Wij hebben een Fonds flexibel beleid, waarin ook nu weer een extra dotatie wordt gedaan. Wat mij betreft is dat fonds flexibel genoeg en ik kan mij goed voorstellen dat er bij de Voorjaarsnota een voorstel komt om dat fonds verder op te krikken. Bij mijn weten heeft er in het verleden wel een miljoen of twintig in gezeten en daar kan best het nodige mee worden gedaan.

Het college heeft toegezegd in de Voorjaarsnota met zijn keuzes te komen en daarmee wordt die Voorjaarsnota een belangrijk document, want het gaat namelijk om de verhouding tussen vaste en flexibele kosten. Van de investeringen blijft nu te veel steken in de apparaatskosten. Het beleid moet meer resultaat opleveren, de verhouding tussen vaste kosten en output zal anders moeten worden.

De heer HOLMAN: En ook daar zijn wij het over eens.

De heer DOHLE: Ik had ook niet anders verwacht. Als het goed is, is iedereen het daarmee eens. In de Statencommissie BFE heeft mijn fractie kritiek geleverd op de wijze waarop de begroting is gepresenteerd: te weinig transparant, uitgaven vaak niet gekoppeld aan concrete prestaties, vergelijking met voorgaande jaren ontbreekt, enzovoorts. Wij stonden vrijwel alleen met onze kritiek. Maar vanuit onverwachte hoek kregen wij steun. In een artikel in Binnenlands Bestuur van afgelopen week kwam de Algemene Rekenkamer met

precies dezelfde kritiek op de provinciale begrotingen. Het zou fraai zijn wanneer komend jaar wel vergelijkingen mogelijk waren, zodat de transparantie en controleerbaarheid van de stukken toenemen.

Voorzitter. De fractie van de VVD wil zich de komende jaren extra richten op stimulering van de werkgelegenheid, de leefbaarheid van het platteland, transparante regelgeving en een effectief subsidiebeleid. Ik loop deze punten graag kort even langs.

De heer ENGELS: Ik hoorde met vreugde de heer Dohle zeggen dat hij niet zo tevreden was over de manier waarop de begroting is aangeleverd. In het begin van zijn betoog suggereerde de heer Dohle min of meer dat de brief van 18 september, waarin de uitwerking van het Collegeprogramma staat, vandaag door de staten moet worden goedgekeurd en dat, als wij dat doen, dat betekenis heeft. Als de heer Dohle al kritiek heeft op de programmabegroting die qua detaillering en uitwerking toch veel verder gaat dan de brief van 18 september, kan ik niet begrijpen hoe hij kan zeggen dat die brief van 18 september vanaf vandaag wel als kader kan worden gebruikt. Dat vind ik moeilijk met elkaar te rijmen en daarom hoor ik daar graag wat meer over.

(Voorzitter: de heer Looman.)

De heer DOHLE: Het zijn in de eerste plaats twee verschillende stukken. In de begroting wordt heel gedetailleerd aangegeven wat het college voor bepaalde zaken wil, maar er wordt geen vergelijking gemaakt met bijvoorbeeld het resultaat en de begroting van 2002. Dat maakt de begroting wat minder transparant en daar heb ik een opmerking over gemaakt. Omdat die cijfers er gewoon zijn, waren ze ook vrij simpel te leveren geweest.

Op het moment dat gesproken wordt over personeelskosten, zou eigenlijk op een rijtje moeten staan hoe die er precies uitzien. Die zijn nu in allerlei andere posten opgenomen en het is heel lastig om die kosten eruit te halen. De begroting zal dus op een andere manier opgezet moeten worden. Het was dus gewoon een technisch verhaal over hoe de cijfers zijn gepresenteerd. Wij hebben niet gezegd dat de cijfers er niet zijn. Die zijn er wel, maar het gaat er nu om hoe die worden gepresenteerd.

In het Uitvoeringsprogramma van het college mist in principe de onderbouwing, maar er spreekt wel een enorme ambitie uit. Wij steunen die ambitie. Het college heeft daar vervolgens indicatieve bedragen aangehangen. In de Statencommissie BFE hebben wij gezegd dat wij hopen dat het op deze manier lukt en dat zeg ik nu opnieuw, want het is nog "a hell of a job" om het beleid volgend jaar in daden om te zetten.

Ik heb niets anders willen zeggen dan dat, wanneer wij hier met ons allen de doelstelling van het college goedkeuren, wij ook de plicht hebben ervoor te zorgen - wij zijn dan medeverantwoordelijk - dat dat bedrag volgend ook daadwerkelijk aan de uitvoering kan worden besteed. Wanneer wij de gang van zaken ophouden door alles tot ver achter de komma uit te willen discussiëren, gaat het zeker niet lukken.

De heer ENGELS: Geeft de brief van 18 september, waarin het college zelf niet eens om goedkeuring vraagt, dan inderdaad aanleiding om dat op deze manier in deze vergadering vorm te geven? Het college zegt eigenlijk in de brief: dit is wat wij ons voorstellen, dit zijn onze ambities, die gaan wij allemaal nog uitwerken, er is slechts indicatieve dekking en wij willen graag op voorhand met de staten van gedachten wisselen over de richting van het beleid. Dan kunnen wij morgen toch niet een brief gaan goedkeuren die als een soort van autorisatie over de begroting heen functioneert?

Laat ik het anders zeggen: de heer Dohle wil meer met de brief dan het college vraagt. Het college heeft vervolgens in de commissie ook nog wat anders geroepen, maar daar kom ik straks nog wel op. Het college vraagt de staten niet de brief goed te keuren om deze vervolgens als kader te hanteren. Het is een discussiestuk. Vandaar dat ik val over het woord "goedkeuring".

De heer DOHLE: Volgens mij staat de brief wel op de agenda van deze vergadering.

De heer ENGELS: Jawel, maar slechts ter bespreking en om een richting aan te geven. Het college wil graag van alle fracties weten of het een beetje op de goede weg zit.

De heer VEENSTRA: De agenda is aangepast. De huidige versie verschilt van de vorige.

Op de voorlopige agenda voor 5 november is de brief nu anders geagendeerd.

De heer DOHLE: Maar los daarvan zie ik niet in waarom wij niet kunnen zeggen dat wij het een goede weg vinden het op deze manier te doen. Als de heer Engels over het woord "goedkeuring" valt, dan wil ik daar wel een andere positieve kwalificatie voor aangeven; daar heb ik geen moeite mee.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat ik de heer Dohle wel op weg kan helpen. Is hij van mening dat er nu al een besluit kan worden genomen of dat dit pas bij de Voorjaarsnota kan?

De heer DOHLE: Over het Uitvoeringsprogramma?

De heer LANGENKAMP: Ja, over alle bedragen en over de invulling.

De heer DOHLE: Wat mij betreft is het niet meer dan een uitgesproken ambitie.

De heer LANGENKAMP: En de beslissingen worden dus bij de behandeling van de Voorjaarsnota genomen?

De heer DOHLE: Dat kan wel veel eerder. Op het moment dat er concrete plannen zijn, zullen wij die beoordelen. En dat kan dus ook al op 17 december zijn.

De heer LANGENKAMP: Maar de staten hebben toch de procedure afgesproken dat, met inbegrip van wat dan bekend is over de financiële middelen, de finale beslissing bij de Voorjaarsnota wordt genomen?

De heer DOHLE: Maar er ligt toch een concreet voorstel voor om € 10 miljoen te investeren? Dat geld moet volgend jaar worden uitgegeven. Als wij met de bespreking hiervan tot de Voorjaarsnota moeten wachten, dan zijn wij een half jaar verder.

De heer ENGELS: Maar wat nu voorligt, kan de heer Dohle toch geen concreet plan noemen? Ik kom daar verder in mijn eigen verhaal nog wel op terug.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Dohle zijn betoog te vervolgen.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik heb aangegeven dat wij ons de komende jaren extra willen richten op de stimulering van de werkgelegenheid, de leefbaarheid van het platteland, de regelgeving en een effectief subsidiebeleid.

Met de herziening van het subsidiebeleid worden wij op onze wenken bediend. De Drentse contourennota komt ook op een goed moment, gelet op de doorwerking die de landelijke bezuinigingen in onze provincie zullen hebben. Kernvragen wat betreft het verstrekken van subsidie zouden wat ons betreft moeten zijn: heeft de provincie hier een taak en welk doel streeft zij dan na? Een liberaal uitgangspunt is om daarbij ook de verantwoordelijkheid van de burgers zelf te betrekken. Het subsidiebeleid van de provincie raakt de Drentse samenleving in al haar geledingen. Daarmee is het ook politiek een gevoelig onderwerp. In de Statencommissie CW hebben wij gepleit voor een heldere definitie van begrippen als kunst, cultuur, folklore, evenement, festival enzovoorts. Ook daarmee zullen de afwegingen echter nog lastig zijn. Transparantie voorkomt veel onrust.

In dezelfde commissievergadering hebben wij gemotiveerd aangegeven waarom wij af willen van de huidige versnippering van gelden. De provincie heeft niet overal nog een taak en als het doel al wordt bereikt, gebeurt dat niet altijd efficiënt. Bovendien streven vaak meer organisaties naar hetzelfde doel. Door de spreiding van de middelen zijn deze organisaties vaak te kwetsbaar en komen ze onvoldoende uit de verf. De burgers zien door de bomen het bos niet meer en merken ook te weinig van alle inspanningen. De kool en de geit sparen wordt sympathiek ervaren, maar levert niet het beoogde resultaat. Ook de ambtelijke inzet is met al die kruimelbedragen niet doelmatig meer. Recent onderzoek naar welzijnsinstellingen voegt daar nog aan toe dat het te vaak ontbreekt aan deskundigheid, toezicht en resultaatbeoordeling; constatering die er ook voor pleiten overheidsgeld kritisch te verstrekken aan organisaties met voldoende professionaliteit. En dat vereist een zekere omvang. Voorzitter. Anders doen betekent niet per definitie dat wij ook minder willen doen. Zo wordt op dit moment een inventarisatie gemaakt van waardevolle Drentse cultuurgoederen.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op die subsidies. De heer Dohle zegt daarover nogal wat, maar wat beoogt hij daarmee?

De heer DOHLE: Wij willen meer samenwerking en wellicht ook fusie van organisaties die zich met dezelfde zaken bezighouden. En dat leidt naar onze overtuiging weer tot een hogere output van die organisaties.

De heer HOLMAN: Maar ik kan mij ook voorstellen dat dit leidt tot bezuinigingen. Wil de heer Dohle dat bespaarde geld dan inzetten binnen die beleidsvelden of is het een verkapt bezuinigingsvoorstel op een beleidsveld?

De heer DOHLE: Ik wil daar op dit moment helemaal niet op vooruitlopen. De Contourennota komt nog. Ik vind het subsidie-instrument van de provincie van absoluut wezenlijke waarde voor het reilen en zeilen van wat er in de provincie op maatschappelijk en cultureel vlak allemaal gebeurt. Het is absoluut niet zo dat wij de discussie ingaan met het idee dat er zoveel miljoen af moet.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

Mijn fractie wil niet een afweging hoeven maken tussen een weg of een kanaal en jeugdzorg. Laten wij eerst maar eens kijken hoe de herijking uitpakt, want wij zijn absoluut van mening dat met minder meer kan worden gedaan.

Ik wil mijn verhaal over de Drentse cultuurgoederen wel even afmaken, want daar hebben wij een motie voor klaar liggen; alleen, mooier dan een motie indienen, is dat het college zegt de inzet mee te willen nemen. De inzet is om met de Drentse erfgoederen die zo karakteristiek zijn, extra voorzichtig te zijn, want als die erfgoederen verdwijnen komen ze nooit meer terug. Het gaat dan om cultuurgoederen variërend van landschapselementen tot stookhokken en van zand- en klinkerwegen tot historische gebouwen. Het is een brede inventarisatie die op dit moment wordt gemaakt en op zich is het later niet moeilijk te achterhalen wat er wordt bedoeld en waar het is, want dat wordt nu vastgelegd. Wij zien de bescherming hiervan graag opgenomen in de nieuwe planvorming van het college.

Voorzitter. Gisteren heeft het college het ontwerp voor het POP II gepresenteerd. Uitgangspunt daarin is dat de mens centraal staat. De VVD steunt die visie van harte. Het zijn de Drentse burgers voor wie we het allemaal doen. Los van de uitgangspunten van het POP weegt op gebiedsniveau de wens van de burger daarom zwaar, zeker net zo zwaar als het pakket aan regels. Het gaat ons vooral om de verbetering van de totale kwaliteit van het ruimtelijk gebied. Om dat te bereiken moeten regels soms ruimte bieden voor creativiteit. Het gaat meer om de geest van de regeling dan om de regeling zelf. Zowel bij de verstedelijking als op het platteland zijn er problemen. De oplossing ligt niet altijd in een strikt toepassen van het POP. De belangen zijn vaak groot en voorzichtigheid is daarom geboden.

Uit het dit jaar gehouden onderzoek "Midden- en kleinbedrijf (MKB) op het platteland" van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat in het Noorden vier op de tien MKB-bedrijven in plattelandsgemeenten zijn gehuisvest. Samen zijn zij goed voor 27% van onze werkgelegenheid. Er valt dus op het platteland ook veel te verliezen bij een strikte toepassing van regels. Te meer wanneer wordt bedacht dat een vitale economie een van de voorwaarden is om de gewenste leefbaarheid te bereiken.

Mijn fractie komt in een latere fase wel met een uitgebreide reactie op het POP. Wat ik hier heb willen zeggen, is dat het POP naast een goede visie ook een heleboel regels in zich heeft. Hoe de overheden met die regels omgaan, is cruciaal. Niet het verbod maar het alternatief brengt ons verder. Pas dan staat de burger écht centraal. Het zou goed zijn om met een leefbaarheidstoets de effecten van het POP op de voet te volgen.

De heer HOLMAN: Moet ik deze woorden begrijpen als een oproep aan het college om een minder strikte toepassing van regels en meer flexibiliteit?

De heer DOHLE: Het is een oproep om vooral ook voorzichtig te zijn met het opleggen van verboden zonder daarbij het alternatief te presenteren, dit om een doodslag of kaalslag van belangrijke economische stimulansen voor de leefbaarheid op het platteland te voorkomen. Voor de rest is het vooral ook een oproep om niet te zeer te kijken naar vierkante meters en dat soort criteria, maar vooral

ook – en ik begrijp wel dat het een wat ongrijpbaar begrip is – te kijken of de kwaliteit in een gebied erop vooruitgaat. Dat kan betekenen dat voor het geven van een kwaliteitsimpuls aan een gebied wellicht een regeltje of contourtje in het POP moet worden opgeschoven.

De heer HOLMAN: Een opmerking als die van gedeputeerde Haarsma gisteren, dat een schuur wel mag als het per saldo maar minder meters is, spreekt de heer Dohle dus niet aan.

De heer DOHLE: Nee, als die schuur er veel mooier van wordt door op een andere manier te bouwen, dan moet vooral niet naar het aantal vierkante meters worden gekeken. Wat ons betreft gaat het om de verbetering van het totale gebied en dat kan best voorbij een bepaald aantal meters gaan.

Ik wil nog wel even ingaan op het kanaal Coevorden-Almelo. Ik hoor graag van het college of het bereid is om in overleg met de provincie Overijssel te bekijken of bij een gebleken groei van het scheepvaartverkeer ook de laatste verbreding van dat kanaal aangepakt kan worden. In concreto gaat het dan om een investering van een kleine € 2 miljoen in 2005 of 2006. Het is bekend dat Drenthe tot nu toe zijn investeringen heeft gedaan en dat Overijssel bezig is dit ook te doen. Ik denk dat het nu het moment is om te kijken of de markt op die verbreding of verdieping van het kanaal reageert. Mocht dat het geval zijn, dan zien wij graag in 2005 of 2006 ook activiteiten om het kanaal geschikt te maken voor schepen tot 800 ton.

De laatste opmerking die ik op dit moment over het POP wil maken betreft de EHS. Om de doelstelling van 2018 nog een beetje in zicht te houden, willen wij een aantal knelpunten dat al een tijd bestaat uit de weg ruimen. Totdat het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) weer aan financiering toekomt, stellen wij voor het bedrag dat in de begroting is opgenomen voor de aankoop van particulier bos te kapitaliseren. Aankoop van bos voegt in onze ogen geen natuur toe en kan daarom wel wat uitstel velen.

Wanneer wij de begrote € 295.000,-- kapitaliseren bij het Groenfonds, levert dat voldoende geld op om de knelpunten op te ruimen. Zo halen we de voltooiing van de EHS wat dichterbij.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Het bedrag van € 295.000,-- is volgens mij wel het eerste concrete bedrag dat de heer Dohle in zijn hele verhaal noemt. Klopt de uitleg van zijn woorden dat door aankoop de kwaliteit niet verhoogd wordt en dat hij bij aaneengesloten stukken geen belang heeft, terwijl hij op een ander moment heeft gezegd dat hij spreiding van middelen ook niet goed vindt, omdat dan door de bomen het bos niet meer kan worden gezien? De heer Dohle ziet dus geen kwaliteitsverhoging wanneer op aaneengesloten gebieden een beleid kan worden gevoerd en daarom stelt hij voor dit bedrag te schrappen; heb ik hem zo goed begrepen?

De heer DOHLE: Als de heer Hornstra het zo heeft begrepen, heeft hij de nuancering gemist. Als het gaat om de EHS, gaat het wat ons betreft niet om het al of niet in bezit hebben van de grond, maar om de inrichting van het gebied. Op het moment dat er sprake is van particulier bos en wij kopen dat aan, verandert dat bos niet plotseling. Bos is op zich ook natuur. Het gaat dus om het leggen van prioriteiten. Wij leggen onze prioriteit niet bij het aankopen van bos. Dit uitgangspunt geldt totdat het Ministerie van LNV weer middelen beschikbaar heeft - volgens minister Veerman zal dit in 2006 of 2007 het geval zijn - want daarna vallen de bedragen weer vrij. Wat ons betreft kan op dit moment het aankopen van bos wel enig uitstel velen en daarom willen wij het beschikbare bedrag gebruiken voor het oplossen van knelpunten uit de EHS. Die moeten wij voorfinancieren en de dekking van die voorfinanciering hebben wij hiermee gevonden.

Omdat het hier gaat om een wijziging van de begroting, zullen wij hierover een amendement indienen.

Tot slot de werkgelegenheid. Het gaat niet zo goed met de economie in Nederland. We zijn te duur. In Drenthe, zo zal in januari wel blijken, gaat het iets minder slecht, misschien omdat we hier wat minder duur zijn. Het gaat vooral slecht met de werkgelegenheid en dat komt in onze provincie met haar vele nevenvestigingen altijd extra hard aan.

We hebben dus werkgelegenheid nodig. De extra investeringen van € 10 miljoen leveren op zichzelf werk op, maar natuurlijk veel te weinig. Zelf investeren in directe werkgelegenheid, hoe sympathiek ook, is een druppel op de gloeiende plaat. Hetzelfde geldt eigenlijk ook voor de ID-banen.

De meeste banen worden gecreëerd door de markt en die stimuleer je vooral door te investeren in een goed ondernemingsklimaat. Zorg ervoor dat Drenthe er goed bij ligt om optimaal te profiteren wanneer de economie weer aantrekt.

Een van de grootste knelpunten daarbij is de A28 en dat knelpunt bestaat eigenlijk al te lang. Daarom vraagt de VVD om een versterkte inzet. Bundel alle krachten in een Stuurgroep A28 en roer de trom. Naast de stille diplomatie willen wij actie in plaats van reactie. En dat mag ook best wat kosten. Bij de realisering van de A37 hebben we gezien dat zo'n aanpak werkt.

De regering wil inzetten op kansrijke regio's. Het is typisch noordelijk om te denken dat wij dat dus niet zijn. Van de regio's met de grootste groei staan Noord-Drenthe en Zuidwest-Drenthe in de top drie van Nederland, aldus de Rabobank. We liggen qua bedrijvigheid flink achter op de Randstad, maar die staat vrijwel stil terwijl wij groeien, dan wel minder hard krimpen. Onderzoek wijst dat al een paar jaar uit. Misschien hebben wel onszelf voor de rest van Nederland in een achterstandssituatie geplaatst om subsidies binnen te halen, maar we moeten ook laten zien dat we kansrijk zijn en dat we goede plannen hebben. Samen met het bedrijfsleven moet het lukken dat beeld uit te dragen.

Het bedrijfsleven mag ook best wat krachtiger voor de dag komen. Het is in de eerste plaats zijn eigen belang. Ook al zijn er best dwarsverbanden, marketing is de zorg van het bedrijfsleven, de infrastructuur de onze. Bij het agendapunt over het NNBT kom ik daar graag op terug. Het mag er in onze provincie soms best wel wat verhitte aan toegeaan: dan druipt de stroop vanzelf uit de actie! Voorzitter. Een prima voorbeeld van je maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen voor een goed ondernemersklimaat is het initiatief van MKB-Nederland om zich in te zetten voor tien-duizend leerbanen in ons land. De VVD heeft daar snel op ingehaakt, want het is een initiatief dat uitstekend past in ons streven om onderwijs en arbeidsmarkt te versterken. Een kwartiermaker heeft voor ons de benodigde contacten gelegd en een Drents actieplan geschreven. Iedereen heeft daar kennis van kunnen nemen. In een motie vragen wij ermee in te stemmen het plan ter besluitvorming op de agenda van onze vergadering van 17 december te plaatsen.

Met vierhonderd leerbanen in Drenthe worden vierhonderd jongeren opgevangen die anders

weinig kansen op de arbeidsmarkt hebben. Het levert ook vierhonderd gekwalificeerde vakmensen op waar het MKB zijn voordeel mee kan doen. Ons voorstel levert bovendien de basis voor een goede samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven voor verdere activiteiten. Wij pleiten voor de oprichting van een Drents Coördinatiecentrum Arbeidsmarkt om die positie te bestendigen en verder uit te bouwen. Het is een aanzet die samen met wat er al is en wat er nog moet komen over een paar jaar tot de conclusie leidt dat wij werk gecreëerd hebben en dat het hier socialer en veiliger is geworden.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik ga als vanouds aan uw linkerzijde staan. Dit is wellicht symbolisch ten opzichte van de VVD en misschien leidt mijn bijdrage ook tot verhitte debatten.

Voorzitter. De wereld om ons heen verandert, de wereldeconomie verslechtert en leefbaarheid en veiligheid worden steeds meer gevoelswaarden. De bezuinigingskou voelt anders aan dan het cijfertje aangeeft. De hele wereld komt heel gemakkelijk de Drentse politiek binnen en de vraag is dan: moeten, willen of mogen wij daar iets mee. Ik ben blij met de suggestie van de PvdA dat meer gekeken moet worden naar wat nodig is dan of het wel binnen onze regeltjes past. Daarom hebben wij in het verleden ook de problematiek in Irak en het asielzoekersbeleid op tafel gelegd, naar ons idee wezenlijke problemen. We stellen voor meer projectmatige commissies in te stellen; dat past in het dualisme dat wij nu aan het invoeren zijn. Wij vinden dat er nu overgeschakeld moet worden op een andere werkwijze en daarom stellen wij - het is maar een voorbeeld - de huidige commissie-indeling ter discussie.

GroenLinks vindt de invulling en uitwerking van de Statenagenda van groot belang. De brief van het college van 18 september vinden wij interessant, maar het college heeft een beleidsarme begroting gemaakt om de staten ook nog wat te zeggen te geven. Vandaag hebben de staten de gelegenheid uit te spreken wat zij willen en als de centen erbij zijn, als de bezuinigingen enzovoorts allemaal bekend zijn, gaan wij in het voorjaar de keuzes maken. Dat doen wij nu niet, hoe verleidelijk dat misschien ook is.

Gelukkig hebben de fracties met elkaar de leefbaarheid bovenaan de statenagenda gezet.

Voor GroenLinks is de leefbaarheid in de kleine kernen heel belangrijk. Het steeds maar toeneemende autogebruik leidt niet tot een verhoging van die leefbaarheid. Het aantal dodelijke slachtoffers en de slachtoffers die in ziekenhuizen en revalidatieklinieken terechtkomen, is voor ons onaanvaardbaar. Zelfs voor verwezenlijking van de neerwaarts bijgestelde doelstellingen zijn de beschikbare middelen veel te weinig. De rust, de ruimte en de veiligheid worden zo in Drenthe steeds meer aangetast.

Als het om het openbaar vervoer gaat, doet de provincie niet veel meer dan de rijksbezuinigingen doorschuiven. GroenLinks ziet het openbaar vervoer als een belangrijke sociale functie voor die leefbaarheid. Wij vragen de staten vandaag uit te spreken - ik heb het niet in een motie verwoord, want ik vind dit eigenlijk heel erg logisch - dat het openbaar vervoer op zijn minst op het huidige peil blijft.

Daarnaast is er het probleem van de aanbestedingen. In beginsel kan iedere keer een andere maatschappij het vervoer gegund krijgen en dat zorgt voor overgangsproblemen. Wij wachten in dezen op een uitspraak van de rechter en de prijs van het kaartje zal mede afhankelijk zijn van die uitspraak.

De heer DOHLE: GroenLinks vraagt de staten uit te spreken dat het openbaar vervoer op peil moet blijven, maar hoe stelt die fractie zich dat voor?

Als het op het openbaar vervoer aankomt, is Drenthe de provincie die bekend staat om de lege bussen. Moeten die lege bussen blijven rijden?

De heer LANGENKAMP: Ik vind dit een beetje een flauwe opmerking. In het verleden zijn vanuit de staten heel wat voorstellen gedaan om tot ont-schotting te komen en daaruit efficiencywinst te halen. Het moet niet zo zijn dat er allerlei bussen langskomen en dat de reiziger maar moet afwach-ten in welke bus hij kan stappen. Op dat terrein is nog een enorme winst te halen, maar daarvoor is wel afstemming met gemeenten, Wet voorzienin-gen gehandicapten(WVG)-vervoer enzovoorts nodig. Het is een lopend proces.

De heer DOHLE: Precies. Wij zijn daar druk mee doende en daarom vraag ik mij af of de heer Langenkamp oproept tot handhaving van de status quo of dat hij het college oproept vooral verder te gaan met de modernisering. Dat laatste

vind ik toch een heel wat positiever geluid dan de heer Langenkamp zojuist liet horen.

De heer LANGENKAMP: In mijn volgende zinnen volgt het antwoord.

Met betrekking tot de overgangsproblemen wachtten wij de uitspraak van de rechter af en wij pleiten er daarom voor een Bureau Openbaar Vervoer (BOV) op te richten waar echte BOV'ers werken. Die "boffers" ontwikkelen niet alleen uitdagend en coördinerend beleid, maar zij beheren ook gebouwen, personeel en bussen, die vervolgens aan de nieuwe vervoerder worden geleased. Uiteraard kost dat de provincie eigen geld.

GroenLinks heeft op dit punt een gemakkelijke keuze te maken, want wij zijn niet voor de zweef-trein. In onze optie is er dus heel wat geld over en dat geld willen wij besteden aan onder andere een verbetering van het openbaar vervoer, de verkeersveiligheid en de aankoop van natuur. Zolang het geld nog niet beschikbaar is, vinden wij een verhoging van de opcenten met een bepaald per-centage heel aanvaardbaar. Ik heb daarom ook heel geïnteresseerd geluisterd naar de inbreng van het CDA en de PvdA, waarin sprake was van een beschikbare ruimte van € 7 miljoen. Aan het eind van mijn betoog zal ik een motie indienen waarin de staten wordt gevraagd de opcenten met 5% te verhogen en wel zo spoedig mogelijk.

Voorzitter. Verkeersmaatregelen blijven van het grootste belang. De discussie over de drempels geeft aan dat het tijd is voor andere maatregelen, want wat wettelijk wordt afgesproken moet uitgevoerd en gehandhaafd worden. Ook op dit punt zullen wij met een motie komen.

De heer ENGELS: Voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op de opmerkingen van de heer Langenkamp over de opcenten. Ik wil eerst zeggen dat de heer Langenkamp begon met een aantal heel goede opmerkingen.

De heer LANGENKAMP: Dank u wel, ik ga bijna door de grond.

De heer ENGELS: Ik moet deze opmerking straks ook in mijn fractie uitleggen, maar goed.

De heer Langenkamp maakte goede opmerkingen over integrale besluitvorming, over begroting, brief, Voorjaarsnota enzovoorts. Ik heb nu de indruk dat de heer Langenkamp een motie gaat indienen waarin hij toch weer een onderdeel eruit

licht, want hij wil zo spoedig mogelijk de opcenten verhogen.

De heer LANGENKAMP: Ja, zo spoedig mogelijk bij de Voorjaarsnota.

Ik had de valkuil van de heer Engels voorzien.

De heer ENGELS: Laat de heer Langenkamp daar vooral mee doorgaan.

De heer LANGENKAMP: Ik zal verder een motie indienen waarvan de strekking is te onderzoeken of in Drenthe een experiment mogelijk is met computergestuurde snelheidsbeperking. Auto's met een dergelijke voorziening kunnen na het passeren van het bord 50 km ook niet harder meer rijden. Op kleine schaal is deze mogelijkheid al onderzocht en in het buitenland zijn hiermee ook al proeven gedaan. Een dergelijk project betekent voor Drenthe niet alleen een kans zich als een veilige provincie te profileren, maar is ook een enorme stimulans voor de informatie- en communicatietechnologie (ICT)-werkgelegenheid. Maar wij beseffen terdege dat dit project voor heel wat juridische haarkloverij kan zorgen.

De bereikbaarheid over water is ook van belang, want daarmee kan een vermindering van het vrachtvervoer over de weg bereikt worden. Wij brengen op dit punt een motie uit 1999, over het verdiepen van het kanaal Almelo-Coevorden, in herinnering. Nu Overijssel geld beschikbaar stelt en de gemeente Coevorden en bedrijven investeren, mag de provincie Drenthe niet afhaken en het signaal afgeven dat het allemaal nog onderzocht of bewezen moet worden. De heer Dohle noemt de procedure in het Meerjarenprogramma infrastructuur en transport (MIT), maar ik heb liever dat hij het niet bij woorden laat en tot daden komt en voorstelt daar ook eigen geld in te steken. Het deel dat de provincie Drenthe moet betalen is vrij gering: met een relatief kleine investering kan heel veel bereikt worden. Ik zal hierover morgen mede namens de fractie van het CDA een motie indienen.

De heer DOHLE: Ik neem aan dat het de heer Langenkamp bekend is dat Drenthe in principe zijn opdracht heeft volbracht om dat kanaal toegankelijk te maken voor schepen tot 600 ton en dat Overijssel nog een inhaalslag heeft moeten plegen.

De heer LANGENKAMP: 600 ton is volgens mij niet juist; de heer Dohle zal 300 of 400 ton bedoelen als het om het hele traject gaat. In Overijssel gaat het over 600 ton, maar in 1999 heeft GroenLinks samen met de heer Caspers van de VVD een motie ingediend om te werken aan een toegankelijkheid voor schepen tot 1.000 ton.

Zo'n vaarweg biedt een goed alternatief.

Voorzitter. Voor onze kernen is behoud en versterking van de werkgelegenheid en het voorzieningenniveau van wezenlijk belang. Wij willen in dit verband wijzen op de Veenkoloniën, vaak een achterstandsgebied genoemd, maar waar we ook een voorsprong kunnen behalen. Op de langere termijn verdwijnt de aardappelteelt uit dat gebied en dat biedt de kans om vanaf het begin toerisme en recreatie een steeds belangrijker plaats te geven. In de verkiezingstijd hebben wij het gebied vanaf de Veenkoloniën tot en met de Lünenburgerheide al het Natuurpark genoemd. GroenLinks stelt voor hiernaar een haalbaarheidsstudie te laten verrichten.

In een ander deel van Drenthe biedt de aaneensluiting van het Drents-Friese Wold en het Dwingelderveld via het Ooster- en Westerzand een goede mogelijkheid voor het toerisme. Ik heb POP II nog niet gelezen, maar GroenLinks ziet graag dat die verbindingsschakel er op korte termijn komt en de naam maakt ons dan niets uit. Dezer dagen wordt ook veel gesproken over de promotie van Drenthe, soms achter gesloten deuren, maar wij stellen in het openbaar voor een landelijke campagne te starten met als slogan "Drenthe blikvrij!" De uitstraling van Drenthe moet er een zijn van schoonheid en milieubewustzijn. Weg met alle mogelijke troep in berm, bos en buurt.

De landbouw is van steeds minder economisch belang en wij willen het primaat daarvan in het POP in de zones 1 en 2 laten vervallen. De provincie zou meer grip moeten krijgen op de ruimtelijke ontwikkelingen door de zonering specifieker in te delen. De discussie over lelieteelt in verband met water en beschermingsmiddelen maakt duidelijk dat wij meer zouden moeten kunnen sturen waar wat wel en wat niet mag. Dus bijvoorbeeld geen lelieteelt grenzend aan natuurgebieden en geen lelieteelt in waterwinningsgebieden. Daarnaast denken wij natuurlijk aan stimulering van biologische landbouw. De nieuwe genteelt wijzen wij absoluut af. Het instellen van een Grondbank om voor dit alles gericht beleid te

ontwikkelen is hard nodig en ik ben blij dat de PvdA dit nu ook aandurft. Ik ben geneigd te zeggen dat het licht weer gaat schijnen.

Als het gaat om de werkgelegenheid, dan denk ik meteen ook aan de mensen die daar niet of nog niet van profiteren en dan met name aan de jongeren.

De heer VEENSTRA: Ik heb over een Grondbank gesproken in het kader van de revitalisering van bedrijventerreinen. Wil GroenLinks de Grondbank ook voor dat doel inzetten?

De heer LANGENKAMP: Jazeker. Wat ik heb gelezen over hoe het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) de Grondbank wil inzetten, lijkt mij ook goed. Maar ook bij de compensatiegedachte in het kader van de EHS is het goed een sturingsmiddel te hebben om de grondontwikkelaar eens voor te kunnen zijn. Als wij de Veenkoloniën op den duur op een bepaalde manier willen inrichten, moeten wij nu al dingen kunnen aankopen.

De heer VEENSTRA: Wij hebben de Grondbank genoemd in het kader van werkgelegenheid en economie, dus voor bedrijventerreinen, en dat is ook het hoofddoel waarvoor wij die bank zouden willen inzetten. Onderschrijft GroenLinks dat uitgangspunt?

De heer LANGENKAMP: Niet als hoofddoel, maar wel als een van de vele mogelijkheden om ervoor te zorgen dat de overheid niet altijd achter de projectontwikkelaar aan komt, maar veel meer kan sturen om de doelstelling van haar beleid te bereiken.

Mijnheer de voorzitter. De fractie van de VVD pleit in het kader van het scholingsoffensief voor vierhonderd leerbanen en wij zullen, als hierover een motie wordt ingediend, die steunen. Wij zullen in december aanvullingen voorstellen die vooral gericht zijn op de mensen die net met heel veel pijn en moeite via allerlei integratietrajecten weer aan de bak zijn gekomen en er nu binnen de kortste keren weer uit dreigen te vliegen. Het gaat dus niet alleen om de schoolverlaters, maar ook om de mensen die al ingestroomd zijn en er nu weer heel snel uit dreigen te vliegen.

Voor de werkgelegenheid zijn ook de ID- en WIW-banen van groot belang. Ook wij zijn in Emmen geweest en wij hebben de wethouder de

provincie horen oproepen nu eens wat te doen. Het is weliswaar niet echt een taak van de provincie, maar de provincie zou best wat meer kunnen doen. Het is dan ook niet zozeer mijn als wel zijn idee dat ik in een motie heb verwoord. Wij willen dat het vooral voor de kleinere gemeenten duidelijk wordt dat wij geld beschikbaar stellen om hun problemen op te lossen. Vooral gemeenten met acht of negen ID-banen kunnen maar heel moeilijk ruimte vinden om die banen te behouden. Ik zal een motie indienen waarin wij voorstellen per baan € 1.000,-- aan de gemeenten over te maken. De bezuinigingen waarmee de gemeenten geconfronteerd worden, moeten naar onze mening door de provincie worden overgenomen.

De heer VEENSTRA: GroenLinks stelt voor € 1.000,-- per baan beschikbaar te stellen. Wij hebben ons met deze materie beziggehouden en wij hebben gemerkt dat er aan deze materie nogal wat haken en ogen zitten. Vooral het structurele karakter van deze bijdrage is een belangrijke factor. Wil GroenLinks de bijdrage van € 1.000,-- per arbeidsplaats structureel maken?

De heer LANGENKAMP: Nee. De ID- en WIW-banen komen nu in de knel. Er moeten nu conciërges ontslagen worden en daarom moet er nu wat gedaan worden. Maar de bijdrage is niet structureel.

De heer VEENSTRA: Maar als de bijdrage niet structureel is, is het eigenlijk een wassen neus, want dan verdwijnen die banen misschien niet nu maar over een tijdje toch wel.

De heer LANGENKAMP: Ik zou het geen wassen neus willen noemen. Ik noem het een signaalfunctie. Wij willen het positieve signaal afgeven dat de provincie achter de kleine gemeenten staat. Daarnaast willen wij samen met de gemeenten, werkgevers en instellingen flankerend ondersteunend beleid ontwikkelen om ze op die manier te helpen het op structurele basis allemaal beter te krijgen.

De heer VEENSTRA: Over het laatste ben ik het met de heer Langenkamp eens. Maar is het niet beter te wachten met de motie tot over een paar maanden een degelijk voorstel voorligt?

De heer LANGENKAMP: Ik heb eerlijk gezegd het idee dat we dan te laat zijn. De WIW-banen vliegen er nu uit. In de gemeenten Midden-Drenthe, Westerveld en Emmen moest per 1 september een conciërge vertrekken. Om wachtgeldverplichtingen en dergelijke te voorkomen, zijn die mensen ontslagen. De onrust is er nú. Als we een half jaar wachten, zijn we, vrees ik, te laat.

Mevrouw DE VRIES: Ik ben het met de heer Veenstra eens dat als het voorstel van GroenLinks wordt gevolgd, het probleem nu wel even wordt opgelost, maar dat wij volgend jaar weer met exact hetzelfde probleem geconfronteerd worden. Het lijkt mij daarom wijs even af te wachten en te bekijken of er een manier is om echt iets te doen. Dat lijkt mij te verkiezen boven het voorstel van GroenLinks, want daarmee gooien wij volgens mij het geld gewoon weg.

De heer LANGENKAMP: Het gaat mij erom dat we iets bereiken. Misschien kunnen wij in overleg gezamenlijk een motie opstellen. Wij hebben contact gehad met de FNV en ook van die kant horen wij dat er wel degelijk nu wat moet gebeuren. Natuurlijk is een structurele oplossing moeilijk, want wij kunnen het rijksbeleid niet volledig opvangen.

Voorzitter. Onze Drentse kernen staan bekend om hun vele monumenten - de VVD heeft er een motie over aangekondigd - rieten daken en dergelijke. Wij willen door het ineenschuiven van de verschillende regelingen bevorderen dat een monument samen met zijn omgeving wordt beschermd.

Er zijn vele kansen en vele bedreigingen en het is tijd om de handen ineen te slaan. Wij lazen de brief van het college over het Fonds vitaal platteland. Dat idee ondersteunen wij wel, maar wij zouden het ruimer willen opzetten. Het moet een fonds zijn dat de kernen in hun facetten ondersteunt. Leefbaarheid van kleine kernen vereist geïntegreerd werken en dus het samenvoegen van incidentele en structurele fondsen. Het gaat allemaal heel veel extra geld kosten. Het bedrag van € 10 miljoen dat het college opvoert, willen wij in eerste instantie reserveren voor het uitvoeren van de Statenagenda en dan vooral voor het Fonds vitaal platteland.

De heer Fransen deed in zijn jaarrede voor het IPO-congres een leuke suggestie om de eigen middelen van de provincie te vergroten. "Een

oplossing die geen geld kost en door de wetgever geboden kan worden, is de aanpak van snelheidsovertreders met een bestuurlijke boete. In plaats van schaarse politiemannen in te zetten om bonnen uit te schrijven, kunnen we provinciale opsporingsambtenaren het werk laten doen." Het is geen nieuw idee, maar het extra geld dat dit zou kunnen opleveren is zeker nodig voor de verkeersveiligheid. GroenLinks stelt daarom voor de suggestie van het IPO serieus te ondersteunen. Als het om de financiën gaat, kijken wij ook naar de opbrengst van de eventuele verkoop van Essent-aandelen. Wij hebben er dan ook ernstig bezwaar tegen dat het college het jaarlijkse dividend steeds hoger inboekt voor structurele uitgaven. Het verkopen van die aandelen wordt daardoor vrijwel onmogelijk. Wij zijn van mening dat een discussie moet plaatsvinden over de vraag of en op welk gebied de provincie aandelen moet willen hebben.

(Voorzitter: de heer Looman.)

De positie van de provincie als aandeelhouder van Essent en tegelijkertijd afnemer van het concurrerende bedrijf RENDO lijkt op belangenverstrengeling en zoiets moet, zo heb ik gemerkt, voorkomen worden.

De heer VEENSTRA: Maar dat dividend is toch een heel interessante structurele bron van inkomsten?

De heer LANGENKAMP: Daar heeft de heer Veenstra helemaal gelijk in. Ik zeg ook niet voor niets dat wij hierover eens een discussie zouden moeten voeren. Natuurlijk is het heel gemakkelijk om elk jaar een, twee of drie miljoen in te boeken, maar wij moeten ons afvragen of de provincie wel het recht of de plicht heeft om die aandelen nog te hebben. Dat aandelenpakket is via de nutsbedrijven tot de provincie gekomen, maar het is maar de vraag of hiermee doorgedaan moet worden en of de provincie hierdoor niet in de rol van speculant terecht kan komen. Er zijn provincies die op dit gebied al vreemde uitglinters hebben gemaakt. Laten we de discussie aangaan en dan met een blanco agenda. Moet het of moet het niet, wat hebben we eraan en wat levert het structureel op. Het levert veel op en dat is leuk, maar als Essent over een jaar wordt overgenomen of verlies lijdt, wat gebeurt er dan?

De heer VEENSTRA: Maar het op een zorgvuldige en open omgaan met dividend en dat structureel in beeld brengen heeft toch niets met speculatie te maken?

De heer LANGENKAMP: In de vorige statenperiode is ook eens gesproken over ethisch beleggen.

De heer VEENSTRA: Maar er is toch helemaal niets mis met Essent? Het is toch een goed bedrijf?

De heer LANGENKAMP: Natuurlijk is daar niets mis mee. De discussie moet ook gaan over waar wel en waar geen aandelen. De provincie heeft ook aandelen in de Waterleidingmaatschappij Drenthe, maar zij stoot haar aandelen in VAM-Essent af, al wordt daarbij als reden opgegeven dat het maar om een heel klein bedrag gaat. Het gaat mij er niet zozeer om dat ik nu de uitkomst van de discussie al weet, het gaat mij erom te weten waarom wij dit doen. Ik wil dat dit ter discussie wordt gesteld, vooral omdat we op zoek zijn naar eigen geld.

Wij zijn tegen het overnemen door de regio van de aandelen van het Rijk in het Vliegveld Eelde.

Door de koppeling die er nu is tussen het overnemen van de aandelen en de kosten van de baanverlenging, is de discussie niet helder. Eerst moet de discussie aan de orde zijn of dit bedrijf wel of niet met provinciaal geld overeind gehouden moet worden. Nu bestaande afspraken over verliesafdekking lijken te worden gewijzigd, is het volgens ons mogelijk een andere invalshoek te kiezen. Wat GroenLinks betreft gaat er geen extra geld meer naar het Vliegveld Eelde.

Waar we wel meer geld naartoe willen laten gaan, is naar de Culturele Prijs. In het verleden is ervoor gekozen die prijs eens per drie jaar uit te reiken en dat was omdat er te weinig gegadigden waren. Nu blijken er elke keer drie gegadigden genomineerd te worden, hetgeen volgens ons betekent dat die prijs elk jaar kan worden toegekend.

Vanwege de uitstraling is naar ons idee een jaarlijkse prijs een leuke manier om cultuur in Drenthe te bevorderen.

Voorzitter. Ik wil ten slotte voorstellen anders met het begrip Water om te gaan. Ik bedoel nu niet verdroging of overstroming, ik bedoel het water als transportmiddel. Wij zijn nog ouderwets bezig ons lichamelijke afval met behulp van een grote plens water door de wc weg te spoelen.

Juist om de kwaliteit van water betaalbaar te houden, moeten wij dit anders regelen. GroenLinks stelt voor een studie te verrichten naar toekomstige rioleringsystemen, waarbij als voorwaarde geldt dat het enige water dat er in komt, ons "eigen watertje" is.

Voorzitter. Ik zal dan nu de motie indienen.

Motie C

Overwegende dat:

- *er behoefte is om de kaderstellende rol van de PS meer inhoud te geven,*
- *er voor nieuw beleid te weinig financiën beschikbaar is gesteld door GS,*
- *er in Drenthe structurele problemen zijn die opgelost moeten worden,*
- *er voor structurele versterking van de provinciale financiën de verhoging van de opcenten van de motorrijtuigenbelasting een belangrijke mogelijkheid is,*

Besluiten dat:

de opcenten voor de motorrijtuigenbelasting te verhogen met 5%, zo spoedig mogelijk,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Sedert het aantreden van weer een kabinet met het CDA domineren twee woorden de vaderlandse politiek: waarden en normen.

Dat lijkt veelbelovend, want op dat gebied is in ons land wel wat aan de hand. Is er verschil van inzicht tussen politieke partijen over wat nu eigenlijk de echte waarden en normen zijn, er is geen verschil van inzicht over het feit dat het beter zou kunnen.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

Mijn fractie probeert die termen een christelijke inkleuring te geven en ons spreekt dan de term waarden meer aan dan de term normen. Want, zo legt Leidse filosoof Kenniging ons uit, waarden zijn iets in en van de mens zelf, normen worden van buitenaf opgelegd; het zijn regels, ge- en

verboden. Hoe meer waarde er is, hoe minder normen er nodig zijn.

Voor een christelijke partij is het geloof een essentiële waarde; de normen daarbij zijn de normen van de bijbel, zoals de tien geboden. Dat geldt ook voor andere waarden. Een daarvan is de waarde van trouw, betrouwbaarheid, want als we die waarde verkwanselen, vervallen we in een toestand van oorlog, waarin we ons leven niet zeker zijn. Het is te lezen in het beroemde werk van Thomas Hobbes "Leviathan".

Het is in een tijd waarin politici de mond vol hebben van waarden en normen nu juist deze waarde trouw, betrouwbaarheid, die op de tocht staat. Vooropgesteld dat spaarzaamheid in moeilijke tijden ook voor ons belangrijk is, betekent dat nog niet dat de overheid – ik spreek nu over de rijksoverheid – opeens op allerlei gedane toezeggingen mag terugkomen. En daarvan is wat mijn fractie betreft te veel sprake, althans dat dreigt het in veel gevallen te worden.

In deze algemene beschouwingen willen wij ons richten op een paar van die thema's die alles te maken hebben met de betrouwbare overheid.

En die betrouwbaarheid speelt een rol als we in de begroting het volgende lezen.

- De gebundelde-doeluitkeringmiddelen zijn voor Drenthe uiterst beperkt.
- Onderzoeken van mogelijkheden tot voorfinanciering van onderdelen van de rijksinfrastructuur. In dit verband is vanochtend de A28 al een paar maal genoemd.
- Verdere ontwikkeling van het Kolibri-project betekent voor de komende twintig jaar een grote krachtsinspanning voor de regio met eigen investeringen.
- Bijdrage in de financiering van uitvoering van concrete plannen voor een robuuste EHS.
- Zelf financieren van grondverwervingen ten behoeve van de EHS.
- Extra financiële middelen landinrichting, zowel lopende projecten als nieuwe initiatieven.
- Cofinanciering plattelandsontwikkelingsprojecten.
- Meer geld voor ondersteuning van het Drentse plattelandsbeleid.
- Financiering landschapsbeheer Drenthe.
- Extra financiële impuls Noordelijk Productiefonds.

Terwijl we niet weten wat we aan de rijksoverheid hebben en er uit Europa op termijn ook minder geld zal komen, staan we voor een waslijst aan

projecten die soms zeer grote bedragen vergen. En dan praten we over extra financiering, cofinanciering en voorfinanciering.

De fractie van de ChristenUnie legt dit lijstje, dat zij uit de begroting heeft gehaald, naast het al door het college in de brief van 18 september verstrekte lijstje tot een bedrag van ruim € 10 miljoen, een lijstje dat we aan de hand van concrete statenstukken de komende maanden zullen bespreken.

Dat lijstje alleen al kost ons de begrotingsruimte voor 2003 en 2004, alsmede een substantiële onttrekking uit de Saldireserve. Wij vragen het college daarom de opsomming die ik zojuist gaf, eens van bedragen te voorzien. Laat er nog wat geld in de Saldireserve zitten en wellicht komt er nog wat uit de Algemene en Bestemmingsreserves, maar het is nu al duidelijk dat al dat extra co- en voorfinancieren slechts in beperkte mate mogelijk zal zijn. Mijn fractie wil daarin duidelijke keuzes maken, want het is beter dat zoveel mogelijk geld naar een enkel project gaat dan een klein beetje geld naar alle.

De heer VEENSTRA: De heer Baas zegt dat er keuzes moeten worden gemaakt uit de projecten. Welk project heeft dan bij zijn fractie echt prioriteit?

De heer BAAS: Dat hangt mede af van het prijskaartje dat aan het project hangt. De A28 lijkt mij op zich een voor de hand liggende keus, maar een derde rijbaan of spitsstroken, dat maakt wat de kosten betreft nogal wat verschil. Pas als wij weten hoe de projecten er precies uitzien en welk prijskaartje eraan hangt, zullen wij onze definitieve voorkeur bepalen.

Voorzitter. En dan zien we nog niet eens extra geld voor zaken die de zwakkeren in de samenleving echt raken: jeugdhulp, ouderenzorg, gehandicaptenzorg en mantelzorg. Om het maar eens met een bijbeltekst te zeggen: "Wie zijn oor gesloten houdt voor het hulpgeroep van de geringe, zal, als hij zelf roept, geen antwoord ontvangen" en dit terwijl er met verassend weinig geld toch ook heel goede resultaten te behalen zijn. De ontwikkelingen op het gebied van de elektronica staan niet stil. Ouderen en gehandicapten, die aangewezen lijken te zijn op een zorg- of verpleegcentrum, krijgen steeds meer kans om langer zelfstandig te wonen door slimme toepassingen van allerlei elektronische voorzieningen,

de zogeheten domotica. Mijn fractie stelt voor dat de provincie het initiatief neemt om met een of meer gemeenten en de zorgverzekeraars te bezien, eventueel in eerste instantie als een pilot, hoe kansrijk deze toepassing kan zijn. Voor ouderen en gehandicapten is langer zelfstandig wonen heel positief en het heeft een gunstig effect op de kosten en op de nog steeds te lange wachtlijsten voor thuiszorg en plaatsing in een verzorgings- of verpleeghuis. Het gaat om een heel concrete toepassing van wat in het Collegeprogramma in algemene zin is verwoord. In tweede termijn zullen wij hierover met een motie komen.

Niet alleen ouderen en gehandicapten, ook jongeren moeten onze aandacht hebben. Ook de jeugdzorg kent nog steeds wachtlijsten. Overigens onderschrijft mijn fractie de passage in het Collegeprogramma dat zorg voor de jeugd breder moet zijn dan alleen de jeugdzorg. Het scheppen van optimale omstandigheden op het gebied van scholing, onderwijs en vrijetijdsbesteding moet de toestroom naar de jeugdzorg beperken.

Voorzitter. Wij vragen ook aandacht voor andere groepen die in de verdrukking zitten. Asielzoekers die terugmoeten maar nog niet terug kunnen en vaak op straat terechtkomen, waarbij gemeenten veelal machteloos moeten toekijken. Wij vragen ons af of een initiatief zoals dat in de stad Groningen van de grond is gekomen, en waaraan ook de provincie Groningen een steentje bijdraagt, in Drenthe geen navolging verdient.

Mijn fractie is ook bezorgd over de grote kloof tussen - en dan bedoel ik dat vooral cultureel - Mekka, de stad van Mohammed, en Genève, de stad van Calvin. Op een bijeenkomst van statenleden met de moslimgemeenschap in Assen bleek dat die kloof nog lang niet overbrugd is. Ik had het gevoel dat er volstrekt langs elkaar heen gesproken werd. Laten we het gesprek vooral voortzetten!

Ook veel landbouwers zitten in de verdrukking: boeren die slechts met de grootst mogelijke moeite het hoofd boven water kunnen houden, boeren die hun toekomstperspectief bedreigd zien door de wetgeving van een overheid die soms niet verder kan tellen dan 250 m, boeren die noodgedwongen ex-boer worden en, om het maar heel actueel te houden, boeren die biologisch boeren en door de prijzenslag in de supermarkten in zwaar weer terechtgekomen zijn. Wij vragen ons af hoe het in dezen in deze dagen de consulent biologische landbouw vergaat.

Hoe kijken we als provincie tegen deze ontwikkelingen aan? Wij vragen van het college voor onze boeren om twee zaken die geen extra geld kosten, namelijk communicatie en compassie. En vooral, blijf meedenken met een bedrijfstak die te maken heeft met grote veranderingen.

Voorzitter. Er zitten nog meer mensen in de verdrukking. Het zijn de mensen die hun baan hebben verloren en nu werkloos zijn. De prioriteit die het college geeft aan het scheppen van werk, juichen wij van harte toe. En dat het Noorden daarbij een extra inspanning moet leveren, staat voor ons buiten kijf. We hopen dat het Noorden er in gezamenlijkheid in zal slagen de Kompasgelden volledig en binnen de gestelde termijnen van het Rijk te krijgen. Onze fractie in de Tweede Kamer heeft zich daar ook tot het uiterste voor ingezet, zoals uit de pers viel te vernemen.

Sedert de instelling van de Onderzoekscommissie NNBT is onze fractie de facto gehalveerd. Ook kost het werk van die commissie de provincie veel geld. Dit heeft ons geleerd dat het onderzoekswapen heel selectief moet worden ingezet en dat bij een volgend onderzoek de ChristenUnie niet vooraan zal staan om mee te doen. Het beperkt ons ook bij deze algemene beschouwingen en daarom hebben we bewust gekozen voor een selectieve aanpak. Daarbij worden we een handje geholpen door het POP II. De politiek belangrijke onderwerpen daaruit schuiven wij even voor ons uit tot POP II in de staten behandeld wordt.

Voorzitter. Ik kom nog even terug op het begin van mijn verhaal. Het gaat om een betrouwbare overheid. Geen overheid die de burgers van alles belooft en die beloften dan niet na kan komen, maar wel een overheid die heel goed luistert naar wat er in de Drentse samenleving leeft en de dikwijls tegengestelde wensen van burgers kan vertalen in samenhangend beleid. Een overheid die erin slaagt om dat beleid aan burgers duidelijk te maken en zo die burgers ook in staat stelt om respect te hebben voor elkaar en voor de overheid. Dat vraagt ook om goede samenwerking met de Drentse gemeenten. Die samenwerking loopt niet altijd even soepel. Gemeenten vinden de provincie soms betuttelend, gemeentebestuurders krijgen soms een rode waas van de provinciale contouren. Burgers in kleine kernen ver van de hoofdkern en ook fysiek ver van het bestuur vandaan, voelen zich daar niet altijd prettig bij. Goede samenwerking tussen provincie en gemeenten is een must.

Ook u, mijnheer de voorzitter, speelt daarin een belangrijke rol. We hebben als fractie ook positief-kritisch gekeken naar de doelstellingen van de Commissaris van de Koningin (CvdK). Daarvan is de doelstelling Kwaliteit van het openbaar bestuur misschien wel de belangrijkste en wij twijfelen er niet aan dat u naar beste vermogen die kwaliteit bevordert. Maar wij vonden de formulering van de beleidsvoornemens aan de magere kant: die blijken namelijk nog niet geformuleerd. Ook de specificatie 2004 bood ons weinig aanknopingspunten. Dat het met de dienstauto wel goed zit, konden wij onlangs met eigen ogen waarnemen, het is namelijk een nieuwe.

Voorzitter. Wij misten iets en daarom wil ik ten slotte deze vraag aan u stellen. Uit de pers vernamen wij verontrustende geluiden over het burgerjaarverslag dat burgemeesters in hun duale ijver voor het eerst hebben vervaardigd. Veel burgers in Nederland hebben van dat jaarverslag weinig of niets gemerkt. Een gemeente had driehonderd exemplaren laten drukken; meer was te duur. De burgers konden een exemplaar afhalen op het gemeentehuis en er liggen nu nog tweehonderddertig. Andere gemeenten duwden het burgerjaarverslag met de reclamefolders door de brievenbus. De belangstelling voor de folders van de Aldi en de Gamma bleek aanzienlijk groter dan die voor het burgerjaarverslag.

De CvdK moet ook een burgerjaarverslag schrijven, in 2004 voor het eerst. Wij zijn benieuwd hoe hij aan deze communicatie met de burger vorm en inhoud wil geven. Misschien via publicatie in de lokale huis-aan-huisbladen, een wens die wij al eens eerder in een ander verband hebben geuit? En welk bedrag is hiervoor in de begroting gereserveerd? Wij zijn benieuwd, want ook dit aspect van de kwaliteit van het openbaar bestuur gaat ons aan het hart.

Voorzitter. De financieel-economische vooruitzichten zijn tamelijk somber. Het zal een hele toer worden om de projecten financieel rond te krijgen. Er zullen misschien pijnlijke keuzes moeten worden gemaakt. Dat vraagt wijsheid van college en staten en daarbij wensen wij allen de zegen van God toe.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. D66 wil zijn eerste algemene en politieke beschouwingen in de nieuwe statenperiode letterlijk politiek en algemeen houden. Wij zoeken het ook in zelfbeperking en in hoofdlijnen. Mijn onderwerpen zijn

de politieke positie van D66, de politieke cultuur, het regionale beleid, het budgetrecht en tot slot de provinciale organisatie.

De nieuwe statenperiode ging van start met een college van de PvdA en de VVD. Het door D66 hartstochtelijk bepleite afscheid van een breed afspiegelingscollege met de drie grote fracties was een politieke doorbraak van betekenis. Natuurlijk waren wij daarna als zovelen benieuwd naar het vernieuwde profiel van de PvdA, de liberaal-dualistische koers van de VVD en de oppositierol van het CDA. Maar al snel realiseerden wij ons dat ook D66 zich moest beraden op zijn positie in de nieuwe politieke verhoudingen.

De fractie van D66 was om te beginnen niet zo ontevreden over het Collegeprogramma. Het bevat veel voor D66 belangrijke uitgangspunten. Ik noem:

1. de duurzame ontwikkeling, met een nadruk op unieke waarden van natuur, milieu, landschap en cultuurhistorie
2. een aanzienlijk impuls voor onderwijs, innovatie en kennisinfrastructuur
3. een vernieuwend stedelijk beleid
4. een aangescherpt streven naar transparantie, effectiviteit en kwaliteit van bestuur

Wie deze punten legt naast het Verkiezingsprogramma van D66, zal zijn ogen nauwelijks geloven. Inhoudelijk is het een pakket waar, als bijvoorbeeld de term referendum eenmaal was gevallen, D66 zo zijn handtekening onder had kunnen zetten. Om er een wellicht verhelderend etiket op te plakken: het is in wezen sociaal-liberaal beleid. Het zal nu dan ook duidelijk zijn waarom de fractie van D66 het college op een wat andere wijze tegemoet treedt dan in de vorige periode. Wij begrijpen op onze beurt waarom een aantal andere fracties zich sinds dit voorjaar juist wat kritischer opstelt.

Wij hebben uit dit alles de aanvankelijk ook voor onszelf - ik geef dat toe - opmerkelijke conclusie getrokken dat beleidsinhoudelijk PvdA, VVD maar ook D66 het dichtst bij het Collegeprogramma staan. In onze beleving is deze positionering van betekenis voor het politieke profiel van D66 in de komende statenperiode. Die betekenis krijgt nog extra reliëf door de positie van D66 in de landelijke regering.

Maar om misverstanden uit te sluiten: D66 zal er uiteraard op blijven toezien dat er een democratisch, duurzaam en doelmatig beleid wordt

gevoerd. En zo nodig - maar niet in elke vergadering - zullen wij met eigen voorstellen komen.

Voorzitter. Hoe staat het nu met de vernieuwing van de politieke en bestuurlijke cultuur? Wat D66 betreft houdt dat nog niet over. De dualisering en de komst van veel nieuwe statenleden schiep enige hoop op een doorstart, hoop op een al jaren afgesproken maar nog nauwelijks gerealiseerde vernieuwing van onze werkwijze. Ik doel onder andere op de Standaard van Zeegse.

De bestaande vergadercultuur blijkt tot dusverre echter moeilijk te doorbreken; wie de verslagen van de statencommissies op het punt van de begrotingsbehandeling leest, kan moeilijk tot een andere conclusie komen. In onze beleving blijven we nog veel te veel steken in onnodig geworstel met al die zogenaamde nieuwe rollen van de staten en verwarrende vormdiscussies over een dualistische werkwijze. Vooral het woord "kaderstelling" leidt tot vele soms komische misverstanden.

D66 heeft al eens bij het Presidium aan de bel getrokken om snel met voorstellen te komen voor een snellere agendering en bespreking van stukken en een aangescherpte spreektijdregeling. Wat zijn de hoofdlijnen van beleid, hoe krijgen we een meer politiek debat, hoe maken we vergaderingen inhoudelijk boeiender en vooral: hoe zorgen we ervoor dat de vaart er een beetje in blijft? Laten wij onszelf, de media en vooral ook de burgers een plezier doen met korte en levendige vergaderingen, liefst over zaken die er in Drenthe of het Noorden maatschappelijk toe doen, en in beginsel ook over zaken waar de provincie ook werkelijk over gaat.

Voorzitter. Ik kom op het regionale beleid. In de Statencommissie BFE is terecht gesproken over de Langman-gelden na 2006. Het Kompas voor het Noorden is immers een belangrijke hoofdlijn van provinciaal bestuur.

D66 is verheugd dat het Kompas op een aantal wezenlijke punten zal worden bijgesteld. Er komt bijvoorbeeld meer aandacht voor innovatie en onderwijs. Dat geeft de noordelijke kennisinfrastructuur meer profiel. Steeds meer politici, ondernemers en werknemers zien het grote belang in van het vernieuwen van producten, diensten, markten en processen voor de noordelijke economie. ICT bijvoorbeeld is een belangrijke drager van de noordelijke economie geworden. Een zorgwekkend faseverschil met de rest van

Nederland doet zich in het Noorden voor op het punt van de scholing en de onderwijsprestaties. Er wordt in Drenthe gelukkig flink gewerkt aan het wegwerken van achterstanden in het onderwijs. Aan de daarvoor noodzakelijke mentaliteitsverandering bij scholen en ouders moet absoluut verder worden gewerkt. Maar we moeten het wel breder trekken. Het gaat ook om bijvoorbeeld het verhogen van het opleidingsniveau, het versterken van de structuur van het beroepsonderwijs, de bestrijding van leerachterstanden en het maken van afspraken over duale leer- en werkprogramma's, zoals dat in het voorstel van het MKB voorkomt. Samen met de kennisinstellingen en het bedrijfsleven zullen wij als provincie aansprekende projecten moeten bedenken en uitvoeren. Met dergelijke actuele en aangescherpte ambities hebben wij als noordelijke bestuursorganen extra argumenten om het Kabinet aan de gemaakte afspraken te houden.

Voorzitter. D66 vindt wel dat we de Langman-gelden in de toekomst wat minder kruidenierachtig pondsgewijs over de drie provincies moeten verdelen. Ook bij de eenzijdige fixatie op 43.000 extra arbeidsplaatsen en de regelmatig opduikende mantra "werk, werk, werk" plaatsen wij een vraagteken, want voordat we het weten gaan we weer op hoop van zegen geld pompen in bedrijven en gesubsidieerde arbeidsplaatsen en wij vragen ons af of dat nog wel "werkt". Een Human Resources Management (HRM)-regeling bijvoorbeeld is voor bedrijven een aardig lokkertje, maar zet dat nu echt structurele economische zoden aan de dijk of is het uiteindelijk niet meer dan veredelde sinterklazerij?

Creatief en toekomstgericht noordelijk beleid, met als inzet een duurzame en leefbare samenleving, vraagt om meer dan het doorsluizen van geld naar bedrijven en het scheppen van gesubsidieerde maar kunstmatige en tijdelijke banen. De analyse van een Groningse hoogleraar economie, dat de noordelijke maatschappelijke en economische infrastructuur nu eenmaal minder arbeidsplaatsen impliceert, kunnen we niet, zoals SNN-voorzitter Alders in De Staatscourant deed, zomaar opzij schuiven. Natuur en landschap zijn economische kapitaalgoederen die in de Randstad zeer schaars zijn geworden.

Voorzitter. Ik kom op de begroting en de inmiddels legendarische uitwerking van het Collegeprogramma.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. De heer Engels geeft een mooie analyse, waarmee hij zijn eigen overbodigheid tracht aan te tonen, maar welke voorstellen heeft D66 dan in gedachten om het beleid in Drenthe of in het Noorden werkelijk op gang te krijgen?

De heer ENGELS: De heer Langenkamp kent het antwoord: "Ik ben nog niet klaar."

De heer LANGENKAMP: Maar de heer Engels ging al over naar de begroting en daar schrok ik even van. Ik had het idee dat het verhaal over het beleid afgerond was.

De heer ENGELS: Over de begroting en de uitwerking van het Collegeprogramma heeft mijn fractie in de commissie al het nodige opgemerkt en ik ga dat nu niet overdoen. Er ligt nog wel een fundamenteel discussiepunt en dat betreft de reikwijdte van het budgetrecht. Het college heeft eerst de begroting en daarna per brief van 18 september een uitwerking van het Collegeprogramma aangeboden, maar het college wil wel dat beide stukken in samenhang worden behandeld. De brief is "een aanvulling op de begroting". Van de staten wordt nu verwacht dat zij een beleidsarme begroting voor 2004 vaststellen, een oordeel geven over de richting van het voorgenomen collegebeleid en instemmen met de bespreking van de financiële vertaling bij de Voorjaarsnota 2004. Het is een procedureel niet al te fraaie, maar wel een verdedigbare weg.

In de commissie heeft het college echter aangekondigd meteen na de begrotingsbehandeling met statenstukken te komen ter invulling van de brief van de 18 september. Daarmee krijgt die brief opeens een heel andere betekenis en dat is misschien ook de reden waarom die aanvankelijk wel en niet is geagendeerd ter vaststelling c.q. goedkeuring.

Voorzitter. De fractie van D66 vindt dat dit niet kan. Het probleem is dat de brief weliswaar veel belangwekkende en misschien wel allemaal belangwekkende voorstellen, maar in de meeste gevallen nauwelijks uitgewerkte beleidsaanpassingen bevat. Het probleem is ook dat er sprake is van een hooguit indicatieve financiële vertaling. Het gaat om € 10 miljoen, we gebruiken de ruimte en we doen een greep in de Saldireserve. Maar de meerjarige structurele dekking moet in de Voorjaarsnota plaatsvinden; dat is ook de mening

van het college. Er zijn dus nogal wat onzekerheden. Het kan dan niet zo zijn dat het college al voor de Voorjaarsnota op basis van een informatieve brief, en dus buiten de begroting om, heel veel geld, namelijk € 10 miljoen, gaat uitgeven. Daarmee wordt het budgetrecht uitgehold. De staten moeten bij de Voorjaarsnota een integrale afweging kunnen maken van het voorgenomen beleid en daarbij de implicatie, ook in structureel meerjarig perspectief, meewegen. Wij moeten verantwoord een oordeel kunnen geven over aanzienlijke beleidsintensiveringen, daarmee verbonden ingrijpende financiële maatregelen en de mogelijke inzet van het instrument voorfinanciering. Om die samenhang goed tot zijn recht te laten komen, zal het college zijn plannen inhoudelijk eerst nader moeten concretiseren en beargumenteren. En dan niet in een afzonderlijke reeks van statenstukken, maar als een samenhangend pakket. Dat geldt te meer in het licht van de voorstellen die vanmorgen reeds door een aantal fracties zijn aangekondigd. Dát is de wezenlijke betekenis van het budgetrecht.

De heer VEENSTRA: De heer Engels zegt dat nu een richting voorligt en dat die pas geconcretiseerd kan worden in de Voorjaarsnota. Maar de komende periode hoeft toch niet verloren te gaan? Als GS of PS nu met voorstellen komen en daarbij aangeven binnen welk kader die passen en hoe de financiële vertaling op hoofdlijnen is, dan hoeft met de uitvoering daarvan toch niet op de Voorjaarsnota te worden gewacht?

De heer ENGELS: Onze fractie heeft daar toch een ander oordeel over. Als wij, vooruitlopend op de Voorjaarsnota, statenstukken van het college ter goedkeuring voorgelegd krijgen, dan kunnen wij bij de Voorjaarsnota zelf niet meer een integrale afweging maken, omdat wij dan al besluiten hebben genomen waarmee wij ons meerjarig hebben gebonden. Wij wijzen de concretisering niet af, wij zijn ook niet tegen de in de brief aangegeven richting, maar wij willen de uitwerking van het meerjarig perspectief en vooral de financiële implicaties daarvan bij de behandeling van de Voorjaarsnota helder vastleggen.

De heer VEENSTRA: Maar als het college met goede voorstellen komt en een meerderheid in de staten is daarvoor, dan kunnen die toch als gegeven in de Voorjaarsnota worden meegenomen?

Ik ben bang dat als dit niet gebeurt, wij een half jaar verliezen.

De heer ENGELS: Het is een kwestie van kiezen. Maakt een half jaar - ik denk overigens dat het minder is - zoveel uit voor de kwaliteit van het beleid? Ik denk het niet. Wij kunnen natuurlijk bij de behandeling van de Voorjaarsnota wel weer spreken over de besluiten die al eerder zijn genomen, maar de heer Veenstra weet net zo goed als ik dat wij er dan niet meer op terug kunnen komen. Wij willen onszelf beperken tot een totaaloordeel over alle voorstellen. Het is mij niet duidelijk welke geweldige tijdswinst wordt geboekt als wij in januari of februari al twee voorstellen vaststellen.

De heer VEENSTRA: Maar een goed voorstel, waar een statenmeerderheid voor is, kan toch als input richting Voorjaarsnota worden meegenomen?

De heer HOLMAN: Ik kan mij redelijk vinden in het betoog van D66. Doen wij recht aan onszelf door elk maand ad hoc een besluit te nemen over het onderwerp dat dan voorligt? Het is vandaag al vaker geconstateerd dat de ambitie veel groter is dan het beschikbare bedrag. Moeten de staten dan niet heel zorgvuldig afwegen wat zij belangrijk vinden?

De heer VEENSTRA: Ik vind dit wat formeel. De politieke actualiteit en de problemen die zich voordoen, vragen om actie. Dat kunnen wij niet in een aantal momenten per jaar vastleggen, dat moet bij wijze van spreken elke dag kunnen. In die zin heb ik een beetje moeite met wat de heer Engels zegt.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ook wij kunnen ons goed vinden in het betoog van D66. Natuurlijk kunnen actuele aangelegenheden altijd ten tonele worden gevoerd, maar met name als het gaat om meerjarige plannenmakerij zullen afwegingen moeten worden gemaakt. Dat hoeft niet wanneer we op de vleesbergen van Egypte leven en overal geld voor hebben. Juist in deze tijd is het belangrijk dat op voorhand een selectie wordt gemaakt in wat aan de orde kan komen.

De heer VEENSTRA: Vandaar ook dat een aantal richtingen voorligt.

De heer DE HAAS: Maar in het financiële kader moet op een gegeven moment wel een afweging worden gemaakt. Ik ben het dan ook best met de heer Engels eens.

De VOORZITTER: Alleen de heer Dohle mag bij dit onderwerp nog een interruptie plaatsen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Dit is nu typisch de discussie die ik verwachtte. Het college geeft een voorzet voor activiteiten die het komende jaar wil uitvoeren. De samenhang van die voorstellen zit in de verdeling van het budget van € 10 miljoen. Een aantal fracties heeft aangegeven de voorstellen van het college aan een drietal heel concrete doelstellingen te willen toetsen, namelijk de concreetheid ervan, of ze voldoen aan wat er uiteindelijk mee beoogd wordt en of ze meetbaar en toetsbaar zijn. Dat zijn de criteria en daarom zie ik niet in waarom die afweging alleen bij de Voorjaarsnota kan worden gemaakt; het kan evengoed tussendoor en wat mij betreft in december al. Willen wij in 2004 die € 10 miljoen ook werkelijk kunnen uitgeven, dan zullen de staten de bereidheid moeten hebben om dat experiment en dat risico aan te gaan.

(Voorzitter: de heer Looman.)

De heer ENGELS: Ik vervolg mijn betoog, want dat mondt uit in een motie. Het lijkt mij van belang dat er op dit punt een uitspraak van de staten komt.

Als het verhaal van de brief van 18 september in de Begroting 2004 was opgenomen en er voor het bedrag van € 10 miljoen een concrete dekking was aangegeven, dan zouden wij geen probleem hebben gehad. Maar het is uit elkaar getrokken en daardoor is het probleem veroorzaakt. Ik begrijp dat de collegepartijen met het college op het spoor zitten om een slag naar voren te maken. Wij zijn voor experimenten en vernieuwing – daar heeft de heer Dohle ons even te pakken – maar uiteindelijk gaat het ons om de betekenis van het budgetrecht. En dat is ook de reden waarom wij er niets voor voelen om de brief van 18 september te hanteren als een soort blanco cheque of als een machtigingswet, een begrip uit de jaren zeventig, hoe nijpend de economische situatie ook lijkt. Wat nu dreigt te gebeuren is dat de staten door het college politiek worden opgesloten. Wij vinden principieel dat de besluitvorming over de uitwer-

king van het Collegeprogramma open moet blijven tot de Voorjaarsnota.
Ik dien daarom de volgende motie in.

Motie D

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 4 en 5 november 2003;*

*gelezen:
de begrotingsstukken 2004 en de brief van
18 september 2003 inzake de uitwerking van het
Collegeprogramma,*

*gehoord:
de beraadslaging,*

*gelet:
op het feit dat de financiële gevolgen van de uit-
werking van het Collegeprogramma pas bij de
Voorjaarsnota 2004 in volle omvang in beeld wor-
den gebracht,*

*van mening:
dat pas in dat kader een integrale afweging kan
worden gemaakt wat betreft de nadere concretise-
ring en financiële dekking van bovenbedoelde
uitwerking,*

*verzoeken:
het college de staten in het kader van de
Voorjaarsnota 2004 een samenhangend voorstel
te doen over de verdere invulling en dekking van
de in de brief van 18 september aangeduide
uitwerking van het Collegeprogramma,*

en gaan over tot de orde van de dag.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie vol-
doende is ondersteund en daarom bij de beraad-
slaging kan worden betrokken.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik ga
verder met het onderdeel Personeel en organi-
satie.

Al een jaar is de fractie van D66 met het college in
gesprek over het accepteren van bovenformatief
personeel. De vorige gedeputeerde heeft uiteinde-
lijk toegegeven dat deze vorm van sociaal beleid
niet past in een moderne overheidsorganisatie.

De huidige gedeputeerde houdt met wat ferme
taal de boot af, in het algemeen een bekend
afweermechanisme van angstige bestuurders.
Volgens cijfers van een jaar geleden was er op
1 oktober 2002 sprake van veertig fte's boven de
formatie. Daarvan kwamen dertien vaste fte's
structureel ten laste van de algemene middelen
en dan gaat het structureel om een bedrag van
grootweg € 650.000,--. Uit het overzicht van de
personeelssterkte (pagina 138 van de begroting)
valt niet op te maken welke ontwikkeling zich op
dit punt voordoet.

Mijn fractie is van mening dat de provincie
Drenthe pas werkelijk de eerste prijs verdient voor
goed werkgeverschap als het Collegeprogramma
op dit onderdeel nauwkeurig wordt uitgevoerd. Het
college schrijft hierover: "Groei van de organisatie
dient vermeden te worden; we zetten in op vergro-
ting van flexibele inzet." Die zin is weer een prach-
tig voorbeeld van sociaal-liberaal beleid. Met de
VVD en het CDA zijn wij van mening dat er meer
bedrijfsmatig gewerkt moet worden.

Om hierover nu eens een heldere afspraak te
maken dient mijn fractie een motie in, die tot
strekking heeft te stoppen met de externe werving
van personeel totdat het aantal bovenformatieve
medewerkers - het gaat dan om die vaste dertien -
is teruggebracht tot nul. Externe werving kan in
specifieke omstandigheden worden toegestaan na
instemming van de Statencommissie BFE.

Motie E

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 4 en 5 november 2003,*

*gelezen:
de begrotingsstukken 2004,*

*gehoord:
de beraadslaging,*

*constaterende:
dat het streven naar een verdere reductie van de
bovenformatieve formatie tot dusver niet tot een
optimaal resultaat heeft geleid,*

*van mening:
dat groei van de ambtelijke organisatie vermeden
dient te worden en dat de flexibele inzet van per-
soneel vergroot kan worden,*

*dragen het college op:
de externe werving van personeel op te schorten
totdat de bovenformatieve formatie, voorzover
deze wordt bekostigd uit de algemene middelen,
is teruggebracht tot nul, met dien verstande dat in
specifieke gevallen de Statencommissie BFE
instemming kan verlenen alsnog tot externe wer-
ving over te gaan.*

*dragen het college voorts op:
de staten te rapporteren over het verloop en de
uitkomsten van dit proces,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie vol-
doende is ondersteund en daarom bij de beraad-
slaging kan worden betrokken.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik kom
tot een afronding van mijn betoog.
Democratie is het omgaan met paradoxen. Een
bestuurder moet problemen van burgers serieus
nemen. Tegelijkertijd eist de publieke zaak
besluitvorming in het algemeen belang en dus het
bewaren van een zekere afstand tot deelbelan-
gen. Ter voorkoming van een verdere vervreem-
ding tussen openbaar bestuur en burgers is het
nodig dat bestuurders zich naar buiten toe niet
opstellen als regenten, maar bereid zijn hun voor-
nemens en functioneren met de grootst mogelijke
openheid en het bieden van reële medezeggen-
schap ter discussie te stellen. Met of zonder
kroonjuwelen, voor D66 blijft dat een belangrijk
uitgangspunt voor provinciale democratie.
Het provinciaal bestuur van Drenthe wil investeren
in een grotere herkenbaarheid en zichtbaarheid
voor de Drentse inwoners. Dat vraagt niet in de
laatste plaats om kwaliteit in de besluitvorming.
Daarover staat in de voorliggende programma-
begroting nog bitter weinig; ik zeg dit de heer
Baas graag na. D66 is van mening dat in dit huis
tegenspraak en tegenwicht in het politieke debat
kunnen bijdragen aan een kwalitatief betere
besluitvorming. Ook als virtuele collegepartij zal
de fractie van D66 in deze statenperiode dat
tegenwicht en die tegenspraak blijven bieden.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De
begroting 2004 geeft een positief beeld van de
financiële situatie van de provincie Drenthe. De
reservepositie lijkt ruim voldoende en er is zelfs

ruimte voor nieuw beleid. Echter, het economisch
tij is momenteel niet gunstig en zelfs de Langman-
gelden lijken op de tocht te staan. Maar wellicht
kan, door intensiever gebruik te maken van
Europese subsidies, meer geld worden binnen-
gehaald, bijvoorbeeld in het kader van de platte-
landsontwikkeling.

Wat nu voorligt, is een beleidsarme begroting en
het college zegt in zijn brief van 18 september toe
bij de Voorjaarsnota met voorstellen te komen.
Om tot een juiste beoordeling te komen, lijkt ons
daarom per kwartaal een verantwoording van het
treasurybeleid nodig.

De OPD is van mening dat in tijden waarin sprake
is van een neerwaartse economische ontwikkeling
de belastingdruk niet verhoogd dient te worden.
De burger moet de mogelijkheid houden geld te
blijven besteden. Daarom en omdat vanwege de
huidige financiële positie van de provincie de
noodzaak daartoe niet aanwezig is, zal de OPD
tegen de verhoging van de opcenten stemmen.
Alle moties waarin om verhoging van het aantal
opcenten wordt gevraagd, zullen wij afwijzen.
Voorzitter. Het is bekend dat de OPD tegen de
aanleg is van een zweeftrein tussen Amsterdam
en Groningen. De OPD is voorstander van de
ontwikkeling van de Hanze+-lijn en staat op het
standpunt dat de vele miljarden die met de aanleg
van de zweeftrein zijn gemoeid, beter besteed
kunnen worden aan de verbetering van de
bestaande infrastructuur en ontsluitingsprojecten
voor de verkeersstromen in en naar Drenthe.
Wij zijn ook voor een kanaal Almelo-Coevorden
dat geschikt is voor schepen tot 1.000 ton.
Overijssel heeft hier al € 12 miljoen voor uit-
getrokken en wij roepen de staten van Drenthe op
de kaders zodanig te stellen dat Drenthe dit
kanaal op dezelfde manier als Overijssel inricht.
Voorzitter. Verkeersdrempels mogen wat de OPD
betreft voor het merendeel verdwijnen. De door-
gang voor hulpverleningsdiensten als ambulance,
brandweer en politie wordt er onnodig door
bemoeilijkt. Hetzelfde geldt voor de 30 km-zones.
Die zones zijn niet wettelijk verplicht en bevorde-
ren de verkeersveiligheid ook al niet, want de
meeste ongelukken vinden plaats in het buiten-
gebied.

Voorzitter. De OPD heeft zich altijd voorstander
getoond van het Low Frequency Array(LOFAR)-
project en vindt dat de € 73 miljoen Interdeparte-
mentale Commissie Economische Structuurver-
sterking(ICES)/KIS-gelden hiervoor aangewend

moeten worden. Wij ondersteunen de pleitbrief aan de Tweede Kamer en de Ministerraad. Het project nu stilzetten, zou een forse kapitaalvernietiging van de tot nu toe gedane investeringen tot gevolg hebben. Deze grootste radiotelescoop ter wereld biedt belangrijke nationale en internationale impulsen aan de noordelijke economie door de verdere ontwikkeling van onder andere kennisinfrastructuur op het gebied van breedbandtechnologie en glasvezelnetwerk. Wij gaan ervan uit dat het college van GS grote inspanningen zal doen om het LOFAR-project voor Drenthe te behouden.

Voorzitter. In de begroting missen bij wij de missie ten aanzien van het bodembeleid (bladzijde 47) de duidelijke uitspraak dat ondergrondse opslag van kernafval in de diepere lagen van de Drentse bodem wordt afgewezen. De OPD wil die uitspraak graag in deze missie en in POP II opgenomen zien, zodat naar buiten toe op basis van beleidsvoornemens een standpunt kan worden ingenomen.

De OPD is fel gekant tegen het bouwen in beekdalen. De plannen in het beekdal Vledder/Steenwijker Aa keuren wij dan ook niet goed. Bovendien, voor wie wordt er eigenlijk gebouwd? Starters op de woningmarkt hebben nauwelijks een kans: een koopwoning is voor hen te duur en op een sociale huurwoning moeten ze soms jaren wachten. Daarom zijn wij ook van mening dat Drenthe niet een overloopgebied moet worden voor de rest van Nederland.

In de Beleidsnota wonen van de provincie Drenthe wordt woningbouw niet meegeteld ingeval van de verbouwing van een boerderij binnen de bebouwde kom. Wij vinden deze vorm van modern voorraadbeheer een goede zaak. Volgens de OPD zijn er ook andere mogelijkheden waarvoor de provincie zich sterk kan maken. Zo kunnen leegstaande kantoren en bedrijfspanden verbouwd worden tot eenheden voor een- en tweepersoonshuishoudens voor ouderen, alleenstaanden en jonge starters. Juist aan deze wooneenheden is een grote behoefte.

De OPD pleit ook voor het toepassen van de ruimte-voor-ruimteregeling bij verplaatsing of beëindiging van agrarische bedrijven.

Voorzitter. De laatste decennia is er in Nederland en ook in Drenthe veel aandacht geweest voor natuur en landschap. Hierin is veel geld geïnvesteerd. Nationale parken en EHS zijn in ontwikke-

ling en in Drenthe wordt al gesproken over de instelling van een nationaal landschap.

Maar wat is het resultaat? Het aanwijzen van een gebied tot nationaal park betekent nog niet dat er meer natuur komt. Binnen de OPD heeft het natuurbeheer veel aandacht, maar helaas moeten we constateren dat er met name in de wildsoorten een verontrustende teruggang heeft plaatsgevonden. Door begrazing door uitheems vee en paarden is veel unieke bodemvegetatie teloorgegaan. Wij staan een breedskaliger beheer voor, waarin meer aspecten worden meegegeven die meer garantie bieden voor het voortbestaan van een grotere diversiteit van soorten op ons Drentse platteland. Kleinschalige bewerking, meer betrokkenheid van de landbouw en de plattelandsgemeenschap, populatiebeheer van predatoren en beheer van kleine landschapselementen kunnen leiden naar deze diversiteit.

In het kader van het dualisme hopen wij dat de staten van Drenthe hiervoor kaders zullen stellen. Voorzitter. De OPD is altijd een warm voorstander geweest van het behoud en de ontwikkeling van de Drentse taal en cultuur. Zo hebben wij in het verleden gepleit voor de instelling van een Drenthe Akademie, naar analogie van de Fryske Akademie, de IJssel Akademie en de Twente Akademie, Drentstalige programma's op RTV Drenthe, ondertiteling van plaatsnaamborden en hebben wij ons sterk gemaakt voor het opwaarderen van het Nedersaksisch tot minderheidstaal. Voor het laatste hebben wij zelfs nog eens een motie ingediend.

In het Nedersaksische taalgebied wonen zo'n driemiljoen mensen. 60% daarvan spreekt een van de varianten van het Nedersaksisch. Uit een door mevrouw Vliegthart ingesteld onderzoek blijkt dat het Nedersaksisch ruim aan de criteria voldoet om ingedeeld te worden in deel III van het Handvest minderheidstalen. Valt een taal hier eenmaal onder, dan betekent dat niet alleen brede erkenning, dan zijn er ook meer mogelijkheden voor subsidie voor het organiseren van allerlei activiteiten op het gebied van Drentse taal en cultuur. Wij vragen de gedeputeerde cultuur of zij deze mening deelt en of zij bereid is zich in te zetten om het Nedersaksisch erkend te krijgen in deel III van het Handvest minderheidstalen. En het is bekend: erkenning is geld.

Voorzitter. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen baren de OPD ernstige zorgen. Basisvoorzieningen worden uit de dorpen weggezogen,

politieposten worden opgeheven en in de gezondheidszorg zijn de wachtlijsten alleen maar langer geworden. Onder de mensen is een gevoel van onveiligheid aanwezig en het is zelfs niet altijd meer mogelijk op primaire voorzieningen een beroep te doen.

De OPD heeft inzake zorg en veiligheid een voorstel uitgewerkt om in levensbedreigende situaties adequater in te kunnen grijpen. Wij pleiten in eerste instantie voor het uitrusten van alle brandweerkorpsen in Drenthe met een automatische externe defibrillator (AED), een apparaat dat mensen met een levensbedreigende hartaanval het leven kan redden.

De heer DOHLE: Voorzitter. Krijgen de brandweerlieden dan ook een opleiding, want het gebruik van zo'n apparaat kan toch niet zomaar aan iedereen overgelaten worden?

De heer DE HAAS: Ik ben heel blij met deze vraag. De AED is zo eenvoudig dat iemand in vier uur opgeleid kan worden om ermee om te gaan. Zonder dit apparaat kan alleen een deskundige reanimeren, want reanimeren bij een verkeerde diagnose kan desastreus zijn. De AED bepaalt zelf of er gereanimeerd moet worden; ik kom daar straks nog wel even op terug.

De heer JAKOBS: De heer De Haas pleit ervoor de brandweer uit te rusten met de AED, maar bij veel ongevallen is de politie veel eerder ter plaatse dan de brandweer. Is het dan niet veel verstandiger die apparaten in de politieauto te hebben?

De heer DE HAAS: Ik vind dat een uitstekend voorstel. Ik heb ook gezegd dat wij in eerste instantie aan de brandweer denken. Het is de politiekorpsen nog niet toegestaan de AED bij zich te hebben, maar minister De Geus staat het de brandweer wel toe. Maar de aanrijtijd in aanmerking genomen, zou het heel goed zijn wanneer elke politieauto zo'n defibrillator aan boord had.

De heer JAKOBS: In de regio Alkmaar is daar een proef mee gedaan en het blijkt veel beter te werken als de politie de beschikking over dat apparaat heeft.

Als de heer De Haas van mening is dat die apparaten er in Drenthe moeten komen, moeten GS

naar zijn mening dan met een voorstel voor financiering hiervan komen?

De heer DE HAAS: Dat is een zaak van de staten. Ik zal hierover een motie indienen. Het is primair natuurlijk geen provinciale taak, maar het is heel goed dat de provincie ook een de verantwoordelijkheid neemt om bepaalde zaken wel te doen. Voorzitter. Het is bekend dat het aantal plotselinge hartdoden in Nederland ruim achttienduizend per jaar is. Het is daarmee doodsoorzaak nummer 1. Voor Drenthe komt het erop neer dat van elke duizend mensen tussen 20 en 75 jaar per jaar één door een hartstilstand wordt getroffen. Indien zo'n persoon binnen zes minuten kan worden geholpen door een hulpverlener met een AED, is de kans op overleven 40%. Als omstanders in de tussentijd reanimeren, stijgt de overlevingskans tot 50% à 60%. Daar komt bij dat hoe sneller defibrillatie heeft plaatsgevonden bij een overlevende, des te geringer de hersenbeschadiging achteraf zal zijn en daarmee ook de kosten van revalidatie. Ik wil dit toch noemen omdat zorg en geld in onze maatschappij met elkaar verbonden zijn. Kortom, indien brandweerpulpverleners kunnen ondersteunen en sneller aanwezig zijn, dan wordt niet alleen de overlevingskans aanzienlijk verhoogd maar is er ook winst voor de latere levenskwaliteit te boeken.

Voorzitter. Voor ik de motie indien, wil ik het vertonen van drie sheets duidelijk maken waarom het exact gaat.

Defibrillatie en daarmee de terugkeer van de spontane bloedsomloop dient plaats te vinden binnen acht tot tien minuten. Na deze tijd wordt de neurologische schade onacceptabel hoog.

Overdag zijn er in Drenthe twintig ambulances paraat en 's nachts dertien; dat laatste aantal wordt teruggebracht naar tien. Het aantal brandweerpостen in Drenthe is veertig.

Tijd is een belangrijke factor om na een hartstilstand te overleven. De aanrijtijd van een ambulance is nu vijftien minuten en door het indammen van het financiële mogelijkheden zal die tijd alleen maar langer worden. Daarmee wordt de aanrijtijd in veel gebieden in Drenthe veel te lang. Mede daarom pleiten wij ervoor de brandweer met een AED uit te rusten.

Voor relatief weinig geld kan de brandweer met een AED worden uitgerust. Wij vragen de staten € 200.000,-- beschikbaar te stellen, want daarmee kunnen alle veertig brandweerkorpsen in Drenthe

voorzien worden van een AED, inclusief de opleiding voor de brandweerlieden.

De heer DOHLE: Voorzitter. Een hartstilstand heeft niet altijd te maken met een brand of een groot ongeluk. Bedoelt de heer De Haas dat bij elke hartstilstand ook de brandweer in actie moet komen? Het gaat in veel gevallen om een vrijwillige brandweer.

De heer DE HAAS: Het is de bedoeling dat op de Meldkamer een coördinatie gaat ontstaan tussen politie, brandweer en ambulance.

De heer PETERS: Wat bedoelt de heer De Haas met deze opmerking. Er is in Drenthe als sinds jaar en dag sprake van een geïntegreerde Meldkamer waarin die diensten samenwerken. Wat moet er dan nog veranderen?

De heer DE HAAS: Als een hartstilstand wordt gemeld, rukken twee ambulances uit. In gebieden waar de kans groot is dat een ambulance sowieso al te laat komt, is de brandweer veel sneller ter plaatse. Als een hartstilstand wordt gemeld, is het ook niet nodig de volledige bemanning van de brandweer te laten uitrukken, maar kan worden volstaan met een kleine, snelle auto die zich met optische en geluidssignalen naar de plaats van het onheil spoedt. Ik wil de staten de volgende motie voorleggen.

Motie F

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen, ter behandeling van de begroting van het jaar 2004, op 4 november 2003,

overwegende:

- *dat de hulpverleningsdiensten zo optimaal mogelijk dienen te zijn uitgerust, met materiaal, dat levensreddend werk kan doen,*
- *dat een investering in geld, zichzelf op termijn terugverdient, inzake besteding geld in de zorg,*
- *dat in dit geval de brandweer, vaak als eerste ter plaatse is en adequaat kan optreden in geval van reanimatie,*
- *dat de AED apparatuur eenvoudig bedienbaar is en geen schade aan kan richten, inzake een onjuiste diagnose,*

- *dat na informatie is gebleken, dat vanuit de brandweer positief is gereageerd ten opzichte van de uitrusting van AED-apparatuur,*

besluiten:

een bedrag van € 200.000,-- beschikbaar te stellen voor de brandweerkorpsen in Drenthe, ter besteding van de aanschaf van AED-apparatuur (inclusief scholing en vaardigheidstraining), te financieren uit het Fonds flexibel beleid,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Vaak wordt gevraagd: "Is er een dokter in de zaal?" Welnu, die is er nu. Er is een medicus aanwezig die belangstellenden tijdens de schorsing volledig kan in- en voorlichten over de AED.

De heer De Jong: Mijnheer de voorzitter. Ik zal trachten mijn bijdrage kort te houden en binnen de tien minuten te blijven.

Op de agenda staat de begroting voor 2004. Er zijn dikke rapporten met veel cijfers en goedbedoelde, maar vaak vage doelstellingen geproduceerd. Het is absoluut niet echt transparant. In het kader van het dualisme kan deze begroting dan ook amper kaderstellend worden genoemd. Dat is op zich jammer, want op deze manier krijgt het college wel erg veel beleidsruimte.

Het voert de Fractie de Jong te ver om op alle details van deze begroting in te gaan; ik heb immers maar tien minuten spreektijd. Maar buiten dat: deze eenmansfractie kent haar beperkingen. Zinnige moties en amendementen zal ik uiteraard steunen en gelet op al hetgeen vanochtend al is opgemerkt heb ik het idee dat het debat van vandaag en morgen toch enigszins de goede richting op zal gaan. Een aantal van de door het CDA, de VVD en D66 gemaakte opmerkingen spreekt mij erg aan.

Fractie de Jong wil in ieder geval een punt extra onder de aandacht van de staten brengen. Het gaat om de nieuwe Wet op de jeugdzorg. Als het goed gaat, treedt die wet op 1 januari a.s. in werking. Ik pik de jeugdzorg eruit omdat ik grote waarde hecht aan dit thema. Het gaat om het beschermen van jonge mensen tegen ongewens-

te situaties, die in het uiterste geval nog wel eens leiden tot maatschappelijke uitsluiting met alle gevolgen van dien. Ook aspecten van openbare orde en veiligheid op straat komen dan direct in beeld.

Tijdens de verkiezingscampagne hadden alle partijen in deze provincie de dringende behoefte zich te profileren op het thema Openbare orde en veiligheid, maar zeiden er wel steeds bij dat het geen provinciaal thema was. Justitie en politie zouden immers aan zet zijn en omdat het om een landelijk thema ging, meenden de partijen niet zoveel te hoeven doen. Maar volgens mij klopt dit allemaal niet.

In de wet die vermoedelijk op 1 januari van kracht wordt - alleen de Eerste Kamer moet haar nog goedkeuren - staan enkele zeer belangrijke taken beschreven die door de provincie moeten worden uitgevoerd. Als het goed is, kennen de staten-leden allen de intentie van die wet: het gaat om het realiseren van een belangrijke stap in de richting van een meer cliëntgerichte en samenhangende jeugdzorg.

Daarbij staan vijf beleidsdoelstellingen centraal:

1. de vraag van de cliënt
2. het recht op jeugdzorg
3. één centrale herkenbare toegang tot de jeugdzorg
4. integratie van de verschillende disciplines binnen de jeugdzorg
5. introductie van gezinscoaching

Zoals het nu lijkt, is het dus alle hens aan dek! Er wordt in vergelijking met vorig jaar wel extra geld uitgetrokken voor de jeugdzorg, maar de vraag is of dat wel genoeg is. Als ik het Beleidskader jeugdzorg 2003-2006 lees, plus de daarbij horende actieprogramma's, dan krijg ik de indruk dat het ambitieniveau zeer hoog is. Waarschijnlijk is het door deze nieuwe wetgeving tot de betrokken instanties doorgedrongen dat het in deze sector ernstig mis was. Er is blijkbaar enorm veel onderzoek en afstemming nodig. Dit kost erg veel inspanning en uiteraard ook veel geld.

Fractie de Jong stelt dan ook voor extra middelen ter beschikking te stellen aan Jeugdzorg Drenthe, vooral omdat het zo'n belangrijk thema betreft.

De helpende hand uitsteken naar ontspoorde jongeren en ondersteuning geven aan ouders, lijkt mij een essentieel punt in onze moderne samenleving. Wij moeten de menselijke maat opzoeken. Het gaat mij vooral om het recht op zorg van de cliënt. De jeugdhulpverleningsinstanties zijn straks

namelijk wettelijk verplicht zorg te verlenen. Mocht die zorg uitblijven, dan kan de cliënt zelfs een schadeclaim indienen.

Ik vraag het college of het bereid is extra middelen ter beschikking te stellen om zodoende vanaf 1 januari 2004 de hulpverleningsinstanties te helpen daadwerkelijke zorg te garanderen. Nogmaals, het gaat om het recht van het betrokken kind. Ik heb inmiddels begrepen dat ook de instanties die erbij betrokken zijn zich er ernstige zorgen over maken of aan dit recht op zorg wel in voldoende mate kan worden voldaan.

Artikel 3, tweede lid, van de Wet op de jeugdzorg luidt:

"De gedeputeerde staten van de provincie waarin de jeugdige voorafgaand aan de aanvang van de jeugdzorg duurzaam verblijft, dragen ervoor zorg dat cliënten hun aanspraak op jeugdzorg, als bedoeld in het eerste lid, tot gelding kunnen brengen." Er is vanaf 1 januari 2004 dus sprake van een verplichting.

Volgens het verslag van de commissievergadering weet gedeputeerde Haarsma niet of er in Drenthe wel een goede monitoring plaatsvindt en dat baart mij ernstige zorgen. Ook verwijst ze naar de informatiebijeenkomst die nog op 6 november a.s. moet plaatsvinden. Uit het verslag blijkt dat de gedeputeerde haar beleid wil afstemmen op de hiaten die dan blijken te bestaan. Maar dat is wel rijkelijk laat! Ik vraag meer aandacht voor de uitvoerende instanties, zodat het recht op zorg inderdaad vanaf volgend jaar gegarandeerd is. Hoeveel geld dat gaat kosten en waar dat geld vandaan moet komen, kan het college zelf het beste onderzoeken. Het zal in mij in principe worst zijn waar het geld vandaan komt.

Ik zie graag dat het college een intentieverklaring op dit punt aan de staten voorlegt. Het is nu absoluut onduidelijk of de nieuwe wet daadwerkelijk goed kan worden uitgevoerd.

Voorzitter. Ik ben erg benieuwd naar de reactie van het college op dit punt. Ik wacht de verdere beraadslaging af en mocht naar mijn oordeel een motie of amendement nodig zijn, dan zal ik daar in tweede termijn mee komen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik ben vandaag als toetje aan de beurt.

Ik wil beginnen met het uitspreken van mijn complimenten richting de werkvloer voor de overzichtelijke Begroting 2004. Het college heeft flink zijn best gedaan en het hoopt dat er na het commen-

taar van negen fracties nog iets van het werk overblijft.

Voorzitter. De algemene beschouwingen dienen plaats te vinden op het moment dat het college bij het opstellen van de begroting volledig rekening kan houden met de mening van de staten. Drents Belang roept de staten dan ook op hun algemene beschouwingen voor een nieuw boekjaar te laten plaatsvinden bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Het college kan dan bij het opstellen van een nieuwe begroting rekening houden met wat de staten hebben gezegd.

Ik wil mijn dank uitspreken aan de Stafafdeling Financiën, die mij op voortreffelijke wijze heeft geholpen en mij, daar waar dit nodig was, uitleg heeft gegeven.

Voorzitter. Het komende jaar en de jaren daarna gaat er fors gesnoeid worden. Het mes gaat in de provinciale uitkeringen. Er komen minder of geen gelden beschikbaar voor vrijwilligersorganisaties, welzijn, sport en cultuur. Daarenboven wordt de sociale zekerheid uitgekleeft. De kosten voor de nutsvoorzieningen stijgen ook weer fors. Ieder weldenkend mens kan simpel uitrekenen dat voor veel huishoudens en organisaties in de provincie het besteedbaar inkomen achteruitgaat, terwijl tegelijkertijd ook de arbeidsmarkt nog onder druk komt te staan. Deze bezuinigingen hebben nu en op lange termijn dan ook grote consequenties voor het provinciale huishoudboekje. De mensen morren en in de provincie klinkt steeds vaker het geluid op dat gemeenschapsgelden worden verkwanseld. Drents Belang is van mening dat de provincie efficiënt dient om te gaan met gemeenschapsgelden, juist nu er minder te besteden is. Maar hoe kunnen we dit van een organisatie verwachten waarvan het management, dat het goede voorbeeld moet geven, zich bevindt in gescheiden loopgraven en op elkaar schiet?

De rechtlijnigheid van de regering in Den Haag heeft ook zo zijn voordelen. Van investeringen in bijvoorbeeld een magneetzweeftrein zou de provincie, omdat het gaat om een te dure optie, afstand moeten nemen. De stille reserve die voor dit project achter de hand is gehouden, kan voor andere doeleinden worden gebruikt. Graag horen wij van het college wat er al is uitgegeven en wat kan worden meegenomen in de Begroting 2004. Drents Belang heeft in schriftelijke vragen aan het college opheldering gevraagd over vele uiteenlopende zaken. Wij moeten vaststellen dat tot op heden beantwoording van die vragen is uitgeble-

ven. Om onze kaderstellende en controlerende taken goed te kunnen uitvoeren, is het antwoord op deze vragen onontbeerlijk. Wij roepen het college op al onze vragen te beantwoorden, opdat wij de term "onbehoorlijk bestuur" niet hoeven te bezigen.

Voorzitter. De tekortkomingen binnen de maatschappij vragen zonder meer om actie. De meeste gesignaleerde problemen komen voort uit het steeds sneller veranderen van onze maatschappij. Het individuele belang komt daarbij steeds verder boven het collectieve belang te staan. Dit is een maatschappelijk probleem. Het sociaal belang wordt ondergeschikt gemaakt aan het privébelang. De zwakkeren zijn de eerste slachtoffers en de groep slachtoffers wordt snel groter. Als we niet bijtijds bijsturen, kunnen de problemen straks wel eens onoplosbaar blijken te zijn. Maatregelen om niet op onverantwoorde wijze de meest kwetsbare groepen te treffen, vragen naar ons idee om zorgvuldigheid van de provincie.

Voorzitter. Ik kom op het onderdeel Werkgelegenheid.

Drents Belang heeft enkele speerpunten die de moeite waard zijn om er in een later stadium eens over te discussiëren.

In het kader van de zakelijke werkgelegenheid vragen wij het college € 1,3 miljoen beschikbaar te stellen voor het kanaal Coevorden-Almelo-Enschede. Op grond van gemaakte afspraken en het nastreven van de geloofwaardigheid van het provinciebestuur, moet de gemeente Coevorden gesteund worden. Wij verzoeken het college bij de collega's van Overijssel erop aan te dringen het Overijsselse deel van het kanaal spoedig aan te passen voor schepen tot 1.000 ton. Gebeurt dat niet, dan zijn onze investeringen voor niets geweest.

Met het toetreden van de Oost-Europese staten tot de Europese Unie ontstaat er een enorm achterland waarin een stroom van mensen en goederen op gang komt. Als Drenthe wil profiteren van deze ontwikkeling, dient het niet alleen te kijken naar het vergroten van de aanvoermogelijkheden, maar ook naar de afvoermogelijkheden naar het achterliggende gebied. Samengevat: als Drenthe ligt in de route Rotterdam-achterland hebben wij meer kans dat gedeeltelijke be- en verwerking van de stroom goederen in Drenthe plaatsvindt. Hier zijn nog voldoende arbeidskrachten en ruimte, maar niet de juiste infrastructuur.

De staten zullen hier een langetermijnvisie voor moeten ontplooiën.

Er dient volgend jaar ook haast te worden gemaakt met de oplossing van enkele knelpunten in onze infrastructuur. Ik noem de A28 bij Meppel, de N34 en de weg ten zuiden van Groningen.

Voor de werkgelegenheid in de recreatie vragen wij een soepel beleid met minder regeltjes, maar daarbij moet zeker wel de vinger aan de financiële pols worden gehouden. Het moet mogelijk zijn het POP aan te passen als dit POP in stringente tegenstelling staat tot de belangen van de recreatie. Drents Belang adviseert dan ook het POP soepel te hanteren.

Investerings in infrastructuur als fietspaden, waterwegen en de verdere uitbreiding van natuurterreinen dienen in 2004 een hoge prioriteit te krijgen. Er dient dan ook serieus te worden gekeken naar het realiseren van de doorsteek Erica-Ter Apel, waarmee een rondje Drenthe-varen mogelijk wordt. Wij pleiten ook voor het creëren van camperplaatsen in de provincie Drenthe, net zoals die bij onze oosterburen bestaan.

Met betrekking tot de werkgelegenheid in de agrarische sector wil ik de volgende opmerkingen maken. Het beeld van Drenthe is jarenlang vormgegeven door de boeren. De landbouw is dan ook de stoffeerder van het Drents landschap en als zodanig ook de beste beheerder. Daar mogen wij best trots op zijn. Het is dan ook niet meer dan logisch dat de staten zich blijvend hard maken voor deze branche.

De organisaties op het terrein van cultuur, welzijn en sport komen de aankomende jaren financieel in zwaar weer terecht. Het gevolg zal zijn dat dorpshuizen, welzijnsorganisaties en musea moeten bezuinigen of hun deuren moeten sluiten. Dat betekent zeker voor het platteland een verder uitholling van de voorzieningen en een tanende werkgelegenheid. De provincie heeft, nu de hoge-re overheid het laat afweten, de taak om deze voorzieningen door middel van een financiële ondersteuning intact te houden en daarmee de leefbaarheid in zowel de kleine dorpen als de grote steden te borgen. Drents Belang vraagt extra aandacht voor het Drents Museum, de dorpshuizen en de sportkoepels.

Hoe realiseren we een en ander? Eerst dienen we vast te stellen welke ingrepen invloed hebben op het provinciale financiële beleid. Vanuit het Rijk gaat er minder geld naar de provincies, hetzelfde geldt voor Brussel en ook voor de Kompas- en

IPO-gelden wordt de kraan meer en meer dichtgedraaid. De discussie over de Langman-gelden is in alle hevigheid losgebarsten. Ondanks de grote inspanningen die onze voorzitter de heer Ter Beek in Den Haag heeft gedaan, zijn de gewenste toezeggingen nog niet gekomen.

De provincie wil veel, doch de begroting is daarop niet aangepast. Op de vraag in de commissie hoe het college in Drenthe denkt te snoeien, werd niet thuis gegeven.

Drents Belang is van mening dat voorstellen die bezuinigingen opleveren, de koopkracht van de burger niet mogen raken. Omdat in Drenthe het openbaar vervoer matig en de auto op het platteland onmisbaar is, vindt Drents Belang een verhoging van de MRB onacceptabel. Landelijk gezien is die hier al veel te hoog.

Werkgelegenheid die zinnig is en van structurele aard, zullen we moeten blijven steunen.

Werk is het uitgangspunt, ook van het college.

Drents Belang kan dit uitgangspunt zonder meer onderstrepen. Het feit dat, ondanks de bezuinigingen, de invloed van Brussel groot is, betekent dat er meer inzicht in deze geldstromen moet komen. Voor ons staat vast dat de overhead van het provinciale apparaat, dat geraamd is op € 53 miljoen, aan de zeer hoge kant is. Door efficiënter te werken en op verschillende posten te bezuinigen is financieel voordeel te behalen. Ook moet in het management worden gesnoeid. De organisatie heeft een waterhoofd en verspilt daardoor veel geld, die alleen de top naar een hogere schaal moet tillen. Hoge overheadkosten zijn hiervan het gevolg.

Pro^{BIS}, het nieuwe financiële systeem van de organisatie, spreekt op dit punt boekdelen. De invoering ervan heeft miljoenen extra gekost zonder dat de staten daarin zijn gekend. Het is een groot debacle. Het bureau CapGemini heeft er onderzoek naar gedaan. De conclusie was dat bij de aansturing grove fouten zijn gemaakt, die de provincie miljoenen hebben gekost. Hebben de staten dit rapport al gehad? Nee, natuurlijk niet, dat rapport wordt de staten onthouden, want informatieplicht geldt hier niet. De staten hebben besloten met de invoering van *Pro^{BIS}* akkoord te gaan omdat dit zeven fte's zou schelen. Ik kan de staten meedelen dat er zeventien fte's extra bijgekomen zijn. Dat maakt het verschil van vierentwintig fte's en dat komt neer op structureel € 1 miljoen extra. Over mismanagement en het achterhouden

van informatie gesproken! Hier zou een onderzoek op moeten worden losgelaten.

Drents Belang heeft het onderzoeksrapport van CapGemini wél opgevraagd, maar in deze glasheldere organisatie wordt het heimelijk achtergehouden.

Drents Belang gaat ervan uit dat er, gelet op de functie-eisen, de laatste jaren voldoende kennis in huis is gehaald en dat er dus minder met externe bureaus gewerkt hoeft te worden. Wij zouden het op prijs stellen wanneer de staten besloten ook op dit punt de vinger aan de pols te houden. Ik noem verder het aanbestedingsbeleid leveringen en diensten, gebaseerd op de uitgave "Verdien aan Besteden".

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik ben benieuwd of de heer Kloos ook kan waarmaken wat hij zegt over de grove fouten die de staten zouden hebben gemaakt. Als hij gelijk heeft, hebben wij een heel groot probleem en dan zal ik hem steunen, maar hij moet mij dan wel eerst van zijn gelijk overtuigen.

De heer KLOOS: De heer Langenkamp moet het rapport van CapGemini opvragen en zich in verbinding stellen met de directeur-secretaris.

De heer LANGENKAMP: Dat antwoord vind ik te goedkoop. Ik ken het rapport zeker niet uit het hoofd, maar ik heb er wel eens met een ambtenaar over gesproken. Het gaat om uitvoeringsproblemen waar de staten ook helemaal niet over gaan. Maar de heer Kloos spreekt over grove fouten en dan moet hij ook duidelijk zeggen wat hij bedoelt.

De heer KLOOS: Ik kom er later wel op terug.

De heer LANGENKAMP: Nee, nee. Ik probeer de heer Kloos nu te helpen.

De heer KLOOS: De heer Langenkamp hoeft mij niet te helpen, hij moet goed luisteren en iets doen met wat hij hoort.

De heer LANGENKAMP: Ik weet dat de invoering van *Pro^{BIS}* heel veel menskracht en denkkraft heeft gekost en dat er veel problemen zijn. De Ondernemingsraad houdt zich er ook mee bezig. Maar als er ergens grove fouten zijn gemaakt, ook door mij, wil ik die nu wel boven tafel hebben.

De heer KLOOS: Die komen boven water, dat kan ik de heer Langenkamp toezeggen.

De heer LANGENKAMP: Maar wanneer dan?

De heer KLOOS: Ik denk binnenkort.

De heer LANGENKAMP: Sorry, voorzitter, dit vind ik toch wel vreemd.

De heer KLOOS: Ik wil tot afronding van mijn verhaal te komen.

De VOORZITTER: Als voorzitter meet ik mij geen kwaliteitsoordeel aan over de gedachtewisseling. Ik houd de orde in de gaten.

De heer LANGENKAMP: Maar het Reglement van orde schrijft ook voor dat de voorzitter erop moet toezien dat wat wordt gezegd correct is.

De VOORZITTER: Ik heb het angstige vermoeden dat ik het Reglement van orde beter ken dan de heer Langenkamp.

De heer LANGENKAMP: Dat is ongetwijfeld het geval.

De VOORZITTER: En daar staat dit niet in.

De heer KLOOS: Voorzitter. Ik noem verder het aanbestedingsbeleid leveringen diensten en werken gebaseerd op de uitgave "Verdien aan Besteden". Ondanks dat het college Drents Belang heeft toegezegd dit jaar met een voorstel richting de staten te komen, moeten wij tot op heden vaststellen dat ook hiervan weer niets is terechtgekomen.

In de overhead zit ook een kostenpost voor regelingen voor goede krachten die nu om welke reden dan ook met een arbeidsconflict thuis zitten. Het hoofd van het Kabinet zit ook nog steeds thuis. Het college dient ervoor te zorgen dat dit probleem binnen zeer korte tijd wordt opgelost. En hoe zat het ook alweer met de projectmanagers? Had de directeur een en ander niet goed voorbereid, dat het college zijn voorstel afschoot? Hiermee is wel aangetoond dat er nog te veel managers rondlopen.

Waarom moet het provinciehuis voor de zoveelste maal over de kop? Wanneer was de laatste verhuizing? Moeten we dit alles zien als het weg-

stoppen van problemen, wat zo onnodig veel geld kost? Het zijn allemaal vragen die Drents Belang heeft gesteld aan GS, de griffier en de directeur-secretaris. Maar onze vragen worden structureel niet beantwoord. Zelfs de uitspraken van de bezwarencommissie worden terzijde gelegd. Waar is de openheid? Ik noem zo maar even een paar voorbeelden en stel de vraag of een onderzoek zoals dat in Emmen heeft plaatsgevonden ook hier niet op zijn plaats is.

Drents Belang vindt verder dat de trendmatige loonsverhoging van zeker het hoge personeel geen doorgang kan vinden. Wij vragen om een loonstop per 1 januari 2004. Een beetje solidariteit met de gewone man mag toch wel worden verwacht.

Voorzitter. Drents Belang heeft enkele commissies tegen het licht gehouden. De agenda's bekijkende kan je je afvragen wat de meerwaarde van die commissies is. Afschaffen is het meest logisch. Elke commissie heeft ambtelijke ondersteuning nodig en gelet op het voor- en nawerk, de tijd en de ruimte die ermee gemoeid zijn, kosten de commissies per jaar een aardig bedrag. De commissies afschaffen en daarvoor in de plaats een tweede statenvergadering houden kan uitkomst bieden en is in elk geval stukken goedkoper en efficiënter. Gelet op het in maart ingevoerde dualisme is het zeker de moeite waard de mogelijkheid van het afschaffen van de commissies te onderzoeken. Wij willen het college de opdracht geven deze gedachte uit te werken en met een voorstel te komen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Misschien mag ik deze troonrede even onderbreken. De heer Kloos noemt aan de ene kant zijn vele vragen en aan de andere kant de efficiëntie. Houdt hij er rekening mee dat vragen een beantwoording behoeven? Ik heb de indruk dat de heer Kloos nogal wat vragen stelt over zaken waar de staten niet tot in detail over gaan. Misschien kan de heer Kloos zichzelf eens vragen stellen over de vragen die hij stelt.

De heer KLOOS: Ik ben blij dat de heer Dohle hier even op inschiet. De vragen die ik noemde, zijn al op 25 juni gesteld en tot op heden heeft mij geen enkel antwoord bereikt. Daarom moet ik die vragen nu nogmaals stellen.

Voorzitter. Gezien mijn beperkte spreektijd wil ik het in eerste termijn hierbij laten.

Drents Belang hoopt met zijn bijdrage als partij voor de Drentse burger een bijdrage te hebben geleverd aan een evenwichtiger Begroting 2004. Wij zijn kaderstellend bezig geweest en wij hopen dat andere fracties de door ons aangegeven richting steunen. Afhankelijk van het antwoord van het college zullen wij in tweede termijn enkele moties indienen. Ik wil vandaag in ieder geval de volgende motie indienen.

Motie G

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 november 2003,

overwegende/constaterende, dat:

- *investerings in onze infrastructuur als fietspaden en waterwegen in 2004 een hoge prioriteit dienen te krijgen,*
 - *door het realiseren van de vaarverbinding Erica-Ter Apel werkgelegenheid wordt geschapen,*
 - *het toerisme wordt versterkt,*
 - *de natuurwaarde toeneemt,*
 - *een rondje Drenthe-varen mogelijk moet zijn*
- en spreken uit dat de staten achter de realisatie van de vaarverbinding Erica-Ter Apel staat,*

en dragen het college op:

een tracéstudie uit te voeren naar de vaarweg Erica-Ter Apel en deze binnen een half jaar de staten aan te bieden,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 13.07 tot 14.49 uur.

De heer Kloos verlaat de vergadering.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

H. Reactie in eerste termijn van het college van gedeputeerde staten op de algemene beschouwingen van de fracties

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. In deze tijd van dualisme, waarin de staten op hoofdlijnen aangeven waar het met deze provincie

naar toe zou moeten, valt het op dat die hoofdlijnen zich concentreren op heel grote bedragen. De miljoenen vliegen ons om de oren en dat is een duidelijk verschil met eerdere begrotingsvergaderingen, waarin het vaak om details ging. Die grote bedragen zijn ook het college niet ontgaan en ze representeren in wezen de noodzaak om te komen tot een aantal grote ingrepen met daarbijbehorende grote financiële inspanningen. Het gevolg hiervan is een discussie over lastenverhoging, ombuigingen etc.

Het besef dat er inderdaad heel veel moet gebeuren en dat daarmee de vertaling van het bestuursprogramma buitengewoon veel implicaties heeft, ook in relatie tot de huidige economische situatie en de opstelling van het Rijk als het gaat om de verhouding tussen Rijk, provincies en gemeenten, betekent dat het college zich er zeer goed van bewust is dat ingrijpende keuzes moeten worden gemaakt en dat dus tot heel goede meerjarige afwegingen moet worden gekomen. Maar die afwegingen en al hun consequenties kunnen niet eerder aan de staten worden voorgelegd dan bij de Voorjaarsnota en dat is dan ook de reden dat wij op dit moment niet verder zijn gegaan dan het voorleggen aan de staten van een aantal heel concrete voorstellen voor het komende jaar.

Immers, als wij daarmee ook zouden wachten tot volgend voorjaar - de besluitvorming die in mei/juni 2004 plaatsvindt, zal pas in 2005 tot uitvoering leiden - dan zouden wij veel te veel tijd verliezen bij het bereiken van het doel dat wij met ons Bestuursprogramma hebben. Daarom hebben wij op een aantal terreinen bij brief projecten aan de staten voorgelegd, projecten die naar onze mening zonder meer passen binnen het Bestuursprogramma en ook zonder meer de steun van de staten kunnen krijgen. De inhoud van een aantal projecten, de meerjarige financiële gevolgen daarvan en de relatie met het integrale beleid dat het college bij de Voorjaarsnota zal presenteren, zijn nog niet in extenso uitgewerkt, maar wij verwachten dat de komende maanden te doen, opdat het college in een aantal gevallen zelfs nog voor de Voorjaarsnota enkele concrete voorstellen aan de staten kan voorleggen. Maar ook dan zal op geen enkele wijze aan het budgetrecht van de staten worden getornd; er wordt wel recht gedaan aan de oproep van de staten om zo snel mogelijk de hand aan de ploeg te slaan en werkgelegenheid te realiseren.

De projecten die aan de staten zijn voorgelegd en wat in de lopende begroting staat, hebben daar veel mee te maken. De projecten die op mijn portefeuille betrekking hebben betreffen de infrastructuur en het water. Beide beleidsterreinen vragen om veel fysieke investeringen en die vorm van investering levert incidentele werkgelegenheid op, waarmee een bijdrage kan worden geleverd aan de overbrugging van een periode van laagconjunctuur, en die projecten zijn voorwaardenschepend voor de werkgelegenheid op de langere termijn.

Maar het zijn ook projecten die een lange voorbereidingstijd en een lange proceduretijd vergen en daarom is ons er alles aan gelegen daar zo snel mogelijk mee te beginnen.

De heer LANGENKAMP: De gedeputeerde zegt aan de ene kant dat de afweging plaatsvindt bij de Voorjaarsnota – ik denk dan dat dit is in verband met de beschikbare middelen – maar aan de andere kant zegt hij dat wanneer de staten het met die projecten eens zijn, nu al wel een besluit kan worden genomen om te voorkomen dat een half jaar wordt verspeeld. Zit tussen die beide uitspraken geen discrepantie?

De heer SWIERSTRA: Ik heb iets anders gezegd.

De heer LANGENKAMP: Dan ging het misschien zo snel dat ik het niet goed heb gehoord.

De heer SWIERSTRA: Dan zal ik het nog een keer doen.

De projecten die het college in de brief aan de staten heeft voorgelegd, passen binnen het Bestuursprogramma en kunnen naar verwachting het komende jaar in uitvoering worden gebracht. Voorzover daar financiële consequenties aan zitten die nog niet in de lopende begroting zijn verwerkt, zullen die, zodra die bekend zijn, uitgewerkt aan de staten worden voorgelegd. Op dat moment is het aan de staten om af te wegen of zij met een project instemmen of het eigenlijk maar helemaal niks vinden en willen wachten tot de Voorjaarsnota wanneer ook het meerjarige perspectief en de verdere vertaling van het Bestuursprogramma, waarbij een aantal conglomeraten van projecten aan de orde zal komen, worden voorgelegd.

De heer LANGENKAMP: Het ging mij erom even goed te horen dat dat tussenstapje er dus wel is.

De heer SWIERSTRA: Kennelijk moest ik het tweemaal uitleggen, maar zo is het inderdaad. Voorzitter. Die grote projecten kosten veel voorbereidingstijd en dus veel geld en inzet. Daarom starten wij daar nu mee. Ten aanzien van de projecten die de staten hebben genoemd als projecten waarvan de uitvoering wellicht in aanmerking komt voor voorfinanciering - ik doel onder andere op de A28 - deelt het college de zorg en de ambitie van de staten. Het gaat niet alleen om de A28, het gaat om meer projecten die van structureel belang zijn voor de provincie. Het gaat ook om de N33, waarover de staten al eerder uitspraken hebben gedaan, op Kolibri en op het bereikbaarheid Assen-Groningen(BAG)-project, op de N34 en het kanaal Almelo-Coevorden.

Al die wegenprojecten zijn grote rijksprojecten en wij willen graag dat die veel sneller worden uitgevoerd dan op dit moment door het Rijk wordt voorzien. Zijn wij daar dan niet actief genoeg in? Ik wijs erop dat wij de afgelopen jaren al een zeer hoge inzet hebben gepleegd. Al die projecten hebben een plaats gekregen in de zogenaamde B-lijst of soms de C-lijst van het Langman-akkoord en staan daarmee op de politieke agenda. Inmiddels is duidelijk dat vanwege het ontbreken van geld uit de ICES al die projecten gefinancierd moeten worden uit het MIT en dit MIT, dat is onderworpen aan de landelijke prioriteitsstelling, zal de komende jaren buitengewoon weinig ruimte bieden voor het uitvoeren van die projecten. De roep om voorfinanciering en een eigen bijdrage hebben wij dit voorjaar al vertaald in het sluiten van een convenant met Rijkswaterstaat over onder andere de A28. De regio heeft aangeboden de helft van de planstudiekosten voor de A28/A32 voor zijn rekening te nemen. Het gaat dan wel om een bedrag van ongeveer € 4 miljoen. Daarmee is het door de heer Holman genoemde bedrag van € 4,5 miljoen al bijna op. Maar daarmee zijn we er nog niet. Want ook op het moment dat wij zouden willen voorfinancieren of hier en daar zelfs à fonds perdu extra bijdragen zouden willen geven, moeten wij dat doen in de optelsom van een groot aantal projecten. Het beslag aan middelen is dan buitengewoon groot en dan roepen dat de vier provincies dat maar even met elkaar moeten regelen lijkt wel aardig, maar het gaat wel om rijkswegen en het Rijk moet dus wel mee willen

werken. Wij kunnen wel voorfinanciering aanbieden - de staten moeten daar dan wel eerst toe besluiten - maar die voorfinanciering moet dan ook geaccepteerd worden en op dit moment kan ik alleen maar constateren dat het Rijk die boot behoorlijk afhoudt. Minister Peijs - ik kijk nu even in de richting van de fractie van het CDA - zegt gewoon er voorlopig niet aan te beginnen, omdat zij vanuit de regio's te veel van dergelijke aanbiedingen krijgt en zij er geen zin in heeft zichzelf voor de periode na 2010 te veel verplichtingen op te leggen. Wij zullen in het overleg dat wij binnenkort met de minister hebben en in contacten met de Tweede Kamer ervoor pleiten wel planstudies mogelijk te maken.

Over de A28 hebben wij inmiddels vergaande contacten met het bedrijfsleven en wij proberen en masse die projecten voor elkaar te krijgen. Een van de resultaten van de lobby die de afgelopen jaren is gevoerd is dat de benuttingsmaatregelen tweede fase - het eerste stuk is bij Zwolle en dat wordt nu uitgevoerd en het tweede stuk ligt op ons traject - inmiddels zijn opgenomen in de planstudie voor het MIT. De staten moeten zich hierbij wel realiseren dat het om zeer grote bedragen gaat. Alleen die projecten kosten al zo'n € 127 miljoen.

De kortsluiting met de A32, die wij graag gelijktijdig willen uitvoeren, kost zo'n € 32 miljoen en de structurele maatregelen waarvoor wij de planstudie willen uitvoeren zijn, afhankelijk van of het een drie- of viersporige uitbouw wordt, begroot op een bedrag dat ligt tussen € 287 en € 450 miljoen. Dan is er nog Kolibri. Daarvoor is in de meerjarenraming een bedrag opgenomen, maar inmiddels heeft het Rijk daarvoor minder geld opgenomen dan waarvan wij uitgingen. Kortom, willen wij dat project doorzetten, dan komen wij voor de vraag te staan of, en zo ja op welk moment, wij ook daar zelf nog een inzet moeten plegen.

De heer ENGELS: Stel dat het Rijk, om zich die voorfinancieringsproblematiek van het lijf te houden en in het Noorden toch enige voortgang te boeken, aanbiedt de Zuiderzeelijn te schrappen en ons te helpen bij de uitvoering van Kolibri, A28, A32 enzovoorts.

De heer SWIERSTRA: En dus ook de Haak om Leeuwarden en nog wat van die projecten? Ja, dat is een leuke "als". Maar het is reine theorie. De kans dat wij het bedrag van € 2,7 miljard vrij in

kunnen ruilen voor een aantal infrastructuurprojecten, waarvoor het Rijk al toezeggingen heeft gedaan en zich verplicht voelt op enig moment tot uitvoering over te gaan, is minimaal en bovendien zou het betekenen wij dat wat in het Langman-akkoord is afgesproken aan het Rijk teruggeven en vervolgens die projecten als een sigaar uit eigen doos zelf betalen.

De heer ENGELS: Even voor de goede orde: ik ging er niet van uit dat wij met dat verhaal zouden komen, het gaat erom dat de mogelijkheid bestaat dat vanuit het Kabinet een dezer weken een dergelijk signaal komt. Dan wordt het ons als realiteit aangeboden. Ik roep het college echt niet op zelf op pad te gaan met dit verhaal. Het gaat erom hoe wij verder gaan als het Kabinet met dit signaal komt.

De heer SWIERSTRA: Maar het is steeds "als, als, als". Het speculeren daarop heeft buitengewoon weinig zin, want in het overleg dat wij op 2 oktober met het Kabinet hebben gehad, hebben wij geen enkel signaal gekregen dat die € 2,7 miljard daarvoor beschikbaar zou zijn. Dat bedrag is expliciet gereserveerd voor de snelle verbinding via de Zuiderzeelijn. Op het moment dat het Noorden zegt die verbinding niet meer te willen, is dat bedrag niet meer aan de orde. Het is illusoir te denken dat die zaken inwisselbaar zijn. Wij zullen dus onze eigen verantwoordelijkheid moeten nemen en hard met het Rijk moeten onderhandelen.

De heer VEENSTRA: De heer Swierstra zegt dus eigenlijk dat het Rijk op dit moment op geen enkele manier gevoelig is voor voorfinanciering.

De heer SWIERSTRA: Op het terrein van de infrastructuur houdt het Rijk op dit moment de boot inderdaad zeer zwaar af. Het Kabinet gaat ervan uit dat met voorfinanciering van projecten die omstreeks 2010 gerealiseerd moeten worden een enorm beslag wordt gelegd op de middelen van zijn opvolgers. Het Rijk wenst op dit moment voor de periode na 2010 geen enkele impliciete of expliciete verplichting aan te gaan.

De heer VEENSTRA: Maar wordt er dan alleen gesproken over pure voorfinanciering of, om de

uitvoering van het project naar voren te halen, ook over een substantiële bijdrage van de provincies?

De heer SWIERSTRA: Ik ga niet uitvoerig in op alle onderhandelingsaspecten, maar ik kan de heer Veenstra verzekeren dat al deze zaken er in principe bij betrokken worden. Zo heeft de provincie voor de A37 een bijdrage à fonds perdu gegeven en heeft zij voor de uitvoering van Kolibri het een en ander aangeboden. De provincie heeft ook aangeboden feitelijk geld te besteden aan de planstudie voor de A28, dus niks voorfinanciering. Dat is allemaal in de onderhandelingen betrokken en nochtans is het Rijk daarvoor op dit moment absoluut niet gevoelig. Een van de redenen daarvoor is het grote aantal claims, ook uit de rest van het land. Het Rijk zegt heel simpel nu eerst uit te voeren wat al op de plank ligt en dan te beginnen met de projecten die de hoogste prioriteit hebben en dat zijn de projecten die in veel gevallen in de Randstad liggen, zoals de A4 bij Delft. Leggen wij ons daarbij neer? Nee, absoluut niet. Dat heeft er ook in geresulteerd dat wij de benuttingsmaatregelen voor de tweede fase nu inmiddels in het MIT hebben gekregen. Wij nemen ons voor eind november hierover verder te onderhandelen met het Rijk en wij zullen ernaar streven toch tot nadere afspraken te komen. Het zou van groot belang zijn – wij oefenen in die richting ook invloed uit op de Tweede Kamer – dat het mogelijk werd dat de regio ter oplossing van een maatschappelijk probleem, dat tot in lengte van jaren dreigt voort te duren, zijn eigen verantwoordelijkheid kon nemen. Het SNN meent dat het Rijk een dergelijke inzet zou moeten honoreren. Maar nogmaals, al onze eigen inzetten zullen wel door de eigenaar van de weg als oplossing geaccepteerd moeten worden.

De heer HOLMAN: Ik begrijp dat de gedeputeerde het standpunt dat door verschillende partijen vanochtend is ingenomen wel waardeert en dat dit hem een extra element geeft dat hij in de onderhandelingen kan inbrengen om sneller tot resultaat te komen.

De heer SWIERSTRA: Het is een nadrukkelijke politieke onderstreping van hetgeen het college vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid al heeft ingebracht. Zo hebben wij de intentieverklaring met betrekking tot de A28 verleden jaar zelfs al aan de staten voorgelegd. Maar wij zoeken

inderdaad naar mogelijkheden om nog een stap verder te gaan.

Nogmaals, bij de Voorjaarsnota zullen wij dit allemaal nadrukkelijker in beeld brengen, niet alleen ten aanzien van de infrastructuurprojecten, maar ook ten aanzien van andere projecten – mijn collega's komen daar nog over te spreken – die met de voorfinancieringsproblematiek te maken hebben. Ik heb even de ruwe bedragen genoemd om een indruk te geven van de orde van grootte van het beslag op de middelen. De rente over dergelijke bedragen komt over enkele jaren gerekend neer op een heel groot bedrag. De staten moeten zich wat dat betreft niet rijk rekenen en zij moeten mijn nuanceringen niet als tegenzin of niet willen beschouwen, maar integendeel, als een realistische benadering.

De heer DOHLE: Met betrekking tot de A28 ligt een motie van het CDA voor. Ik heb de indruk dat met dit verhaal van de gedeputeerde de noodzaak onder die motie is weggeslagen. Deelt de gedeputeerde die mening?

Wij hebben ook gerefereerd aan de aanpak rond de A37, waarin de provincie heeft meegefinancierd. Het Rijk was ook daarbij niet erg genegen het Noorden tegemoet te komen, maar door middel van een gezamenlijke lobby, waarbij flink op de trom is geslagen, is daar een politieke beweging gecreëerd. Wat is het oordeel van het college over die aanpak?

De heer SWIERSTRA: Wat een goede aanpak bij de A37 was, hoeft nu niet opnieuw een goede aanpak te zijn. Het kan zelfs zijn dat dezelfde aanpak nu tegen ons gaat werken. Ik heb geprobeerd aan te geven dat wij niet alleen op alle mogelijke manieren bezig zijn met stille diplomatie, maar ook nadrukkelijk de trom roeren, maar dan wel op effect gericht. Wij hebben inmiddels nadere contacten gehad met verschillende groeperingen uit het bedrijfsleven en alles is erop gericht om, zodra dat dienstig is, ook die bredere inzet te plegen. Maar ook de heer Dohle weet dat het op dit moment vragen van het bedrijfsleven om opnieuw een stuk infrastructuur mede te financieren, niet direct op gejuich kan rekenen. Maar ook het bedrijfsleven is ervan overtuigd dat het probleem moet worden opgelost.

De impliciete constatering van de heer Dohle dat de moties die betrekking hebben op deze problematiek overbodig zijn, zal ik zeker niet tegenspre-

ken. Wat de aanpak en de noodzaak betreft, zitten wij volstrekt op dezelfde lijn en bij de Voorjaarsnota zullen wij meer uitgewerkte voorstellen in samenhang met andere voorstellen presenteren. Dan wordt duidelijk welke mogelijkheden onze partners en welke wijzelf hebben.

Het kanaal Almelo-Coevorden is een ander stukje infrastructuur. Enigszins tot mijn verbazing ontstond er na de commissievergadering een enorme commotie, want Swierstra zou tegen het kanaal Almelo-Coevorden zijn. Ik heb het even nagekeken en ik kan nu zeggen dat ik deze zomer mijn 12,5-jarig jubileum heb gevierd in het kader van Almelo-Coevorden vooruit in de vaart der volkeren. Het punt was namelijk 12,5 jaar geleden voor het eerst onder mijn verantwoordelijkheid in deze staten aan de orde.

Inmiddels ligt een aanpak voor om te komen tot bereikbaarheid voor schepen tot 800/1.000 ton, met een eerste fasering tot 600 ton. Inmiddels is het kanaal bevaarbaar voor schepen tot 600 ton en de afrondende werkzaamheden zullen nog plaatsvinden. Sterker nog, wanneer op een wat meer creatieve manier wordt omgegaan met het kanaal en de regelgeving – onze eigen Vaarwegenverordening en dergelijke; ik neem mij voor dat te doen – dan is het zelfs op dit moment al mogelijk Coevorden met 800 tons-schepen te bereiken. Kortom, waar zit het probleem? Het probleem zit voor een deel in Overijssel, dat de Dijsselbloem-gelden aan het uitgeven is en dat heeft voor een deel te maken met de 1.000 tons-variant. De afspraak is namelijk dat wanneer grote investeringen moeten worden gedaan, zoals in bruggen en sluizen, die kunstwerken niet 10 cm of 20 cm breder worden gemaakt zodat er met 800 tons-schepen doorgevaren kan worden maar dat de verbreding 30 cm zal zijn waarmee ook 1.000 tons-schepen er doorheen kunnen. Maar daarmee is het hele kanaal nog niet op 1.000 ton. Om het kanaal helemaal op 1.000 ton te brengen, zijn investeringen tot een bedrag van € 120 miljoen nodig. Het college zal op dit punt niet met voorstellen komen, omdat het Rijk op dit moment absoluut geen enkele ruimte heeft voor meefinanciering en dit werk dan nog bovenop de A28, de N33, de N34 enzovoorts zou komen. Dat vind ik geen verhouding. Iets anders is dat wanneer de komende jaren de ontwikkelingen in Coevorden erop wijzen dat die verbreding economisch echt noodzakelijk is en dat dus het resterende bedrag van € 1 à € 2 miljoen op tafel moet komen, wij op

dat moment wél zullen bekijken of hiervoor een oplossing kan worden gevonden. Ik zeg op dit moment nog niet dat het geld er dan ligt, maar dat punt is dan wel aan de orde. De provincie Drenthe houdt zich dus aan de afspraken ten aanzien van dit kanaal, is daar helemaal voor en gaat op die lijn door.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. De gemeente Coevorden was toch ook verbaasd dat de gedeputeerde zich zo in de commissie uitdrukte?

De heer SWIERSTRA: Eén telefoontje naar mij was voldoende geweest om dit probleem op te lossen.

De heer LANGENKAMP: Dat mag de gedeputeerde dan tegen de heer Jansema zeggen. De gedeputeerde zegt nu dat hij niets extra's wil doen. Het verhaal van de gemeente Coevorden was ook dat er een verkeerd signaal van uitgaat wanneer het college op dit moment zegt niets extra's in Drenthe te willen doen, terwijl Overijssel zegt wel wat te gaan doen en de gemeente Coevorden en de investeerders ook wat doen. Als de gedeputeerde in de commissie had gezegd wat hij nu zei, namelijk dat als de noodzaak wordt aangetoond hij er wel naar wil kijken, was er niet zoveel commotie ontstaan.

De heer SWIERSTRA: Die commotie is ook volkomen ten onrechte ontstaan.

De heer LANGENKAMP: Aan wie ligt dat dan?

De heer SWIERSTRA: Niet aan wat de provincie Drenthe naar buiten heeft gebracht. De heer Langenkamp moet het verslag van de commissievergadering er maar eens op nalezen.

De heer LANGENKAMP: Ik heb dat verslag voor mij liggen. Op pagina 11 staat "... is het niet het voornemen van het college om voor dit bedrag van € 55 miljoen ook nog eens de provinciale taakstelling te verhogen."

De heer SWIERSTRA: Dat is precies wat ik zojuist heb gezegd.

De heer LANGENKAMP: Maar de provincie Overijssel doet dit wel en de gemeente

Coevorden doet het ook. Het gaat om het signaal dat moet worden uitgezet. Het moet voor het bedrijfsleven duidelijk zijn dat het inderdaad mogelijk wordt dat die schepen daar gaan varen.

De heer SWIERSTRA: De heer Langenkamp houdt een prachtig verhaal, maar het klopt gewoon niet. De provincie Overijssel doet geen extra dingen, doet niet meer dan wat is overeengekomen. Het verkeerde signaal is door de heer Langenkamp in de wereld gebracht, het signaal namelijk als zou de provincie Drenthe er niet voor zorgen dat, zodra dat mogelijk is, schepen van 600 ton of zelfs 800 ton door dat kanaal kunnen varen. Daar zorgen wij wel voor en wat moet ik daar dan nog meer over zeggen?

De heer ROELES: De commotie die in de commissie is ontstaan, heeft enige leden van mijn fractie doen besluiten een gesprek aan te gaan met de heer Jansema met betrekking tot de ontwikkeling van het kanaal Almelo-Coevorden. De opmerkingen die de gedeputeerde nu heeft gemaakt, liggen in het verlengde van hetgeen de heer Jansema ons heeft verteld en de fractie van de VVD is dan ook blij met wat de gedeputeerde heeft gezegd.

De heer SWIERSTRA: Ik meen dat hiermee voor dit moment de discussie over het kanaal kan worden gesloten. Als het bedrijfsleven het wil kunnen de schepen, en dan liefst zoveel mogelijk, er gewoon gaan varen, want hoe meer schepen er komen, hoe eerder niet alleen wij maar zeker ook het Rijk bereid is geld ter beschikking te stellen. In onze kortetermijnvoorstellen voor volgend jaar hebben wij ook bedragen opgenomen voor het water. Het gaat onder andere om een bedrag van € 200.000,-- en ook bij de storting in het Fonds flexibel beleid is rekening gehouden met extra investeringen in het water. Dat heeft alles te maken met de uitvoering van het Nationaal bestuursakkoord water, de stroomgebiedsvisies en ook heel expliciet met de rol die wij willen spelen in het water in de bebouwde omgeving. Bij dat laatste is het ontkoppelen van regenwater, de rioleringsproblematiek en alles wat daarmee samenhangt een belangrijk onderdeel. Wij hebben hier dus al bedragen voor opgenomen en wij gaan er zo snel mogelijk mee aan de slag. De opmerkingen die de staten hierover hebben gemaakt, zijn voor het college dan ook niet nieuw maar

slechts een onderstreping van het beleid dat al wordt gevoerd. Ook op dat punt zullen wij bij de Voorjaarsnota met nadere voorstellen komen en ook daarvoor geldt dat incidentele en structurele investeringen arbeidsvoorwaardenscheppende werkgelegenheid tot gevolg hebben. Er zal de komende jaren heel veel moeten gebeuren ten aanzien van het water en dat betekent dat wij de staten forse keuzes zullen voorleggen.

Voorzitter. Er zijn veel opmerkingen gemaakt over de verkeersveiligheid en over het openbaar vervoer. Ik neem de vrijheid die op dit moment onbeantwoord te laten, omdat die opmerkingen allemaal liggen in de lijn van het vragen van aandacht voor en de aandacht die wij al geven aan de aanbestedingen van het openbaar vervoer en wat wij op dit punt de komende jaren denken te realiseren.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Het is in jaren niet voorgekomen dat het selecteren van de onderwerpen waarover ik met de staten wil spreken, niet zo moeilijk was. Er zijn niet zoveel punten, mijn portefeuille regarderende, ter sprake gebracht, maar ik wil een aantal zaken toch wel even verhelderen.

Verschillende fracties hebben gesproken over het voorfinancieren van de grondverwerving voor de EHS. Omdat de aankoopplicht was opgeschort, is in die grondverwerving de laatste jaren stagnatie opgetreden. In de commissie is hierbij ook uitgebreid stilgestaan.

De PvdA vraagt het college dit punt uit te werken en er later op terug te komen. Dat kan ik toezeggen.

De fractie van de VVD heeft aan dit onderwerp iets meer woorden gewijd en naar aanleiding daarvan wil ik toch wel wat meer zeggen. Niet om de VVD te verbeteren - de inbreng van de VVD was aardig onderbouwd - maar omdat ik bepaalde zaken helder wil maken. Als de VVD spreekt over de aankoop van particulier bos, heb ik het idee dat die fractie het budget dat gekoppeld is aan traditionele natuurterreinen bedoelt. Er is niet zoveel verschil, maar het ligt toch even iets anders. Het tweede punt is dat wij natuurlijk met dat budget goede doelen in het kader van onze natuurontwikkeling hebben beoogd. Het is wat onhandig om als wij een versnelling in de natuurkwaliteit willen realiseren, een budget dat daarvoor al op onze begroting staat voor andere doelen aan te wenden. Maar even los van de inhoud is het op dit

moment nog een onderwerp van gesprek; ik meen dit in de commissie ook al te hebben gezegd.

De heer Swierstra heeft al iets gezegd over de bereidwilligheid van het ministerie om garant te staan voor terugbetaling van wat wij voorfinancieren. Collega-provincies die goed in de slappe was zaten, hebben de afgelopen jaren voorgefinancierd, maar er is nooit de garantie gegeven dat het geld terug zou geven. Het beleid van Drenthe is steeds geweest dat de provincie de gaten die het Rijk laat vallen, niet opvult.

Edoch, er is nu sprake van een andere wind. De minister heeft een extra impuls van € 700 miljoen voor de EHS gerealiseerd. Hij wil de taakstelling ook waarmaken, maar dat kan hij natuurlijk niet zonder de provincies. Er zit wel een klein addertje onder het gras: van het bedrag van € 700 miljoen mag in de jaren 2004 en 2005 maar een miniem deel uitgeven worden; de bulk van het geld wordt in de jaren daarna besteed. De minister heeft de provincies ruimhartig uitgenodigd tot voorfinanciering over te gaan, maar wij zijn nog in gesprek over wie dan de rentekosten gaat betalen. Ik ben nog niet zover om te zeggen dat als wij de minister gaan helpen om de EHS op tijd te realiseren, wij die kosten gaan betalen. Mijn advies aan de staten is om zolang er nog onderhandeld wordt geen aanbod te doen. Wij komen hierop terug op het moment dat wij de zaak met de minister geregeld hebben. Gelijktijdig zijn wij met de minister in discussie om de financiering van de EHS te vereenvoudigen. Het is nu eerste fase, tweede fase enzovoorts en wij zouden dat graag wat simpeler zien. Maar het verzoek van de PvdA wordt gehonoreerd: zo gauw de onderhandelingen zijn afgelopen, kom ik erop terug.

De heer SMIDT: Mijnheer de voorzitter. Ik heb ondertussen vernomen dat het ministerie de aankopen weer heeft gestart en per 1 januari zijn koopplicht weer gestand wil doen, maar daarnaast nog wel een beroep op de provincies doet om mee te financieren, want er zijn daarnaast binnen de begrenzing nog tal van gebieden waar geen koopplicht op rust. Als de gedeputeerde kan toezeggen dat zij met ingang van 1 januari met behulp van voorfinanciering ervoor zal zorgen dat wat aangeboden wordt binnen de fases 1 en 2 van de relatienotagebieden kan worden aangekocht, dan maakt zij het amendement dat wij voornemens waren in te dienen overbodig.

Mevrouw EDELENBOSCH: De heer Smidt maakt het mij eigenlijk wel heel gemakkelijk, want als ik nu "ja" zeg, heb ik vanavond aan mijn collega's in het college wel wat uit te leggen. Stel dat er op dit moment heel veel grond te koop is, ook begrensde grond. Ik heb de afgelopen tijd van de staten begrepen dat wij bij het selecteren van de stukken die wij gaan aankopen moeten uitgaan van de stukken die het meest relevant zijn voor het realiseren van onze natuurdoelen. De stukjes die het mogelijk maken dat na aankoop daarvan tot inrichting kan worden overgegaan, gaan dus wel even voor. Ik zou graag alles wat binnen de begrenzing wordt aangeboden kopen, maar het lijkt mij beter dat wij eerst op papier zetten wat wij verwachten de komende jaren aangeboden te krijgen, wat de prioriteit is om tot inrichting over te gaan en wat ons dat aan voorfinanciering gaat kosten. Ik hoop dat de minister die laatste kosten voor zijn rekening neemt.

De heer SMIDT: Ik wil erop wijzen dat het risico bestaat dat er een stuwmeer is. Een jaar lang is de portemonnee gesloten gebleven en dat heeft tot een andere houding bij de belanghebbenden geleid. Terwijl die vroeger dachten dat zij de grond wel kwijt konden wanneer zij die kwijt wilden, wordt er nu anders gedacht. Maar dan draagt het ministerie nog steeds grotendeels alleen bij als het gaat om gebieden met koopplicht en dat zijn over het algemeen de gebieden die mevrouw Edelenbosch net noemt: de kleine gebieden die ervoor zorgen dat een groot gebied afgerond kan worden.

Tijdens de behandeling van de begroting van het Ministerie van LNV in de Tweede Kamer heeft de minister volhard in zijn standpunt niet mee te betalen en de Kamer is blijkbaar ook niet voornemens daar verandering in te brengen, hetgeen betekent dat de slagkracht van ons fonds van € 295.000,-- aanzienlijk is afgenomen.

Mevrouw EDELENBOSCH: Wij kunnen hier nu wel over discussiëren, maar a. moet een discussie over zo'n detail eigenlijk in de commissie plaatsvinden en b. heb ik de staten gevraagd te wachten tot wij alles op papier hebben gezet en duidelijk is wat het gaat kosten. Om welk bedrag gaat het als wij over rentelasten spreken? Als de minister die niet wil betalen, moet ik met de staten bespreken wat wij daar tegenover kunnen zetten, want wij

kunnen niet alles: er zullen keuzes gemaakt moeten worden. Ik kom erop terug.

De heer Smidt zegt dat de minister per 1 januari weer de koopplicht laat gelden, maar voor de eerste twee jaar heeft hij slechts krap € 50 miljoen, omdat hij toch wat moet bezuinigen. Er is dus gewoon geen geld. Het klinkt misschien wat raar, maar de Dienst Landelijk Gebied (DLG) weet op dit moment niet eens welke grond zij aan moet bieden: die dienst durft niet met het eerste bod te komen, want zo'n eerste bod is wel de setting van de marktprijs. De heer Smidt begrijp mij wel, maar ik heb het idee dat wij nu over de hoofden van anderen heen aan het discussiëren zijn en daarom wil ik er maar over ophouden.

Met betrekking tot de leefbaarheid op het platteland heeft de VVD om ruimte voor het MKB in het POP gevraagd, omdat het MKB voor het platteland zo belangrijk is. Over die stelling zijn wij het van harte eens. Wij geven niet alleen het MKB maar ook de agrarische sector op twee manieren meer ruimte. De ruimte in het POP is flexibeler. Met goede argumenten zijn de bouwblokken vergroot en kunnen wat meer activiteiten ontplooid worden. Ik hoef de staten niet uit te leggen dat qua ruimte in de Veenkoloniën meer kan dan in bijvoorbeeld de buurt van Meppel of Westerveld. De andere manier is dat wij het buitengebied in Drenthe helemaal bedienen met plattelandsbeleid in het kader van gebiedsgericht beleid, omdat wij dan met alle partners in het gebied kunnen middelen. De afgelopen jaren hebben wij hiervan veel positieve dingen gezien. De ene keer moet een ontwikkeling wat meer ruimte hebben dan in een bestemmingsplan of het POP zit en dan kan meteen bekeken worden waar aan de andere kant weer winst gehaald kan worden. Maar wij zoeken de ruimte voor een vitaal platteland.

De heer Baas heeft zijn zorg over onze landbouw uitgesproken. Hij heeft niet om financiële steun gevraagd, maar hij vroeg wel om goede communicatie en compassie. Communicatie is altijd erg belangrijk en ik praat ook graag met de boeren, maar het effect van het gemeenschappelijke landbouwbeleid dat Europa de komende jaren gaat invoeren komt in Noord-Nederland wel heel hard aan, omdat onze landbouw erg afhankelijk is van de marktordeningsgewassen. Bij ons gaat het dan voornamelijk om de fabrieksaardappelen, de suikerbieten en de melkveehouderij.

Noord-Nederland pakt dergelijke ontwikkelingen over het algemeen gezamenlijk op en vandaar dat

wij gezegd hebben de ontwikkeling van ons landelijk gebied programmatisch te willen oppakken. Om te bekijken of wij de boeren wat rechtstreeks steun kunnen bieden, willen wij een ondernemersprogramma realiseren. In het overleg met het Rijk van 2 oktober hebben wij de minister voorgehouden met ons die kant op te gaan. Hij voelt daar veel voor. Wij hebben eraan toegevoegd dat wij in Noord-Nederland daar wel mee willen experimenteren. De minister wil ook een programmatische aanpak, hij is ook gecharmeerd van een ondernemersprogramma - hij weet ook nog niet precies hoe dat moet, maar wil het wel zo snel mogelijk invoeren - en wij gaan in Noord-Nederland bekijken hoe wij dit kunnen doen. Iedereen heeft gehoord dat wij van de minister € 4 miljoen voor de Veenkoloniën hebben meegekregen. Daar waren wij natuurlijk erg blij mee, maar het feit dat de minister ons de ruimte geeft die programmatische aanpak voor Noord-Nederland op te zetten, stemde mij persoonlijk nog blijer.

De heer BAAS: Voorzitter. Wij hebben in onze algemene beschouwingen ook gesproken over "meedenken met"; dat krijgt hiermee vorm.

Mevrouw EDELENBOSCH: De heer Baas heeft verder gevraagd hoe het met de consulent biologische landbouw is. Noord-Nederland loopt hierin wat achter bij de rest van het land, maar omdat Noord-Nederland als startpunt 1% had, groeit het nu wat meer. Het ging redelijk, maar van de huidige oorlog tussen de grote supermarktketens wordt de biologische boer de dupe, want de consument is nu sterkt gefocust op de prijs van een product en daardoor minder genegen het iets duurdere product te kopen.

Met de invoering van het gemeenschappelijke landbouwbeleid gaat straks een afroaming plaatsvinden en wij hebben de minister gevraagd er met ons vooral voor te zorgen dat het geld dat daarvoor uit onze gebieden wegvloeit, zoveel mogelijk in die gebieden terugkomt. Wij doen een oproep aan de groene coalitie om in ieder geval mee te denken over projecten, zodat wij dat geld weer op ons platteland kunnen uitgeven. Dat wordt nog een hele klus, want de minister doet op voorhand geen toezeggingen om het geld ook weer hierheen te laten gaan.

De PvdA heeft gevraagd naar de gevolgen van de Wet ammoniak en veehouderij. Wij hebben met

elkaar afgesproken dat er een plan van aanpak zou komen. Er is lang over gesproken of de kaart nu wel of niet moest worden vastgesteld. Met wat bestuurlijke besluitvorming daarbij - maar dat houd ik nog even onder de kurk - zal het college, zoals het nu lijkt, daar in december een besluit over nemen en daarna komt dat besluit zo snel mogelijk bij de staten. Het college wil in ieder geval de ruimte die er voor ontwikkeling is weer openstellen, want het wordt inmiddels door de boeren in Drenthe, die in de knel zitten omdat geen besluit is genomen, hierover benaderd. Wij gaan daar echt hard mee aan de gang.

De opmerking van GroenLinks over de Ielieteeft wil ik op dit moment even onbeantwoord laten. Wij zijn met een onderzoek bezig dat eind dit jaar klaar is en het kan zijn dat wij dan met alle participanten een soort minicongres organiseren om de uitkomsten van dat onderzoek te bespreken. GroenLinks stelt voor om, daar het steeds minder met de boeren gaat, in het POP het primaat in de zones 1 en 2 te laten vervallen. In het ontwerp-POP II dat de staten gisteren hebben ontvangen, kiest het college daar niet voor, maar de ruimte voor economische ontwikkeling voor de recreatieve sector is nagenoeg gelijkgesteld aan de agrarische sector in de zones 1 en 2. Wat dat betreft is er zeker ruimte voor een alternatief en voor omschakelen.

De heer Langenkamp heeft verder gezegd dat waar de aardappelen verdwijnen de recreatie een plek kan krijgen. Ik weet niet of dit een op een geldt, maar ik hoop dat hij uit de voeten kan met de mededeling dat wij voorlopig met de gemeente Emlichheim bezig zijn het Naturpark Moor vorm te geven. Het gaat dan om heel Zuidoost-Drenthe: het Oosterbos aan de oostkant van Emmen, het Schonebeker gedeelte, het Bargerveen en eenzelfde gebied aan Duitse zijde. Wij pakken dit samen op, omdat wij het idee hebben dan heel goed terecht te kunnen bij de Brusselse middelen. Immers, wij moeten creatief zijn met ons geld en veel zoeken bij een ander.

De heer LANGENKAMP: Ik ben heel blij met deze toelichting. Op teletekst stond wel dat POP II was verschenen, maar ik heb het nog niet kunnen lezen. In de zones 1 en 2 wordt wel het primaat van de landbouw gehandhaafd, maar begrijp ik goed dat het mogelijk wordt recreatie en toerisme een gelijkwaardige plaats te geven? Hoe kan dit als het primaat toch bij de landbouw blijft liggen?

Mevrouw EDELENBOSCH: De heer Langenkamp is er eigenlijk zelf over begonnen toen hij zei dat daar waar de aardappels verdwijnen, de recreatie een plaats kan krijgen. Waar een boer zit, kan geen recreatie plaatsvinden, maar als er boederijen vrijkomen zijn natuurlijk andere dingen mogelijk. Hoe die ontwikkelingen gaan lopen, is een kwestie van de markt; dat kunnen wij niet sturen. Maar als die ontwikkelingen zich voordoen dan zullen wij die niet tegenhouden.

De heer LANGENKAMP: Vandaar ook mijn opmerking over een Grondbank.

Mevrouw EDELENBOSCH: Ik wil daar ook nog wel iets over zeggen, want wat wij de afgelopen jaren hebben gedaan, gooien wij niet graag weg. Er is inmiddels in het buitengebied zoveel aan de gang, dat sommigen zich beginnen af te vragen of er niet een Grondbank moet komen. In principe kan de provincie niet net als een gemeente een grondbedrijf hebben, maar als wij een gebied willen ontwikkelen, bestemmen wij een aankooptitel voor dat gebied en dan koopt het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL), een onderdeel van de DLG, die grond. Wij hoeven dus niet iets totaal nieuws te bedenken, maar moeten alleen de dingen die wij de afgelopen jaren in Drenthe hebben gedaan - ik noem iets als Drentse Maat en storting in het Groenfonds - wat verbreden om te zorgen dat de dynamiek meer vaart krijgt in plaats van dat die wordt afgeremd. Als de uitkomst daarvan dan een soort Grondbank is, dan zien wij dat wel.

Verschillende fracties, waaronder die van de OPD, hebben gevraagd of wij niet vaker wat meer geld uit Brussel kunnen halen. Ik heb zojuist uitgelegd waarom wij programmatisch in Noord-Nederland aan de gang willen. Wij denken dat Noord-Nederland een regio is die gemakkelijker toegang krijgt tot Brussel. In het gebiedsgerichte beleid wordt vanuit het POP, vanuit de Subsidieregeling gebiedsgericht beleid en vanuit LEADER veel gefinancierd. Het is belangrijk dat Drenthe ook zelf gaat ontschotten en ontpotten. Ik ben er voorstander van dat er zo snel mogelijk een Fonds vitaal platteland komt. Nog deze maand zal ik met een aantal partners een brainstormbijeenkomst hebben waarop zal worden bekeken of ook in het kader van PPS of met betrokkenheid van particuliere financiering iets

aan alternatieven kan worden gedaan. Aan alle kanten wordt dus gepoogd niet alleen de dingen op te pakken, maar vooral ook anderen te interesseren mee te doen.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Werk en cultuur, dat zijn de onderwerpen die nu aan de orde zijn.

Vrijwel alle fracties hebben aangegeven het thema Werk van groot belang te vinden en hun steun uitgesproken voor wat hierover in het Bestuursprogramma is opgenomen en hetgeen het college nu onderneemt. De VVD-fractie gaf hierbij aan dat een provincie, als het gaat om de tegenstelling werkgelegenheid-werkloosheid, de zaak niet kan kantelen. Daar zijn wij het wel met elkaar over eens, maar dat neemt niet weg dat de drie noordelijke provincies toch voldoende instrumenten hebben om actief beleid te voeren.

De provincie kan de economische structuur versterken en op het terrein van de arbeidsmarkt enkele zaken regelen. Op beide punten zijn vandaag enkele voorstellen gedaan.

Bij de economische structuurversterking gaat het vooral om de bedrijfslocaties. Dat beleid wordt in het POP geregeld. Over de infrastructuur - de A28 is in dit opzicht heel belangrijk - heeft collega Swierstra al het nodige gezegd. Acquisitie verloopt via de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij en andere instituten en ook dat is een bijdrage aan de economische structuurversterking.

Aan investeringsbevordering doen wij heel veel. Zo hebben wij de Investeringspremieregeling regionale projecten en de Subsidieregeling kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector, maar ook HRM en De Noordelijke Innovatie Ondersteunings Faciliteit. De heer Engels vroeg zich hierbij af of deze regelingen nog wel zin hebben en niet veelal neerkomen op het rondpompen van geld. Uit de MidTerm Review (MTR) van het SNN blijkt dat met name de HRM-regeling matig scoort op het punt van werkgelegenheidseffecten.

Bij de kennisinfrastructuur valt altijd het begrip LOFAR. De staten kunnen ervan verzekerd zijn dat het college er alles aan zal doen om met LOFAR zo ver mogelijk te komen.

Als het gaat om de mogelijkheden van de provincie op de arbeidsmarkt, dan gaat het voornamelijk om de ID-banen. De heer Dohle is van mening dat het rechtstreeks financieren van arbeidsplaatsen

duur is en weinig oplevert en dat die arbeidsplaatsen eigenlijk uit de markt moeten komen.

Dat is op zichzelf helemaal waar, maar dan wordt wel het sociale aspect over het hoofd gezien.

Er zijn heel veel ID-banen die nooit of te nimmer regulier zullen worden of uit de markt zullen komen, terwijl het toch om nuttig en goed werk gaat. Aan de andere kant zijn er veel mensen met een ID-baan die nooit of te nimmer - en in de huidige omstandigheden zeker niet - op een reguliere arbeidsplaats, in of uit de markt, aan de slag zullen kunnen. Dat is de reden waarom het nog steeds buitengewoon zinvol is te bekijken of en hoe de ID-banen gered kunnen worden. Over hoe dit zou kunnen, zijn wij met de Drentse gemeenten in gesprek, want uiteindelijk is het een gemeentelijke aangelegenheid. De rol die de provincie hierin kan hebben, is aan de ene kant de belangenbehartiging, ervoor zorgen dat de gelden zoveel mogelijk naar het Noorden komen - tijdens het beruchte overleg met het Kabinet in oktober is hierop ook gewezen - en aan de andere kant te bekijken of de provincie een rol kan vervullen bij het instandhouden van zoveel mogelijk van deze banen.

(Voorzitter: de heer Looman.)

Dat is veel lastiger en met € 1.000,-- ook niet zomaar even gepiept. Een gemeente die nu een conciërge ontslaat omdat dat bedrag van € 1.000,-- er niet is, is ... nou ja, ik zal geen kwalificaties noemen. Laat ik het erop houden dat het niet aan dit bedrag kan liggen.

Als Midden-Drenthe voor het in dienst houden van een conciërge geen € 1.000,-- over heeft, dan weet ik het ook niet meer.

De heer DE HAAS: Ik wil het iets nuanceren. Het ging om tien tot twaalf banen die via Alescon bij de gemeente zijn terechtgekomen. Het ging in dit geval dus buiten de gemeente om; die nuancering wil ik toch even aanbrengen.

De heer SCHAAP: Ik reageerde op het voorbeeld van de heer Langenkamp.

De heer LANGENKAMP: Ik heb niet de suggestie gewekt dat we met € 1.000,-- per arbeidsplaats klaar zijn. Natuurlijk moet de gemeente er veel meer geld bij leggen.

De heer SCHAAP: Ik ben van mening dat er iets anders verzonnen moet worden. Daarom spreken wij nu met de gemeentebesturen en daarna komt het vanzelf een keer in de staten.

De fractie van de VVD kwam met het plan voor leerbanen in het MKB. De VVD stelt voor te bekijken of het Noorden dit project niet kan uitvoeren. Op zichzelf staat het college daar zeer positief tegenover. We kennen het MKB-leerbanenplan en wij hebben daar al eens heel voorzichtig met de gemeenten over gesproken, want ook die spelen hierin een rol. Het lijkt mij verstandig het voorstel van de heer Dohle te volgen en dit punt op de agenda te zetten en vervolgens te bekijken hoever we hiermee kunnen komen.

De fractie van de PvdA heeft aangekondigd met betrekking tot de Wet werk en bijstand in het eerste kwartaal van 2004 met het voorstel te komen voor een Werkgelegenheidsfonds. Ik wacht af welke kant dit voorstel opgaat. Wij hebben recentelijk contact gehad met staatssecretaris Rutte en de mogelijkheden om in het Noorden in samenwerking met het ministerie hieraan de komende tijd veel meer te doen, zijn er. Als dan nog een task force nodig is, zullen wij die zeker instellen.

Met betrekking tot recreatie en toerisme vraagt de VVD zich af dat nog wel een publieke taak is en of het eigenlijk allemaal niet bij het bedrijfsleven thuishoort. Het college meent dat er argumenten genoeg zijn waarom hier toch een taak over de overheid is weggelegd. Dat staat los van het feit dat het bedrijfsleven er wel wat nauwer bij betrokken zou kunnen worden en zelf ook meer verantwoordelijkheid zou kunnen nemen. Maar daarover hebben wij geen enkel verschil van mening, zo is de afgelopen maanden wel gebleken.

Een van de speerpunten van het beleid van dit college is werkgelegenheid, ook op het platteland. Dan komen wij meteen uit bij recreatie en toerisme en dan mag er via promotie en marketing voor gezorgd worden dat de werkgelegenheid in die sector groeit. Dat is een publiek belang.

De kwaliteit van het landelijk gebied, waar recreatie en toerisme plaatsvinden, en dus discussies over waar bedrijven wel en waar niet kunnen komen, is ook een publiek belang. Bovendien overstijgen heel veel activiteiten het individuele bedrijfsniveau en dat is een reden om de overheid hierin ook een rol te geven.

De PvdA stelt voor een kwartiermaker aan te stellen. Dat zou kunnen, maar het college is van plan

om zeer binnenkort met voorstellen te komen over hoe verder te gaan na het NNBT. Mijn voorstel is die voorstellen af te wachten en de discussie over welke bijdrage de provincie aan een nieuwe structuur moet leveren, bij de bespreking van die voorstellen te betrekken.

De heer VEENSTRA: Wanneer komt het college dan met die voorstellen?

De heer SCHAAP: De voorstellen die het college krijgt voorgelegd, zijn bijna afgerond en het college is dus binnenkort aan zet. Ik hoop dat de voorstellen in december naar buiten kunnen worden gebracht.

De heer VEENSTRA: Die worden dan voor de decembervergadering geagendeerd?

De heer SCHAAP: Dat zou moeten kunnen.

De heer ENGELS: Ik begrijp dat die voorstellen in ieder geval vóór de Voorjaarsnota aan de orde zijn. In dit geval kan dat ook; men hoeft zich dus geen zorgen te maken.

De heer SCHAAP: Maar ik maak mij ook geen zorgen.

De heer ENGELS: Die opmerking was ook voor de heer Veenstra bedoeld; ik ken de heer Schaap al langer.

De heer SCHAAP: De heer Engels weet dus dat ik een zorgeloos type ben.

Met betrekking tot ICT pleit de PvdA ervoor om, wanneer we met de aanbesteding beginnen, ons vooral te richten op de zogenaamde witte of dunne gebieden. Dat is ook precies de bedoeling. De markt trekt een heleboel gebieden in Drenthe wel en sommige andere niet en juist op die andere gebieden richten wij ons.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom op een paar zaken die met de cultuurportefeuille te maken hebben. Het budget van het Drents Museum voor de aankoop van figuratieve kunst wordt een probleem als het Rijk op de Regeling beeldende kunst en vormgeving gaat bezuinigen en het ziet ernaar uit dat dit gaat gebeuren. We kennen de plannen van de regering nog niet, maar de voorberichten zijn heel negatief en wijzen zelfs in de richting van een korting op het budget dat er nu is.

Alle subsidieregelingen in de sector Cultuur, welzijn en zorg zullen binnenkort sterk tegen het licht worden gehouden; hetzelfde geldt voor de Algemene subsidieverordening.

De fractie van het CDA heeft het antwoord op de brief over ondertiteling van programma's van RTV Drenthe inmiddels gezien. Als RTV Drenthe dit van belang vindt, zou het geld hiervoor binnen het eigen budget gezocht kunnen worden, maar de discussie over de vraag of de politiek dit ook van zo groot belang vindt dat zij er geld bij wil leggen, wil ik graag met de staten voeren op het moment dat RTV Drenthe aan de orde is; dus wat het college betreft: nu niet.

De fractie van de VVD heeft een paar opmerkingen gemaakt over cultuurgoederen, maar de portie daarvan is mij niet helemaal helder. Wellicht kan in tweede termijn wat duidelijker worden gemaakt wat de fractie bedoelt.

De OPD heeft gesproken over het Nedersaksisch en vraagt het college zich in te zetten voor erkenning hiervan in deel III van het Handvest minderheidstalen. In het gesprek dat ik deze week met mijn collega's van Gelderland, Overijssel en Groningen zal hebben, zal dit punt aan de orde zijn. Daarna zal een advies worden opgesteld voor het college en dat krijgen de staten daarna. Het college heeft op dit ogenblik hierover nog geen standpunt ingenomen.

De fractie van GroenLinks stelt voor de Culturele Prijs van Drenthe elk jaar uit te reiken. Dat lijkt mij niet verstandig. Als die prijs eens per twee jaar wordt uitgereikt, is het ook tweemaal zo bijzonder die te mogen ontvangen.

Mevrouw HAARSMA: Mijnheer de voorzitter. Ik ben blij dat de PvdA groot belang hecht aan de integraliteit van de Woonplannen. Wij hebben gisteren het ontwerp-POP gepresenteerd en daarbij heb ik nogmaals benadrukt hoe belangrijk dit college het Woonplan vindt. Met de fractie van de PvdA onderstreep ik het belang van de rol van de burgers. Ik kan mij zelfs voorstellen dat het college van GS de gemeenten die volledig aan de criteria voldoen, een financiële prikkel geeft. Ik denk in dit verband aan de samenwerking met woningbouwcorporaties, burgers en marktpartijen, kortom met al die partijen die van groot belang zijn voor de voortgang van het wonen in de gemeenten.

De heer De Haas is met name voor de starters met een creatief idee gekomen. In alle contacten

die ik met gemeentebesturen heb, zal ik dat idee zeer zeker meenemen.

De heer De Haas heeft zich ook afgevraagd voor wie wij nu eigenlijk bouwen. Ik denk dat het daarom draait in de Woonplannen van de gemeenten. De starters vormen een belangrijke doelgroep en wij weten allemaal welke problemen er zijn en juist daarom zijn de Woonplannen zo belangrijk.

Gelet op de demografische ontwikkeling is de zorg voor het wonen van ouderen in de toekomst zeer terecht. Het gaat om wonen, welzijn en zorg; die drie-eenheid is zo langzamerhand een begrip geworden. Het gaat niet alleen meer om het wonen, maar ook om het welzijn en de zorg en alle voorzieningen die daarmee annex zijn. Al die punten moeten grote aandacht hebben.

De fractie van de PvdA heeft haar zorgen uitgesproken over de herstructurering. Die herstructurering is vreselijk belangrijk en we weten ook allemaal dat we daarbij afhankelijk zijn van die organisaties die met name met maatschappelijk kapitaal hun werkzaamheden verrichten, dus de woningbouwcorporaties. Ik deel de zorg van de PvdA hierover. Er zijn gemeenten waarin woningbouwcorporaties helemaal niet mee willen werken, maar er zijn ook corporaties die dat wel doen. Voorbeelden van de laatste zijn Woonconcept in Meppel, Axium en zo zijn er nog veel meer. Maar er zijn ook corporaties die er prat op gaan een solvabiliteit te hebben van 90%. Mijn mening is dat woningbouwcorporaties daar niet voor bedoeld zijn. Als de staten suggesties hebben hoe wij die corporaties aan hun jas kunnen trekken en op hun verantwoordelijkheid kunnen wijzen, dan hebben zij mij aan hun zijde. Ik zie ieder voorstel op dit punt graag tegemoet.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

Ik wil de discussie over het onderwijs en de Brede school breder trekken en liever spreken over de leefbaarheid op het platteland. Bij het vorige college stonden de multifunctionele dienstencentra hoog op de agenda en ook in dit Collegeprogramma zijn ze een speerpunt. In de brief van 18 september heeft het college er een bedrag van € 1 miljoen voor uitgetrokken en de staten kunnen op zeer korte termijn concrete voorstellen met betrekking tot die ontwikkeling tegemoet zien. De Brede school zal daarbij betrokken worden. De heer Holman zei dat ook de commerciële activiteiten bekeken moeten worden. We weten alle-

maal dat we het zo breed mogelijk moeten maken, maar het moet wel maatwerk zijn.

Het volgende punt dat door velen is genoemd is de zorg voor jongeren en ouderen. De jeugdagenda staat hoog op de collegeagenda. Met jeugdagenda bedoelen we de samenwerking tussen jeugdzorg, onderwijs en arbeidsmarkt. Voor de doelgroep van zestien tot drieëntwintig jaar is er een goed vangnet. Het gaat jaarlijks om zo'n negenhonderd leerlingen die voortijdig, dus ongekwalificeerd, het onderwijs verlaten, maar die zich wel bij het regionaal meldpunt moeten melden. Zodra die melding heeft plaatsgevonden, wordt een intensief traject opgezet dat samen met jeugdzorg en onderwijs wordt opgepakt. Over deze categorie maak ik mij niet zoveel zorgen. Ik maak mij veel meer zorgen over de "harde kern"; dat is de groep die niet geregistreerd staat, die niet in aanmerking wil komen voor dat traject. Het aanpakken van die groep maken wij tot een speerpunt van ons beleid en daarvoor willen wij extra geld uittrekken. In de brief van 18 september is hiervoor € 500.000,- uitgetrokken.

De heer WIJBENGA: Voorzitter. Het CDA heeft de suggestie gedaan te komen tot arbeidstrainingcentra om de jeugd in het vmbo en speciaal onderwijs al binnen schoolverband arbeidstraining te geven opdat zij wat gemakkelijker in een reguliere baan kunnen instromen. Volgens mij heeft de gedeputeerde niet op die suggestie gereageerd, of ik heb iets gemist?

Mevrouw HAARSMA: Ik vat ook die suggestie onder de totale noemer onderwijs en arbeidsmarkt. Ik heb gezegd mij vooral zorgen te maken over de harde kern, de jongeren die de school voortijdig en ongekwalificeerd verlaten en niet geregistreerd staan. Bij de negenhonderd schoolverlaters die eerder ter sprake waren, ging het om jongeren die in Groningen in het Waddenproject zijn ondergebracht, maar ik spreek over de jongeren die niet geregistreerd zijn en zomaar ergens rondlopen. Ook in contacten met gemeenten hoor ik dat er grote zorgen zijn over deze groep.

De heer WIJBENGA: Dan ik wil nogmaals ons idee onder de aandacht van de gedeputeerde brengen. Ons idee en de voorbeelden die wij daarvan gezien hebben - jammer genoeg nog in hoofdzaak buiten deze provincie - zijn er juist op gericht de jeugd uit die doelgroep weg te houden.

De ervaring die op andere plekken is opgedaan, heeft geleerd dat van arbeidstrainingscentra een grote preventieve werking uitgaat en dat de pool die wij later weer in de zorg moeten opvangen en bedienen, daardoor veel kleiner wordt. De strekking van ons voorstel was dat de provincie met de scholen die wij met naam en toenaam hebben genoemd, gaat overleggen of er ook in Drenthe initiatieven ontwikkeld kunnen worden.

Mevrouw HAARSMA: De suggestie is natuurlijk van harte welkom en ik zal haar onderzoeken. De projecten die wij in het kader van de jeugdzorg in Drenthe hebben - ik denk even aan Assen en Emmen - liggen ongeveer in dezelfde lijn, maar het lijkt mij heel goed eens te overleggen over hoe het ook anders kan.

De heer De Jong: Voorzitter. Is de gedeputeerde van mening dat per 1 januari aanstaande de Wet op de jeugdzorg daadwerkelijk uitgevoerd kan worden door de uitvoerende instanties?

Mevrouw HAARSMA: De heer De Jong heeft aan dit punt zeer uitgebreid aandacht besteed en aan het eind van mijn betoog wil ik daar dan ook uitgebreid op reageren.

Ik heb al gezegd dat wij het ouderenbeleid vreselijk belangrijk vinden en dat wij alle mogelijke initiatieven op dit terrein zullen initiëren en ondersteunen.

De heer Dohle heeft met name aandacht gevraagd voor de regelgeving in het POP. Ik erken dat het POP met de nodige regelgeving gepaard gaat en dat ervoor gewaakt moet worden dat die regelgeving de hoofdmoot wordt, omdat dan de doelstelling niet gehaald wordt.

De heer Dohle stelt voor een leefbaarheidstoets toe te passen. Ik weet niet of dat nu wel het juiste instrument is, maar ik weet ook niet precies wat de heer Dohle hiermee bedoelt. Ik kan mij ook voorstellen dat in het kader van de Sociale agenda, waarnaar het onderzoeksbureau nu onderzoek doet en die volgend jaar verschijnt, dit punt eens tegen het licht wordt gehouden. Ik ben dus niet direct voorstander van een leefbaarheidstoets, maar ik deel de zorg als het gaat om de regelgeving.

De heer ENGELS: Voorzitter. Ik heb de interventie van de heer Dohle iets anders geïnterpreteerd, namelijk dat het niet gaat om de omvang van de

regelgeving maar om het omgaan mét de regelgeving in het POP. Hij bedoelde, denk ik, dat de fractie van de VVD graag zou zien dat het provinciaal bestuur soepeler en flexibeler met die regelgeving omgaat dan tot nu toe is gebeurd. Ik wil daarom de gedeputeerde de voorzet geven dat zij tegen de heer Dohle zegt dat daar geen sprake van kan zijn.

Mevrouw HAARSMA: Ik ben blij dat de heer Engels vanmiddag de assistent van de heer Dohle wil spelen, maar ik neem aan dat de heer Dohle zijn uitspraak zelf nog wel zal toelichten. Als de heer Engels van mij een antwoord wil horen dat ik nog niet gegeven heb, dan moet ik toch eerst van de heer Dohle horen wat hij exact heeft bedoeld. Pas dan kan ik mijn antwoord formuleren.

De heer ZOMER: Misschien dat de heer Dohle dan ook even kan beoordelen of D66 nog wel een virtuele collegepartij is.

De heer DOHLE: Eigenlijk bedoel ik beide zaken. Ik wil aan de ene kant wijzen op het aantal regels en de stapeling van regels. Al die regels moeten transparant en voor de burger begrijpelijk zijn. De andere kant is hoe met die regelgeving wordt omgegaan. Zeker als het om complexe zaken gaat, kan de provincie zich achter die regelgeving verschuilen en dan kan er bijna niks. Maar de houding kan ook zijn dat de zaak niet vanuit het verbod maar vanuit de mogelijkheden wordt bekeken. Dat laatste is meer een houding dan dat het daadwerkelijk wat aan de regelgeving doet. Als de gedeputeerde zegt dat iets niet kan, duidt dat meer op een houding van hoe met een plan wordt omgegaan en gaat het niet om het plan zelf.

Mevrouw HAARSMA: Is de heer Engels tevreden met dit antwoord?

De heer ENGELS: Het gaat erom wat de gedeputeerde daarvan vindt.

Mevrouw HAARSMA: De heer Engels wilde graag dat ik een antwoord gaf, maar ik wilde eerst horen wat de heer Dohle daarop te zeggen had. Maar ik wil ook nog best een antwoord geven. Daar waar het gaat om het teveel aan regels, de stapeling en de uitvoering ervan, is het niet aan mij om nu plotseling te zeggen dat ik heel flexibel met die regels zal omgaan. Maar ik ben ook niet een heel star en

rigide type dat zegt dat er helemaal niks kan. Ik ga ervan uit dat op basis van overleg en constructief met elkaar omgaan heel veel mogelijk is. Maar aan de andere kant moeten wij niet vergeten dat bepaalde regelgeving nodig is. Het is dus zaak een middenweg te vinden.

De heer BAAS: Voorzitter. Ik hoor de VVD altijd zeggen: "Er moeten minder regels zijn, maar de regels die er zijn, moeten streng gehandhaafd worden." Past dit daar ook in?

De heer DOHLE: Dat past er uitstekend binnen. De regel blijft gewoon de regel en die kan zoveel als wij willen gehandhaafd worden. Waar het om gaat is dat bij complexe zaken van burgers niet mag worden verwacht dat zij ook de openingen zien die binnen de geest van de regeling aanwezig zijn. Dáár gaat het om.

Mevrouw HAARSMA: Mijn voorstel is om hier bij de bespreking van het POP nader op terug te komen.

De heer Baas heeft voorgesteld bij de ouderen-huisvesting op een slimme manier om te gaan met elektronische voorzieningen. Ik wil hierover wel een gesprek aangaan met de gemeenten en de zorgverzekeraars, maar ik wil de woningbouwcorporaties daar ook zeker bij betrekken. Met name die corporaties moeten in financiële zin een flinke input geven.

De heer BAAS: Ik vind dit een heel goede aanvulling. Gaat de gedeputeerde dus het initiatief tot dit gesprek nemen?

Mevrouw HAARSMA: Ik zeg toe dat ik dit initiatief zal nemen en zal bekijken wat de mogelijkheden zijn om hier een pilot van te maken.

De heer Baas heeft verder zijn zorg uitgesproken over de uitgeprocedeerde asielzoekers en hij wees in dit verband op wat Groningen voor deze mensen doet. Ik weet uit een vorig leven nog enigszins hoe dat in elkaar stak en ik ben ook nog wel een beetje op de hoogte van hoe het nu in elkaar steekt. Het is met name de gemeente Groningen geweest die het initiatief heeft getrokken. Ik denk dat wij heel zuiver en direct met deze problematiek om moeten gaan. De provincie heeft een toezichthoudende taak als het gaat om de huisvesting van statushouders, dus niet asielzoekers. Alle provincies hebben al sinds jaar en

dag de grootst mogelijke moeite om deze taak uit te voeren. Vanuit het IPO gaan steeds brieven naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met de mededeling dat het knelpunt volgend jaar is opgelost. Ik kan de staten de verzekering geven dat dit knelpunt volgend jaar niet is opgelost. Mijn voorstel is dat wij eerst zorgen deze zaak op een rij te hebben voordat wij bekijken of wij ook moeten proberen nog andere zaken op de rails te zetten. Als het gaat om zaken als islam of moslim, kan wellicht bekeken worden of IWD iets voor ons kan betekenen.

Voorzitter. Ik ben blij met de aandacht van Fractie de Jong voor de nieuwe Wet op de jeugdzorg. De vorige portefeuillehouster heeft met betrekking tot de jeugdzorg een zeer goed netwerk neergezet. De jeugdzorg zelf staat heel kritisch ten opzichte van de invoering van de nieuwe wet, want wat met heel veel energie en motivatie is opgetuigd moet na invoering van die wet worden verlaten. Er moet dus weer ontvlochten worden. Er komen dus weer een bureau jeugdzorg en een zorgaanbieder, terwijl wij het in Drenthe juist zo goed voor elkaar hadden. In het IPO is gevraagd hoe Drenthe daar nu mee om denkt te gaan. Drenthe zal loyaal meewerken aan de uitvoering van de nieuwe wet, maar wij willen de samenwerking wel zo goed mogelijk instandhouden. Landelijk zijn er financiële zorgen over de invoering van de nieuwe wet, maar die zorgen vallen in Drenthe vooralsnog reuze mee. Het enige waarop wij nog geen zicht hebben is het recht op jeugdzorg. Iemand die hulp nodig heeft, moet die hulp daadwerkelijk aangeboden krijgen. Hoe dit uitwerkt, weten wij op dit moment helemaal niet; dat is nog afwachten, maar het veld voorziet nog geen al te grote problemen. Vooralsnog heb ik er dan ook alle vertrouwen in dat wij er in Drenthe op een goede manier uitkomen.

De heer De Jong: De gedeputeerde gebruikt het woord "vooralsnog" en vooralsnog kan ik nog vragen nemen met haar antwoord. De letterlijke wettekst is dat er recht is op zorgverlening, hetgeen betekent dat als een cliënt geïndiceerd is en de zorg niet wordt geboden, de instanties, lees de provincie, schadeclaims kunnen krijgen.

Mevrouw HAARSMA: Ik ben dat volstrekt met de heer De Jong eens. In IPO-verband is daar ook breed over gesproken. De wachtlijst in Drenthe is

op dit moment minimaal, maar ik kan ook niet voorzien hoe dit over X-jaar zal zijn.

Ik zeg toe dat zodra wij signalen krijgen dat het een knelpunt wordt, ik zo snel mogelijk bij de staten terugkom.

Mevrouw PANNEKOEK: Voorzitter. De heer Schaap heeft zijn insteek op het subsidiebeleid vanuit de culturele hoek uitgelegd, maar in dat nieuwe subsidiebeleid zit ook een heel grote welzijnshoek. Kiest mevrouw Haarsma dezelfde benadering als haar collega, gaat zij dus ook voor de kritische doorlichting en komt ook zij met voorstellen hoe het allemaal vereenvoudigd, transparanter en beter op de nieuwe vragen uit de maatschappij afgestemd kan worden?

Mevrouw HAARSMA: Mijn benadering is exact dezelfde als die van de heer Schaap. Wij gaan het allemaal heel kritisch tegen het licht houden.

De heer VEENSTRA: Wij hebben aandacht gevraagd voor de revitalisering van bedrijven-terreinen, zowel vanuit het perspectief van de economie als van de ruimtelijke ordening. Komt het antwoord daarop nog?

Mevrouw HAARSMA: De heer Dijks zal dit punt voor zijn rekening nemen.

(Voorzitter: de heer Looman.)

De heer TER BEEK: Mijnheer de voorzitter. Ik ben de heer Baas erkentelijk dat hij enige woorden heeft gewijd aan de beleidsdoelstellingen van de CvdK, omdat dit mij de gelegenheid geeft te zeggen dat mijn beleidsdoelstellingen als CvdK allemaal wettelijk zijn voorgeschreven. Dat geldt voor de gebieden openbare orde en veiligheid en rampenbestrijding in mijn hoedanigheid van rijksorgaan, terwijl mijn beleidsdoeleinden in mijn hoedanigheid van provinciaal orgaan nauwkeurig zijn omschreven in artikel 175 van de nieuwe Provinciewet. Daar komt bij dat ik ook nog een ambtsinstructie heb en dus kan ik zelf wel van allerlei verzinnen, maar dit moet ik in ieder geval doen.

Als provinciaal orgaan heb ik niet alleen de taak toe te zien op de kwaliteit van het openbaar bestuur, maar moet ik ook toezien op de kwaliteit van de provinciale dienstverlening. Sterker nog, daarover dien ik ook verslag te doen, daarover

dien ik rapport uit te brengen in het door de heer Baas ten tonele gevoerde burgerjaarverslag. Inderdaad, ook de CvdK's hebben in het kader van het duale stelsel de verplichting gekregen - de burgemeesters kregen die verplichting al eerder opgelegd - een burgerjaarverslag uit te brengen en ik ben voornemens dat omstreeks maart/april te doen, in ieder geval in het voorjaar. Sinds september is al een projectgroep aan het werk om een en ander voor te bereiden. Bij die projectgroep is ook de Stafafdeling Communicatie betrokken, juist om op het punt van het communiceren met de burger met goede ideeën te komen. Uiteraard krijgen PS dat burgerjaarverslag ook en uiteraard zijn zij dan in de gelegenheid daarover met mij te spreken, maar - met alle respect voor de staten - mijn insteek voor het jaarverslag zal wel zijn dat het in de eerste plaats bedoeld is voor de Drentse burger. Dat betekent wel dat dit jaarverslag de Drentse burger ook moet bereiken. De heer Baas heeft erop gewezen dat de burgerjaarverslagen van de burgemeesters weinig aandacht hebben getrokken en dat kan ik volledig beamen. Als ik die burgerjaarverslagen van de burgemeesters niet qualitate qua had ontvangen, zou ik er ook niet van hebben geweten, terwijl ik toch een redelijke nieuwsconsument ben. In de begroting is geen afzonderlijke post voor het burgerjaarverslag op genomen, maar er zijn verschillende posten waaruit de financiering kan plaatsvinden, bijvoorbeeld de posten Drukwerk en Communicatie en de post die voor meer wordt gebruikt dan alleen de aanschaf van een nieuwe dienstauto. Er zijn dus verschillende posten waaruit dat burgerjaarverslag en de activiteiten eromheen gefinancierd kunnen worden. De heer De Haas stelt voor de gemeentelijke brandweerkorpsen te verrassen met een provinciaal presentje. Dat is natuurlijk een buitengewoon sympathieke geste, maar ik moet aanvaarding van de daartoe strekkende motie toch ontraden en ik zal nu uitleggen waarom. De heer De Haas is met zijn motie simpelweg aan het verkeerde adres. De CvdK, het college, noch provinciale staten hebben ook maar enige beheersverantwoordelijkheid als het om de gemeentelijke brandweerkorpsen gaat. De beheersverantwoordelijkheden voor de brandweer liggen bij de gemeenten, de financiering van die korpsen geschiedt door de gemeenten en de regionale afstemming vindt plaats binnen het kader van het bestuur van de Regionale Brandweer Drenthe (RBD), waarvan

burgemeester Eurlings van Hoogeveen de voorzitter is.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik wil even een kleine interruptie plaatsen ter ondersteuning van het betoog van de heer De Haas, die daar waarschijnlijk wel van zal schrikken.

Ik hoorde de heer Veenstra vanmorgen als een van de eerste dingen zeggen dat wij ons er maar niet zoveel meer van aan moeten trekken of de provincie op een bepaald terrein nu wel of geen bevoegdheid heeft. Wat vindt de heer Ter Beek van die uitspraak?

De heer TER BEEK: Ik vond dat een heel interessante opmerking, maar elke regel kent natuurlijk zijn uitzonderingen en over zo'n uitzondering sta ik nu te praten.

De verantwoordelijkheid ligt dus bij de gemeenten en in regionaal verband bij de RBD, daarbij geadviseerd door de Regionale Ambulance Voorziening (RAV) en de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR).

Waarom heb ik, bij alle sympathie, ook inhoudelijk moeite met dit voorstel? Dat is omdat het feit dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid bij de gemeenten ligt, ook inhoudt dat zij gaan over de behoeftestelling van de korpsen. Moet het beschikbare geld aangewend worden voor nieuwe communicatieapparatuur, voor nieuwe wagens, voor een oefencentrum of voor duikersuitrustingen? Die afweging is een aangelegenheid van de gemeenten en daar moet de provincie niet in treden.

De heer DE HAAS: Wij hebben ons natuurlijk ook over deze zaak gebogen. Wij hebben contact gehad met de RAV en de GHOR. Wij zijn ons er terdege van bewust dat het niet om een primaire taak van de provincie gaat. De heer Ter Beek zei dat ik de gemeentelijke brandweerkorpsen een presentje wil geven en in dat kader moet mijn voorstel gezien worden. Wij hebben het min of meer vergeleken met het uitrusten van de ambulances met het de Global Positioning System, wat ook door de provincie is gefinancierd. Wij zijn met ons voorstel gekomen omdat de AED een perfect apparaat is. Elk leven telt. Natuurlijk dringen wij niemand iets op. Het door ons genoemde bedrag is gebaseerd op veertig apparaten, omdat er veertig uitrukeenheden zijn. Het staat de eenheden vrij van het aanbod gebruik te maken. Wij willen de bereikbaarheid

van hulp in de op de dia roodgekleurde gebieden perfectioneren. Daarom stellen wij voor deze investering facultatief ter beschikking te stellen.

De heer TER BEEK: Ik spreek geen enkel kwalitatief oordeel uit over deze apparatuur. Ik kan ook niet beoordelen hoe belangrijk deze apparatuur is. Ik ga af op wat ik erover heb gelezen en op het feit dat de Brandweer Drenthe zich in het Commandantenoverleg nadrukkelijk niet heeft aangemeld om aan de proef deel te nemen. Mijn punt is dat er bij uitgaven altijd ook een prioritaire afweging dient plaats te vinden. Ik treed niet in die prioritaire afweging met betrekking tot de uitrusting van de brandweerkorpsen, dat is een verantwoordelijkheid van de gemeenten en ook in dit opzicht moeten wij het schuurtje bij het huisje laten.

De heer DE HAAS: De heer Ter Beek heeft volkomen gelijk dat op de door hem genoemde gronden ons voorstel kan worden afgewezen. Wij weten dat de verantwoordelijkheid voor de uitrusting van de brandweerkorpsen bij de gemeenten ligt, maar wij weten ook allemaal dat de gemeenten gigantisch moeten bezuinigen. Daarom kunnen wij niet van die gemeenten verwachten dat zij ook nog eens facultatief € 5.000,-- ter beschikking stellen voor een AED.

Het gaat in totaal om € 200.000,-- en omdat dat maar een luttel percentage is van de totale provinciale begroting, hebben wij dit voorstel gedaan. Wij hebben met het hoofd van de brandweer, met verschillende brandweercommandanten en met lieden op de werkvloer zelf gesproken en wij hebben met betrekking tot ons voorstel van hen veel meer positieve reacties gekregen dan reacties die erop neerkwamen dat de zaak eerst maar verder moet uitkristalliseren.

De heer TER BEEK: Ik treed uiteraard niet in de opmerking van de heer De Haas dat hij zoveel positieve reacties heeft ontvangen. Maar ik ben dan wel een beetje verbaasd dat bij de besturen van de RBD, de RAV en de GHOR en vanuit het veld niet de behoefte is opgekomen om deze apparatuur aan te schaffen.

Nogmaals, de provincie heeft geen beheersverantwoordelijkheid, maar als CvdK heb ik wel een toezichthoudende rol. Daarom weet ik best wat er in de brandweerwereld omgaat en daarom weet ik bijvoorbeeld ook van de brandweercom-

mandanten van Drenthe dat het verschil in aanrijtijden respectievelijk uitruktijden tussen de ambulance en de brandweer niet zo groot is als her en der wel eens wordt gesuggereerd. Kortom, ik ontraad de staten aanvaarding van deze motie.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. De heer Veenstra vroeg waar de beantwoording van de opmerkingen over de revitalisering van de bedrijventerreinen bleef. Ik zal daar dan maar mee beginnen.

In het kader van Duurzaam Drenthe is een zeer succesvol traject gestart en een van de dingen die daaruit zijn gerold was de revitalisering en hoe moeizaam het is te komen tot parkmanagement. Dat heeft ertoe geleid dat het college in zijn brief van 18 september hiervoor geld heeft uitgetrokken. Het ligt in het voornemen van het college op zeer korte termijn met voorstellen te komen om de door de heer Veenstra gesignaleerde knelpunten op te lossen.

De heer VEENSTRA: Denkt het college dan ook aan het instellen van een Grondbank?

De heer DIJKS: Dat is een ander onderwerp. Ik wil het parkmanagement en de Grondbank even van elkaar scheiden. Bij de Grondbank gaat het om een heel ander fenomeen, omdat daarover uitdrukkelijk overleg met de gemeenten nodig is. Er zitten allerlei haken en ogen aan als staatssteun. Wij zijn bereid dat overleg te gaan voeren, het voorstel nader uit te werken en de staten daarover te zijner tijd te rapporteren.

Het kan ook best zijn dat het voorstel dan niet beperkt blijft tot alleen bedrijventerreinen. Mijnheer de voorzitter. Ik ga over naar de financiën. De miljoenen zijn vanochtend over de tafel gevlogen.

Ik wil eerst ingaan op de begroting, de Nota van Aanbieding en de brief van 18 september. In de Nota van Aanbieding en in de brief wijst het college op een aantal ongunstige ontwikkelingen: de korting op het Provinciefonds wordt geschat op € 1 miljoen, er komt een beperkte compensatie van het Rijk voor de kosten van de dualisering, de decentralisatie van rijkstaken wordt onvoldoende met middelen gecompenseerd en er zal gekort worden op de doeluitkeringen.

In dezelfde brief noemt het college ook zijn ambities. En hoewel met name de gevolgen van het rijksbeleid nog uitgewerkt moeten worden en die,

zolang de behandeling van de begrotingen van de ministeries in de Tweede Kamer nog niet afgerond is, nog niet bekend zijn, heeft het college in zijn brief van 29 oktober de op dat moment bekende stand van zaken weergegeven. Ons is gebleken dat de korting op het Provinciefonds toch nog weer iets hoger is dan de genoemde € 1 miljoen, dat de BTW-compensatie wat tegenvalt en dat de rentebaten structureel lager zijn.

Is het nu allemaal zo treurig gesteld? Nee, dat is het niet, maar de in de brief van 18 september aangekondigde ruimte is wel aanzienlijk geslonken, namelijk alles met elkaar toch zo'n € 1,5 tot € 2 miljoen.

In zijn brief van 18 september heeft het college nadrukkelijk aangegeven voor zijn ambities te staan en in het meerjarenperspectief dat in het voorjaar van 2004 zal verschijnen, een structurele dekking aan te geven. Het college heeft de staten nadrukkelijk uitgenodigd met voorstellen te komen die bij de Voorjaarsnota kunnen worden betrokken en vandaag zijn daarvan al enkele op tafel gekomen.

Het goede nieuws is dat alle uitgaven voor 2004 gedekt zijn. Het is nu aan de staten om met suggesties te komen en de nadere richting aan te geven.

De heer HOLMAN: Voorzitter. In de Nota van Aanbieding doet het college achttien voorstellen, die summier zijn onderbouwd. Als de staten morgen deze Nota van Aanbieding vaststellen, heeft het college dan voor de komende vier jaar in totaal € 12 miljoen beschikbaar om aan de genoemde beleidsdoelen te besteden of komt er nog een nadere uitwerking van de in de nota genoemde voorstellen?

De heer DIJKS: Het gaat vandaag over de Begroting 2004. Als de staten met die begroting instemmen, doen zij dat inclusief de voorstellen.

De heer HOLMAN: Dus als de nota wordt aangenomen, hebben de staten het college een volmacht gegeven om de gelden te besteden aan de summier onderbouwde voorstellen die op de pagina's 17, 18, 19 en 20 zijn verwoord?

De heer DIJKS: Ja, want de staten hebben het college ingehuurd om dit werk te doen.

De heer VEENSTRA: Het gaat nu toch niet om de brief van 18 september?

De heer DIJKS: Nee, het gaat uitsluitend om de begroting en de Nota van Aanbieding.

De heer HOLMAN: Ik vind het nogal summier om uitgaven tot een bedrag van € 12 miljoen met slechts enkele pagina's tekst te onderbouwen. Wij moeten morgen maar eens spreken over de vraag of de staten op deze manier het college wel kunnen machtigen een bedrag van € 12 miljoen te besteden.

De heer DIJKS: Voorzitter. Bij de verdere uitwerking van de Voorjaarsnota zal het college de Bestemmingsreserves kritisch bekijken, maar de staten moeten zich ervan bewust zijn dat het daarbij om eenmalige middelen gaat, die op lange termijn niet voldoende soelaas bieden.

De heer ENGELS: Ik wil even terug naar de begroting. De gedeputeerde zei dat er extra tegenvallers zijn maar dat de uitgaven voor 2004 gedekt zijn. En inderdaad, als de staten de begroting en de Nota van Aanbieding vaststellen, zijn die uitgaven gedekt. Maar geldt dit ook voor alle voorstellen die in de brief van 18 september zijn genoemd?

De heer DIJKS: De begroting is gedekt. Voor de voorstellen in de brief van 18 september die richting gevend zijn, is ook een dekking aangegeven.

De heer ENGELS: Dus als de heer Dijks zegt dat er door de tegenvallers vanuit het Rijk minder begrotingsruimte is, dan doelt hij op de begroting voor 2005? Of geldt dit ook voor de begroting voor 2004?

De heer DIJKS: Het gaat dan om de begroting voor 2005. In de begroting voor 2004 hadden wij nog een ruimte van € 3,8 miljoen en ondanks de tegenvallers is die begroting nog sluitend.

De heer ENGELS: Dus als de staten dat willen, is er voor 2004 nog een dekking tot € 10 miljoen?

De heer DIJKS: Ja, maar als het om de brief van 18 september gaat, is er sprake van een richtinggevende discussie. Het college komt nog met een nadere onderbouwing van de daarin genoemde voorstellen en op dat moment maken de staten de

afweging of zij al dan niet met die voorstellen akkoord gaan.

De heer VEENSTRA: De heer Dijks zegt dat de kwestie van de Bestemmingsreserves bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2004 wordt betrokken. Betekent dit dat de heer Dijks een andere aanwending van 10% tot 15% van die reserves reëel vindt en ondersteunt?

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

De heer DIJKS: Het college heeft nog geen concrete bedragen op het netvlies. Het college is best bereid voorstellen voor herprioritering van die Bestemmingsreserves te doen, maar uiteindelijk moeten de staten daar wel mee instemmen. De staten moeten uiteindelijk bereid zijn de bestemming te veranderen. Er zal wel rekening moeten worden gehouden met de subsidierelaties en de autonome taken van de provincie.

De heer ENGELS: In de brief van 18 september wordt aangegeven dat er in de begroting van 2003 en 2004 nog dekkingsruimte zit. De heer Dijks noemde net een paar punten die tegenvallers van onze inkomsten vanuit het Rijk betekenen en nu wil ik graag weten wat de effecten van die tegenvallers op met name de dekkingsruimte in de Begroting 2004 zijn. Ik ga ervan uit dat de ruimte in de begroting 2003 wel blijft bestaan.

De heer DIJKS: De Saldireserve is € 3,8 miljoen en een tegenvaller € 1,5 à € 2 miljoen wordt daarop in mindering gebracht. Daarna is er nog een positief resultaat. Dat is de stand van zaken van dit moment. Maar mocht het door allerlei oorzaken nog anders worden, dan zullen wij daar bij de Voorjaarsnota uiteraard op terugkomen.

De heer HOLMAN: Ik snap het nu ook. Er is € 2 miljoen minder maar de ambitie blijft even groot. Kan de heer Dijks een indicatie geven van het bedrag dat nodig is om die ambitie te dekken en heeft hij enig zicht op het bedrag dat uit de Bestemmingsreserves kan worden omgebogen?

De heer DIJKS: Ik loop niet op de discussie vooruit. Bij de Voorjaarsnota krijgen de staten dit allemaal voorgelegd. De heer Holman heeft al aangegeven € 15 miljoen per jaar te willen. Ik weet niet waar het college op uitkomt. Het heeft ook te maken met de mogelijkheden en onmogelijkheden

die wij nog tegenkomen. Misschien moeten wij ook de prioriteiten nog wel wat scherper stellen. Ik constateer dat veel fracties vandaag ideeën hebben gelanceerd, maar veelal geen dekking hebben aangegeven. Het is heel gemakkelijk te roepen dat er € 15 miljoen bezuinigd moet worden, maar ook de heer Holman is de discussie met de staten over wat hij dan wil inleveren, uit de weg gegaan. De staten stellen de kaders vast en zij zijn het eerst aan zet om aan te geven waar geschrapt kan worden. Als de staten dit niet doen, zal het college dat moeten doen en er bij de Voorjaarsnota op terugkomen. De omvang van de bezuinigingen hangt ook af van de ombuigingen die mogelijk zijn.

De heer HOLMAN: Wat het college gaat doen, heeft toch met zijn ambitie te maken. Het is toch niet zo dat het college aan het werk gaat en wel ziet hoever het kan komen? Het gaat toch geld zoeken bij wat het wil doen? Ik heb het idee dat wij vrij bescheiden zijn geweest met het noemen van een bedrag van € 15 miljoen. Als het college zijn twaalf voorstellen uit de brief, waarvan sommigen hebben gezegd dat ze neerkomen op een druppel op een gloeiende plaat, wil uitvoeren, dan moet het nogal wat meer doen dan het CDA nu heeft voorgesteld. Ik zie met uitermate grote belangstelling tegemoet waar het college in het voorjaar van 2004 mee komt.

De heer DIJKS: Het college heeft goed kennisgenomen van alle wensen die vandaag zijn geuit. Inwilliging daarvan kost zeer vele miljoenen, vooral omdat het om infrastructuur gaat.

De heer HOLMAN: Dus mijn gevoel klopt dat de ambitie van het college groter is dan het bedrag dat wij hebben genoemd?

De heer DIJKS: De heer Holman kan dat gevoel wel hebben, maar ik ga daar niet op vooruitlopen. Het college zal ervoor zorgen bij zijn voorstellen een meerjarige passende dekking aan te geven. Dat is de inzet van het college en alle suggesties op dit punt nemen wij daarbij graag mee.

De heer ENGELS: Is het college dan ook bereid om, zoals verwoord in motie D, dat als een pakket bij de Voorjaarsnota aan te bieden en niet, vooruitlopend daarop, met separate voorstellen te komen?

De heer DIJKS: Ik hoop dat de heer Engels het goedvindt dat ik daar straks op terugkom.

De fractie van de VVD heeft opmerkingen gemaakt over de opzet van de begroting en de onduidelijkheden erin. De staten moeten zich goed realiseren dat dit de eerste duale begroting is en dat die een nog wat experimenteel karakter heeft. De kritiek nemen wij ons ter harte en die zullen wij als opbouwende kritiek beschouwen. Verder wordt de opzet van de begroting door de Statengriffie geëvalueerd en daartoe zullen de staten binnenkort een enquêteformulier voorgelegd krijgen.

Van verschillende kanten is erop gewezen dat de uitgaven niet aan concrete prestaties zijn gekoppeld. Maar zoiets past ook niet helemaal bij een programmabegroting. De staten hebben gekozen voor 25 programma's en het gaat erom dat de voornemens van het college binnen die programma's gerealiseerd worden. De staten kunnen het college daarop beoordelen. Dát is de afspraak die wij met de staten hebben gemaakt.

Of het nu gaat om voorfinanciering, medefinanciering of gewoon financiering, elke financiering betekent een structurele last op de begroting. De voorstellen van de ChristenUnie zullen ook in de planning worden betrokken.

Het college zal ervoor zorgen dat de flexibele inzet van de medewerkers meebeweegt met de wensen van de Drentse bevolking. Het beste bewijs dat de organisatie dat doet, is wel de instelling per 1 januari 2004 van de Productgroep Handhaving, die is geformeerd binnen de huidige formatieruimte. De organisatie spant zich maximaal in om flexibel op de wensen uit de samenleving te reageren en gelukkig maakt de CAO dat inmiddels ook mogelijk.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom nu op de moties. Gelet op hetgeen ik net heb gezegd over het scheppen van structurele ruimte om onze ambities waar te maken, is motie A volstrekt voorbarig. Om ons nu vast te pinnen op € 15 miljoen, terwijl misschien veel meer of veel minder nodig is, acht het college niet goed.

In motie C vraagt GroenLinks de opcenten op de MRB zo spoedig mogelijk met 5% te verhogen. Ik weet niet of de heer Langenkamp 5% of 5 opcenten bedoelt, want dat scheelt wel een slok op een borrel, maar het college heeft in zijn brief van 18 september aangegeven opcentenverhoging wel de laatste optie te vinden.

Het college acht deze motie overbodig en zeker te voorbarig.

Ik kom dan op de door de heer Engels ingediende motie D. In zijn brief van 18 september heeft het college nadrukkelijk aangegeven dat het bij de ruim € 10 miljoen om een indicatief bedrag gaat. Het college heeft de staten uitgenodigd de te gane richting aan te geven. Bij de voorstellen die het college nog zal presenteren - in de commissie heb ik al aangegeven dat dit al in december kan zijn - komt de dekking aan de orde. Het college ontraadt de staten daarom de aanvaarding van motie D.

De heer ENGELS: Kan de gedeputeerde mij uitleggen waarom in de brief de suggestie wordt gewekt dat het college met de staten wil communiceren over de uitwerking van het Collegeprogramma en begrip wordt gevraagd voor het feit dat vanwege een aantal financiële onzekerheden nog geen integrale financiële vertaling van de voorstellen kan worden gegeven, waarna de staten in de commissie het signaal afgeven dat zij bereid zijn op die basis met het college mee te denken, en niet meteen in de brief is meegedeeld dat die brief gebruikt zal worden als een alternatief begrotingsinstrument om, vooruitlopend op de Voorjaarsnota, toch al met voorstellen te komen? Kan de gedeputeerde dan misschien eindelijk eens aangeven om wat voor voorstellen het zal gaan? Als hij nu al weet dat hij vanaf december met voorstellen komt, weet hij wat er in de pijplijn zit. Wat is er zo urgent dat wij er zonder enige autorisatie of fatsoenlijke integrale financiële dekking besluiten over moeten nemen?

De heer DIJKS: Ik wijs op het voorstel van de VVD dat, zoals collega Schaap heeft gezegd, al in december op de agenda komt.

De heer ENGELS: Het voorstel van de heer Schaap heeft betrekking op het NNBT en dat staat volstrekt buiten de brief.

De heer DIJKS: Nee, het gaat om het voorstel van de VVD met betrekking tot de werkgelegenheid. Daar moet ook een financieringsvoorstel bij.

De heer ENGELS: Voorzover ik het heb begrepen, vraagt de fractie van de VVD om agendering van dit punt om de richting van zo'n instrument met elkaar te kunnen bespreken. Ik heb niet de

indruk gekregen dat daarvoor, vooruitlopend op de Voorjaarsnota, al een structurele dekking moet worden aangegeven.

De heer DIJKS: De heer Engels heeft het al vaker voor andere fracties opgenomen en dan neem ik het in dit geval even voor het CDA op. Het CDA heeft vanochtend ook laten weten niet tot volgend jaar te willen wachten, maar reeds nu een financieel kader te willen meegeven. Wij willen gewoon aan het werk en daarom vraagt het college de staten om binnen deze kaders een integrale afweging te maken.

De heer ENGELS: De heer Dijks gebruikt nu de fractie van het CDA om een argument weer te geven dat tot nu toe alleen door de fracties van de PvdA en de VVD is gebruikt. Ik zie al aankomen dat die fracties het college zullen steunen in zijn voornemen om, vooruitlopend op de Voorjaarsnota, met een reeks van voorstellen te komen. De opmerking van het CDA die de heer Dijks zojuist aanhaalde, is volkomen uit zijn verband gerukt. Ik weet dit, want ik ben namelijk vrij goed in het volgen van wat het CDA wil.

De heer DIJKS: Maar het CDA heeft uitdrukkelijk gezegd dat het college niet moet wachten tot volgend jaar. Daarom was ik ook zo verbaasd dat de heer Holman zich bij de heer Engels aansloot.

De VOORZITTER: Dan is nu de beurt aan het CDA zelf.

De heer HOLMAN: Volgens mij heeft de gedeputeerde niet goed begrepen in welke context onze opmerking was bedoeld. Ik wil graag de uitleg van de heer Engels onderschrijven. Stel dat het college in januari met twee voorstellen komt waarvan de uitvoering op totaal € 3 à € 4 miljoen komt, dan maakt het nogal wat uit of wij weten of er in totaal € 5 miljoen beschikbaar terwijl er tien voorstellen zijn of dat er € 15 miljoen beschikbaar is en er maar drie voorstellen liggen. De heer Engels wil eerst weten hoeveel voorstellen er komen en hoeveel geld er beschikbaar is, omdat de staten dan de integrale afweging kunnen maken wat zij belangrijk vinden. Wij steunen de heer Engels hierin volstrekt.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik wil hieraan nog wel wat toevoegen. Ik wil de heer

Engels graag ondersteunen in zijn gedachte dat wij het absoluut niet met hem eens zijn. De heer Engels wil elke ontwikkeling die buiten het standaardgebeuren valt, parkeren tot ten minste juni/juli 2004 en omdat het daarna vakantie is, parkeert hij daarmee elke ontwikkeling voor ongeveer een jaar. Ik kan het voorstel van de heer Engels dan ook op geen enkele wijze in de context van daadkracht en aanpakken kwijt. Bovendien zijn wij niet voor niets bezig geweest met de uitwerking van het plan voor vierhonderd leerbanen in Drenthe. Wij hebben dat gedaan om ervoor te zorgen dat het ook zo snel mogelijk tot uitvoering kan worden gebracht. Als in de statenvergadering van 17 december wordt besloten dat dit een prima plan is - ik neem overigens aan dat het college er nog wel een aantal dingen aan toevoegt - dan moet wat ons betreft de uitvoering in januari daadwerkelijk ter hand genomen kunnen worden. De heer Engels zegt nu dat zo'n voorstel op de plank moet blijven liggen totdat de staten daar in al hun wijsheid over beslist hebben en dat vind ik absurd, want bijna alle fracties zijn van mening dat er op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt iets moet gebeuren en dan moet zo'n plan toch niet op de plank liggen verpieteren.

De heer ENGELS: De discussie wordt nu wat scherper. Mijn fractie heeft mij op cursus gestuurd en gedwongen om in de vergadering aardiger te doen. Ik zal mijn best daarvoor doen. Voorzitter. Ik ben van mening dat wij elkaars betoog niet moeten ridiculiseren. Het is niet dat de fractie van D66 niet bereid zou zijn om met alle andere fracties en het college slagvaardig beleid te voeren. Maar dat is niet aan de orde. Om echt slagvaardig aan de slag te kunnen gaan had het college in de Begroting 2004 het hele programma uit de brief van 18 september moeten opnemen en integraal moeten aanbieden, want dan hadden wij daar vandaag besluiten over kunnen nemen. Maar het college heeft de zaak uit elkaar getrokken en daar heb ik ook alle begrip voor. Maar dan moet het college niet met een beleidsarme begroting komen en daarna met een brief waarin bij elk punt staat dat daar nodig wat aan moet gebeuren en dat daarvoor in totaal € 10 miljoen nodig is, waarvan nu alweer € 2 miljoen zoek is, en dan moet de VVD als collegefractie vervolgens niet zeggen dat die brief basis genoeg is om op deze manier aan de slag te gaan. Dát vind ik ridicuul en daar wens ik niet aan mee te werken, omdat het

budgetrecht van de staten een wezenlijk recht is om integraal af te wegen en kwalitatief goede besluitvorming te plegen. Als de staten daarvan wensen af te wijken, doen wij niet mee.

De heer LANGENKAMP: Ik kan mij hier grotendeels bij aansluiten. Ik verbaas mij ook wel wat over de discussie, want volgens mij is afgesproken het te doen zoals de heer Engels heeft verwoord en is het college op grond daarvan met een beleidsarme begroting gekomen. De staten willen ook nog wat te zeggen hebben en de Statenagenda wordt vastgesteld aan de hand van de discussie van vandaag en morgen. Afgesproken is dat de integrale afweging zal plaatsvinden als bekend is hoeveel geld er op de plank ligt. Er is nu al zeker een miljoen minder en het kan best zijn dat er in januari of februari nog een paar miljoen minder is.

De heer VEENSTRA: Wat gebeurt er dan met voorstellen die er de komende maanden komen en die passen in de richtingen die in de brief zijn verwoord?

De heer LANGENKAMP: Natuurlijk moet er daadkrachtig gewerkt worden en moeten voorstellen worden voorbereid. Maar in het voorjaar hebben wij afgesproken het op een bepaalde manier te doen. Iedereen heeft zich afgevraagd wat de status van de brief van 18 september is. De inhoud van die brief komt zomaar achter de begroting aanhobbelen. Wat moeten wij daar dan mee?

De heer VEENSTRA: Wij hebben vanochtend gezegd met de richtingen die in de brief zijn aangegeven akkoord te gaan en per richting de voorstellen van het college af te wachten. Als die voorstellen er zijn, gaan wij die bespreken en beoordelen. Als het om goede voorstellen gaat, kunnen die toch richtinggevend meegenomen worden naar de Voorjaarsnota?

De heer LANGENKAMP: Als het zo gaat is het goed, maar dan is het niet mogelijk om bijvoorbeeld in januari al een besluit te nemen om X-miljoen voor een bepaald project uit te trekken.

De heer ENGELS: Als wij eenmaal een besluit genomen hebben, kunnen wij daar niet op terugkomen; dat zou ondemocratisch zijn.

Wat wij tussen nu en juni aan besluiten nemen, neemt een voorschot op de discussie over de Voorjaarsnota. Het is dan geen kwestie van meenemen, want dan hebben wij al besloten.

De heer VEENSTRA: Zo'n besluit wordt dan als gegeven in de Voorjaarsnota meegenomen.

De heer ENGELS: Ik denk dat de niet-collegepartijen er geen behoefte aan hebben dat de collegepartijen met het college, vooruitlopend op de Voorjaarsnota, een aantal dingen vastleggen en ons gaan opsluiten. Dat is wat er nu politiek gebeurt.

De VOORZITTER: Het lijkt mij toe dat de gedeputeerde, die al een tijdje werkloos achter het spreekgestoelte staat, zijn betoog moet voortzetten.

De heer DIJKS: Voorzitter. De heer Langenkamp merkt terecht op dat de staten hebben besloten dat het college met een beleidsarme begroting moest komen. Naar aanleiding van de jaarrekening 2002 is een discussie gevoerd, waarin de staten zijn uitgedaagd met voorstellen te komen die het college naar de begroting toe mee zou kunnen nemen. Vervolgens is het college gekomen met het Collegeprogramma en de staten herinneren zich ongetwijfeld de motie van het CDA die het college "dwong" te komen met een doorrekening van dat programma. Het college heeft dit nu voor 2004 gedaan en nu wordt het college verweten dat het zijn werk heeft gedaan. Dat is toch de wereld op zijn kop zetten. Ik wil elk misverstand uit de wereld ruimen dat het budgetrecht van de staten wordt aangetast, want daar is geen sprake van. Bij elk concreet voorstel zijn het voorstel plus de financiële gevolgen aan de orde. Er is dus geen sprake van uitholling van het budgetrecht.

De heer DE HAAS: Het gaat ook niet primair om het budgetrecht van de staten. Het gaat erom dat, zoals de situatie zich nu dreigt te ontwikkelen, er geen sprake kan zijn van een integrale afweging. Dát is het verhaal.

De heer DIJKS: Maar daar is vandaag alle tijd voor. De algemene beschouwingen zijn bedoeld om duidelijk te maken of de staten instemmen met de richting die het college heeft aangegeven of die

juist helemaal niet willen. Als de staten het niet met het college eens zijn, moeten zij aangeven waar het bedrag van € 10 of € 20 miljoen dan wel vandaan moet komen. Maar als de staten dat nalaten, zal het college dat moeten doen en dan zal het college met voorstellen komen. Vandaar de brief van 18 september.

De heer BAAS: Ik heb toch ook moeite met het verhaal van de gedeputeerde. De brief van 18 september bevat twaalf voorstellen. Stel dat mijn fractie het eigenlijk wel allemaal goede voorstellen vindt – dat is ook het geval – maar een voorstel er toch uit vindt springen, namelijk voorstel 2, Breedbandinternet, waarvoor € 2 miljoen wordt uitgetrokken. Maar omdat breedbandinternet technisch misschien wat ingewikkeld is, komt het college misschien helemaal aan het eind met dat uitgewerkte voorstel. Het kan dan zijn dat het geld al op is en dat het dus "dag breedbandinternet" is. Dat is het gevaar wanneer al die voorstellen successievelijk aan de orde komen. Ik zie dan ook veel liever dat de voorstellen in één pakket worden gepresenteerd. De fracties kunnen dan een goede afweging maken en aangeven wat voor hen prioriteit heeft.

De heer DIJKS: Het college heeft ook een en andermaal gezegd dat het een sluitende begroting op moet leveren.

De heer ENGELS: De gedeputeerde moet antwoord geven op de vraag en niet met een ander verhaal beginnen. Daar schieten we toch niets mee op?

De heer BAAS: Voorzitter. Het gaat mij niet om een sluitende begroting, het gaat erom dat wij in het integrale pakket kunnen aanwijzen wat onze sterkste voorkeur heeft. Het zal ons toch maar gebeuren dat wat alle fracties nu als prioriteit nummer 1 hebben afvalt, omdat wanneer dit voorstel is uitgewerkt de centen op zijn.

De heer DIJKS: We zullen de Voorjaarsnota moeten afwachten. Het college blijft gewoon vasthouden aan werk maken in Drenthe en waar mogelijk zal het de voorstellen van de staten verwerken, waarna er opnieuw gediscussieerd kan worden.

De heer Langenkamp heeft nog iets gezegd over de aandelen-Essent. Die aandelen zijn op dit

moment niet verhandelbaar. Zodra dit wel het geval is, zal het college daarop terugkomen.

De heer LANGENKAMP: Voor de goede orde: ik heb erop aangedrongen de discussie daarover op tijd te starten. Ik wil graag de discussie starten zonder het mes op de keel. Ik wil niet in speculatieve toestanden verzeild raken. Dat die aandelen nu niet verhandelbaar zijn, is alleen maar een reden om snel met die discussie te starten.

De heer DIJKS: Daarover verschillen wij dan van mening. Het college is wel van plan die discussie op tijd te starten, maar dan moeten wel eerst de mogelijkheden bekend zijn.

Voorzitter. De heer Engels heeft gesproken over de personele formatie en de bovenformatieven daarin. Waarschijnlijk doelt de heer Engels hierbij ook op de nadere informatie die het college hierover bij brief van 19 juni heeft verstrekt.

In het duale stelsel gaan de staten niet over de poppetjes maar over het budget. De staten keuren het budget goed of af en het is vervolgens aan het college om de mensen erbij te vinden en om ervoor te zorgen dat het programma gerealiseerd wordt. Dáár kunnen de staten het college op aanspreken.

Wat de heer Engels in zijn motie E vraagt, kan in het dualisme helemaal niet. Het college is er voor de bedrijfsvoering, de staten zijn er voor de programma-invulling.

De heer ENGELS: Ik heb dergelijke wilde taal al eerder van de heer Dijkshoofd gehoord en ik geloof dat het goed is nu even een misverstand uit de wereld te helpen.

De staten gaan over alles waar de staten over willen gaan. In de Grondwet staat nog steeds dat de algemene bestuursbevoegdheid bij de staten behoort. Het enige wat het college sinds de invoering van de Wet dualisering provinciebestuur mag doen betreft vijf bevoegdheidsjes, die nu in artikel 160 van de Provinciewet zijn opgenomen. De gedeputeerde heeft het waanidee dat er al sprake is van een volledige dualisering waarin het college alles bestuurt en de staten alleen fröbelen aan de kaderstelling en de controle.

Wat wij in onze motie ten aanzien van het personeelsbeleid hebben neergelegd en in bijvoorbeeld de gemeente Arnhem al in praktijk is gebracht, is een bevoegdheid die de staten zichzelf kunnen toekennen. De staten kunnen ook besluiten het

college die ruimte te laten, maar het is onjuist te zeggen dat dit niet de bevoegdheid van de staten is. Dat het de gedeputeerde politiek niet uitkomt, is mogelijk, maar dat is een andere discussie.

De heer DIJKS: Op dit moment is het zo geregeld dat de staten de begroting hebben ingedeeld in 25 programma's en dat het college met de uitvoering daar van is belast. Tot het moment dat hierover andere afspraken zijn gemaakt, is dit de stand van zaken.

De heer DOHLE: Ik heb nog een vraag aan de heer Engels. Op het moment dat het aantal fte's zodanig wordt bepaald dat het college daardoor of mede daardoor het beoogde resultaat niet kan bereiken, kan het college daarop niet worden aangesproken. Ik weet niet wat de heer Engels nu wil. Ik reken het college eerlijk gezegd liever af op het resultaat dan op de weg waarlangs het tot dat resultaat komt.

De heer ENGELS: Ik stel vast dat er in de provinciale organisatie bovenformatief personeel is. Voor een deel wordt dat betaald uit tijdelijke potjes en is het personeel ook tijdelijk bovenformatief; dat kan, want wij hebben natuurlijk projecten. Maar sinds 1997 is er structureel sprake van een aantal bovenformatieve arbeidsplaatsen. Die zijn er nog steeds en de afspraak met het vorige college was dat daar een eind aan zou komen. Ik constateer alleen dat dit niet gebeurt. Daarom heb ik een motie ingediend om het college te dwingen zo met de formatie om te gaan dat die voldoet aan de daarvoor afgesproken normen. In dit verband wil ik wel het vreselijke woord "kader" gebruiken. De achtergrond hiervan is wat de VVD altijd met veel vuur en terecht naar voren brengt, namelijk bedrijfsmatig werken, afrekenen op doelstellingen, geen onnodige overhead- en apparaatskosten enzovoorts. Als dit plan wordt uitgevoerd, scheelt ons dat op de begroting structureel zo'n € 650.000,--. Het is dan wel geen € 10 miljoen, maar het is ook niet niks.

De heer DIJKS: Het zal duidelijk zijn dat het college aanvaarding van deze motie ontraadt. Het college zal ervoor zorgen dat het werk tegen het met de staten afgesproken bedrag wordt gedaan.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik wil nog wel een opmerking maken.

Wij hebben vanmorgen gehoord dat de heer Kloos boos is omdat hij geen antwoord krijgt op zijn vragen. Ik stel nu vast dat hij niet de moeite heeft genomen om vanmiddag het antwoord op zijn vragen tot zich te nemen.

De VOORZITTER: Waarvan akte! Ik weet ook niet wat de reden van zijn verhindering is, want hij heeft zich niet bij mij afgemeld.

Mevrouw HUISMAN: Voorzitter. Ik ben niet gewend om het voor de heer Kloos op te nemen, maar ik weet dat in de gemeenteraad van Tynaarlo vanmiddag algemene beschouwingen worden gehouden.

De heer DOHLE: Ik zie het excuus niet.

I. Schorsing van de vergadering tot woensdag 5 november 2003

De VOORZITTER: Ik constateer dat wij aan het eind zijn gekomen van de eerste termijn van de algemene beschouwingen.

U bent van harte welkom op een "aangeklede koffie" in de ontvangstzaal.

Ik schors de vergadering tot morgenochtend 9.30 uur.

(De vergadering wordt om 17.05 uur geschorst.)

Tegenwoordig zijn op 5 november 2003:

A.L. ter Beek, CvdK, voorzitter

de leden (48 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
H. Beerda (PvdA)
W.A.R. Boer (PvdA)
H.C.E. Boerland (VVD)
L. Bomhof (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie de Jong)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
J. Pereboom (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G.H. Reukema (CDA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw S. van der Vijver-Geitz (PvdA)
mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA)
K.J. de Vries (CDA)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)

H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van
Drenthe

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
J.H. Schaap (PvdA, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
J.D. Nauta, directeur-secretaris

Met kennisgeving afwezig:

K.N. Blanksma (GroenLinks)
K. Jonker (CDA)
A. Lanting (VVD)

A. Heropening

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering van provinciale staten (9.32 uur).

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van de leden Lanting, Blanksma en Jonker.
Ik geef het woord aan de heer Kloos over de orde.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Er is gisteren een grote consternatie geweest en het doet mij goed dat men mij gistermiddag gemist heeft. Maar ik ben de staten natuurlijk wel een verklaring schuldig, want ik had mij bij de voorzitter moeten afmelden. Ik was gistermiddag vanaf half twee aanwezig in de gemeenteraad van Tynaarlo, waar ook algemene beschouwingen werden gehouden.

De VOORZITTER: Oké, excuses geaccepteerd.

C. Vaststelling van de agenda

De agenda word overeenkomstig het ontwerp vastgesteld.

D. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat geen mondelinge vragen zijn aangemeld.

E. Algemene beschouwingen in tweede termijn door provinciale staten

Hierbij zijn aan de orde statenstuk 2003-82: de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2004, de Begroting 2004 en de brief van het college van GS van 18 september 2003, kenmerk 38/4/2003008620, inzake uitvoering Collegeprogramma.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik zal mij in de tweede termijn beperken tot het bespreken van een aantal hoofdpunten en het indienen van enkele moties.

Er is gisteren veel gezegd over de A28 en de verbreding van die weg tussen Meppel en Zwolle. Toen ik vanochtend vanuit Meppel hierheen reed,

kwam ik veel mensen tegen die, toen ze mij zagen, de duim opstaken. Ik heb dat maar als steun opgevat. Een enkele keer zag ik een andere vinger, maar bij het zien daarvan reed ik snel door.

De heer ZOMER: Die mensen met de duim omhoog dachten vast niet aan de MRB!

De heer VEENSTRA: In het algemeen zijn wij tevreden met de reactie van het college op onze eerste termijn. Het college heeft aangegeven een aantal van onze voorstellen naar volgend jaar mee te willen nemen: het gaat om het betrekken van bewoners bij het Woonplan, de revitalisering van bedrijventerreinen en de mogelijkheid van het realiseren van een provinciale Grondbank, de ontwikkeling van een Brede school, nieuwe voorstellen voor grondaankopen ten behoeve van de EHS en voorstellen voor snel internet en de inventarisatie van te verplaatsen landbouwbedrijven. De staten zijn zelf ook aan zet. Wij zullen zelf met het voorstel komen voor een provinciaal Werkgelegenheidsfonds, inclusief de ID-banen en de gesubsidieerde arbeid, een initiatief tot verbetering van het openbaar vervoer en een voorstel met betrekking de positie van woningbouwcorporaties. Op dit laatste punt worden wij inmiddels nadrukkelijk ondersteund door een advies van de raad van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en wij zullen onze Tweede Kamerfractie er ook bij betrekken. Daarnaast zullen wij ons de komende tijd absoluut ook bezighouden met het doorlichten van de Bestemmingsreserves.

In mijn eerste termijn heb ik een vijftal moties aangekondigd en het lijkt mij goed die even na te lopen.

De eerste motie had als onderwerp het aanstellen van een kwartiermaker voor de promotie van recreatie en toerisme in Drenthe. De gedeputeerde heeft gezegd dat GS in december met voorstellen komen en daarom dien ik die motie nu niet in. Ik houd haar wel achter de hand.

Hetzelfde geldt voor de motie over de revitalisering van bedrijventerreinen. Omdat GS ook op dit punt met voorstellen zal komen – misschien kan er in tweede termijn toch nog wat scherper op ingegaan worden – houden wij ook deze motie achter de hand.

Met betrekking tot de werken aan de A28 is de mogelijkheid van voorfinanciering uitgebreid aan

de orde geweest. Van de kant van GS is vooral de rol van het Rijk uitgebreid aan de orde gesteld. Het Rijk blijkt niet op voorfinanciering te zitten wachten. Maar wij vinden het toch een belangrijk punt. Het argument dat het Rijk geen voorfinanciering wenst omdat anders een beslag wordt gelegd op gelden van volgende kabinetten, is eigenlijk geen argument, want dan hoeft ook niet voor de toekomst gereserveerd te worden. Wij kennen absoluut de hoogste prioriteit toe aan de capaciteitsuitbreiding van de A28 op het traject Zwolle-Meppel en daarom willen wij het college opdragen binnen een termijn van drie maanden de mogelijkheden van voorfinanciering van dit project breed in beeld te brengen. Hoe zit het met de voorfinanciering, hoe werkt dit, wat is nu precies de rol van het Rijk en welke rol spelen de andere provincies?

Voorzitter. Ik dien daarom een motie in die mede-ondertekend is door de fracties van CDA, VVD en ChristenUnie.

Motie H

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 en 5 november 2003, ter behandeling van de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2004 en de Begroting 2004,

*kennisgenomen van:
de stagnerende rijksfinanciering van grote infra-structuurprojecten, waaronder de capaciteitsuitbreiding van de A28, traject Zwolle-Meppel, en de kortsluiting A28/A32,*

overwegende dat:

- *het traject Zwolle-Meppel op dit moment een groot infrastructureel knelpunt vormt voor het Noorden,*
- *een goede bereikbaarheid van het Noorden van economisch groot belang is,*
- *de aansluiting A28/A32 bij Meppel nu zeer omslachtig is en een moeizame verkeersafwikkeling kent,*
- *beide projecten deel uitmaken van het Langman-/Kompas-akkoord,*
- *het college van gedeputeerde staten in haar beleidsbrief aangeeft een groot aantal projecten in tijd naar voren wil halen door tot voorfinanciering over te gaan*
- *het ons wenselijk lijkt in de veelheid van plannen te prioriteren,;*

besluiten:

de hoogste prioriteit toe te kennen aan de capaciteitsuitbreiding van de A28, traject Zwolle-Meppel,

het college op te dragen:

binnen nu en drie maanden de mogelijkheden van voorfinanciering van dit project in beeld te brengen,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer KUIPER: Voorzitter. U stelt bij elke ingediende motie vast dat die in voldoende mate wordt ondersteund. Dat is een oude formulering, want volgens artikel 36, eerste lid, van het Reglement van orde kan ieder lid van PS ter vergadering een motie indienen. De ondersteuning van andere leden is dus niet echt nodig.

De VOORZITTER: Maar er moet toch wel een handtekening onder staan.

De heer KUIPER: Maar dan is één handtekening voldoende.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. De volgende motie die wij hebben aangekondigd betrof het instellen van een task force, een taakgroep, voor het ESF. Ik zal die motie, die door twee leden van de fractie van de PvdA is ondertekend, nu indienen.

Motie I

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 en 5 november 2003, ter behandeling van de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2004 en de Begroting 2004,

kennis hebbende genomen van:

- *de afnemende werkgelegenheid in Noord-Nederland*
- *het feit dat het vervullen van vacatures in een aantal situaties tot problemen leidt omdat voor die vacatures geen gekwalificeerde werknemers beschikbaar zijn,*
- *het feit dat vraag en aanbod op de arbeidsmarkt kennelijk niet goed op elkaar zijn afge-*

stemd en dat na- en omscholing middelen kunnen zijn om die afstemming wel te bereiken,

overwegende dat:

- *alles in het werk moet worden gesteld om voorwaarden te scheppen om alle middelen in te kunnen zetten die de werkgelegenheid helpen bevorderen,*
- *de economische situatie in Nederland het noodzakelijk maakt dat alle beschikbare middelen optimaal worden benut, vooral nu andere fondsen die naast het ESF beschikbaar waren "opdrogen",*
- *het daarom noodzakelijk is binnen de mogelijkheden van het ESF maatregelen te treffen om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen door goed in beeld te krijgen over welke vaardigheden betrokken werknemers beschikken (competenties) en welke vaardigheden werkgevers in concrete situaties verlangen,*
- *het de flexibiliteit op de arbeidsmarkt ten goede komt indien het fonds tevens voorziet in financiering van de omscholing van werklozen, omscholing van werklozen met een minimaal inkomen en van herintreders,*

besluiten:

tot de instelling van een taakgroep, samengesteld uit provincie, gemeenten, het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI), de Uitvoering Werknemersverzekeringen en het bedrijfsleven. Deze taakgroep heeft tot taak aanbevelingen te doen, waardoor de kansen die het ESF biedt voor de regio, in beeld worden gebracht en op de persoon gerichte scholingsmaatregelen - ook in de vorm van omscholing - te ontwikkelen en een en ander om te zetten in concrete programma's,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik heb een vraag over deze "taakgroep". Gaat het om een taak voor onbepaalde tijd of zit er een eind aan zoiets? Het is op zich wel relevant dat bij de start al wordt bepaald wanneer het doel bereikt is.

De heer VEENSTRA: Aan het werk moet natuurlijk absoluut een einde zitten. Het gaat erom dat de juiste mensen en organisaties in die taakgroep vertegenwoordigd zijn. Daarna moet die groep aan het werk en daarvoor krijgt hij dan een of twee jaar, een beetje afhankelijk van waar de taakgroep in het begin mee komt. Maar er moet een einde aan zitten.

De heer DOHLE: Binnen het Kompas is er ook een taakstelling die heel duidelijk verband houdt met ESF-middelen. In hoeverre biedt de motie het college de ruimte het daarin gevraagde in te passen in wat al gebeurt?

De heer VEENSTRA: Wij zien het in de motie gevraagde als een aanvulling. Wij hebben van het ESF-bureau begrepen dat er mogelijkheden zijn die met de wegen dit tot nu toe zijn ingeslagen, niet helemaal benut worden. Wat wij vragen is aanvullend en daarmee blijft de ruimte om andere wegen te bewandelen absoluut bestaan.

De heer DOHLE: Ik hoop dat duidelijk is dat dubbel werk moet worden voorkomen.

De heer KLOOS: De motie lijkt mij zeer sympathiek, maar in hoeverre overlapt het daarin gevraagde het werk van de gemeenten? Per 1 januari treedt de nieuwe Wet werk en bijstand in werking en het CWI is verplicht om mensen zonder arbeid binnen een halfjaar terug te geleiden naar de arbeidsmarkt, waarna de gemeente weer aan bod is. Is daar in de motie rekening mee gehouden?

De heer VEENSTRA: Ik heb net aangegeven dat wat ons betreft de gemeenten deel uitmaken van deze task force. Het is juist de bedoeling om zoveel mogelijk betrokken organisaties en overheidslichamen bijeen te zetten om de gelden beschikbaar te krijgen en dus om de juiste programma's in te dienen. Dit voorstel betekent ook voor de gemeenten een belangrijke ondersteuning.

De heer KLOOS: Er is dus sprake van een meerwaarde.

De heer VEENSTRA: Absoluut. Voorzitter. Een volgende motie die ik heb aangekondigd, betreft de figuratieve kunst. Ik zal die

motie, die is medeondertekend door de fracties van VVD, GroenLinks en D66, nu indienen.

Motie J

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 4 en 5 november 2003, ter behandeling
van de Begroting 2004,*

overwegende en constaterende dat:

- *het Drents Museum in haar beleid inzet op drie speerpunten,*
- *een daarvan, zoals door PS in 1994 besloten, de hedendaagse figuratieve kunst uit met name de noordelijke provincies is,*
- *het hiervoor bestemde jaarlijkse budget van gemiddeld € 16.000,-- voor collectievorming ons niet in overeenstemming lijkt te zijn met een speerpuntenbeleid;*

besluiten:

- *dit budget structureel te verhogen naar € 32.000,--, zodat het Museum door middel van een goede en evenwichtige collectie ook die uitstraling kan krijgen die wij wensen,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Wij hebben in het antwoord van het college een element gemist. In eerste termijn heb ik gesproken over de tarieven van waterschappen, over de eerlijke verdeling daarvan en over een eventuele tariefsverhoging. Wij hebben het college gevraagd met een notitie te komen om in samenwerking met de waterschappen een eventuele verhoging van de waterschapslasten zo eerlijk mogelijk te verdelen. Kan het college in tweede termijn op deze vraag ingaan?

Voorzitter. Ik wil mijn bijdrage afsluiten met het geven van onze mening over de reeds ingediende moties.

Met betrekking tot motie A hebben wij gisteren al aangegeven dat wij de structurele beleidsimpuls van € 15 miljoen heel sympathiek vinden. Maar omdat hiervoor geen dekking is aangegeven, zullen wij niet met deze motie instemmen.

Ik hoop dat motie B wordt ingetrokken, nu het CDA de door mij ingediende motie heeft medeondertekend.

Wij hebben de opcenten als een van de mogelijkheden genoemd om de voorfinanciering te betalen. Daar staan wij nog steeds achter, maar wij vinden het veel te prematuur om de opcenten nu al met 5% te verhogen. Wij stemmen daarom niet in met de door GroenLinks ingediende motie C.

De heer LANGENKAMP: Als de heer Veenstra de strekking van de motie wel kan onderschrijven, maar moeite heeft met het daarin genoemde percentage van 5 – ik geef direct toe dat dit percentage een slag in de lucht is – dan mag hij daarvoor wat mij betreft ook een ander getal invullen. Wij kunnen dan wellicht een gezamenlijke motie indienen.

De heer VEENSTRA: Het indienen van een motie vind ik geen doel op zich; er moet een verhaal aan ten grondslag liggen. Bij de voorfinanciering van dergelijk grote werken gaat het om een stapeling van bronnen. Een van die bronnen is wat ons betreft het verhogen van de opcenten. Maar wij vinden het veel te vroeg daaraan nu al percentages of bedragen te koppelen. Wij hebben een motie ingediend waarin wij het college vragen de mogelijkheden van voorfinanciering eens grondig uit te zoeken en daarbij komt dit element absoluut ook aan de orde.

Motie D hebben wij uitgebreid in de fractie besproken. Wij zullen die motie niet steunen. Wij vinden de brief van 18 september in relatie tot de begroting en de Nota van Aanbieding ongelukkig en wij hopen dat het volgend jaar anders gaat, maar het instemmen met deze motie betekent wat ons betreft dat veel te veel zaken vooruitgeschoven worden. Wij gaan dan toch meer voor het inhoudelijke dan voor het formele aspect. Als wij het eens zijn over de richting zoals die in de brief van het college is verwoord, moeten wij daarmee aan de slag. Het college moet dan zo snel mogelijk met voorstellen komen die binnen die richting passen. Er moet dan een meerjarenperspectief komen, waarbij de in de brief genoemde bedragen als bovengrens gehanteerd kunnen worden. Het zou goed zijn in december in de Statencommissie BFE een eerste uitwerking van de brief te bespreken. Dan is duidelijk met wat voor voorstellen het college bezig is en hoe die zich verhouden tot het meerjarenperspectief. Als het goede voorstellen

zijn, die passen binnen de richting die in de brief is verwoord, dan zullen wij die voorstellen stuk voor stuk beoordelen. Wat ons betreft hoeft daar dan niet mee gewacht te worden.

In motie E vraagt D66 om het instellen van een soort van vacaturestop. Wij vinden het wel een goede motie, maar het betreft wel een verantwoordelijkheid van het college en de ambtelijke organisatie. In veel gemeenten geldt nu een vacaturestop, maar uit kwalitatieve overwegingen kan het soms toch nodig zijn nieuwe mensen aan te stellen. Om dat dan aan de Statencommissie BFE te moeten voorleggen, vinden wij te ver gaan.

De heer ENGELS: Voorzitter. De kern van de motie is niet om aan het algemene principe iets af te doen dat het college flexibel om moet kunnen gaan met de ambtelijke organisatie. Ik heb gisteren ook nadrukkelijk een onderscheid gemaakt tussen de bovenformatieve formatie die tijdelijk op projecten wordt ingezet - daar zijn wij zelfs voor - en de bovenformatieve formatie die structureel ten laste komt van de algemene middelen en waarvoor eigenlijk geen taak is. Zonder tekort te willen doen aan de rolverdeling tussen staten en college, moeten de staten vanuit hun controlerende taak wel nagaan of de middelen doelmatig worden besteed. Op dit moment zijn er structureel dertien bovenformatieve plaatsen zonder duidelijk doel en dat kan rationeel niet verdedigd worden. Dát is de strekking van de motie.

De heer VEENSTRA: Ik ben het op zich met de heer Engels eens dat die bovenformatieve formatie zo snel mogelijk moet worden teruggebracht. Maar wij stemmen niet met de motie in, omdat wordt voorgesteld de invulling van vacatures terug te koppelen naar de Statencommissie BFE en de werving van personeel ter vervulling van vacatures stop te zetten.

De heer ENGELS: Voorzitter. Ook dit punt wil ik nog graag toelichten. De uitzondering die wij hebben geformuleerd heeft natuurlijk betrekking op een bepaald type functies waar de organisatie niet zonder kan. Om een chargerend voorbeeld te geven: als de directeur vertrekt kan zijn functie, zo schat ik in, moeilijk door de bovenformatieve formatie worden ingevuld. Dat zijn de uitzonderingen waarop de commissie het college de ruimte zou moeten geven om wél extern te werven. Het moet dus om echte knelpunten gaan.

De heer VEENSTRA: Maar wij vinden dit toch echt een taak van het college. Wij willen ook niet zover gaan om het extern werven van personeel op te schorten.

Voorzitter. Ik kom op motie F. Het lijkt ons niet goed de in die motie genoemde apparatuur aan de brandweer beschikbaar te stellen. Wij zullen dit punt wel meegeven aan onze gemeenteraadsfracties.

De heer DE HAAS: In mijn tweede termijn kom ik hierop nog wel terug.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik kom op motie G.

Ik wijs erop dat al een onderzoek is verricht naar de vaarverbinding Erica-Ter Apel. Wij zullen deze motie dan ook niet steunen.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Terugkijkend op gisteren is onze conclusie dat wij een goede eerste dag van de algemene beschoouwingen hebben gehad. Alle partijen hadden een goed verhaal, met ieder een eigen insteek en vergeleken met vorige jaren kan de conclusie zijn dat meer geprobeerd is op hoofdlijnen te discussiëren en dat dit redelijk gelukt is. Het laatste halfuur had wat ons betreft wel een beetje een bijzonder verloop en gaf een wat bijzondere wending aan de discussie, maar daar kom ik nog wel op terug.

De fractie van het CDA vraagt in motie A structureel € 15 miljoen vrij te maken voor belangrijke zaken die op dit moment in Drenthe spelen. Het gaat dan niet alleen om belangrijke zaken die het college heeft aangegeven, maar ook om belangrijke zaken die door de diverse partijen naar voren zijn gebracht. Over die motie is uitvoerig gediscussieerd en ik constateer dat de staten het over een paar dingen wel eens zijn. Er zijn problemen die opgelost moeten worden. Het gaat dan met name om de werkgelegenheid, de infrastructuur en enkele sociale aspecten. Ook het college erkent de noodzaak van het oplossen van die problemen en dat hiervoor veel geld nodig is, is breed onderschreven. Wij hebben een bedrag genoemd en dat roept natuurlijk direct de vraag op of het € 15 miljoen moet zijn of dat het ook met minder kan en hoe wij aan dat bedrag kunnen komen. Het ging ons er niet om nu al een uitputtende discussie te hebben over wat er geschrapt kan worden en over het bedrag van € 15 miljoen,

neen, het ging ons om een fundamentele verandering in de manier van denken en werken. De heer Swierstra vond het belangrijk dat de maatschappelijk relevante problemen zijn benoemd en erkend en zegt nu moet worden gewerkt aan een oplossing daarvan. Wij zijn tevreden dat de discussie zo is verlopen. Wij zien dan ook met zeer grote belangstelling de eerste uitwerking van het college tegemoet waaruit moet blijken hoeveel geld er nodig is en hoeveel geld er beschikbaar kan komen om de problemen op te lossen. Dat zal het komende halfjaar en zeker bij de Voorjaarsnota wel hét onderwerp van discussie zijn.

Een van de punten die wij naar voren hebben gebracht, was het knelpunt in de A28 bij Meppel, de aansluiting op de A28 richting Friesland. Wij hebben hierover gisteravond nog contact gehad met de PvdA en die fractie heeft laten weten over het hele traject, dus over beide knelpunten, een motie in te dienen, terwijl onze motie maar over een knelpunt gaat, en de vraag stelde of het wel zinnig is over dit onderwerp twee moties in te dienen. Het college heeft de staten gevraagd aan te geven welke punten zij van belang vinden voor de Voorjaarsnota. Wij hebben in antwoord daarop drie knelpunten genoemd, waarvan wij er een in een motie hebben verwoord en wij vragen het college dat knelpunt in de Voorjaarsnota een prioriteit te geven.

De motie van de PvdA is wat algemener geformuleerd, maar geeft het college wel de opdracht binnen drie maanden met een uitwerking te komen. Die motie kunnen wij dan ook van harte onderschrijven. Wij verwachten dat bij de uitvoering van die motie zowel het knelpunt Meppel-Assen als de aansluiting van de A28 op de A32 wordt meegenomen. Het gaat erom dat de oplossing van deze knelpunten, waarop wij anders waarschijnlijk nog tot in lengte van jaren moeten wachten, naar voren wordt getrokken.

De heer VEENSTRA: Wij hebben de motie verengd tot het traject Zwolle-Meppel en wij vragen het college de mogelijkheden van voorfinanciering van dat traject in beeld te brengen. Het moet niet meteen te complex gemaakt worden.

De heer HOLMAN: Het gaat ons erom dat inzichtelijk wordt wat wij kunnen doen, welke knelpunten wij kunnen oplossen. In het traject zitten twee knelpunten: de filevorming en het knooppunt.

Omdat beide knelpunten in de overwegingen van de motie zijn genoemd, neem ik aan dat naar beide punten gekeken wordt. Mij lijkt dat wij het daarover eens zijn.

Voorzitter. Wij zijn blij met wat gedeputeerde Haarsma over multifunctionele dienstencentra heeft gezegd. Wij hebben ook van haar begrepen dat zij de mogelijkheden voor het opzetten van meer arbeidstrainingscentra ten behoeve van het speciaal onderwijs en het vmbo, waarop wij gisteren aandrongen, zal onderzoeken. Wij zullen de gedeputeerde van aanvullende informatie hierover voorzien en wij zien met belangstelling tegemoet wat daarmee gaat gebeuren en met welk voorstel de gedeputeerde gaat komen.

Als het gaat om de ondertiteling van uitzendingen van TV Drenthe hebben wij kunnen constateren dat gedeputeerde Schaap bereid is ingeval de bestaande middelen onvoldoende ruimte bieden, buiten de begroting van RTV Drenthe om naar middelen te zoeken. Bij de behandeling van de Medianota in het voorjaar van 2004 komen wij daar graag op terug.

Voorzitter. Wij stellen de begroting vast en in de Nota van Aanbieding zijn achttien punten genoemd, waaraan wij geld gaan geven. Het gaat in totaal om € 12 miljoen. Wat is hierin de rol van de staten? Voor de geplande uitgaven tot een bedrag van € 12 miljoen wordt een heel summiere onderbouwing gegeven en bij die achttien punten gaat het soms om heel grote bedragen. De interpretatie van gedeputeerde Dijks is dat de staten nu het geld beschikbaar stellen en dat het college zich er verder wel mee redt.

Het is niet dat wij de genoemde punten niet goed vinden, maar wij zijn ten principale van mening dat de staten recht hebben op een goede onderbouwing van de door het college voorgestelde uitgaven. Daarom willen wij de Nota van Aanbieding amenderen. Wij onderschrijven de kijkrichting van de voorgestelde bestedingen wel, maar wij willen in een statenstuk een nadere onderbouwing ontvangen.

Amendement K

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 en 5 november 2003 ter behandeling van statenstuk 2003-82: de Nota van Aanbieding bij de Begroting 2004 en de Begroting 2004,

besluiten:

in vorengenoemde Nota van Aanbieding in voorstel 5: Nieuw beleid en intensiveringen

1. *vóór het woord "instemmen" in te voegen de woorden "Behoudens de voorstellen 1, 4, 9 en 13",*
2. *na de woorden "toelichtingen daarop." toe te voegen de zin: "De besluitvorming over de voorstellen 1, 4, 9 en 13 te laten plaatsvinden bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2004."*

Toelichting:

Alvorens besluitvorming kan plaatsvinden dient meer inzicht te bestaan in de achterliggende knelpunten om te kunnen beoordelen of met de intensiveringsvoorstellen de gesignaleerde knelpunten kunnen worden opgelost.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat dit amendement voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik wil een paar korte opmerkingen maken over punten die door andere fracties zijn ingebracht en die zeker ook onze sympathie hebben.

Wat de heer De Jong heeft gezegd over de jeugdzorg spreekt ons erg aan. Hetzelfde geldt voor de domotica, waarover de heer Baas van de ChristenUnie sprak.

Hetgeen de heer De Haas zei over de AED-apparatuur spreekt ons ook aan, maar wij horen graag eerst of de brandweer er al helemaal klaar voor is om met deze apparatuur op pad te gaan en of dit wel de beste manier is om het te organiseren. De commissaris heeft hierover al het een en ander gezegd en de heer De Haas heeft laten weten hierop nog terug te zullen komen.

Ook de opmerking van de PvdA over de herstructurering van bedrijventerreinen en het eventueel werken met een provinciale Grondbank spreekt ons aan. In een eerdere algemene beschouwing hebben wij daarover ook al eens opmerkingen gemaakt.

Ik wil nog iets zeggen over de kaderstellende rol van de staten en over wat wij daarmee gaan doen.

De staten hebben een aantal taken: zij moeten controleren, kaders stellen en zich uitspreken over de richting van het toekomstige beleid. Het is de bedoeling dat wij gaan kijken of het geld dat wij

beschikbaar stellen effectief wordt besteed en of er werkelijk sprake is van maatschappelijk nut. Tot nu toe was de gedachte dat wij jaarlijks bij de jaarrekening aan de hand van bladspiegels bepalen hoe efficiënt naar onze mening is gewerkt en of er sprake is van maatschappelijk nut en daarover de discussie aangaan. De ervaring heeft ons geleerd dat het vrij moeilijk is dan een gestructureerde discussie te voeren. Wij hebben het beleid nu geclusterd in 25 beleidsvelden en het CDA ziet graag dat in een cyclus van vier jaar al die beleidsvelden, goed voorbereid, geëvalueerd worden op effectiviteit en maatschappelijk nut. Dat is nu niet georganiseerd. Er is wel een Statenagenda waarin een aantal van die onderwerpen zijn verwoord en bediscussieerd, maar niet alle. Als wij werkelijk oud beleid willen schrappen en nieuw beleid willen ontwikkelen, als wij werkelijk dynamiek willen hebben, dan moet naar onze mening elk beleidsterrein ten minste eens per vier jaar kritisch bekeken worden.

Ik wil een motie indienen waarin het CDA vraagt dat het Presidium in samenspraak met het college gaat bekijken of een systematiek kan worden ontwikkeld om tot die evaluatie te komen.

De heer VEENSTRA: Mag ik daarover een vraag stellen?

De VOORZITTER: De motie maakt nog geen deel uit van de beraadslaging. De heer Veenstra moet dus even wachten.

De heer HOLMAN: De motie luidt als volgt.

Motie L

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 en 5 november 2003,

overwegende dat:

- *provinciale staten een controlerende en kaderstellende rol hebben,*
- *de begroting van de provincie Drenthe een beperkt aantal beleidsprogramma's heeft,*

van mening zijnde dat:

- *provinciale staten elke vier jaar alle programma's een keer moet toetsen op maatschappelijk nut en effectiviteit,*

- een evaluatie naar aanleiding van de bladspiegels in de jaarrekening onvoldoende resultaat oplevert,

*dragen het college van GS op:
in samenspraak met het Presidium een systematiek te ontwikkelen waarmee in een vierjarige cyclus de doelstelling en de doelrealisatie van alle beleidsprogramma's uit de begroting kunnen worden beoordeeld op kosteneffectiviteit en maatschappelijk nut en relevantie,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: Wij hebben onlangs gesproken over een Rekenkamer en het college heeft de opdracht gekregen daarmee aan de slag te gaan en eind dit jaar of begin volgend jaar met een voorstel te komen. Hoe verhoudt deze motie zich tot het instellen van een Rekenkamer of Rekenkamerfunctie?

De heer HOLMAN: Ik denk dat dit zeer beperkt is. Wij weten nog niet of het een Rekenkamer of een Rekenkamerfunctie wordt. Als het een Rekenkamer wordt, hebben wij er weinig vat op wat die gaat doen, want een Rekenkamer is autonoom en kan zelf haar onderwerpen kiezen. Ik verwacht dat een Rekenkamer slechts een paar beleidsprogramma's onder de loep zal nemen.

De heer VEENSTRA: Is het dan niet handig het voorstel met betrekking tot de Rekenkamer even af te wachten en pas daarna eventueel een motie in te dienen?

De heer HOLMAN: Het is de vraag of de motie en het voorstel met betrekking tot de Rekenkamer wel zoveel met elkaar te maken hebben. De Rekenkamer heeft haar eigen verantwoordelijkheid en zal een paar beleidsprogramma's toetsen. Ons idee is dat als wij invulling willen geven aan onze rol, wij elke vier jaar even diep door die 25 beleidsprogramma's moeten gaan en moeten nagaan of dat is wat wij willen, of wij hiermee doorgaan en of wij hiervoor nog wel de nu uitgetrokken hoeveelheid geld beschikbaar moeten stellen. Wij willen gewoon elke vier jaar ieder

beleidsonderdeel een keer goed onder de loep nemen.

De heer DIJKS: Heeft de heer Holman ook een dekkingsvoorstel bij zijn motie? Hoe denkt hij dit onderzoek, waar natuurlijk wel een kostenplaatje aan hangt, te gaan betalen?

De heer HOLMAN: De provincie heeft personeel en er is al gezegd dat er niet meer personeel aangenomen moet worden. Dat betekent dat het personeel dat nu in dit huis werkzaam is, dit zal moeten doen. Wij vonden het eigenlijk al vanzelfsprekend dat dit zou gebeuren. Het is de bedoeling dat zeer kritisch wordt bekeken of met het ingezette beleid moet worden voortgegaan en of het geld effectief wordt besteed. Het nieuwe van ons voorstel is dat het college samen met het Presidium een voorstel maakt voor een werkmethode, zodat wij het gestructureerd kunnen bespreken.

De heer DIJKS: Maar als de staten dat willen onderzoeken, biedt het onderzoeksbureau dat de staten hebben, toch ook mogelijkheden?

De heer HOLMAN: Ik denk dat de heer Dijk onze bedoeling niet snapt. Bij de voorbereiding van de jaarrekening geeft het ambtelijk apparaat door middel van de bladspiegels al een voorzet voor een discussie. In die bladspiegels wordt ook geprobeerd het nut te verwoorden. In de jaarrekening gaat het om ruim honderd bladspiegels en daar kan nooit een gestructureerde discussie over plaatsvinden. De bespreking van de jaarrekening is waarschijnlijk ook niet het juiste moment voor een fundamentele discussie over effectiviteit en juistheid.

De heer KUIPER: De politieke partijen hebben naast de plicht de voorstellen van GS te beoordelen een kaderstellende rol. Is de essentie van de motie dat eens per vier jaar voor het voetlicht moet komen wat het college moet voorbereiden? Ik snap de toegevoegde waarde van de motie niet goed.

De heer HOLMAN: Naar onze mening moet het college de voorbereiding doen. Het college heeft namelijk beleid ingezet, een hoeveelheid geld besteed en acties ondernomen en op enig moment moet nagegaan worden of het geld goed

is besteed, of het maatschappelijk nut dat ons voor ogen stond is gehaald. Ik vind een periode van vier jaar een goed moment om na te gaan of wij met het ingezette beleid doorgaan of dat het moet worden aangepast en hoeveel geld wij daaraan in de toekomst nog willen besteden. Dat soort discussies willen wij dan voeren.

De heer KUIPER: Wat is dan de relatie met onze eigen politieke insteek? Vindt de heer Holman dan niet het gevaar aanwezig dat de beoordeling door de politieke partijen wat ondergesneeuwd raakt?

De heer HOLMAN: Juist niet, integendeel. Wij verwachten dat in deze zaal dan juist de politieke discussie wordt gevoerd of wij iets nog belangrijk vinden en ermee door willen gaan, of er misschien extra geld aan besteed moet worden, of dat wij het willen schrappen. Dergelijke vragen komen dan aan de orde. Het gaat dan om de vragen of wij het politiek nog steeds belangrijk vinden dat met dit beleid wordt doorgegaan en of het geld dat wij eraan besteden voldoende rendement heeft.

De heer VEENSTRA: Maar dat beoordelen de politieke partijen toch zelf? De toegevoegde waarde is nu juist de Rekenkamer of Rekenkamerfunctie.

De heer HOLMAN: Nee, dat zijn twee verschillende onderwerpen. De Rekenkamer heeft een heel andere functie.

De heer VEENSTRA: Maar wat de heer Holman nu zegt, zijn de politieke partijen toch gehouden zelf te doen?

De heer HOLMAN: Maar het is niet georganiseerd en er is geen moment in de statenperiode van vier jaar waarop dit echt aan de orde komt. Een aantal zaken staat wel op de Statenagenda maar een aantal andere niet en het is onze bedoeling structuur aan te brengen in de discussie en in de evaluatie.

De heer KUIPER: Betekent dit voorstel van het CDA dat die fractie de discussie over de politiek wil laten structureren door GS?

De heer HOLMAN: Nee, wij willen een structuur maken waarin het een keer in de vier jaar aan de orde komt. Het ambtelijk apparaat zal input

moeten leveren voor die discussie, want daar liggen de gegevens. Het gaat in feite om wat in de bladspiegels staat, maar over honderdenzoveel onderwerpen kan geen gestructureerde discussie gevoerd worden. Wij willen daarom dat de onderwerpen worden geclusterd in 25 beleidsvelden en dat elk beleidsveld eens per vier jaar in deze statenzaal kritisch aan de orde komt. Dát is onze bedoeling.

De heer VEENSTRA: Komt dit niet neer op het formuleren van een aantal bureaucratische spelregels, waarmee het spel een beetje wordt doodgeslagen? Wij kunnen toch zelf op ieder moment komen met punten die wij besproken willen hebben?

De heer HOLMAN: Natuurlijk kan dat. De staten kunnen op elk moment komen met nieuwe beleidsimpulsen of met voorstellen voor nieuw beleid. Het gaat erom dat wij in onze manier van werken - en daar zijn wij nog zoekende in - in de periode van vier jaar geen moment hebben waarin elk beleidsveld een keer aan de orde komt. Op de Statenagenda staan nu een paar onderwerpen; onderwerpen die op het huidige moment politiek belangrijk zijn, maar ik denk dat het onze verantwoordelijkheid is al die 25 beleidsvelden eens kritisch te bekijken.

De heer BAAS: Maar die Statenagenda bespreken we toch nog met elkaar en dan kan de heer Holman toch proberen dit punt op de Statenagenda te krijgen? Zo bezien, heb ik aan deze motie niet zoveel behoefte.

De heer HOLMAN: Wat de heer Baas noemt, is een mogelijkheid. De discussie behoeft wat ons betreft nu ook niet afgekaart te worden, maar wij vinden wel dat we deze discussie moeten voeren. Daarom kaarten wij dit punt nu aan.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Misschien heb ik een voorsprong richting CDA, maar ik begrijp de motie als volgt. De motie is puur procedureel bedoeld en beoogt eigenlijk een uitwerking te geven aan al die zaken die staan in Comptabiliteitsvoorschriften of in het Besluit verantwoording begroting zoals het nu heet. Met politieke inhoud, Statenagenda of Rekenkamer heeft de motie naar mijn mening niets van doen. Het CDA bedoelt dat wij onszelf als staten een

dienst bewijzen wanneer wij het college en de ambtenaren stimuleren afspraken over een heldere indeling van de begroting en het verder vervolmaken van de bladspiegels, waarop de accountant ieder jaar in de jaarrekening aandringt, na te komen. Vanuit onze controlerende rol moeten wij er dan op toezien dat dit goed gebeurt. Wat gevraagd wordt, behoort tot de reguliere werkzaamheden van het college en daarom hoeft er helemaal geen dekking aangegeven te worden. Als dit de strekking van de motie is, wordt op geen enkele manier tekortgedaan aan de politiek-inhoudelijke afwegingen. Zo begrijp ik de motie.

De heer HOLMAN: En zo is die ook precies bedoeld. Maar een staatsrechtgeleerde begrijpt dit sneller en kan het ook helder en bondig formuleren. Mijn complimenten hiervoor!

De heer DOHLE: Voorzitter. Maar als de motie bedoeld is zoals de heer Engels die nu uitlegt, dan vraag ik mij af waarom die motie moet worden ingediend. De motie voegt dan immers niets toe.

De heer HOLMAN: Maar het is nu nog niet afgesproken dat het zo gebeurt en wij willen de afspraak maken dat we het zo gaan doen.

De heer DOHLE: Wij hebben in eerste termijn al ingebracht dat wij graag een resultaatbeoordeling willen van de begroting. In wezen is dat hetzelfde verhaal. De heer Holman groepeerde het alleen. Bij de oproep tot transparantie hebben wij ook de oproep gedaan om de gegevens te groeperen. Ik zie de toevoeging dus niet.

De heer HOLMAN: De fracties kunnen wel van alles zeggen, maar het krijgt pas een uitwerking als de staten het gezegde vaststellen. Wij zullen dus op de een of andere manier met elkaar moeten afspreken dat wij het zo gaan doen. Eerder ligt er geen afspraak.

De heer DOHLE: Ik heb begrepen dat er een evaluatie van deze eerste duale begroting komt. Dat lijkt mij het moment om een inbreng te leveren.

De heer HOLMAN: Dat zou ook kunnen. Maar wij zijn van mening dat nu wij in het eerste jaar zijn en nog naar werkmethoden zoeken, dit een van de belangrijke punten is. Wij willen dit voor deze

cyclus goed geregeld hebben en vandaar ons voorstel.

Ik wil ten slotte nog ingaan op de discussie die door de heer Engels is aangekaart. Het gaat om de vraag waar de staten over besluiten en wie initiatieven neemt. Wij zijn het eens met de heer Engels dat, nu wordt toegewerkt naar de Voorjaarsnota, het belangrijk is dat eerst inzichtelijk wordt gemaakt welke projecten er liggen, wat die kosten en hoeveel geld beschikbaar is en dat daarna de afweging wordt gemaakt wat met het bestaande geld gedaan gaat worden. Daarover moet bij de Voorjaarsnota gediscussieerd worden. Het argument dat belangrijke zaken die tussentijds opkomen dan niet uitgevoerd kunnen worden, is gemakkelijk te weerleggen. Ook in de Begroting 2004 zit nog ruimte, dus als de staten wat willen dat urgent is, dan is er geld voor en wat let ons om daarover dan wel een besluit te nemen? Juist met betrekking tot de twaalf punten die door het college zijn genoemd en de paar punten die door de staten zijn aangedragen, zal een afweging moeten worden gemaakt en het is dan niet aan het college om die afweging te maken, maar aan de staten. Gebeurt het niet op deze manier, dan wordt de rol van de staten behoorlijk uitgehold en dan is de toegevoegde waarde van een statenvergadering veel beperkter.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik wil eerst reageren op de reacties op onze inbreng, waarbij ik tevens de moties die daarmee annex zijn, zal bespreken. De overige moties bespreek ik aan het eind van mijn tweede termijn. Het hoofdpunt uit onze algemene beschouwingen in eerste termijn was het uitspreken van vertrouwen in de aanpak van het college om naast de begroting en de Nota van Aanbieding nog met een ambitieuze voorzet te komen voor een versnelde uitvoering van het Collegeprogramma, ik doel op de brief van 18 september. Daarbij gaf ik duidelijk aan dat, om te slagen, ook PS medeverantwoordelijk zijn. Na die opmerking werd er flink geïnterrompeerd. De reden daarvan was duidelijk: de basisvoorwaarde om je nek uit te steken voor een daadkrachtige aanpak ontbreekt. En die basisvoorwaarde is vertrouwen.

Het ontbreken hiervan is des te meer opmerkelijk, omdat diverse partijen hun beschouwingen begonnen met instemming te betuigen met de koers van dit college. De heer Engels ging daarbij zelfs zover dat hij zich virtueel collegepartij noemde.

De virusscanner zou even later waarschuwen voor een Trojaans paard.

In motie D vraagt D66 om de uitvoering van plannen aan te houden tot de Voorjaarsnota om dan een integrale afweging te maken. Wij zullen deze motie niet steunen. € 10 miljoen aan nieuw beleid wegzetten lukt niet in een paar maanden. Wat dat betreft blijft de Voorjaarsnota in tact als ijkpunt voor het beleid. Van een aantal projecten dat eerder klaar is, is heel goed in te schatten of die al of niet in het beleid zullen passen.

De heer ENGELS: Kan de heer Dohle een indicatie geven - hij heeft goede contacten met het college, neem ik aan - van wat wij tussen nu en het verschijnen van de Voorjaarsnota kunnen verwachten? Wat zijn dan die dringende voorstellen die niet kunnen wachten en waarmee wij gerust vooruit kunnen lopen op de Voorjaarsnota?

De heer DOHLE: Een van die voorstellen probeer ik de komende maand er zelf door te krijgen, namelijk het project voor de leerbanen. Mijn contacten met het college zijn gelukkig uitstekend, maar dat wil niet zeggen dat ik de taak van het college waarneem. Het project voor de leerbanen vergt nog wel enige voorbereiding. Op het moment dat deze staten hun instemming betuigen met een voorstel en dat voorstel niet uitgewerkt kan worden, zullen ook de voorbereidende werkzaamheden blijven steken in een zekere fase. De staten moeten immers het sein geven dat ermee doorgegaan kan worden en dat maar bij externe partijen moet worden nagegaan hoe het voorstel daar valt en dat een extern bureau de opdracht kan krijgen om het verder uit te zoeken. Het zijn toch allemaal zaken waarover tussentijds een signaal van PS mag worden verwacht. Ik denk dat we er allemaal bij zijn als het gaat om de afweging of een dergelijk project een integrale afweging in gevaar brengt of mogelijk strijdig is met de belangen die wij nastreven. Ik zeg "wij" omdat er een meerderheid is voor de door het college ingezette koers.

De heer HOLMAN: Er zit nog ruimte in de Begroting 2004 en wat let de heer Dohle dus om met een voorstel te komen? Als de staten met de motie van de VVD instemmen, dan kan daar gewoon geld aan besteed worden.

De heer DOHLE: Die optie hadden wij ook al wel gezien, maar ik ga liever via de voordeur. Ik snap best dat het veel mooier zou zijn wanneer er een intentie voorlag die was voorzien van allerlei concrete plannen. Maar zo is het niet en ik heb er ook best begrip voor dat er sprake zal zijn van een groeiend proces. De vraag is alleen of wij daar de consequentie aan moeten verbinden dat wij alle plannen maar een halfjaar ophouden. Na juni komt de vakantie en dat betekent dat er pas in september/oktober sprake zal zijn van uitvoering, waarmee in 2004 bitter weinig aan de uitvoering gaat gebeuren. Die prijs willen wij niet betalen en daarom willen wij wel vooruitlopen op de Voorjaarsnota. En nogmaals, als er twijfel is over een besluit dan kunnen de staten altijd aan bel trekken en alsnog vragen om de besluitvorming op te houden tot de Voorjaarsnota.

De heer HOLMAN: Kan de heer Dohle dan twee voorstellen noemen die zo urgent zijn dat die tussentijds moeten worden vastgesteld omdat anders de uitvoering in het geding is?

De heer DOHLE: Kennelijk heb ik die vraag zojuist niet afdoende beantwoord. Als het gaat om de leerbanen, is het helder dat het gaat om een voorstel dat wij weliswaar met behulp van een kwartiermaker redelijk hebben uitgewerkt, maar het vergt nog veel meer voorwerk en er zal ook nog het een en ander georganiseerd moeten worden voor met de uitvoering van start kan worden gegaan. Willen wij bij het nieuwe leerjaar aansluiten, dan zullen wij in januari hiermee al aan de slag moeten.

Een soortgelijk project gaat eind november in Groningen van start en het zou mooi zijn wanneer wij gelijk met dat project konden oplopen, want dat levert een efficiencyvoordeel. Bij ons is er sprake van een parttime projectleider en die zal er in Groningen ook zijn en wat is er dan mooier om daar een en dezelfde persoon van te maken? In dat geval gebeurt er geen dubbel werk. Alle fracties hebben aangegeven dat er iets aan de relatie onderwijs-arbeidsmarkt gedaan moet worden. Nu ligt er een concreet project en ik heb van niemand gehoord dat het een verkeerd project is en dus mag ik verwachten dat het wel in het beleid van het college past om iets daaraan te doen en dan zeggen de staten: "Het is prachtig, maar laat het maar even liggen want wij willen

toch een integrale afweging." Daar zie ik de zin niet van.

De heer BAAS: Is het voorstel voor die vierhonderd leerbanen waarmee de heer Dohle dan denkkelijk komt al in mindering gebracht op punt 9 op pagina 6 van de brief van 18 september? Het college trekt voor het punt Onderwijs en arbeidsmarkt € 900.000,-- uit. Als dit daarvan afgaat, wordt met dit voorstel een voorschot daarop genomen. Het is dus niet iets extra's maar een invulling van punt 9.

De heer DOHLE: Wij hebben met dit initiatief invulling willen geven aan de oproep van het college om mee te denken en met voorstellen te komen. In het actieplan is dan ook vermeld dat wij voor de financiering, in ieder geval voor het eerste jaar, een beroep doen op het bedrag van € 0,5 miljoen dat het college voor onderwijs en arbeidsmarkt heeft voorzien. Natuurlijk heb ik wel in het achterhoofd gehouden dat wanneer de staten alles wensen op te schorten tot juni, ik misschien wel een beroep moet doen op het restant uit de begroting voor 2003 en andere deurtjes en raampjes, maar ik vraag mij dan af waar wij mee bezig zijn. De zin om het zo te doen, ontgaat mij. De heer Baas is bang dat als er zo gewerkt gaat worden, er straks op een aantal punten die hij van bijzonder belang vindt - ik kan mij voorstellen dat het dan onder andere om ICT gaat - er sprake zal zijn van uitputting. Mijn advies is dan het bedrag dat er nog is voor een bepaald deel te claimen. Dat kan door er een vlaggetje bij te zetten en de mededeling dat daar verder niet aangekomen mag worden.

Wat dat betreft zijn er allerlei mogelijkheden. De staten kunnen ook besluiten het hele lijstje te prioriteren en dat bedrag in ieder geval te handhaven, en dat, als er tegenvallers zijn, het geld ergens anders vandaan moet komen. Zo zijn er nog vele wegen die naar het Rome van de heer Baas leiden om het leed te verzachten. Ik verwacht niet dat de komende maanden een zee aan projecten op ons afkomt, alleen al om de doodeenvoudige reden dat het leeuwendeel van de ideeën nog geboren moet worden, laat staan dat er al concrete uitvoering mogelijk is. Maar daarin kan ik mij natuurlijk vergissen, want zo goed zijn mijn contacten nu ook weer niet.

De heer ENGELS: Die van mij ook niet en daarom vraag ik de heer Dohle mij wat te helpen. Als ik de conclusie trek dat het enige urgente project dat niet kan wachten ...

De heer DOHLE: Die conclusie kan de heer Engels niet trekken. Mij is gevraagd een voorbeeld te geven. Dat heb ik gedaan en nu wil de heer Engels mij afrekenen op het feit dat ik maar een voorbeeld heb.

De heer ENGELS: Nee, zo flauw ben ik niet. Ik heb gevraagd of de heer Dohle voorbeelden kon noemen van types van projecten die niet kunnen wachten tot afconcludering in de Voorjaarsnota. Ik stel vast dat het enige project dat de heer Dohle heeft genoemd het MKB-project is. Dat is gewoon een vaststelling, geen afrekening. De afrekening komt straks.

De heer DOHLE: Deze discussie moet de heer Engels niet met mij voeren maar met het college. Ik weet niet wat het college in voorbereiding heeft. Als ik dan zeg iets te hebben gelezen over Energyvalley, zegt de heer Engels dat dat project wel kan wachten. En misschien kan dat ook wel wachten, dat weet ik dus niet.

De heer ENGELS: Ik heb gisteren al gezegd dat we elkaars betogen niet moeten ridiculiseren. De heer Dohle verdedigt nu dat het van belang is om met projecten op de Voorjaarsnota vooruit te lopen. Als virtuele collegepartij proberen wij met de heer Dohle mee te denken. Daarom heb ik hem gevraagd aan te geven – wij weten dat namelijk niet – wat dan die projecten zijn die niet kunnen wachten. Ik begrijp het punt van het MKB en mijn vraag is of de fractie van de VVD andere voorbeelden heeft die ook zo nijpend zijn. Ik stel vast dat de VVD die niet heeft. Dat is verder niet erg, maar het is wel van belang voor de discussie.

De heer VEENSTRA: Ik wil dan wel wijzen op de punten 8 en 11 uit de brief. Daar zitten toch dingen in waarover gisteren al behoorlijk is gediscussieerd en die absoluut niet tot juni 2004 kunnen wachten.

De heer DOHLE: Het zal helder zijn dat wij D66 in dezen niet steunen. In haar pleidooi voor bezuinigingen en herijking van beleid volgt de VVD een consistentie koers.

In de Statencommissie BFE heeft het college aangegeven in de Voorjaarsnota met voorstellen te komen. Het CDA wil deze actie van een doelstelling voorzien met een opdracht van € 15 miljoen aan structurele bezuinigingen. Dat bedrag is toevallig 10% van onze begroting, maar verder is er geen enkele logica. Waar het bedrag concreet vandaan moet komen en waar het vervolgens concreet naar toe moet, blijft steken in weinig structurele bespiegelingen. Ik hoorde heer Holman zojuist zeggen dat het geld naar belangrijke zaken gaat, maar die uitspraak draagt de suggestie in zich dat het geld op dit moment niet naar belangrijke zaken gaat. Het lijkt ons goed om, los van de intentie van de motie, die wij best onderschrijven, goed te kijken waar de begroting geschoond kan worden, waar oud beleid kan worden herzien en waar bezuinigingen te halen zijn. Het lijkt ons goed af te wachten waar het college mee komt. Vervolgens kunnen wij bekijken of wij het daarmee eens zijn, want dan weten wij ook in welk vlees wij zitten te snijden en dan kunnen wij zeggen of de voorstellen ons ver genoeg gaan of dat er nog aanvullende voorstellen moeten komen. In de motie van het CDA gaat het om de begroting voor 2005 en dus hebben wij ook de tijd om dit allemaal te bekijken. De VVD zal motie A dan ook niet steunen.

(Voorzitter: de heer Looman.)

Voorzitter. Als het om het oplossen van knelpunten op de A28 gaat is de VVD bereid heel ver te gaan, ook financieel. Daarin volgen wij al jaren een consistentie lijn. Uit de toelichting van het college op dit punt blijkt dat er tussen onze visie en het handelen van het college weinig ruis zit. Wij zouden wat meer vuurwerk willen hebben, maar dat is het dan ook. Uit de opstelling van het Rijk is duidelijk dat op dit moment voorfinanciering niet aan de orde is. Een motie die het college steunt, mocht het zover komen, zullen wij natuurlijk van harte steunen. Daarom ook hebben wij de door de PvdA ingediende motie H medeondertekend.

Mijnheer de voorzitter. Ik heb de uitspraak van minister Remkes aangehaald dat provincies niet moeten hollebollegijzen, maar zich moeten concentreren op hun eigen verantwoordelijkheden, een taak die al zwaar genoeg is. Doen wat je doen moet, snel en goed. Dit uitgangspunt staat wat op gespannen voet met de visie van de PvdA

om juist niet te veel beperkingen op te leggen. Wij wachten de ontwikkelingen daarom af.

Ons uitgangspunt is wel de basis waarom wij niet bereid zijn de motie van de OPD voor het verstrekken van reanimatieapparatuur aan de brandweer te steunen. Hoe sympathiek ook, het gaat om een taak van de gemeenten. Wij delen overigens de zorg die de OPD uitspreekt over de bezetting van de ambulanceposten in onze provincie. Wij zouden het daarom goed vinden wanneer de OPD in tweede termijn daarop nog eens terug kwam. Onze antipathie tegen signaalmoties is bekend, maar mocht de OPD de staten oproepen om een signaal aan minister Hoogervorst te geven dat het ambulancevervoer op het platteland anders moet worden geregeld, dan zullen wij zo'n motie van harte steunen. Ik zeg nu al toe dat wij onze partijgenoten in de Tweede Kamer zullen oproepen toch nog eens goed te letten op wat zij de dunbevolkte regio's aandoen.

Mijnheer de voorzitter. De uitgangspunten die wij hebben geformuleerd voor het toekomstige subsidiebeleid zijn door het college onderschreven. De motie die wij hiervoor klaar hadden liggen, kan dus de prullenbak in.

Dat geldt niet voor onze motie om extra zuinig te zijn op karakteristiek Drents erfgoed. Om te voorkomen dat onze intentie wederom niet begrepen wordt en we door de termijnen heen zijn, zal ik aan het eind van mijn tweede termijn die motie indienen. Uit de tekst zal blijken waarvoor die motie is bedoeld.

Leefbaarheid op het platteland is de zorg van vele partijen. Een leefbaarheidstoets om de ontwikkeling in de gaten te houden, is een idee dat wij nog niet meteen willen laten varen. Alles begint echter met de vraag wat we onder leefbaarheid verstaan. Het formuleren van die definitie is nog niet zo gemakkelijk, maar toch best een uitdaging voor de staten. Het zou zinvol zijn daarbij een aantal eenvoudig te meten ijkpunten te benoemen, aan de hand waarvan wij de ontwikkelingen kunnen volgen. Misschien is dit wel een mooi punt voor de Statenagenda; eigen huiswerk derhalve.

Wij zijn geheel content met de inzet van het college voor het kanaal Almelo-Coevorden. Drenthe heeft zijn werk gedaan en wanneer de markt daar toe aanleiding geeft, zullen we met een positieve grondhouding weer verder zien.

Om maar even bij het water te blijven, de door Drents Belang gevraagde tracéstudie naar de vaarverbinding Erica-Ter Apel is - het is eerder

gemeld - al klaar. Als ik die op internet had kunnen vinden, zou ik die meegenomen hebben. Misschien staat die wel in het Stateninformatiesysteem, maar daar heb ik geen toegang in. Het college geeft aan in onderhandeling te zijn met het Ministerie van LNV over het oplossen van knelpunten in de EHS. Aan de door ons aangegeven dekking is op dit moment geen behoefte en wij zullen dan ook geen amendement indienen. Wel krijg ik graag van het college de toezegging dat na afronding van de gesprekken met de minister hierover in de commissie kan worden gesproken. Immers, als de minister voor de aanschaf van natuurterreinen geen financiën meer beschikbaar wil stellen, vullen wij wel een rijks gat en dat vraagt om een nadere afweging.

Voorzitter. Ik kom op de werkgelegenheid. Ik heb gisteren gezegd dat die vooral te stimuleren is door te zorgen voor een goed ondernemersklimaat; het gaat dus om een indirecte stimulering. Bij directe werkgelegenheid zoals de ID-banen gaat het niet alleen om beperktere aantallen, maar moeten wij ons bovendien afvragen hoelang wij dat vol willen houden. Daarmee heb ik overigens niet gezegd – ik maakte uit de reactie van het college op dat het die indruk had – dat de VVD tegen gesubsidieerde banen is. Ik heb het alleen in perspectief willen plaatsen. Overigens bestaat de werkgelegenheid in de ID-banen niet uit 15% van de totale Drentse werkgelegenheid. Gelukkig maar, want anders zouden zo'n 25.000 mensen in gesubsidieerde banen aan de slag zijn, een aantal waarvoor de provincie in financiële zin weinig zou kunnen betekenen.

De heer VEENSTRA: Wij hebben het inmiddels ook nagerekend en die 15% klopt inderdaad niet.

De heer DOHLE: Ik denk dat het om ongeveer 4% gaat.

Wij wachten niet alleen de voorstellen af, wij denken er ook graag over mee.

Ten aanzien van de leerbanen heb ik mijn betoog al gehouden toen ik een voorbeeld moest geven. Ik wil daaraan nog wel toevoegen dat wij in dat voorstel ook vragen om een coördinatiecentrum arbeidsmarkt. Wij zijn van mening dat de provincie toch wat meer regie zou moeten hebben op de wijze waarop op dit moment de relatie onderwijs-bedrijfsleven zich ontplooit. Het project dat wij voorstellen gaat uit van een heel nauwe samenwerking. Wij zien die samenwerking niet alleen

graag vastgehouden, maar ook uitgebreid. Dit is wel een belangrijk nevenpunt bij het project voor de leerbanen.

Wij hebben een motie voorbereid om van deze staten gedaan te krijgen dit project op de agenda van de komende vergadering te mogen plaatsen. Ik ga ervan uit dat de staten daarmee akkoord zijn. Mocht dit niet zo zijn, dan hoor ik dat graag nu, want dan dien ik de motie alsnog in.

Voorzitter. De fractie van GroenLinks stelt in motie C voor de opcenten op de MRB te verhogen. Het zal duidelijk zijn dat zo'n verhoging niet ons ding is. Wij zien dat als een laatste redmiddel wanneer het echt niet anders kan. De Drentse burgers kunnen erop vertrouwen dat wij alles zullen doen om te voorkomen dat het zover komt. Het is wel wat populistisch, maar ik kan ook zeggen dat wij graag willen voorkomen dat verbreding van de A28 straks betaald is door mensen die vanwege de verhoging van de opcenten geen auto meer kunnen rijden, waarmee ik wil zeggen dat autorijden in Drenthe niet alleen is voorbehouden aan mensen die zich dat geldelijk kunnen permitteren, maar dat autorijden in deze provincie een noodzakelijke vorm van mobiliteit is, om de doodeenvoudige reden dat het vrijwel de enige vorm is.

De heer KUIPER: Is een bedrag van € 5,-- per drie maanden extra een belemmering om auto te rijden?

De heer DOHLE: Van dergelijke afwegingen lust ik er nog wel een paar. Het land is in rep en roer voor het inleveren van 0,5% van de welvaart. Daarbij gaat het dan nog om 0,5% van het totaal, terwijl het bij de opcenten gaat om een stapeling. Wij zijn van mening dat er op dit moment ook helemaal geen aanleiding is om over te gaan tot verhoging van de MRB, want de concrete vraag met betrekking tot de financiering kennen wij nog niet. Sterker nog, GroenLinks wil de discussie daarover uitstellen tot de Voorjaarsnota. Op motie E heeft mijn fractie meteen negatief gereageerd, hetgeen overigens onverlet laat dat wij de ontwikkelingen van de overhead kritisch zullen blijven volgen.

De overige moties en het amendement wil ik graag nog in mijn fractie bespreken.

Voorzitter. Ik zal nu de motie over het bewaren van het Drents erfgoed indienen, welke motie door alle fracties in deze staten is ondertekend.

Wij willen dat de karakteristieke Drentse erfgoederen behouden blijven, om de doodeenvoudige reden dat wat er afgaat, nooit meer terugkomt.

Motie M

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 4 en 5 november 2003,*

overwegende dat:

- *het Drents erfgoed, onder andere bestaande uit waardevolle landschapselementen als historische rietgedekte gebouwen, zand en klinkerwegen en oude markebegrenzingsen, van groot belang zijn voor het woon- en leefklimaat in onze provincie,*
- *dit erfgoed ook van toenemend belang is voor onder meer de recreatieve ontwikkeling,*
- *de omvang en de kwaliteit van dit erfgoed voortdurend afneemt,*
- *de geldsom die bestemd is voor het instandhouden van rieten daken op historische panden aan de geringe kant is,*
- *meerdere gemeenten een andere benadering (laagrentende leningen) voor de handhaving van deze daken hanteren,*

dragen het college op te onderzoeken of:

1. *er voldoende maatregelen zijn of nieuwe maatregelen dienen te worden genomen om genoemde historische elementen in omvang en kwaliteit te beschermen,*
2. *er voor de bestaande maatregelen voldoende geld beschikbaar is om een adequate bescherming te kunnen waarborgen,*
3. *de bestaande maatregelen dienen te worden afgestemd op door gemeenten gehanteerde benaderingen,*

de uitkomsten van dit onderzoek dienen te worden betrokken bij te ontwikkelen nieuwe plannen,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Onderwerpen die niet in een motie zijn verwoord

dreigen snel te worden vergeten, maar wij willen toch graag van de andere partijen en het college iets horen over enkele onderwerpen die wij gisteren hebben aangekaart.

In de eerste plaats gaat het om een meer duale invulling van de commissies door projectmatig te werken.

In de tweede plaats hebben wij erop aangedrongen het openbaar vervoer op zijn minst op het huidige peil te houden. Wij spreken hier ontzettend veel over de A28, maar wij hebben de staten gevraagd uit te spreken dat het openbaar vervoer op zijn minst op het huidige peil moet blijven.

Het Bureau Openbaar Vervoer, dat opgetuigd gaat worden, laten wij graag meer onderwerpen beheren. Het moet zich niet alleen bezighouden met het personeel maar ook met de bussen en de gebouwen.

Ik heb verder gesproken over een promotiecampagne. Het gaat erom in de trant van "Er gaat niets boven Groningen" een leus als "Drenthe blikvrij" te introduceren en hierover met het bedrijfsleven afspraken te maken.

De VOORZITTER: Een heel goede is "Het is altijd lente in Drenthe".

De heer LANGENKAMP: Wij krijgen wel eens het verwijt een beetje oubollig te zijn en ik probeer daar nu iets aan te doen. Maar de leus "Het is altijd lente in Drenthe" is mooi, hoewel de natuur nu wat anders gekleurd is.

Een aantal partijen is ingegaan op onze suggestie over het instellen van een Grondbank. Sommige partijen willen het dan beperken tot bedrijventerreinen, maar wij willen het in een groter verband zien en wij horen nog graag wat daarover afgesproken kan worden.

Op de suggestie van het IPO om provinciale ambtenaren verkeersboetes te laten innen, heb ik geen reactie gehoord, maar ik wil toch graag deze suggestie van het IPO ondersteunen.

Ik zie ook graag dat er een discussie komt over het overnemen van rijksaandelen.

Wij hebben verder gevraagd de culturele prijs elk jaar uit te reiken. De heer Schaap zegt dit wel eens per twee jaar te willen doen. Ik weet niet of dit een grapje was of een suggestie, maar wij stemmen daar wel mee in, al heeft een jaarlijkse uitreiking nog steeds onze voorkeur.

Voorzitter. Ik zal nu nog niet aangeven voor of tegen welke moties wij zullen stemmen, omdat wij

verwachten dat er nog wel aanpassingen zullen plaatsvinden. Ik wil daarom alleen nog enkele moties die wijzelf hebben ingediend nader toelichten.

De heer Schaap heeft iets gezegd waarvan ik niet weet of ik het goed begrepen heb. Hij zei dat het SNN matig scoort qua werkgelegenheid. Mijn eerste gedachte was toen dat als dit waar is, wij een groot probleem hebben. Ik zie aan de reactie van de heer Schaap dat ik het verkeerd begrepen heb.

De heer SCHAAP: Ik sprak over de HRM-regeling, die de heer Engels ter sprake bracht. Die regeling scoort op het thema werkgelegenheid slecht. Zo staat het ook in de MTR.

De heer LANGENKAMP: Dus in zijn algemeenheid lopen wij in de pas met de verwachting van het SNN wat betreft het creëren van werkgelegenheid? Dan ben ik zeer gerustgesteld.

De heer Schaap heeft verklaard dat de mensen in de ID- en WIW-banen nuttig werk verrichten.

Het gaat in deze provincie om ongeveer vijftienhonderd personen, heb ik mij laten vertellen, en vooral de kleinere gemeenten hebben nogal wat problemen om daar goed beleid op te zetten. Het bedrag van € 1.000,-- dat ik heb genoemd, is door vrijwel iedereen afgeschoten.

De heer Schaap heeft gezegd hierover overleg te zullen hebben met de portefeuillehouders. Wij hadden het idee binnenkort met een initiatiefvoorstel te komen, maar nu de heer Dohle heeft gemeld hierover wel te willen meedenken, is ons voorstel in de eerstkomende commissievergadering hierover echt opiniërend van gedachten te wisselen. Ik hoop dat wij dan kunnen bereiken dat de WIW- en ID-banen blijven bestaan.

De heer DOHLE: De heer Langenkamp neemt dan het initiatief voor deze discussie?

De heer LANGENKAMP: Dat wil ik graag doen. Ik heb van de heer Dohle gehoord dat hij hierover mee wil denken en ik zal dan zeker ook een beroep op hem doen. Ik zal ook de heer Veenstra hierbij betrekken en ik heb de indruk dat wij er samen dan wel uitkomen.

De heer VEENSTRA: Wij steunen het initiatief om hierover binnenkort eens een opiniërende discussie te hebben.

De heer LANGENKAMP: Ik spreek over een opiniërende discussie, omdat daarvoor geen eindeloze voorbereiding nodig is. Het Presidium hoeft ook niet te beoordelen wat allemaal opiniërend is en daarom zie ik dit punt graag in de agenda van de volgende commissievergadering opgenomen.

De heer Swierstra was zeer verbaasd over de teleurstelling van de gemeente Coevorden met betrekking tot de ontwikkelingen van het kanaal Almelo-Coevorden. In de krant stond met grote letters dat de provincie hier geen cent meer voor over had en ik neem aan dat de heer Swierstra met zijn verbazing bedoelt uit te drukken dat het in de krant allemaal verkeerd is weergegeven. Maar het is ons nog steeds niet duidelijk hoe het nu werkelijk zit. Op dit moment is de vaarweg volledig toegankelijk voor schepen tot 400 ton en als fase 2 in 2006 is afgerond moet het kanaal ook bevaren kunnen worden door schepen van 800 ton. De provincie Overijssel, de gemeente en private investeerders willen zich hiervoor inzetten en mijn vraag is daarom of ook het college blijft streven naar 800 ton in 2006 en op langere termijn zelfs 1.000 ton, zoals in de motie uit 1999 is uitgesproken, en of daarvoor ook het benodigde bedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar is.

De heer ROELES: Voorzitter. Voor alle duidelijkheid wil ik er wel op wijzen dat de vaarweg op dit moment geschikt is voor schepen tot 600 ton en dat het met ontheffingen en vergunningen mogelijk is 800 tons-schepen te laten varen. Die wetenschap, gevoegd bij het antwoord van de gedeputeerde, stemt ons tot volle tevredenheid.

De heer LANGENKAMP: De heer Roeles heeft gisteren al gezegd dat hij bij burgemeester en wethouders van Coevorden op bezoek is geweest. Dat is voor hem natuurlijk ook niet zo moeilijk, want hij zit daar dicht bij het vuur.

De heer ROELES: Drenthe is niet zo erg groot, dus iedereen kan daar komen.

De heer LANGENKAMP: Wij hebben ook contact gehad met de gemeente Coevorden en de gemeente heeft ons gevraagd hier alsjeblieft aan vast te willen houden, omdat er nogal wat verwarring is. Of die verwarring terecht of onterecht was, weet ik niet - wellicht kan de heer Swierstra hier nog iets over zeggen - maar de gemeente vreest

dat de afwachtende houding van de provincie de gemeente Coevorden opscheept met het probleem dat ondernemers dreigen af te haken. Omdat de medewerking van de ondernemers nodig is, moeten de voorwaarden optimaal zijn. Voorzitter. Wij hebben ook een motie aangekondigd over de verkeersveiligheid, een naar ons idee zeer belangrijk punt. Wij denken hierbij aan het gebruik van moderne computertechnieken. Maar het starten van dergelijke projecten wordt door verschillende partijen, zo is ons gebleken, toch als een te grote stap vooruit gezien. Wij willen er daarom binnenkort in de commissie op terugkomen. Wij willen de mogelijkheid onderzoeken of het mogelijk is dit punt projectmatig aan de orde te hebben, bijvoorbeeld in een gecombineerde vergadering van de Statencommissies RIM en MWG. Het gaat erom dat zaken aan de orde komen die naar onze mening anders moeten worden geregeld. Wij willen hierover in de commissie graag verder discussiëren om goed te kunnen uitleggen wat nu precies wordt bedoeld met de computertechnieken, waar het over gaat en welke mogelijkheden er zijn; velen geven immers de verkeersveiligheid de allerhoogste prioriteit. Voorzitter. De motie die wij gisteren hebben ingediend over de opcenten, handhaven wij. Ik weet wel dat er veel kritiek op is en wij hebben ook nog niet direct de illusie dat die motie zal worden gesteund, maar net zoals vrijwel overal in gemeenteland de onroerendezaakbelasting (OZB) verhoogd wordt omdat het eigenlijk de enige eigen bron vankomsten van de gemeenten is, zo zijn de opcenten de enige eigen inkomstenbron van de provincie.

De heer KLOOS: In de gemeente Tynaarlo wordt de OZB niet verhoogd, dat hebben wij er gisteren door kunnen krijgen.

De heer LANGENKAMP: Ik dank de heer Kloos voor deze mededeling.

De opcenten zijn eigen inkomsten van de provincie en omdat de staten baas zijn over die inkomsten, kunnen zij die gebruiken voor uitvoering van de Statenagenda. Als wij de leefbaarheid in de kleine kernen hoog op die agenda plaatsen, hebben wij ontzaglijk veel geld nodig. Dat is ook de reden dat wij zeggen dat het bedrag van € 10 miljoen, waarvan in de brief van 18 september sprake was, daarbij moet worden betrokken.

De heer DE HAAS: De tijd dat de bomen tot in de hemel groeiden, is wel een beetje op zijn retour. Ik heb op school geleerd dat in tijden van recessie het inkomen van de burgers zoveel mogelijk moet worden ontzien. Als wij de economie een zetje willen geven dan zullen wij de belastingdruk moeten verminderen en wat de heer Langenkamp nu voorstelt, staat daar haaks op.

De heer LANGENKAMP: De heer Dohle heeft er al op gewezen dat er vanuit Den Haag een stapeling van belastingdruk komt en ook in gemeenteland wordt driftig gediscussieerd over een verhoging van de belastingen. De heer Kloos is heel trots dat het hem gelukt is dat in zijn gemeente de OZB niet wordt verhoogd. Ik wijs erop dat de provincie ook een middel heeft om de eigen inkomsten te verhogen. Wij hebben enorm veel geld nodig, want wij hebben veel wensen. Waarom zeggen wij niet tegen onze burgers dat wanneer zij de A28 zo belangrijk vinden - GroenLinks vindt dat niet - wij het aantal opcenten moeten verhogen? Dan kan ook nog worden gewezen op het uitgangspunt dat de vervuiler moet betalen. GroenLinks wil het aantal opcenten verhogen voor de verkeersveiligheid en niet voor het verbreden van de A28 om zo het doorstromingsprobleem op te lossen.

De heer DE HAAS: Er is nog een grote voorraad onbenutte belastingcapaciteit en er liggen nog veel middelen onbenut op de plank. Maar in deze tijd is belastingverhoging wel het aller, allerlaatste middel om de economie weer op poten te helpen. Dát is het verhaal. En of de prioriteit nu ligt bij de A28 of bij iets anders, het geld moet uit bezuinigingen elders gehaald worden en niet uit een belastingverhoging.

De heer LANGENKAMP: Ik denk dat de heer De Haas en ik het hier niet over eens worden.

De heer DOHLE: Ik krijg nu steun uit onverwachte hoek, maar ik denk toch dat de oproep van GroenLinks om Drenthe blik-vrij te maken nu het om het autoverkeer gaat, een heel andere invulling krijgt.

De heer LANGENKAMP: De heer Dohle heeft hier goed over nagedacht en wat hij zegt klopt, want wij willen ook dát blik uit de natuur weg hebben. Dat kost geld, want die auto's moeten dan op een

andere plek neergezet kunnen worden. Maar aanvankelijk ging het mij om een ander soort blikjes. Voorzitter. De heer Dijks heeft gisteren getracht uit te leggen hoe de provincie er financieel voor staat. Uit de brief van 29 oktober blijkt dat dit toch vrij snel verandert, want eerst is er nog sprake van een bedrag van € 4,3 miljoen voor 2004, wat eigenlijk al € 3,3 miljoen is en in de periode tussen 18 september en 20 oktober is dit bedrag verlaagd naar € 2,7 miljoen. Wij moeten dus echt goed uitkijken hoe uitgaven gedekt gaan worden en dat is voor ons een reden te meer om vast te houden aan de integrale afweging bij de Voorjaarsnota en niet tussentijds onherroepelijke beslissingen te nemen. De Statenagenda is voor ons van wezenlijk belang; die moet uitgewerkt worden. De algemene beschouwingen zijn het moment om allerlei ideeën neer te leggen, die daarna uitgewerkt moeten worden. Daarna is het aan de staten om zo snel mogelijk vast te stellen wat zij willen en in welke volgorde. Dat is de reden waarom niet tussentijds besluiten moeten worden genomen. Bij de vaststelling van de voorlopige Statenagenda heeft de heer Dohle gezegd dat bij de algemene beschouwingen geen definitieve besluiten genomen moeten worden, doch dat dit pas later kan. De afspraak is dat de Statenagenda eerst compleet moet zijn. Over een jaar of tien zal het wel zo zijn dat er na de verkiezingen eerst een Statenagenda wordt gemaakt en dat op grond van die agenda een college wordt gevormd. Wij zitten nu in een overgangsfase, maar wij moeten niet het kind met het badwater weggooien. De toekomst is het duale stelsel en daarin is de Statenagenda van wezenlijk belang. De staten moeten het zichzelf aantrekken dat zij zo lang over het vaststellen van de Statenagenda doen. Het college is met een summier programma gekomen, juist omdat de staten ook nog mogelijkheden moesten hebben. Dat is de reden waarom er naar onze mening niet tussentijds al te veel beslist moet worden. De staten moeten de prioriteiten vaststellen en pas als bekend is hoeveel geld er nog is, besluiten nemen.

De heer VEENSTRA: Wat vindt GroenLinks dan van de door het college in de brief genoemde aanwendingsrichtingen? Is GroenLinks het daarmee eens of heeft het liever iets anders?

De heer LANGENKAMP: In grote lijnen zijn wij het wel met de door het college genoemde richtingen eens.

De heer VEENSTRA: Dat vind ik wel een belangrijke constatering.

De heer LANGENKAMP: Wij willen geen wellesnietesspelletje, het gaat ons om het principe. Wij hebben afspraken met elkaar gemaakt en daar moeten wij ons aan houden. Het is wel heel verleidelijk om tussentijds met andere goede ideeën te komen - GroenLinks heeft ook wel van die ideeën - maar dat is ten opzichte van andere ideeën en ten opzichte van het plan dat dan net buiten de boot valt, niet eerlijk. Maar de heer Dohle heeft ook al gezegd dat als het niet door de voordeur kan, het maar door de achterdeur moet. Wat let hem om wanneer hij denkt dat er in de huidige begroting nog ruimte is - wij steunen zijn verhaal over de vierhonderd leerbanen - met voorstellen te komen? Maar wij moeten ons wel aan de gemaakte afspraken houden.

De heer DOHLE: De heer Langenkamp spreekt over een principe. Over het algemeen kosten principes nogal wat en dan niet alleen omdat het been stijf gehouden wordt, maar ook in andere zin. De heer Langenkamp moet zich realiseren dat het in dit geval kan betekenen dat wat hijzelf ook een goede denkrichting vindt, het komende jaar helemaal niet wordt uitgevoerd. De Drentse burger ziet er dan helemaal niets van en die consequentie moet de heer Langenkamp dan ook voor zijn rekening nemen.

De heer LANGENKAMP: Dat klopt. Als het geld op is - en ik heb net aangegeven dat in een tijdsbestek van een maand er al € 2 miljoen minder is - dan kan het best zijn dat wij bij de Voorjaarsnota te horen krijgen dat de provincie er helemaal niet zo rooskleurig voor staat. De heer Dijks heeft twee maanden geleden in de pers al laten weten dat als er bezuinigd moet worden, goed gekeken moet worden waar die bezuinigingen moet plaatsvinden.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. In het algemeen zijn wij over de beantwoording door het college in de eerste termijn wel tevreden. De meeste van onze opmerkingen zijn op een posi-

tieve manier meegenomen. Wij zijn gedeputeerde Haarsma erkentelijk voor het enthousiasme waarmee zij ons idee heeft omarmd om initiatieven te nemen met betrekking tot het toepassen van intelligente elektronica om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Wij hadden daarover een motie voorbereid, maar die hoeven wij nu niet in te dienen.

Wat minder tevreden waren wij over het antwoord met betrekking tot de uitgeprocedeerde asielzoekers. Wij willen daarop nu niet terugkomen, maar zullen die kwestie zeker in de volgende vergadering van de Statencommissie CW aan de orde stellen.

Wij zijn ook blij met het antwoord van de commissaris met betrekking tot het burgerjaarverslag. Wij zien een sprankelend burgerjaarverslag met veel belangstelling tegemoet. Wij hopen dat ook de Drentse burger er met veel interesse kennis van zal nemen.

Op de moties kom ik in een later stadium nog wel terug. Wij moeten enkele moties nog in de fractie bespreken en over de moties die het college straks overneemt, wil ik nu geen lang verhaal houden.

Ik wil wel iets zeggen over motie D, de motie van D66 over een integrale afweging van de voorstellen uit de brief van 18 september, een punt dat ook al uitgebreid door de heer Dohle is besproken, waarbij hij enkele suggesties heeft gedaan hoe dat punt ook benaderd kan worden.

Mijn fractie wil graag die integrale benadering handhaven, maar wij hebben wel begrip voor het standpunt - alhoewel de heer Dohle maar één voorbeeld noemde - dat daarmee niet tot de Voorjaarsnota behoeft te worden gewacht. De heer Veenstra stelt voor dat het college in december met een wat uitgebreidere onderbouwing komt, waarbij ook een risicoparagraaf is opgenomen. Immers, er is nu wel sprake van een bedrag van € 10 miljoen, maar is dat bedrag straks ook nog beschikbaar of wordt het toch nog minder? Als dat bedrag lager wordt, moeten er keuzes gemaakt worden. Wij willen wel graag een integrale afweging maken, maar dan het liefst in december. Dan ontstaat geen vertraging. Als het college die belofte kan doen, zijn wij bereid ten aanzien van de motie van de heer Engels het standpunt waartoe wij nu neigen te veranderen. Op de overige moties kom ik later deze dag nog wel terug, voorzover ze dan nog aan de orde zijn.

De heer ENGELS: Mijnheer de voorzitter. Ik probeer het vandaag maar weer eens van deze kant en ik zal proberen - de heer Schaap fluisterde mij net wat toe - het vriendelijk te houden. Ik doe mijn best.

Voorzitter. Het is toch wel een glorieus moment, want motie D van D66 is toch een soort van kernpunt in de discussie geworden. Het gaat om de vraag wat het budgetrecht eigenlijk inhoudt en wat nu precies kaderstelling is. Het gaat dan inderdaad om de integraliteit.

Gisteren is hierover uitvoerig en naarmate het uur vorderde steeds indringender gediscussieerd en ik merk nu dat de stellingen zijn betrokken en de argumenten zijn gewisseld. Het komt mij voor dat er nu twee mogelijkheden zijn. De eerste is dat wij het ingezette pad vervolgen en het spel uitspelen, waarvan de uitkomst zal zijn - en die uitkomst had ik in de commissievergadering al in beeld - dat de motie wordt verworpen, omdat PvdA en VVD als collegepartijen de gelederen gesloten houden. Maar de consequenties daarvan wil ik toch graag nog wel even in beeld brengen, want voor de komende periode zijn die consequenties belangrijk. Het beeld voor de komende periode wordt dan voor een deel vastgelegd en de klok wordt voor een deel teruggezet naar de tijd van het partijpolitieke monisme in de vorige periode, wat betekent dat wij weer te maken krijgen met elementen die wij verfoeid hebben en als argument gebruikt hebben om tot dualisering te komen. Ik doel dan op de politieke cultuur van het toch voorkoken van zaken en het afregelen en het meeregeren door collegefracties. Dan is er geen sprake van dualisme met aan de ene kant de staten en aan de andere kant het college, maar van het college met de collegefracties aan de ene en de andere fracties aan de andere kant.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. De heer Engels is begonnen met het spreken over argumenten. Wij hebben met argumenten aangegeven waarom wij het voorstel van D66 niet overnemen. De heer Engels gaat daar vervolgens allerlei toeters en bellen bijhalen om uit te komen bij het monisme, maar wij hebben wel iets over het voorstel gezegd. Wij hebben daar goed over nagedacht en wij hebben voor ons standpunt argumenten op tafel gelegd. De heer Engels zegt dat die voldoende zijn uitgewisseld, maar waarom komt hij dan met deze vergaande conclusie?

De heer ENGELS: Ik ben bezig twee scenario's te schetsen en ik ben begonnen met te zeggen dat als dit spel verder gespeeld wordt, wat ik zojuist schetste het gevolg zal zijn. Het klinkt de heer Veenstra allemaal vreselijk in de oren en ik begrijp dat ook wel, maar ik heb in een vorige periode al eens geconstateerd dat het dualisme dood is en de coalitie leeft. Ik zou het betreuren wanneer ik de uitspraak die ik nu virtueel heb gedaan, nog eens moest herhalen.

Er is een tweede scenario en van dat scenario maakt de partij van de heer Veenstra een belangrijk deel uit. De fracties in de staten moeten de komende periode proberen eruit te komen en ik heb bijzonder goed geluisterd naar met name de argumenten van de PvdA en de VVD. Het lijkt of er sprake is van een grote tegenstelling met aan de ene kant de roep om slagvaardigheid en aan de slag gaan en aan de andere kant het bewaken van de hoofdelementen van de positie van de staten en het krijgen en hebben van een discussie die inhoud geeft aan wat wij allemaal willen, namelijk kwaliteit van besluitvorming en een preponderante rol van de staten.

De vraag is hoe het nu met de motie verder moet. Ik hoorde net de interventie van mijn goede vriend - zo mag ik dat toch wel zeggen - de heer Baas, die denk ik dezelfde optie is toegedaan als ikzelf.

De heer BAAS: Ik dank de heer Engels.

De heer ENGELS: Ja, gisteren was de heer Langenkamp mijn vriend, maar je moet snel wisselen.

De heer LANGENKAMP: En dat was bovenformatief?

De heer BAAS: Zo zie je maar hoe kort vriendschappen kunnen duren.

De heer LANGENKAMP: En waar zijn nu de principes?

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Engels verder te gaan met het maken van vrienden.

De heer ENGELS: Ik meende toch dat wij een levenslange vriendschap hadden. Voorzitter. Ik kom "to the point". Ik heb het idee dat wij moeten bekijken of de spanning die is ontstaan tussen de slagvaardigheid en de zorg-

vuldigheid in de besluitvorming kan worden weggenomen en misschien kan dat als volgt.

Er moet verder gegaan worden met het beleid en met de uitwerking van het Collegeprogramma, maar daarbij moet wel geprobeerd worden de integraliteit zoveel mogelijk te handhaven. Dat kan misschien als volgt gebeuren. Het college wordt verzocht alsnog met een nadere uitwerking van de brief van 18 september te komen en als er in de tussentijd dringende zaken zijn, moet het college daar gewoon mee komen, maar de statenfracties, dus zowel de college- als de niet-collegepartijen, spreken af om ten aanzien van het commitment over de financiële gevolgen het voorbehoud te maken dat bij de Voorjaarsnota alsnog, dus zonder rekening te houden met de besluitvorming, financieel de integrale afweging wordt gemaakt. Voor die tijd kan over de inhoudelijke kant van de voorstellen al wel met het college worden gediscussieerd. Op deze manier wordt het zo gevreesde tijdverlies misschien wel kleiner.

Ik leg deze keuze graag voor. Het gaat dus om scenario nummer 1, waarbij wordt doorgegaan op de ingezette weg en er sprake zal zijn van een geweldige terugval als het gaat om een nieuwe politieke cultuur of wel scenario 2, waarbij wij proberen elkaar te vinden zodat zowel de slagvaardigheid wordt gehandhaafd als de zorgvuldigheid in acht wordt genomen. Ik ben zeer benieuwd naar met name de reactie van de fracties van de PvdA en de VVD en ik zal de uitslag van de discussie niet verder belasten met enkele opmerkingen die ik nu eigenlijk ook wel had willen maken.

De heer DOHLE: Ik wil af van het idee dat de fractie van de VVD aan het meeregeren is.

De heer ENGELS: Ik schets een scenario en ik geef aan dat wanneer dit scenario – het gaat om scenario 1 – wordt voortgezet, dit toch wel mijn conclusie zal zijn. Ik heb die conclusie nog niet getrokken, want ik geef de fracties nog de ruimte. D66 waarschuwt nu voor de laatste keer.

De heer DOHLE: Dat is volstrekt helder en ook beangstigend, maar dat wil nog niet zeggen dat de constatering van de heer Engels bij ons ook zo leeft. Ik wil ook niet dat wordt afgedaan aan de inhoudelijke discussie over dit onderwerp. Ik heb de indruk dat het voorstel dat de heer Engels nu doet een vitrage werpt op de uitspraak dat nu helder en transparant gewerkt moet gaan

worden. Er is sprake van aangenomen beleid, waarvan wij later dan toch wel weer af kunnen. Ik weet niet hoe de heer Engels dat ziet en dat krijg ik dus nog graag verhelderd.

In de richting van GroenLinks en D66 wil ik nog wel even reageren op de opmerking dat de staten de kaders stellen. Ik wil aan die uitspraak niets afdoen, maar ik constateer wel dat als het om de Statenagenda gaat er alleen nog maar een simpel inventarisatielijstje ligt. Als de plannen van het college vergeleken worden met hoever wij zelf zijn, dan durf ik met onze kaderstellende taak niet zo'n grote broek aan te trekken als D66 nu doet.

De heer ENGELS: De opmerking over de grote broek was volgens mij voor GroenLinks bedoeld, want ik het niets gezegd over de Statenagenda.

De heer DOHLE: Maar de heer Engels heeft wel het primaat bij de staten gelegd. Daarvan is ook sprake als het gaat om de controlerende taak en dergelijke. Maar als het gaat om het nemen van het voortouw om de koers uit te zetten, dan gaat het om de Statenagenda. En hoe belangrijk wij met ons allen die Statenagenda ook vinden, de kaderstellende taak van PS heeft volgens ons tot nu toe bitter weinig vorm en inhoud gekregen.

De heer ENGELS: Ik zeg de heer Dohle dat laatste volkomen na en ik wil hem er, uiteraard in alle vriendschap, aan herinneren dat toen de Statenagenda aan de orde was, mijn fractie nadrukkelijk heeft gezegd meer onder de indruk te zijn van de in het Collegeprogramma uitgezette lijn dan van de inventarisatie op het punt van de Statenagenda. Van mij mogen op dat punt dan ook geen indrukwekkende betogen over kaderstelling worden verwacht.

De heer LANGENKAMP: Het gaat vooral om de conclusie die de heer Dohle trekt en ik meen dat hij zichzelf daarmee een brevet van onvermogen geeft. Ik heb getracht aan te geven dat wij het ontzettend jammer vinden dat er zo lang over gedaan is. Wij moeten de hand in eigen boezem steken. De heer Dohle zit hier ook om te zeggen hoe het zou kunnen, hij is er ook bij om die Statenagenda in te vullen. Het is niet de bedoeling dat Collegeprogramma en Statenagenda haaks op elkaar komen te staan, maar wij hebben wel de taak om die Statenagenda in te vullen en wel zo snel mogelijk. De uitspraak dat het allemaal nog

bitter weinig voorstelt, komt neer op een brevet van onvermogen.

De heer VEENSTRA: Ik constateer dat aan de richting die het college in zijn brief van 18 september heeft aangegeven, tijdens de discussie van gisteren en vandaag niet substantieel andere richtingen zijn toegevoegd. Dat vind ik een belangrijke constatering nu het erom gaat die richting uit te werken in concrete voorstellen.

De heer LANGENKAMP: Maar de heer Veenstra heeft toch ook geconstateerd dat de fracties allemaal de leefbaarheid bovenaan de Statenagenda hebben gezet? Gisteren en vandaag hebben wij getracht daaraan invulling te geven met onze voorstellen op het gebied van openbaar vervoer en veiligheid. Dit zijn accenten die wij anders ingevuld willen zien. Natuurlijk staat de brief van 18 september niet haaks op dit uitgangspunt van de staten, dat weet ik ook wel. Wij zijn ontzaglijk blij dat de leefbaarheid in de kleine kernen bovenaan staat, maar dan moet hier niet urenlang gesproken worden over de A28.

De heer ENGELS: De heer Dohle heeft mij gevraagd wat D66 nu precies wil, of het onze bedoeling is om op grond van onze argumenten bij de Voorjaarsnota politiek terug te komen op mogelijk eerder genomen besluiten, het vitrageverhaal dus. Laat ik het nog een keer heel helder zeggen: dat is niet het doel van mijn fractie. Ik heb met wat spelerei D66 dan misschien wel aangemeld als virtuele collegepartij, maar wezenlijk is dat ik vanaf het begin van deze statenperiode tot en met nu inhoudelijk heb aangegeven waar mijn fractie staat als het gaat om de richting van het Collegeprogramma en dus ook van de brief. De discussie heeft dan ook eigenlijk geen politiek doel, maar heeft wel te maken met een bestuurlijke kant en een politieke cultuur. Voor de positie en de rol van de staten in de komende periode vinden wij het van wezenlijk belang dat wij onszelf niet de mogelijkheid ontnemen een integrale afweging te maken, omdat de bedoeling van het budgetrecht en de bedoeling van kaderstelling - het budgetrecht valt daaronder - en het maken van verordeningen is, dat de staten de plicht hebben, zo staat het in de wet, die integrale afweging te maken. Als de staten dat zo niet doen, doen zij hun werk niet goed. Dát is het belang dat ik graag boven tafel wil houden. Ik heb geprobeerd aan te

geven dat mijn fractie niet de neiging en dus ook niet de politieke wil heeft om aan de voortvarendeheid die uit de benadering van de collegefracties spreekt enige afbreuk te doen. Ik heb geprobeerd aan te geven dat wij moeten zoeken naar een mogelijkheid om de zaken met elkaar te verbinden en als de collegefracties aangeven daartoe bereid te zijn, dan ben ik bereid de motie in te trekken. De motie heeft dus absoluut niet het politieke doel om een spaak tussen de wielen te steken of de gang van zaken te vertragen met als doel om straks via de achterdeur of de voordeur te zeggen dat wat nu wordt voorgesteld, wij absoluut nooit hebben gewild.

De heren Veenstra en Dohle weten beiden heel goed in welke richting mijn fractie denkt. Het enige wat ontbreekt is inderdaad het referendum, maar wij hebben nog een periode van drie jaar.

De heer VEENSTRA: In optie 2 zegt D66 dus dat het met de richting instemt en dat het college maar aan de slag moet met het maken van concrete voorstellen en in die voorstellen naar de vergadering van de Statencommissie BFE in december of januari moet terugkoppelen, waarbij moet worden aangegeven wat het meerjarenperspectief is. Als daaruit dan besluiten voortkomen, worden die als gegeven richting de Voorjaarsnota meegenomen.

De heer ENGELS: Als ik de zinsnede "als gegeven richting meenemen" dan zo mag vertalen dat wij elkaar bij de Voorjaarsnota dan niet de maat gaan nemen en ons in het kader van de integrale afweging niet voor de voeten wordt geworpen dat wij ons in financieel opzicht aan een bepaald voorstel gecommitteerd hebben, als wij dus nog de vrijheid hebben om het budgetrecht in volle omvang uit te oefenen, dan heeft de heer Veenstra mij goed begrepen. Ik heb in de brief geen enkel concreet dossier of project aangetroffen dat mij aanleiding geeft er niet mee in te stemmen, ook niet in financieel opzicht. Maar nogmaals, ik vind het een dure plicht van deze staten om alle voorstellen van het college zorgvuldig af te wegen, ook in meerjarig perspectief. Als wij elkaar op dat punt kunnen vinden ...

De heer VEENSTRA: Ik heb vanochtend nog dat meerjarenperspectief geschetst.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik wil beginnen met mij te wenden tot de heer Peters, die mij gisteren corrigeerde toen ik een opmerking maakte over de sluiting van politieposten. Hij heeft gelijk: de posten zijn eerst gesloten en daarna heropend en er is een wijkagent gekomen. Mijn opmerking was dus niet terecht.

In onze eerste termijn heb ik de verkeersdrempels ter sprake gebracht en wellicht wil de heer Swierstra in zijn tweede termijn nog op mijn opmerkingen reageren.

Ik dank het college voor de blijvende aandacht voor LOFAR.

Wij hebben ook nog gepleit voor toepassing van de ruimte-voor-ruimte-regeling bij het verplaatsen of stoppen van agrarische bedrijven. Misschien geeft dit wat lucht aan agrariërs die willen stoppen.

De heer Swierstra heeft wel gesproken over de Europese subsidies, maar onze vraag was of hij ook specifieke aandacht had voor een specifiek onderdeel van de subsidieregeling, namelijk de plattelandsontwikkeling. Het gaat dan bijvoorbeeld om de verbetering van de infrastructuur op het platteland door middel van wegen.

Van de ontwikkelingen met betrekking tot de erkenning van het Nedersaksisch blijven wij uiteraard graag op de hoogte en wij zijn blij met de aandacht van de gedeputeerde voor dit onderwerp.

Het compromis waarvan sprake was in het debatje tussen de heren Engels en Veenstra spreekt ons aan. Wij blijven van mening dat een gedegen takendiscussie een vereiste is, zeker als het gaat om de meerjarenplanning.

Voorzitter. Ik wil even ingaan op hetgeen u in uw functie van CvdK heb gezegd over het burgerjaarverslag. U hebt gezegd de burger daarbij te willen betrekken. Die opmerking is ons uit het hart gegrepen, maar hebt u ook al een idee over de wijze waarop u dat wil doen?

Voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op de AED, het apparaat dat mensen met een levensbedreigende hartaanval kan redden. Het moge duidelijk zijn dat wij zeer onder de indruk zijn van deze prachtige en eenvoudig bedienbare apparatuur. De OPD heeft geen aandelen in de fabricage en afzet. Er zijn meer fabrikanten die dit apparaat produceren, dus er is vrije keuze. Het gaat echter om de intentie. Wij weten dat in Amerika deze apparaten gemeengoed zijn en van de tien reanimaties met positief resultaat worden er negen

gedaan door mensen die nog nooit met het apparaat hebben gewerkt, want er kunnen geen verkeerde handelingen worden verricht.

Wij hebben goed geluisterd naar wat de commissaris hierover in zijn eerste termijn heeft gezegd en wij erkennen dat de aanschaf door de brandweer van deze apparatuur ten behoeve van de inwoners van Drenthe geen primaire provinciale verantwoordelijkheid is. Daar kunnen wij geen speld tussen krijgen. Wij hebben ons gisteravond echter ook wel even afgevraagd of de A28 dan wel een provinciale verantwoordelijkheid is, al stemmen wij wel in met een eventuele voorfinanciering van de verbetering daarvan. Tout court, wij trekken motie F in. Maar al is de aanschaf van die apparaten eigenlijk een gemeentelijke taak, het lijkt ons wel goed dat de provincie support verleent. En zo zijn wij gekomen tot een voorstel waarin de provincie de aanschaf cofinanciert. Cofinanciering is bij veel zaken gebruikelijk en wij stellen een verdeling van 25% gemeente en 75% provincie voor.

Deze gedachte hebben wij geformuleerd in een nieuwe motie, die ik nu zal voorlezen.

Motie N

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 5 november 2003 ter behandeling van
de begroting van het jaar 2004,*

overwegende:

- *dat de hulpverleningsdiensten zo optimaal mogelijk uitgerust dienen te zijn, zeker wat materiaal betreft dat levensreddend werk kan doen,*
- *dat een investering in geld zichzelf op termijn terugverdient, inzake besteding geld in de zorg,*
- *dat in dit geval de brandweer vaak als eerste ter plaatse is en adequaat kan optreden in geval van reanimatie,*
- *dat AED-apparatuur eenvoudig bedienbaar is en geen schade aan kan richten, inzake een onjuiste diagnose,*
- *dat na informatie is gebleken dat vanuit de brandweer positief is gereageerd ten opzichte van de uitrusting van AED-apparatuur,*

besluiten:

een bedrag van € 150.000,-- beschikbaar te stellen voor de aanschaf van AED-apparatuur (inclu-

*sief scholing en vaardigheidstraining), te financieren uit het Fonds flexibel beleid,
in cofinanciering met de gemeenten in Drenthe die dat wensen op basis van 75% provincie en 25% gemeente per apparaat,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

Ik stel verder vast dat motie F is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. De heer De Haas handhaaft in zijn verhaal nog wel het inschakelen van de brandweer en hij stapt niet over op het ambulancevervoer?

De heer DE HAAS: Ik kom straks nog wel even op de ambulance.

Wij houden vast aan terbeschikkingstelling van de apparaten aan de brandweer. Er zijn in Drenthe overdag twintig ambulances paraat en hiervan zijn 's avonds nog dertien stand by. In het bezuinigingsvoorstel dat nu aan de orde is, wordt dat aantal teruggebracht tot tien, terwijl het juist wenselijk is dat het aantal wordt uitgebreid. Nu worden de rode gebieden op het kaartje dat ik gisteren liet zien, alleen maar groter. Bovendien is de aanrijtijd van een ambulance vaak vijftien minuten en dat is voor iemand met een hartaanval gewoon vijf minuten te lang. Als het goed georganiseerd wordt, is een brandweerauto binnen zes à zeven minuten ter plaatse.

Mevrouw MASTWIJK: Weet de heer De Haas dat de minister in december met een nieuw voorstel voor de ambulanceverdeling komt? Hoe verhoudt die verdeling zich dan met dit voorstel?

De heer DE HAAS: Los van wat er dan beslist wordt, blijft het feit dat de ambulances op dit moment niet met een AED zijn uitgerust.

De heer LANGENKAMP: Naar mijn mening is het ambulancevervoer wel degelijk de aangewezen weg om wat de heer De Haas probeert te bereiken te verwezenlijken. Ik wijs in dit verband op wat de heer Dohle hierover heeft gezegd. In tegenstelling tot de gewoonlijke opvatting van de VVD dat

de provincie niet moet hollebollegijzen - het ambulancevervoer is bij de provincies weggehaald en overgegaan naar de zorgverzekeraars - zegt de heer Dohle nu dat de staten de motie van Noord-Brabant die naar minister Hoogervorst is gegaan, alleen maar kunnen onderschrijven. Als de heer De Haas het daarmee eens is, is daarvoor een statenbrede meerderheid.

De heer DE HAAS: Ik kom hier zo op terug, maar ik wil eerst reageren op de opmerking van mevrouw Mastwijk.

Als er sprake is van een hartaanval, rukken op dit moment twee ambulances uit. Dat is prima, maar door de dreigende afkalving van het ambulancevervoer moet die tweede ambulance eigenlijk stand by blijven voor nieuwe spoedgevallen. Die tweede ambulance kan dus helemaal niet aan zijn taak voldoen.

Mevrouw MASTWIJK: Dus de heer De Haas wil een brandweerauto laten uitrukken in plaats van een tweede ambulance, of wil hij twee brandweerauto's? De aanrijtijden van brandweerauto's zijn bijna dezelfde als die van ambulances. Ik zie niet in dat wij in Drenthe vooruit moeten lopen op wat er gaat komen.

De heer DE HAAS: Of mevrouw Mastwijk begrijpt mij niet goed, of ik ben niet duidelijk genoeg geweest. Het is absoluut niet zo dat wij de ambulances willen vervangen door brandweerauto's. Het gaat erom dat wanneer ergens in Drenthe iemand een hartstilstand krijgt, de eerste hulp zo adequaat mogelijk georganiseerd is. Dat is onze intentie.

In de praktijk is de aanrijtijd van de brandweer korter dan die van een ambulance; dat is onze informatie.

De VOORZITTER: Maar uit onderzoek is gebleken dat de aanrijtijden voor brandweerkorpsen die uit vrijwilligers bestaan, zoals in Drenthe - behalve in Emmen - het geval is, niet korter zijn dan voor ambulances.

De heer DE HAAS: Onze informatie is anders. Wij hebben vooral gesproken met mensen uit het veld en zij hebben ons verzekerd dat de brandweer heel graag deze apparatuur wil hebben om eerste hulp te verlenen.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik wil de heer De Haas een suggestie doen. Waarom brengt hij dit punt niet in in de vergadering van de Statencommissie CW? In die commissie kan hierover dan van gedachten gewisseld worden.

De heer DE HAAS: Dat wil ik graag doen. Maar ik heb dit punt in mijn algemene beschouwingen aan de orde gesteld, omdat het wel degelijk met geld te maken heeft.

De heer JAKOBS: Voorzitter. Ambulances hebben geen AED aan boord, omdat zij een eigen defibrillator hebben en dat is een nog beter instrument dan de AED.

De heer DE HAAS: Dat is de mening van de heer Jakobs.

De heer JAKOBS: De ambulanceverpleegkundigen zijn opgeleid om met die apparatuur te werken.

Bij een hartstilstand rukt ook een tweede ambulance uit. De dekingsgraad wordt opgevangen door een voorwaardenscheppende rit.

De vrijwillige brandweerman, dus de bakker, de slager of de postbode, krijgt op zijn pieper de melding "reanimatiemelding". Hoeveel mensen moeten voor een reanimatie opgepiept worden, hoeveel mensen komen daar dan van en gaan zijn allemaal tegelijkertijd richting brandweerkazerne racen en vervolgens in de brandweerauto onderweg om eerste hulp te gaan verlenen? Dat alleen al zorgt voor tijdsverlenging.

Het voorstel voor de AED is zeer sympathiek, maar daarbij kan veel beter ingestoken worden op plekken waar veel mensen aanwezig zijn, zoals winkelcentra en stations.

Bij een hartstilstand werkt een AED niet, want die werkt alleen bij een elektrisch probleem in de hartspier.

De heer DE HAAS: Het voert wat te ver om te kijken wanneer en hoe een reanimatie op haar plaats is. Het gaat mij om de grote lijn en het in details treden laat ik graag aan de deskundigen over.

Natuurlijk zou het fijn zijn om op elke hoek van de straat, zoals in sommige wijken in Amerika, of op plekken waar veel mensen aanwezig zijn, deze apparatuur paraat te hebben. Maar ik durf niet voor te stellen om op provinciale kosten in alle

winkelcentra apparatuur te plaatsen, ofschoon ik dat wel graag zou willen.

Wat niet onrealistisch is, is zo'n apparaat aanwezig te hebben op plaatsen waar veel mensen werken. Wij vinden het van groot belang dat ook in het provinciehuis deze bij reanimatie onontbeerlijke hulp aanwezig is en daarom dien ik de volgende motie in. Uiteraard hopen wij dat dit apparaat nooit gebruikt hoeft te worden, maar het is net als een brandslang: hij moet er wel zijn. In de provinciehuizen in Groningen en Friesland is deze apparatuur reeds aanwezig.

Motie O

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 5 november 2003 ter behandeling van de begroting van het jaar 2004,

overwegende:

dat het aanwezig zijn in een gebouw als het provinciehuis in Drenthe, waar elke dag vele mensen werken en waar vele bezoekers komen, gewenst is dat levensreddende apparatuur als hulp bij reanimatie aanwezig is,

besluiten:

een bedrag van € 5.000,-- beschikbaar te stellen voor de aanschaf van een AED-apparaat (inclusief vaardigheidstraining), te financieren uit de post Flexibel beleid, voor plaatsing in het provinciehuis,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer LANGENKAMP: Ik heb de heer De Haas wat willen helpen door hem op het betoog van de heer Dohle te wijzen. Als hij nu van de brandweer overstapt naar de ambulance, is er sprake van een statenbreed ondersteunde motie. Als de heer De Haas deze suggestie niet overneemt, zullen wij overwegen met een dergelijk voorstel te komen.

De heer DE HAAS: Ik sta hier niet voor de eer, ik sta hier voor de Drentse burger.

De heer LANGENKAMP: Juist daarom.

De heer DE HAAS: Ik ben ook nog niet klaar, ik heb nog een motie. Die motie wil ik nu graag indienen.

Motie P

Provinciale staten van Drenthe in vergadering bijeen op 5 november 2003 ter behandeling van de Begroting 2004,

overwegende:

dat de ambulancevoorziening in de provincie Drenthe als gevolg van bezuinigingen in gevaar komt (minder ambulances, beschikbaarheid 's avonds) en ons ernstige zorgen baart,

derhalve roepen wij de staten van Drenthe op hierover een duidelijk signaal af te geven richting minister Hoogervorst, Tweede Kamer, Eerste Kamer en Kabinet.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer De Jong: Mijnheer de voorzitter. Motie D lijkt steeds meer het zwaartepunt van het begrotingsdebat te worden.

In mijn eerste termijn heb ik mij beperkt tot slechts een aspect en in mijn tweede termijn wil ik hierover nog graag het volgende opmerken. Het doet de Fractie de Jong deugd dat het college goede nota heeft genomen van mijn opmerkingen over de jeugdzorg. Ik kreeg namelijk een inhoudelijke reactie van de gedeputeerde.

De staten hebben kunnen constateren dat mevrouw Haarsma zich vooralsnog geen zorgen maakt; zij gaat ervan uit dat de wettelijk te leveren zorg aan jeugdigen vooralsnog goed geleverd kan worden. Uit haar opmerkingen maak ik echter op dat zij daar eigenlijk nog niet zo zeker over is. Zij gaf aan niet over de horizon heen te kunnen kijken, ten minste, zij gebruikte woorden van die strekking.

Wat wij niet zo erg beviel was de opmerking dat zij pas bij de staten terugkomt als er in de zorgverlening knelpunten ontstaan. Daarmee zegt zij feitelijk dat de provincie Drenthe met betrekking tot de jeugdzorg de laatste paar jaar heeft geholpen een bepaalde werkwijze in gang te zetten, dat de nieuwe Wet op de jeugdzorg haar slecht uitkomt en dat de provincie daarom slechts met tegenzin

bereid is enige medewerking te verlenen aan de uitvoering van die nieuwe wet.

Dat nu lijkt mij de omgekeerde wereld. Wetten dienen toch in hun geheel uitgevoerd te worden? Als burger zou ik eens moeten proberen mij aan een wet te onttrekken! De provincie staat toch immers niet boven de wet? Buiten dat, de eerste wetsvoorstellen dateren van heel wat jaren geleden en er was dus alle tijd om hierop voldoende te anticiperen.

Ik kan op dit moment niet aantonen dat de jeugdhulpverlening in Drenthe slecht functioneert. Ik dien dan ook geen moties of amendementen in, ik geef het college op dit moment het voordeel van de twijfel. Wel heeft de sector al voorzichtig aangegeven zich zorgen te maken over de mogelijkheden om het recht op zorg daadwerkelijk gestalte te geven. Het heeft altijd met geld te maken en vandaar dat ik dit punt in dit begrotingsdebat aan de orde heb gesteld. Ik zal, en ik hoop de overige staten leden met mij, dit punt zorgvuldig in de gaten blijven houden. Openbare orde en veiligheid op straat hebben een direct verband met jeugdzorg. Pedagogisch en justitieel verantwoord kunnen handelen, lag aan deze wet ten grondslag. De inbreng van de andere en vooral de grote partijen in eerste termijn heb ik met grote aandacht gevolgd. Ik ben een groot voorstander van echt duaal opereren. Oud beleid inruilen voor nieuw beleid en daarvoor veel geld reserveren lijkt in deze najaarsbegroting niet echt opportuun. In het voorjaar zou wel een goede slag gemaakt moeten kunnen worden, zo menen veel partijen. Ik ga er dan ook van uit dat de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 via de commissies meer duaal wordt ingezet. Elke motie die daar nu al richting aan geeft, zal ik van harte ondersteunen. Ik zal ook de motie die bijdraagt aan het in de hand houden van de grootte van het ambtenarenapparaat steunen. Hetzelfde geldt voor moties die gericht zijn op filebestrijding op de A28 en voor moties die gericht zijn op een meer duale behandeling van de Voorjaarsnota.

Moties die leiden tot een verhoging van de belastingdruk voor de burger, steun ik uiteraard niet. Het initiatief van de OPD om reanimatieapparatuur ter beschikking te stellen, heeft mijn sympathie. Ook de varianten daarop kunnen op mijn steun rekenen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Degene die als laatste in de rij aan het woord is, heeft het

voordeel een totaaloverzicht te hebben van alles wat heeft plaatsgevonden. Als nieuweling in de staten ben ik blij dat naar aanleiding van hetgeen ik in eerste termijn heb ingebracht, de heer Dijks heeft gezegd dat alle vragen die nog niet zijn beantwoord binnenkort beantwoord worden en dat ik die antwoorden keurig netjes thuisbezorgd krijg. De algemene beschouwingen dienen plaats te vinden bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Een groot aantal van de nu ingediende moties betekenen een aanslag op wat het college in zijn Begroting 2004 heeft voorgesteld. Het lijkt mij beter met beschouwingen over de begroting voor volgend jaar bij de Voorjaarsnota te beginnen, want daarna heeft het college dan tot november de tijd om de door de staten ingebrachte wensen in de begroting te verwerken. Ik wil op dit punt de volgende motie indienen.

Motie Q

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 5 november 2003,

overwegende/constaterende dat:

de algemene beschouwingen dienen plaats te vinden op het moment dat het college bij het opstellen van een begroting hier volledig rekening mee kan houden,

en dragen het college op:

de algemene beschouwingen voor een nieuw boekjaar te laten plaatsvinden bij de Voorjaarsnota, zodat het college rekening kan houden met het opstellen van een nieuwe begroting,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Het is mij gebleken dat verschillende commissievergaderingen beginnen met de opening en dat, voordat de kop koffie - die meteen na de opening wordt geserveerd - is opgedronken, de vergadering alweer kan worden gesloten. Dat betekent dat op dat moment vijftientig à dertig mensen in de statenzaal aanwezig zijn. Omgerekend in geld - de commissieleden moeten naar het provinciehuis komen en de ambtenaren in de statenzaal

aanwezig zijn - betekent dit een groot bedrag. Het lijkt mij veel beter de commissies af te schaffen en daarvoor in de plaats een tweede statenvergadering in te voeren. In die tweede statenvergadering moeten de burgers spreekrecht krijgen. Ik heb nog niet uitgerekend wat dit allemaal oplevert, maar dat laat ik graag aan het college over. Ik ga ervan uit dat het allemaal een stuk goedkoper en efficiënter zal blijken te zijn dan de huidige gang van zaken. We weten dat alles duurder wordt en dat de provincie ook in de toekomst de tering naar de nering zal moeten zetten en daarom wil ik dat er een begin wordt gemaakt met efficiënter en goedkoper vergaderen. Ik wil daartoe de volgende motie indienen.

Motie R

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 5 november 2003,*

overwegende/constaterende dat:

- *elke commissie ambtelijke ondersteuning nodig heeft,*
 - *gezien de tijd, ruimte en ambtelijk voor- en nawerk, we kunnen spreken, omgezet in geld, van een fors bedrag per jaar,*
 - *door de commissies af te schaffen en hiervoor in de plaats een tweede statenvergadering, dit stukken goedkoper en efficiënter uitpakt,*
 - *deze manier van werken spoort met de in maart ingevoerde wet dualisme,*
- zou de overweging om de commissies af te schaffen, de moeite waard kunnen zijn dit te onderzoeken,*

*en dragen het college op:
dit uit te werken en te komen met een voorstel,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer BOER: Heeft de heer Kloos enig idee wat dit aan kostenbesparingen oplevert?

De heer KLOOS: Ik zeg heel eerlijk dat ik dit nog niet heb berekend. In mijn gemeente zijn wel commissies afgeschaft en aanvankelijk was ik daar

daar niet zo'n voorstander van omdat ik vreesde voor de discussie met de burger. Maar wanneer de burgers inspraakrecht krijgen in de statenvergadering en in diezelfde vergadering besluitvorming plaatsvindt, dan betekent dat versnelling in een heleboel zaken.

De kosten van vier commissievergaderingen, de ambtelijke ondersteuning, het voor- en nawerk en het verzenden van al die stukken, zijn hoog. Als hiervoor in de plaats een statenvergadering komt, zal de provincie naar mijn mening per saldo veel geld overhouden. Maar nog veel belangrijker vind ik dat er dan veel efficiënter wordt gewerkt. Het lijkt mij dan ook zeker de moeite waard om deze mogelijkheid verder uit te werken.

Voorzitter. Gisteren heb ik een motie ingediend over de vaarverbinding Erica-Ter Apel. In zijn antwoord heeft het college aangegeven dat er eigenlijk al een tracéstudie is gemaakt en ik ga er dan ook van uit dat college en staten straks groen licht geven om die verbinding te realiseren. Het kost wel een hoop geld, maar voor het toerisme en de werkgelegenheid zal het een goede zaak zijn.

Op grond van het antwoord van het college trek ik motie G in.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie G is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer WENDT: Beseft de heer Kloos wel hoeveel geld het heeft gekost deze motie in te dienen en deze binnen 24 uur weer in te trekken?

De heer KLOOS: Als de heer Wendt daar een tientje voor wil hebben, ben ik genegen dat tientje neer te leggen. En uiteindelijk had ik het werk ervan en de heer Wendt niet.

De heer WENDT: Maar de heer Kloos moet eens denken aan de ambtelijke ondersteuning.

De heer KLOOS: Voor deze motie heb ik geen ambtelijke ondersteuning gehad.

De heer WENDT: Maar het kopiëren en ronddelen ervan dan?

De heer KLOOS: Als dat een probleem is, mag de rekening daarvoor wel gestuurd worden. Voorzitter. Er is gisteren ook gesproken over

loonsverhogingen en dat soort zaken. Wij volgen de media en wij hebben vastgesteld dat met ingang van 1 januari 2004 binnen het bedrijfsleven voor twee jaar een loonstop gaat gelden. Het is goed dat de provincie daar op insteekt en daarom heb ik een motie opgesteld. In hoeverre die wel of niet met het ambtelijke beleid strookt, hoor ik straks wel.

Motie S

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 5 november 2003,*

*overwegende/constaterende dat:
er bezuinigingen noodzakelijk zijn om gelden vrij
te maken voor investeringen met hoge priori-
teit(en),*

*spreken uit/verzoeken het college/dragen het col-
lege op:
indien de overheid besluit tot een landelijke loon-
stop over 2004-2005, de reeds begrote loon-
kostenstijging minus de verdere verplichtingen
anderzijds zijnde terug te storten in algemene
middelen, in te zetten voor investeringen met
hoge prioriteiten,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie vol-
doende is ondersteund en daarom bij de beraad-
slaging kan worden betrokken.

De heer KLOOS: Ten aanzien van de infrastruc-
tuur heb ik gisteren ook een en ander gezegd,
onder andere over de A28 bij Meppel. Omdat
hierover al moties zijn ingediend, die ik zal onder-
steunen, zal ik niet zelf nog met een motie komen.
Ik heb ook over de zuidkant van Groningen
gesproken en omdat het POP te maken heeft met
de infrastructuur die daar moet worden aange-
legd - het plan-Ter Borch en de Regiovisie - wil ik
op het verkeersknelpunt aan de zuidkant van
Groningen wijzen. Het gaat om de zuidtangent via
de Hoornse Plas naar de A7, afslag Hoogkerk.
Er moet in ieder geval ruimte vrijgehouden worden
voor het oplossen van de verkeersproblemen van
Groningen. Als wij de A28 bij Meppel een goede
doorstroming willen geven, dan moeten wij ook
aandacht hebben voor het knelpunt in die weg bij
Groningen.

Voorzitter. Ik heb verder gezegd dat onze regel-
geving veel simpeler en gemakkelijker moet zijn.
In het POP wordt wel van alles geregeld, maar die
regels moeten soepel toegepast worden als
iemand in de problemen dreigt te komen. Ik wil
hierover een motie indienen.

Motie T

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 5 november 2003,*

*overwegende/constaterende, dat:
het mogelijk moet zijn om het POP aan te passen
als dit POP in stringente tegenstelling staat tot de
belangen van de recreatie,*

*en vragen het college:
een soepeler beleid met minder regeltjes, maar
zeker de vinger aan de financiële pols,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie vol-
doende is ondersteund en daarom bij de beraad-
slaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Is het niet handi-
ger dit punt bij de bespreking van het POP mee te
nemen?

De heer KLOOS: Dat ben ik met de heer Veenstra
eens, maar ik dacht ook ach, laat ik de motie nu
alvast maar indienen.

De heer VEENSTRA: Ik ben van mening dat wij
op een serieuze manier bezig moet zijn. Dat de
heer Kloos dan zegt van ach, enzovoorts, nou,
volgens mij moet op die manier niet met moties
worden omgegaan.

De heer KLOOS: Het POP is een onderdeel van
de totale besluitvorming. Het enige dat ik met de
motie wil zeggen, is dat wij soepeler om moeten
gaan met de regels die wij opstellen.

Mevrouw HUISMAN: Geldt dat dan ook voor
regels ten aanzien van personeel en salarissen
die via CAO's worden vastgesteld?

De heer KLOOS: Daar heb ik een andere mening over, maar daar kom ik later nog wel eens op terug.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Kloos zijn betoog af te ronden, want zijn tweede termijn is bijna al langer dan zijn eerste.

De heer KLOOS: Ik heb ten slotte nog een motie. Ik hoorde dat er fracties zijn die voor een verhoging van het aantal opcenten op de MRB zijn. Drents Belang is het totaal niet met die fracties eens en daarom dien ik de volgende motie in.

Motie U

*Provinciale staten van Drenthe, in vergadering
bijeen op 5 november 2003,*

*overwegende/constaterende, dat:
in Drenthe gesproken kan worden van een matig
openbaar vervoer en de auto onmisbaar is en
landelijk gezien al veel te hoog is,*

*en dragen het college op:
voor het jaar 2004 geen verhoging van de motor-
rijtuigenbelasting (opcenten) door te voeren,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

Ik deel de staten, wellicht ten overvloede, mee dat aansluitend aan deze ochtendvergadering in de ontvangstzaal de nieuwe website Plattelandsontwikkeling op Drentse maat officieel in gebruik zal worden genomen door gedeputeerde Edelenbosch. De staten zijn van harte uitgenodigd daarbij aanwezig te zijn.

Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 12.05 uur tot 13.33 uur.)

F. Reactie in tweede termijn van het college van gedeputeerde staten op de algemene beschouwingen van de fracties

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. In de publieke verslaglegging van hetgeen wij hier gisteren met elkaar hebben besproken, is de dis-

cussie samengevat onder de kop "Aanvaring over plan van aanpak files A28".

Ik herinner mij dat wij uitvoerig hebben gediscussieerd over onder andere de vaarwegenproblematiek van het kanaal Almelo-Coevorden en de enige aanvaring daarbij werd veroorzaakt door de verwarring bij de heer Langenkamp over het begrip en de instemming bij de rest van de staten en er is dan ook buitengewoon weinig aanleiding daarop nogmaals in te gaan: de problematiek lijkt mij volstrekt helder.

Voorzitter. Van een aanvaring met betrekking tot de A28 lijkt mij – en wie het artikel leest, begrijpt ook heel goed dat de kop de lading van het artikel niet dekt – geen sprake te zijn.

De heer LANGENKAMP: De heer Swierstra zegt dat er bij mij verwarring was, maar ik heb alleen de verwarring van de gemeente Coevorden en het bedrijfsleven verwoord. De heer Swierstra moet daarom niet trachten de discussie de ontlopen met als argument dat het allemaal heel simpel is. Ik heb vanochtend de zaak toegespitst op de vraag of het college bereid is zijn toezegging voor € 1,5 miljoen in 2006 gestand te doen. Als die vraag met "ja" wordt beantwoord, is de gemeente Coevorden geheel en al blij. Voor mijn verwarring hoeft de heer Swierstra niet bang te zijn.

De heer SWIERSTRA: Als ik daarvoor niet bang behoef te zijn, hoef ik over dit onderwerp verder niets te zeggen.

De heer LANGENKAMP: Wat is dit nu voor een uitermate vreemd antwoord?

De heer SWIERSTRA: Het is absoluut geen vreemd antwoord. De heer Langenkamp is niet alleen getuige geweest van de discussies hierover in de commissie, hij heeft er zelfs aan deelgenomen. Ik heb gisteren gezegd dat in het verslag iets heel anders staat dan het probleem dat de heer Langenkamp nu meent te moeten aankaarten en omdat op grond daarvan in de publiciteit een heel ander beeld is geschetst, heb ik gezegd dat er behalve bij de heer Langenkamp in de staten geen enkel misverstand bestaat over wat er nu werkelijk aan de hand is. Dit betekent dat ik geen aanleiding zie om hierover in detail verder te discussiëren. Het beleid van de staten van Drenthe en van het college van GS ten aanzien van het kanaal Almelo-Coevorden is volstrekt helder.

De afspraken die daarover zijn gemaakt en de besluiten die daarover zijn genomen, worden volledig uitgevoerd. Dat heb ik gisteren gezegd, dat heb ik ook al eerder gezegd en dat zal ik ook in de toekomst zeggen. Er is geen misverstand, behalve dan bij de heer Langenkamp.

De heer LANGENKAMP: De heer Swierstra kan dat misverstand wegnemen door de bijdrage van € 1,5 miljoen toe te zeggen.

De heer SWIERSTRA: Voorzitter. Ik ga verder met het beantwoorden van de vragen.

Het college en de staten zitten volstrekt op een lijn in hun vaststelling dat het wegnemen van de zwanenhals in de A28 een zeer hoge prioriteit moet hebben. Het college koerst, daarin gesteund door de staten, op het zo snel mogelijk naar voren halen van de noodzakelijke maatregelen. Wij zijn op dit moment met het Rijk in onderhandeling over de uitvoering van de benuttingsmaatregelen tweede fase, die, gelukkig, nu in de spoedwet zijn opgenomen en wat ons betreft wordt het knooppunt Lankhorst met de A32 daaraan gekoppeld. Ik zal de mogelijkheid van voorfinanciering graag in de besprekingen meenemen. Verdere voorfinanciering van de meer structurele aanpak - het gaat dan de facto om het instemmen met het starten van de zogenaamde planstudie - is ook inzet van dit college. Verdere stappen kunnen op dit moment, of wij dat nu willen of niet, nog niet gezet worden; daarover moet niet alleen met het Rijk maar ook met onze collega's nog verder onderhandeld worden. Ik ben in gesprek met de provincie Overijssel, met het bedrijfsleven en met de collega-SNN-provincies. Wij gaan al dit najaar langs die lijn heel hard verder werken. In die zin beschouwen wij motie H als een absolute steun voor de door het college ingezette lijn en ik zeg volmondig toe dat wij die motie eigenlijk ook al uitvoeren.

In de motie wordt het college gevraagd binnen drie maanden een notitie over de voorfinanciering te leveren. Ik zal bekijken of dit kan. Ik wil er wel op wijzen - en ik spreek nu vooral de ondertekenaars aan, die net als de heer Engels voor een heel integrale aanpak hebben gepleit - dat het eruit lichten van de A28 en de daarbijbehorende voorfinancieringsproblematiek natuurlijk wel een hypothek legt op de bredere discussie die wij met elkaar gaan hebben over een aantal grote projecten. Het gaat dan uiteraard ook over andere

sectoren, maar ook wel weer over verkeer en vervoer. In dit verband wijs ik op de situatie in Noord-Drenthe, waarop door de heer Kloos is gewezen. In de Regiovisie zit de aanpak van het hele Kolibri-project besloten en het zogenaamde BAG-project, waarvan ook de zuidelijke ringweg onderdeel is. Het lijkt mij niet dat wij op dit moment de discussie over al die projecten in detail in de staten moeten voeren, een commissievergadering is daarvoor meer geschikt, maar dan moeten de statenleden natuurlijk wel die commissievergaderingen bijwonen.

In eerste termijn ben ik niet ingegaan op de opmerking van de PvdA over de waterschappen. Ik deed dit niet om de discussie uit de weg te gaan en ook niet omdat ik niet die lijn op zou willen, maar toch is mijn reactie in eerste termijn beperkt gebleven tot een paar inhoudelijke opmerkingen over het water.

In het land en zeker ook in onze provincie vindt een discussie plaats over hoe in de toekomst met de waterschappen moet worden omgegaan. Het gaat dan eigenlijk over een verdere democratisering en het koppelen van wat het waterschap doet aan wat de staten als strategisch beleid vaststellen in het POP. De discussie wordt landelijk gevoerd, omdat als het om de verdroging gaat, het de vraag is of de provincies voldoende mogelijkheden hebben en zo ja, of zij daarvan voldoende gebruik maken. Aan die landelijke discussie neemt Drenthe zeer actief deel, ook in het IPO. Of wij voldoende instrumenten hebben, is de vraag. De wetgever heeft een aantal jaren geleden heel bewust fors gesneden in de instrumenten van toezicht van de provincies en nu moet geconstateerd worden dat het Rijk daarin misschien wel wat te ver is gegaan.

Als het gaat om de operationele verantwoordelijkheid van dit college, verwijs ik naar een recente discussie met twee van onze waterschappen over de Kostentoedelingsverordening, waarbij het college van Drenthe, samen met dat van Groningen, heeft aangegeven op dit moment niet in te zijn voor de vergaande aanpassing van die kosten-toedeling die door de waterschappen was voorgesteld, omdat een ongelijke en dus oneerlijke verdeling van de lasten daarvan het gevolg zou zijn.

Het waterschap is bij uitstek een bestuursorgaan dat op draagvlak is gebaseerd. Immers, de belangen die dat draagvlak moeten vormen, bepalen het uitvoerende beleid. Inmiddels komen er steeds

meer taken op het waterschap af die raken aan de algemene democratie en daarmee komen wij terecht in de discussie over de kostentoedeling en de vraag naar de rol van de algemene democratie. Daarbij gaat het fundamenteel over de financieringssystematiek van het waterschap en in IPO-verband dringen wij erop aan dat het Kabinet binnen niet al te lange tijd - wij hopen op komend jaar - een standpunt zal formuleren over de financieringsdiscussie en de daarbijbehorende bestuursamenstelling. Het is bekend dat het college van Drenthe een voorstander is van lijstenstelsels en dergelijke.

De heer KUIPER: Uit de woorden van de gedeputeerde maak ik op dat hij afwacht wat er uit Den Haag komt. In de vorige statenvergadering is op vragen van ons net zo gereageerd. Is de gedeputeerde het met ons eens dat het ook de kant van het lijstenstelsel op moet gaan en is hij bereid er in Den Haag op aan te dringen dat het stelsel ook in die zin wordt omgebouwd?

De heer SWIERSTRA: Ik spreek kennelijk toch weer te snel. Ik heb net gezegd het daarmee eens te zijn. Het is het beleid dat wij hier met elkaar hebben afgesproken en het is het beleid dat het IPO heeft ingezet. Afwachten ligt niet echt in mijn aard. Ik ben juist zo vaak in Den Haag omdat ik niet wil afwachten; maar om een aantal dingen te kunnen regelen, zijn uiteindelijk wel afhankelijk van de formele wetgeving. Maar er is op dit moment sprake van een maximale inzet. De problematiek van de tijdelijke bergingsgebieden leidt tot veel maatschappelijke discussie. Dezelfde vraag om draagvlak geldt natuurlijk ook het beleid van de staten zelf. De staten moeten beleid vaststellen waarmee de samenleving instemt. Als het gaat om de tijdelijke bergingsgebieden, worden veel studies verricht en projecten uitgewerkt om juist in communicatieve zin aan dat draagvlak te werken en om in gesprek te komen, soms één op één en soms groepsgewijs, met degenen die het aangaat. Draagvlak kan overigens niet altijd de doorslaggevende factor zijn als moet worden besloten iets wel of niet te doen. Ik wijs er in dit verband op dat de staten verleden jaar hebben besloten de Vecht toe te delen aan het waterschap Velt en Vecht plus nog een aantal besluiten daarbij en dat het Rijk met een beroep op het ontbrekende draagvlak dat besluit heeft vernietigd. Welnu, dat ontbrekende draagvlak werd gevormd door slechts een paar

werd gevormd door slechts een paar tegenstanders, terwijl alle overheden, de staten van Drenthe, de staten van Overijssel en de waterschappen zelf, van mening waren dat het zo moest. Waar is dan de grens van het draagvlak? Ik weet niet of ik de staten expliciet een notitie over de problematiek van tarieven en dergelijke moet toezeggen. In de loop van volgend jaar zal een aantal malen over de waterschapsproblematiek gediscussieerd worden en ik zeg toe dat daarbij automatisch ook de discussie over de kostentoedeling aan de orde zal zijn.

In de brief van 18 september geeft het college aan dat de ruimte die nog in de begroting zit voor een aantal zaken bestemd moet blijven. Hiermee wordt op geen enkele wijze afbreuk gedaan aan het budgetrecht. Integendeel, de staten krijgen zo ongeveer een dubbel budgetrecht: zij stellen nu in de begroting vast dat die ruimte er is en vervolgens krijgen zij een concreet statenvoorstel waarover zij zich kunnen uitspreken. Willen wij de genoemde projecten volgend jaar uit kunnen voeren, dan moeten zij zo snel mogelijk op de plank komen te liggen. Het hele beleidsveld is in de projecten opgenomen. De heer Dohle noemde als voorbeeld onderwijs en arbeidsmarkt, maar er zit ook een concreet project in voor de waterproblematiek. Wij willen volgend jaar met de gemeenten aan de slag over de stedelijke waterproblematiek. Wij willen daar niet mee wachten en daarom komen daarvoor binnenkort voorstellen. Hetzelfde geldt voor een drietal verkeers- en vervoersprojecten dat uit het oogpunt van landschapsbeheer, landschappelijke inpassing en verkeersveiligheid moet worden uitgevoerd. Dat kunnen wij doen in combinatie met beheer en onderhoud, dat is zeer kostenefficiënt, en daarvoor krijgen de staten binnenkort voorstellen van ons.

De heer DE HAAS: Zit bij dat veiligheidsbeleid ook een veranderd drempelbeleid?

De heer SWIERSTRA: In het voorontwerp-POP en ook in het ontwerp-POP hebben wij duidelijk aangegeven dat wij willen proberen zo veel mogelijk van de drempels af te komen. Wij hebben hierover in de commissie al vaker gesproken, wij gaan op die lijn door en wij proberen door een andere inrichting van de weg en via gedragsbeïnvloeding hetzelfde of een nog beter effect te bereiken als nu met nog meer drempels. Gisteren zijn wij begonnen verkeersdeelnemers gebieds-

gericht te enquêteren om op die manier een nog scherper inzicht te krijgen in hoe de weggebruiker de problematiek van die weg en zijn eigen gedrag en dat van zijn medeweggebruikers ervaart. Als al die gegevens tot een ander weggebruik leiden, worden de drempels op een bepaald moment vanzelf overbodig.

De heer HOLMAN: De heer Swierstra zegt de planstudie voor de A28 uit provinciale middelen te willen betalen. Is het daarmee gemoeide bedrag van € 4,5 miljoen al in de begroting opgenomen of wordt dit een van de voorstellen bij de Voorjaarsnota?

De heer SWIERSTRA: De planstudie zoals het Rijk die heeft becijferd - het gaat dan om het zes- of achtbaans maken - kost een miljoen of acht. De regio heeft dit voorjaar en in een recentelijk overleg met het Kabinet aangeboden de helft hiervan voor zijn rekening te nemen, maar wij gaan er daarbij wel van uit dat de regio iets meer is dan alleen de provincie Drenthe. Op dat punt komen wij met nadere voorstellen, maar of dit al bij de Voorjaarsnota het geval zal zijn kan ik op dit moment nog niet helemaal bekijken, want wij zullen met het Rijk overeen moeten komen dat die planstudie mag starten. Minister Karla Peijs houdt op dit moment de boot nog behoorlijk af, hoewel een brede meerderheid in de Tweede Kamer gisteren heeft aangegeven de voorfinanciering van projecten als een reëel alternatief boven de markt te willen houden. Er zijn dus, zo hoop ik, weer wat openingen.

De heer Langenkamp heeft nogmaals gerefereerd aan het openbaar vervoer. Het beleid is dat wij minimaal het huidige niveau in stand willen houden. Ik zou dit de komende jaren ook graag als uitgangspunt - en natuurlijk hebben wij eigenlijk liever nog meer dan dat - willen blijven hanteleren. Ik kan dat op dit moment niet voor de volle honderd procent garanderen, omdat wij afhankelijk zijn van de aanbiedingen in de markt. Op het moment dat de staten uitspreken het huidige niveau te willen garanderen, geven zij eigenlijk een soort van carte blanche om het verschil tussen het bedrag dat de klanten weten op te brengen via hun vervoersbewijs en de rijksbijdrage uit de provinciekas op te plussen. Dat is mij op dit moment een stap te ver, want ik weet hoe groot dat gat is. Ons streven blijft erop gericht het huidige niveau te handhaven. Dat zal gebeuren door

middel van vaste lijnen en deels door slimme combinaties van WVG, leerlingenvervoer enzovoorts. Wij zijn daar bij het beschrijven van de huidige bestekken al druk mee bezig. De intentie onderschrijven wij dus volledig, maar de werkelijkheid van alledag zullen wij komend jaar verschillende keren op tafel krijgen.

De elektronica zal de komende jaren ongetwijfeld een grotere rol gaan spelen in de verkeersveiligheid. Wanneer het gaat om gedragsbeïnvloeding, corridorbenadering en netwerkbenadering in het POP is het niet ondenkbaar dat wij de komende jaren op het punt van de elektronische beïnvloeding een stapje zetten. Ik zeg het heel voorzichtig, omdat het aangaan van projecten nogal wat met zich brengt, een relatie heeft met de landelijke ontwikkelingen en met onze mogelijkheden tot financiering. Willen wij op dit punt wat doen, dan zullen wij een behoorlijk aantal auto's van die apparatuur moeten voorzien en die apparatuur zal in de infrastructuur zijn tegenhanger moeten hebben. De vraag of dat meer waarde heeft dan uitsluitend het piloteffect is twijfelachtig. Maar het is dus niet zo dat wij het helemaal niet willen of dat wij tegen zijn, dat is absoluut niet het geval, maar wij moeten voorzichtig zijn met te zeggen dat wij dat wel even doen. De komende jaren zullen wij hier aan de hand van projecten ongetwijfeld nog wel met elkaar over komen te spreken.

De heer LANGENKAMP: Ik wil dit nog wel even concretiseren. Gaan we in de eerstvolgende of de daaropvolgende commissievergadering een opiniërende discussie voeren? Dat er dan nog geen beslissingen worden genomen, lijkt mij helder, evenals het feit dat er een ongelooflijke hoeveelheid geld mee gemoeid is. Dat is ook een van de redenen waarom wij voor een integrale benadering pleiten. De heer Swierstra zegt dat de provincie hier de komende jaren mee aan de gang gaat en dat is mij veel te laat.

Ik ben blij dat wij het eens zijn over het handhaven van het openbaar vervoer op het huidige peil en het opplussen van de verkeersveiligheid via gedragsbeïnvloeding en over het daarbij gebruikmaken van elektronica. Maar dat moet niet pas over jaren gebeuren, maar al veel eerder.

GroenLinks wil, hierin gesteund door andere partijen, voorstellen ontwikkelen om aan de hand daarvan opiniërend te spreken. En natuurlijk vallen de beslissingen dan pas later.

De heer SWIERSTRA: Ik neem dan met belangstelling kennis van die opiniërende discussie.

De heer LANGENKAMP: Ik vraag de gedeputeerde ook niet om een toezegging.

De heer SWIERSTRA: De heer Langenkamp hoeft mij dit niet allemaal uit te leggen, hij moet dit punt gewoon voor de commissievergadering agenderen.

De heer REUKEMA: Mijnheer de voorzitter. Er is in deze algemene beschouwingen uitgebreid stilgestaan bij de A28 en met name bij de problematiek van de voorfinanciering. De gedeputeerde heeft duidelijk gemaakt dat de rijksoverheid niet voornemens is echt open te staan voor voorfinanciering. Ik wijs erop dat de samenwerking tussen professionals niet top-down gerealiseerd kan worden. In tegenstelling tot wat ik gisteren heb gehoord, beschouw ik de provincie Drenthe wel als een professionele organisatie. Zou de creativiteit die vanuit de staten is ingebracht met betrekking tot de A28 nog opnieuw onderwerp van gesprek kunnen zijn om de zaak naar de toekomst toe wat open te breken?

De heer SWIERSTRA: De creativiteit waarop de heer Reukema doelt, wordt ten volle benut. De meer inhoudelijke en technische aspecten die in de staten aan de orde zijn geweest, hebben voor mij niet zo heel veel nieuwe gezichtspunten opgeleverd. Het is niet voor niets dat ik moet melden dat er hier en daar blokkades zijn. Maar er is geen enkele reden om eraan te twijfelen dat wij op alle mogelijke manieren proberen onze creativiteit en professionaliteit in te zetten. Wat van belang is, is dat de staten vandaag nog veel nadrukkelijker dan zij in het verleden hebben gedaan, uitspreken dat de aanpak van de A28 voor hen een zeer hoge prioriteit heeft - hetzelfde geldt voor het college - en dat zij bereid zijn om zich bij financiële discussies erg op te rekken. Een dergelijk signaal kan op een gegeven moment van belang zijn in de politieke onderhandelingen die wij moeten voeren. Nu wordt immers duidelijk dat het niet slechts loze gedachten van de staten zijn, maar dat zij collectief bereid zijn hun nek uit te steken. Dat is nieuw en dat kan op een gegeven moment helpen om aan de andere kant ook creativiteit los te weken. Dat zullen wij blijven proberen, want, nogmaals, wij zijn het volstrekt eens over de lijn en de nood-

zaak om te proberen om via voorfinanciering en dergelijke de projecten naar voren te halen. Ik sta daar ook volledig achter en zet mij daar heel hard voor in, maar de staten moeten wel weten dat het daarmee nog niet direct voor elkaar is en dat er, als het al voor elkaar komt, sprake zal zijn van een zeer fors beslag op onze middelen. Op het moment dat wij die discussie dan feitelijk op tafel krijgen, zullen wij ook heel goed moeten afwegen wat van elke maatregel de kosteneffectiviteit is, hoewel wij zelf denken met de benuttingsmaatregelen uit de voeten te kunnen, en of wij bereid zijn een eventuele structurele oplossing een fors aantal jaren naar voren te halen ten koste van een bepaald bedrag.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Er zijn nog een paar opmerkingen gemaakt over het platteland, onder andere over de leefbaarheid. Ik heb al iets gezegd over de voortgang en het Plan van aanpak van de Wet ammoniak en veehouderij en over de Drentse landbouw. Ik blijf er bij dat wij met communicatie en compassie, woorden van de heer Baas, verder kunnen gaan. Het college heeft met voldoening geconstateerd dat ook het CDA het collegebeleid ten aanzien van de landbouw en het platteland steunt. Wij gaan dus verder met het vervolmaken van de programmatische aanpak.

GroenLinks heeft naar aanleiding van onze brief van 18 september zorgen dat er geen sprake meer kan zijn van een integrale afweging. De heer Langenkamp heeft met verve de leefbaarheid hoog op de agenda geplaatst. Dat staat het bij ons allen. De heer Langenkamp is alleen bang dat, wanneer daarvoor iets gedaan kan worden, het geld op is. Wat het college betreft gaat het bij leefbaarheid niet alleen om de kleine kernen. Wij werken al heel lang aan de leefbaarheid van het platteland, inclusief de kleine kernen. Verder doen wij al heel lang heel veel aan die leefbaarheid. Het is dus niet iets nieuws, het is op dit moment hooguit een kwestie van nog wat explicieter op effecten inzetten. Wij werken met alle partners samen aan die leefbaarheid en daarbij worden ook de burgers betrokken. Wij maken dorpsomgevingsplannen en dorpsagenda's, waarbij de BOKD en STAMM heel erg betrokken zijn. Die instellingen krijgen subsidie van de provincie en in ieder jaar leggen wij in het bestuurlijk overleg de prioriteiten van ons provinciaal beleid voor. Als wij dan zeggen dat de leefbaarheid een hoge prioriteit moet hebben,

gaat het niet om iets geheel nieuws, maar meer om het bijsturen van beleid dat al gaande is. Verder hebben wij in onze brief van 18 september ook ruimte gevraagd om met de multifunctionele centra aan de gang te kunnen gaan, juist omdat wij zo'n functie in de kernen heel belangrijk vinden. Ik heb dus niet het idee dat als we nog eens gaan beginnen aan de leefbaarheid in de kleine kernen, het geld op is. Het college onderschrijft dus de prioriteit die GroenLinks aan de leefbaarheid geeft.

De heer LANGENKAMP: Ik heb het idee dat mevrouw Edelenbosch en ik het op dit punt roerend eens zijn. Onze opmerking was ook meer als een steun in de rug bedoeld, want ik lees dat in andere moties sprake is van andere hoogste prioriteiten dan de leefbaarheid, terwijl op de Statenagenda die leefbaarheid toch de hoogste prioriteit heeft. Ik wil juist helpen dat die leefbaarheid zo hoog blijft staan. Dat mevrouw Edelenbosch al jaren met die leefbaarheid bezig is, weten wij. Wij steunen haar daar ook in, dat is geen enkel probleem.

Mevrouw EDELENBOSCH: Wij hebben daar ook geen verschil van mening over. Ik durf bijna wel de grote broek aan te trekken dat college en staten daarover geen verschil van mening hebben. Maar wij kunnen natuurlijk niet alles de hoogste prioriteit geven. Maar waar in het Collegeprogramma staat dat de leefbaarheid, zowel in de stad als op het platteland, het best gediend is met werkgelegenheid, heeft die werkgelegenheid wel de allerhoogste prioriteit.

De heer LANGENKAMP: In motie H van de PvdA worden ook de woorden "de hoogste prioriteit" gebruikt en daarbij gaat het om totaal wat anders dan leefbaarheid, namelijk de A28. Ik wil mevrouw Edelenbosch juist een steun in de rug geven dat de leefbaarheid de hoogste prioriteit blijft.

De heer VEENSTRA: De hoogste prioriteit waarvan in de motie sprake is, is natuurlijk wel bepaald op basis van de daarvoor genoemde overwegingen. Op grond van een aantal overwegingen vragen wij de hoogste prioriteit te geven aan de oplossing van dit verkeersknelpunt. Er moet een keuze worden gemaakt.

De heer LANGENKAMP: Ik ben bang dat die keuze dan ten nadele van de leefbaarheid uitvalt. Daarom wil ik het college steunen in zijn pogingen om de leefbaarheid prioriteit nummer 1 te laten zijn. Maar ik denk dat wij er wel uitkomen.

Mevrouw EDELENBOSCH: De fracties van GroenLinks en de PvdA moeten hierover nog maar eens discussiëren.

De heer Dohle heeft zich afgevraagd of in het kader van de leefbaarheid van het platteland nog een discussie moet worden gevoerd over de definitie. Er is vast een hele lijst met indicatoren te verzinnen waarop getoetst moet worden, maar het college wil nu gewoon doorgaan met het werk en het ziet later wel of al die indicatoren nog moeten worden ingebracht.

De heer Dohle heeft een aangekondigde motie niet ingediend omdat hij de expliciete toezegging verwacht dat over het desbetreffende onderwerp in de commissie kan worden gediscussieerd. Ik heb het gisteren eigenlijk al met zoveel woorden toegezegd: als het college weet hoe het gefinancierd kan worden, als de minister geen geld beschikbaar stelt voor het oplossen van knelpunten in de EHS, kom ik automatisch bij de commissie terug. Duidelijker kan ik niet zijn.

GroenLinks heeft gisteren al de Grondbank ter sprake gebracht. Ik wijs erop dat toen de revitalisering van bedrijventerreinen ter sprake was, wel eens is opgemerkt dat daar een soort van landinrichting op losgelaten zou moeten worden. Het college heeft al toegezegd dat daarnaar gekeken zal worden, maar daarmee komt de provincie wel op het terrein van de gemeenten. Wij moeten dus eerst contact zoeken met de gemeenten en vragen of zij met ons die weg wel op willen.

Als het gaat om functieverandering in het buitengebied, waarover wij met DLG een contract hebben over het beheer van het BBL, kan bekeken worden of die functie verbreed kan worden. Wij willen immers wat meer dynamiek op het Drentse platteland, zoals wij nu doen met de Drentse maat en het Groenfonds. Wij gaan dus bekijken of daar nog een uitbreiding mogelijk is. Het zijn dus eigenlijk twee sporen.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Is ook de Ruimte voor Ruimte-regeling niet door te trekken naar het gemeentelijke beleid?

Mevrouw EDELENBOSCH: Wij voeren integraal beleid. De vijf gedeputeerden gaan samen over alles wat de provincie betreft. Mevrouw Haarsma bemoeit zich vooral met het POP en daarin is dit allemaal uitgebreid opgenomen.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog slechts ingaan op de moties en op enkele vragen die in tweede termijn zijn gesteld. Ik begin met de door de PvdA ingediende motie over het instellen van een taakgroep, motie I. Ik constateer dat college en de indieners van de motie het voltrekt eens zijn. Het gaat erom de ESF-middelen optimaal te benutten. Ik denk dat de fractie van de PvdA ook op haar wenken wordt bediend, want op het bezoek van het Noorden aan het Kabinet op 2 oktober zijn intensieve onderhandelingen gevolgd met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) over deze problematiek. Die onderhandelingen hebben geleid tot een akkoord, waaronder alleen nog de handtekeningen gezet moeten worden. Het ziet ernaar uit dat SZW en SNN een afspraak hebben om in het Noorden de ESF-middelen optimaal in te zetten in een eigen pilot, waaraan iedereen, dus SZW ook, gaat bijdragen. De staten zullen hierover binnenkort uitvoerig worden geïnformeerd. Ik denk dat hiermee volledig aan de wensen van de fractie van de PvdA wordt voldaan. Het is alleen de vraag of het toevoegen van een taakgroep - anderen spreken inmiddels over vliegende brigades - een meerwaarde heeft. Maar wat in de motie wordt gevraagd, gaan we doen. Met betrekking tot de ondertiteling van uitzendingen van RTV Drenthe gaf de heer Holman vanochtend een heel mooie samenvatting van het antwoord dat ik gisteren zou hebben gegeven. Ik had de indruk dat de heer Holman mijn antwoord toch iets anders inkleurde, want mijn antwoord was dat wanneer RTV Drenthe hiertoe wil overgaan, dit natuurlijk binnen het eigen budget georganiseerd kan worden. Mocht dat niet kunnen, dan gaan de staten over het budget; het is niet de bedoeling van het college om zelf met een voorstel te komen. Dit antwoord was dus niet een halve toezegging dat wij bij het presenteren van de Omroepnota met een concreet voorstel komen. Dat heb ik dus niet gezegd. Ik zeg dit nog maar even, om hierover later geen discussies te krijgen. Het door de fractie van het CDA ingediende amendement - de heer Dijks zal hierop straks verder ingaan - heeft onder andere betrekking op

voorstel 9 in de Nota van Aanbieding, namelijk het Noordelijk Productiefonds. Er valt niets meer te onderhandelen met het Kabinet over het instellen van een Noordelijk Productiefonds waarbij beide partijen 50% inbrengen en waarin een gat valt als wij onze 50% weghalen. Ik zou dit een buitengewoon verkeerd signaal vinden. Ik verzoek degenen die het Noordelijk Productiefonds een warm hart toedragen dit amendement niet te steunen, nog los van het feit dat in het amendement sprake is van de Begroting 2004, terwijl het Noordelijk Productiefonds pas is opgenomen in de begrotingen voor 2005 en verdere jaren. Maar het gaat nu even om de politieke kant. Wij willen een simpele deal met het Rijk maken: de partners betalen ieder de helft.

Voorzitter. Wij gaan gewoon verder met onze inspanningen voor de MKB-leerbanen en nu gaat het er even om of wij daar onmiddellijk ook geld voor vrij moeten maken. Ik denk dat dit op dit moment nog niet nodig is, want als wij hiermee verder gaan, denken wij toch al heel snel aan het aanvragen van Kompas-gelden en het is dan nog maar de vraag welke cofinanciering de provincie Drenthe moet leveren. Wij zijn het inhoudelijk dus met elkaar eens, maar er hoeven nu nog geen financiële afspraken te worden gemaakt. Over het Coördinatiecentrum Arbeidsmarkt wil ik graag nog eens verder spreken met de VVD, want ik zie nog niet precies hoe wij dit moeten organiseren als met name de gemeenten er al belangstelling voor hebben. Laten wij daarover bij de inventarisatie van hoe het nu allemaal is geregeld, nog eens van gedachten wisselen. En als wij dan tot de conclusie komen dat zo'n centrum iets toevoegt, moeten wij het doen.

De fractie van GroenLinks is nog teruggekomen op de uitreiking van de Culturele Prijs van Drenthe. Ik wil erop wijzen dat wanneer die prijs eens per drie jaar wordt uitgereikt, hij voor de ontvanger nog bijzonderder wordt. Wat het college betreft is het niet nodig die prijs elk jaar uit te reiken.

De heer LANGENKAMP: Er is overgegaan tot het eens per drie jaar uitreiken van de prijs omdat er te weinig gegadigden waren voor het elk jaar uitreiken ervan. Omdat nu drie mensen zijn genomineerd, vervalt volgens ons de reden om het eens per drie jaar te doen en kan het dus gewoon wel elk jaar gebeuren.

De heer SCHAAP: Toevallig zijn er nu drie genomineerden, maar dat kan volgend jaar wel weer anders zijn. Wat mij betreft blijft het gewoon eens per drie jaar; er kan dan iets bijzonders van worden gemaakt.

Voorzitter. De fractie van de VVD heeft een motie ingediend, die door alle fracties is ondertekend. Het gaat om motie M, de motie over het Drents erfgoed. Het college zal zich niet tegen die motie verzetten, het zal die motie natuurlijk uitvoeren.

De fractie van de PvdA heeft motie J ingediend, waarin wordt gevraagd het aankoopbudget van het Drents Museum te verhogen. Het is een motie, het college neemt kennis van de wens van de indieners van de motie en het zal met die wens rekeninghouden bij het aangaan van een nieuw contract met het Drents Museum. Dat lijkt mij ook beter dan op het huidige contract in te breken, want wellicht kan het aankoopbudget ook wel uit het huidige budget verhoogd worden.

De heer VEENSTRA: Ik begrijp niet wat de heer Schaap nu precies bedoelt. In de motie vragen wij het college het aankoopbudget te verdubbelen en het college wil dit binnen het contract realiseren.

De heer SCHAAP: In de motie is ook geen dekking voor die verhoging aangegeven. Er zijn dan twee mogelijkheden: ofwel wij moeten in de onderhandelingen met het Drents Museum over het nieuwe contract aangeven dat binnen dat contract het aankoopbudget moet verdubbelen of de staten geven voor het extra bedrag een dekking aan. In dat geval moeten de staten een amendement indienen. Als de staten een amendement indienen, kan het college er helemaal niet omheen.

De heer VEENSTRA: Bedankt voor de tip!

De heer HOLMAN: Voorzitter. Met betrekking tot het Noordelijk Productiefonds wil ik erop wijzen dat het geenszins onze bedoeling is het geld niet voor dat fonds te bestemmen. Het fonds staat pas op de begroting van de jaren 2005 en daarna. Het amendement is bedoeld om, omdat het om een zo groot bedrag gaat, een statenstuk te krijgen dat de staten moeten goedkeuren en daarmee het bedrag vaststellen.

De heer SCHAAP: Maar de fractie van het CDA dient een amendement in op de begroting voor

2004, terwijl de post helemaal niet in die begroting voorkomt, maar mogelijk pas in 2005, als hierover afspraken met het Rijk zijn gemaakt, op de begroting staat.

De heer HOLMAN: In de Nota van Aanbieding die vandaag wordt vastgesteld, staat dit fonds onder punt 5 genoemd. Daarop dienen wij een amendement in.

De heer SCHAAP: Dan vind ik het nog jammer, want het gaat om, zoals de heer Holman zelf zegt, een heel sympathiek voorstel. Er gaat politiek een heel raar signaal uit van dit amendement.

De heer HOLMAN: Het enige wat wij van het college vragen is met een nadere onderbouwing te komen van waaraan het geld besteed gaat worden. Voor de Actualisering van de Regiovisie Groningen-Assen, die pas in de jaren 2006 en 2007 op de begroting komt te staan, wordt wel een nadere onderbouwing gegeven.

De heer SCHAAP: Maar het Noordelijk Productiefonds is toch geen nieuws? Uit het er uitlichten van het Noordelijke Productiefonds maak ik op dat het CDA iets tegen dit fonds heeft.

De heer HOLMAN: Nee, nee. De insteek was het budgetrecht: wie bepaalt welke bedragen waaraan besteed mogen worden. Het college stelt nu voor € 12 miljoen te besteden en wij hebben gewoon de vier grootste posten er uitgepikt.

De heer SCHAAP: Maar de heer Holman pakt wel net het Noordelijk Productiefonds dat vanaf 2005 € 200.000,-- krijgt er uit. Ik kan dat gebaar alleen maar een politieke vertaling geven.

De heer HOLMAN: Aan dat wij juist deze post hebben genomen, ligt helemaal geen politieke overweging ten grondslag. Wij hebben gewoon de vier grootste bedragen er uitgelicht. Van het bedrag van € 740,-- voor de Steenuilenwerkgroep hoeven wij geen verklaring. Het gaat erom dat het college in de begroting € 12 miljoen beschikbaar krijgt en dat daarin vier heel grote posten zitten waarvoor geen onderbouwing is gegeven, terwijl de staten dit stuk nu wel moeten vaststellen. Voor de Regiovisie doet het college dit wel.

Mevrouw HAARSMA: Mijnheer de voorzitter. De fractie van de OPD vraagt in motie N een bedrag van € 150.000,-- beschikbaar te stellen voor de aanschaf van AED-apparatuur. Ik heb hierover contact gehad met de RAV en van die zijde zijn grote zorgen geuit over met name het weinige beleid dat op dit moment met betrekking tot de AED op de markt is. Er is absoluut geen sturing. Het is langzamerhand wel "in" om dit apparaat binnen te halen en de Meldkamer weet helemaal niet waar die apparaten wel en waar ze niet zijn. De gemeente Westerveld is druk bezig te onderzoeken of de huisartsen een dergelijk apparaat in de auto kunnen krijgen. De RAV is van mening dat die apparaten niet naar de brandweer moeten gaan. Ik kan mij dat heel goed voorstellen. Ik adviseer de staten daarom de motie niet te steunen. Wij zullen onderzoeken hoe wij meer sturing aan het beleid op dit punt kunnen geven.

Over motie O kan ik wat vrolijker zijn. De provincie heeft inmiddels een AED besteld en het apparaat is misschien al in huis en anders komt het binnenkort. Die motie is dus al gehonoreerd.

In motie P vraagt de heer De Haas de motie van Brabant te ondersteunen. Het college heeft al het mogelijke gedaan om de landelijke politiek duidelijk te maken wat het grote knelpunt is met betrekking tot het ambulancevervoer. Wij hebben vier brieven gestuurd en afgelopen vrijdag hebben wij met drie andere provincies nog een gezamenlijke brief gestuurd aan de minister, waarin alle knelpunten zijn genoemd. Als de staten zelf ook een initiatief willen nemen, is mijn reactie dat zij vooral hun gang moeten gaan en een brief aan de minister moeten schrijven. Het college is de staten daarin al voorgegaan.

Over motie T, die is ingediend door de heer Kloos, kan ik kort zijn. Het ontwerp-POP is vastgesteld en bij de behandeling daarvan kan de heer Kloos zijn punten inbrengen.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ik ben mevrouw Haarsma erkentelijk voor hetgeen zij heeft gezegd. Wij hebben uiteraard ook contact gehad met de RAV en de standpunten zijn ons bekend. Wij vinden het prima dat mevrouw Haarsma van mening is dat er meer sturing en meer coördinatie moet komen, maar dat laat onverlet dat ons voorstel rustig doorgang kan vinden, want het belemmert de sturing en de coördinatie absoluut niet. Afwachten is niet goed. Wij denken aan de rode

vlekken op de kaart en hoe langer wij wachten, hoe levensbedreigender dat kan zijn.

Mevrouw HAARSMA: Ik ben het met de heer De Haas eens dat deze kwestie goed opgelost moet worden. De commissaris heeft vanochtend al aangegeven wat het knelpunt is met de brandweer. In Drenthe is veelal sprake van een vrijwillige brandweer en mij is verteld dat de aanrijtijd van die vrijwillige brandweer veel langer is dan die van de ambulance. Ik denk daarom dat wij met de brandweer niet op de goede weg zijn.

De heer DE HAAS: Ik wil de mededeling over de aanrijtijden bestrijden. Onze gegevens zijn duidelijk heel anders. De ambulance heeft een aanrijtijd van vijftien minuten en de brandweer is in veel gevallen binnen zes à zeven minuten op de plaats van bestemming.

In ons voorstel staat dat de beschikbaarstelling van de apparatuur facultatief is. De brandweerkorpsen die in staat zijn zich met gemak aan die aanrijtijd te houden, kunnen in overleg met de gemeenten een aanvraag doen. Het is geen verplichting, wij willen de mogelijkheid geven tot. Er zijn brandweerkorpsen die de beschikking hebben over een voertuig met optische en geluidssignalen dat heel snel kan vertrekken, omdat de bemanning binnen de minuut bij de kazerne kan zijn. Daar gaat het om. Wij kunnen moeilijk een receptenboek schrijven voor elke uitruk, maar dat kunnen de gedeputeerde niet en de brandweer zelf ook niet.

Mevrouw HAARSMA: Ik ga mij niet aanmelden bij de vrijwillige brandweer, maar ik zal wel binnen afzienbare tijd daar toch wel eens een kijkje gaan nemen. De heer De Haas heeft andere informatie dan ik. Ik geloof hem graag, maar mijn informatie is volstrekt anders. Maar als de staten geld beschikbaar stellen, dan moet dat adequaat en doelmatig besteed worden en dan moet de sector zelf er op een goede manier mee om weten te gaan. De heer De Haas heeft mij er niet van overtuigd dat dit nu het geval is, maar wellicht overtuigt hij de staten wel. Ik raad aanvaarding van de motie af.

De heer DE HAAS: Wij hebben contact gehad met de heer Doppenberg, met diverse korpscommandanten en met brandweermensen in het veld. Ik nodig mevrouw Haarsma uit eens een bezoek aan

de brandweer te brengen en ik hoop haar er dan van te overtuigen dat zij van standpunt moet veranderen.

Mevrouw HAARSMA: Wij zullen er dan een zinvolle middag van maken.

Voorzitter. Met betrekking tot de jeugdzorg heb ik gisteren al gezegd dat ik blij ben met de aandacht van Fractie de Jong voor de nieuwe Wet op de jeugdzorg, maar de heer De Jong heeft mij toch enigszins getriggerd. Hij zegt dat ik pas bij de staten terug wil komen als er financiële knelpunten zijn en hij zegt niet voldoende zicht te hebben op de kwaliteit van de jeugdzorg in Drenthe. Ik wil dan wel zo aanmatigend zijn om te zeggen dat ik denk dat meer dan voldoende te hebben. Ik heb gisteren al gezegd dat ik er alle vertrouwen in heb, omdat wij een netwerk hebben dat staat als een huis. Uiteraard zullen wij de wet uitvoeren, maar wij gaan niet klakkeloos achter elke nieuwe wet aanhollen. Wat wij hebben en wat goed gaat, willen wij behouden en in ieder geval zo goed mogelijk in de nieuwe wet inpassen. Drenthe bekijkt nu hoe dit kan gebeuren. Het is dus absoluut niet zo dat wij zeggen de nieuwe wet af te keuren, wij zijn loyaal en voeren de wet loyaal uit, maar wij zijn wel kritisch. Ik denk dat dit ook belangrijk is, want het hoofdpunt is het recht op jeugdzorg. Wij gaan met name voor de inhoud van de jeugdzorg en daarna voor de financiële randvoorwaarden. Daarom zijn wij kritisch. Overigens nodig ik de staten van harte uit om morgen in dit huis een kritisch geluid van deze gedeputeerde aan te horen als het gaat om de nieuwe Wet op de jeugdzorg.

De heer De Jong: Mijnheer de voorzitter. Ik ben erg blij met dit vurige betoog van de gedeputeerde. Ik heb inderdaad willen triggeren. Blijkbaar is mij dat gelukt en dat stemt mij content. Ik heb morgenmiddag een drukke agenda op het gemeentehuis in Emmen, maar ik zal proberen morgen bij de presentatie aanwezig te zijn. De inhoud van mijn betoog was erop gericht dat daadwerkelijk gemikt wordt op de zorgverlening. Mevrouw Haarsma zegt dat ik van haar mag aannemen dat dit goed komt. Ik zal op dit punt mevrouw Haarsma en haar beleid goed volgen en ik hoop dat zij gelijk krijgt, want ik ben er tot op heden niet voor de volle 100% van overtuigd dat het goed komt.

Mevrouw HAARSMA: Ik heb ook niet de behoefte de heer De Jong voor de volle 100% te overtuigen, maar het lijkt mij goed dat eenieder weet waar het in Drenthe in de jeugdzorg om gaat. De inhoud is het belangrijkste.

Mevrouw SMITH: Voorzitter. Ik ben dit volledig met mevrouw Haarsma eens. Ik hoor alleen graag in hoeverre zij bereid is het Drentse model, dat naar mijn mening beter is dan het model dat er aan staat te komen, overeind te houden.

Mevrouw HAARSMA: Het zal duidelijk zijn dat de wet boven alles gaat. Ik heb net aangegeven dat wij de jeugdzorg volgens de wet zullen inrichten, wat neerkomt op een ontvlechting. Wij moeten een Bureau Jeugdzorg hebben en een zorgaanbieder. Dat zijn de twee pijlers. Het veld heeft er alle vertrouwen in dat het op die manier kan. Maar de goede dingen willen wij behouden. Wij gooien onze oude schoenen niet weg, want die waren nog helemaal niet zo oud, eigenlijk zelfs nog heel nieuw en daar blijven wij zuinig mee omgaan.

Mevrouw SMITH: En dat betekent dat de lokale toegangen blijven?

Mevrouw HAARSMA: Nee, dat hoort mevrouw Smith mij niet zeggen. Het veld is druk bezig te bekijken hoe de lokale toegangen een functie kunnen blijven behouden, maar ik kan niet zeggen dat het voor de volle 100% blijft zoals het nu is; dat is op dit moment een stap te ver.

Voorzitter. De heer De Haas pleit voor het toepassen van de Ruimte voor Ruimte-regeling bij het verplaatsen of beëindigen van agrarische bedrijven. In het ontwerp-POP is een Ruimte voor Ruimte-regeling opgenomen, wat een verbetering van landschappelijke kwaliteit betekent. De heer De Haas doelt op een regeling bij bedrijfsbeëindiging die met name gebruikt werd in het Oosten en Zuiden van het land voor reconstructie van de gebieden. Met de criteria die wij hebben aangegeven, kunnen de gemeenten beleid zetten op onze Ruimte voor Ruimte-regeling. Die regeling zit in het nieuwe POP.

Ik heb gisteren met betrekking tot de trainingscentra al gezegd dat ik ieder initiatief toejuich. Ik heb vanochtend in reactie op een opmerking van de heer Wijbenga al gezegd dat wij alleen moeten kijken hoe voorstellen kunnen worden ingepast in onze programmalijs, waarvoor in de brief van

18 september in programmapunt 4 geld is uitgetrokken.

(Voorzitter: de heer Looman.)

De heer TER BEEK: Mijnheer de voorzitter. Ik kan heel kort zijn, want mevrouw Haarsma heeft de drie moties die betrekking hebben op het portefeuilleonderdeel zorg al behandeld.

De heer De Haas heeft gevraagd hoe ik denk de burger bij het burgerjaarverslag te betrekken. Ik ben daar nog over aan het denken en in dat denkproces speelt ook de concrete suggestie die de heer Baas gisteren deed een rol.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Ik wil beginnen met amendement K van het CDA, dat betrekking heeft op de voorstellen 1, 4, 9 en 13 van de Nota aan Aanbieding. Het college ontraadt aanvaarding van dit amendement ten sterkste. Voorstel 9 legt geen beslag op de Begroting 2004 en voorstel 13 heeft betrekking op het jaar 2006. In de staten kan hierover aan de hand van statenstukken nog uitvoerig van gedachten worden gewisseld.

De heer HOLMAN: Dat was ook precies onze wens. Als het zo gebeurt, is het klaar, want zo wilden wij het hebben.

De heer DIJKS: Maar het college ontraadt aanvaarding van het amendement.

De heer HOLMAN: De heer Dijks zegt net dat hierover statenstukken komen. Dat was precies wat wij wilden en met die toezegging zijn wij dan ook uitermate tevreden.

De heer DIJKS: Ik heb gezegd dat het college aanvaarding van dit amendement ontraadt.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. De heer Dijks zei zojuist dat het college ten aanzien van deze punten met een statenstuk komt. Met die toezegging zijn wij tevreden en als dat het antwoord van het college is, dan zijn wij klaar.

De heer DIJKS: Dat kan allemaal wel zo zijn, maar stel je voor dat het geld dat wij nu willen inboeken tegen de tijd dat het uitgegeven moet worden, al aan andere dingen is besteed?

Het college hecht eraan de voorstellen 1 tot en met 18 in hun totaliteit overeind te houden.

De heer HOLMAN: Daarover zijn wij het hartstikke met de heer Dijks eens. Ons voorstel heeft ook geen politieke lading, wij willen alleen dat het college met een statenstuk komt. Wij zijn dan ook hartstikke tevreden met de mededeling van de heer Dijks dat het college op deze punten met een statenstuk komt. Als die toezegging wordt gedaan, kan het amendement van tafel want dan zijn wij tevreden.

De heer DIJKS: Het statenstuk voor de Regiovisie Groningen-Assen is al in de maak, maar het college is niet van plan voor de voorstellen 1 en 4 met een uitvoerig statenstuk te komen. In het kader van besturen op hoofdlijnen denkt het college op deze manier een stuk efficiënter te kunnen werken.

Mevrouw MULDER: Krijgen we nu wel of geen statenstukken? De heer Dijks spreekt zichzelf nu tegen.

De heer DIJKS: Voor de Regiovisie wel en voor de andere voorstellen niet.

Mevrouw MULDER: En waarom dan niet?

De heer DIJKS: Omdat de Regiovisie van een heel andere importantie is dan bijvoorbeeld voorstel 1. Het college meent dat de in de Nota van Aanbieding gegeven toelichting op de andere voorstellen adequaat is.

Mevrouw MULDER: Voorzitter. Wij handhaven ons amendement.

De VOORZITTER: Er ontstaat nu enige commotie, maar ik verzoek de vergadering wel de heer Dijks in staat te stellen zijn betoog af te maken.

De heer DIJKS: Voorzitter. Het college ontraadt aanvaarding van motie L, waarin wordt gevraagd om een vierjaarlijkse beoordeling van de beleidsprogramma's. Het college is het wel met de strekking van de motie eens, maar wijst op grond van de volgende argumenten de motie af. Bij de evaluatie van de begroting die aanstaande is, krijgen de staten de gelegenheid verbeteringsvoorstellen te doen over met name de opzet van de begro-

ting. In februari 2004 komt de financiële verordening zoals die in de Provinciewet is opgenomen aan de orde en die wordt ook aan de staten aangeboden. In deze verordening komen ook de doelmatigheidsonderzoeken aan de orde en mede daarom acht het college motie L prematuur. Het derde argument is dat in de motie wordt voorgesteld eenmaal per vier jaar alle programma's te toetsen op maatschappelijk nut en effect. De staten hebben ieder jaar de kans de programma's daarop te toetsen. Het is voor het college van het grootste belang om de toetsbaarheid op dit punt te verbeteren - dat is een continu proces - en het college streeft er ook naar om de doelstellingen en de wijze waarop de doelstellingen gehaald gaan worden transparant en zoveel mogelijk meetbaar te presenteren. Het toetsbaar maken van beleid is overigens een proces dat steeds wordt ingezet; in voorstel 5 van statenstuk 54 van april 2003 zijn hiervan ook voorbeelden aangegeven. In die zin biedt de motie enerzijds weinig nieuwe inzichten en legt zij anderzijds de staten in hun kaderstellende taak voornamelijk beperkingen op. De staten komen nog volop aan bod.

De heer DOHLE: Ik heb nu, mede vanwege het rumoer om mij heen, toch wat moeite om het allemaal nog goed te volgen.
De gedeputeerde zegt dat het college voor de voorstellen 1 en 4 uit de Nota van Aanbieding niet met een nadere onderbouwing komt. Gaat het bij voorstel 1 nu om het voorstel met betrekking tot de EHS, dus nummer 1 van voorstel 5, of om de vaststelling van het provinciale opcententarium? Als de gedeputeerde bedoelt dat voor het bedrag van € 500.000,-- voor de EHS geen nadere onderbouwing komt, verzoek ik u, mijnheer de voorzitter, de vergadering te schorsen.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

De heer DIJKS: Om alle misverstanden te voorkomen wijs ik erop dat amendement K betrekking heeft op de voorstellen 1, 4, 9 en 13 op pagina 17 van de Nota van Aanbieding.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik sluit mij aan bij het verzoek van de heer Dohle.

De heer DOHLE: Als op deze voorstellen geen nadere toelichting komt, wil ik nu graag even met mijn fractie overleggen.

De heer SWIERSTRA: Voorzitter. Wat voor nadere toelichting wensen de staten van op dit moment?

De heer DOHLE: Het gaat niet om een toelichting op dit moment, het gaat om een onderbouwing in de toekomst. Er is net gezegd dat over een aantal punten - als voorbeeld is de Regiovisie genoemd - statenstukken zullen volgen. Dat is allemaal in lijn met wat het CDA bedoelt. Als over de punten 1 en 4 geen enkele toelichting volgt, dan hebben wij daar wel moeite mee. Die toelichting hoeft niet nu gegeven te worden, maar wel in de toekomst.

De heer SWIERSTRA: Maar een toelichting op wat het college met dat geld heeft gedaan, is natuurlijk wat anders dan het vragen om een statenstuk. Als het gaat om faunamaatregelen en infrastructuur in de EHS, gaat het om kleinere projecten die het komende jaar uitgevoerd moeten worden. Voor een deel kan dat in combinatie met beheer en onderhoud. Het is een uitvoeringstaak van het college om binnen het vastgestelde natuurbeleid die werken uit te voeren. Hetzelfde geldt voor een aantal werken in de bodem- en grondwaterbescherming. Het college meent daar het in het stuk genoemde bedrag voor nodig te hebben. Het gaat echt om een uitvoeringskwestie. Bij de Regiovisie gaat het om iets heel anders, want de volledige actualisering van de Regiovisie Groningen-Assen komt in de staten aan de orde. De Regiovisie is ook een beleidsmatige aangelegenheid. Dat geldt niet voor de andere voorstellen.

De heer PANNEKOEK: Ik neem aan dat dit ook geldt voor het Noordelijk Productiefonds.

De heer SWIERSTRA: Het Noordelijk Productiefonds zit in de meerjarenraming en komt komend jaar niet aan de orde.

De heer WIJBENGA: Voorzitter. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat het college nu toch bezig is met het uitvoeren van ons amendement. De heer Swierstra put zich uit in het geven van allerlei toelichtingen die niet in de stukken staan. Wij danken de heer Swierstra hiervoor, maar waarom gaat het college dan niet mee in het amendement?

De heer SWIERSTRA: Daar is geen sprake van. Mijn toelichting is alleen bedoeld ter verduidelijking van de brief en de Nota van Aanbieding. Misschien hebben wij het daarin niet helemaal goed opgeschreven. Maar dit is het verhaal erachter. Maar met het amendement wordt een lek in de begroting geschoten en na aanvaarding daarvan zal het college met afzonderlijke statenvoorstellen moeten komen voor de financiering van uitvoeringsgerichte activiteiten. Het college is niet voornemens dat te doen, want het zou dan wel eens om een zeer groot aantal statenvoorstellen kunnen gaan.

De heer BAAS: Voorzitter. Zoals ik het heb begrepen wil de fractie van het CDA niet meer dan, omdat het bij deze voorstellen om zulke grote bedragen gaat, dat de besluitvorming naar de Voorjaarsnota wordt opgeschoven. Mijn mening is dat het college nu aan de slag moet en dat niet om puur procedurele redenen het werk vertraagd moet worden. Laten wij dan voor volgend jaar afspreken dat het anders wordt aangepakt. Dat kan nu niet meer, daar is het CDA nu veel te laat mee.

De heer SWIERSTRA: Het CDA had dit in de commissie aan de orde moeten stellen.

De heer LANGENKAMP: Het gaat nu om wanneer welke punten aan de orde komen en wanneer de beslissingen worden genomen. De heer Dijks zegt ook iets anders dan de heer Swierstra, want hij zegt dat voor de door het CDA genoemde punten geen statenstukken komen.

De heer SWIERSTRA: Dat zegt de heer Swierstra ook, de heer Langenkamp moet beter luisteren. Voor deze punten komen geen afzonderlijke statenvoorstellen, omdat het college ze beschouwt als uitvoering van bestaand beleid waarvoor in het komende jaar het genoemde bedrag nodig is. It's as simple as that!

De heer LANGENKAMP: Als een voorstel zou voorliggen om € 500.000,- beschikbaar te stellen voor faunatunnels, zou GroenLinks het voorstel indienen om meer geld te laten gaan naar het Drents-Friese Wold.

De heer SWIERSTRA: Dan dient de heer Langenkamp een voorstel met die strekking in.

Het zou aardig zijn geweest wanneer hij in de commissievergadering hiervoor argumenten had genoemd, maar dat is niet gebeurd.

De heer LANGENKAMP: Nee, omdat de discussie daarover integraal moet plaatsvinden.

De heer SWIERSTRA: Ik houd hiermee op, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Dijks zijn betoog voort te zetten.

De heer ENGELS: Voorzitter. Mag ik voor de goede orde nog vragen of de heer Dijks het wel eens wat met alles wat de heer Swierstra zojuist heeft gezegd?

De heer DIJKS: Het college spreekt met één mond, zoals de heer Engels weet.

De fractie van D66 heeft naar aanleiding van de brief van 18 september, een datum die sinds de afgelopen dagen in ons geheugen gegrift is, motie D ingediend. Het was ook juist de bedoeling van de brief van het college om een uitvoerige gedachtewisseling te hebben. Het college heeft de staten uitgenodigd om vanuit hun kaderstellende rol een oordeel te geven over de voorgestelde richting van het provinciale beleid en de daarop gestoelde concrete maatregelen.

Ik constateer dat de door het college aangegeven richting niet conflicteert met hetgeen de staten de afgelopen twee dagen hebben aangegeven. Ik noem de werkgelegenheid, de leefbaarheid van het platteland, de multifunctionele centra, ICT en de revitalisering van bedrijfsterreinen, onderwerpen die uitvoerige steun van de staten hebben gekregen. Dit alles is voor het college aanleiding om gewoon aan het werk te gaan en daar zullen de staten toch wel geen bezwaar tegen hebben. Maar al zouden wij hetgeen de heer Baas vraagt, namelijk het in december mogelijk maken van een integrale afweging van de indicatieve bedragen die in de brief van 18 september zijn genoemd, willen dan moet mijn antwoord zijn dan dit gewoon niet lukt. De stukken voor de commissievergaderingen ter voorbereiding van de statenvergadering van december hebben de staten inmiddels ontvangen en ...

De heer BAAS: En een maandje later dan?

De heer DIJKS: Ik kom daarop terug.

De brief van 18 september geeft het kader aan en het Collegeprogramma is de basis van de voorstellen van het college. Ik constateer dat verschillende partijen hiermee instemmen.

Over de verschillende richtingen waarmee de staten de afgelopen twee dagen hun steun hebben betuigd, zullen zij in de door het college aangegeven volgorde voorstellen ontvangen. De brief van 18 september wordt niet in deze statenvergadering geautoriseerd, daar is geen sprake van. De staten houden te allen tijde het budgetrecht. Het college wil graag zijn werk blijven doen en zal de staten aan de hand van de prioriteiten die deze dagen zijn aangegeven van voorstellen voorzien.

De heer Engels heeft erop gewezen dat de Provinciewet deze handelwijze niet toestaat, omdat daarin staat dat het beleid integraal moet worden bekeken. Wij hebben dat niet in de Provinciewet kunnen vinden. Het college stelt nu deze procedure voor en de staten blijven volledig het budgetrecht houden.

De heer ENGELS: Over de conclusie die de heer Dijk nu verbindt aan de inhoud van de Provinciewet, had ik met de adviseurs van de heer Dijk allang overeenstemming bereikt.

De heer DIJKS: Ik wilde hetgeen hier vanochtend allemaal over de Bühne is gegaan even corrigeren.

De heer SWIERSTRA: Voorzitter. Hier snap ik helemaal niets van. Het zou prettig zijn wanneer de heer Engels uitlegde wat die overeenstemming dan inhoudt en waarin die dan afwijkt van wat hij vanochtend heeft beweerd.

De heer ENGELS: Zullen wij dat straks even bilateraal doen?

De heer SWIERSTRA: Het lijkt mij het toppunt van transparantie en openheid wanneer dat in deze vergadering wordt uitgelegd.

De heer ENGELS: Dat doe ik niet. Het is ook volstrekt irrelevant. Ik heb een opmerking gemaakt met een diabolische strekking en ik maakte die opmerking in een bepaalde richting. Als de heer Swierstra dat even niet heeft kunnen volgen, wil ik

hem dat later wel eens uitleggen. Het heeft geen enkel belang daarover nu te gaan debatteren.

De heer DIJKS: Voorzitter. De heer Kloos vraagt in de door hem ingediende motie S om het personeel van de provincie in 2004 geen loonsverhoging te geven. Als de heer Kloos dan de media zo goed volgt als hij vanochtend zei, dan weet hij ook dat het Centraal Akkoord niet geldt voor lopende CAO's. De CAO van de provincies heeft een looptijd tot en met 2004 en het college is niet voornemens daarin in te grijpen.

Het college houdt vast aan de in de begroting gepresenteerde voorstellen en wijst daarom ook motie U af.

De VOORZITTER: Ik geef ten slotte het woord aan de vice-voorzitter van het Presidium, de heer Looman, ter bespreking van de moties Q en R, omdat het college niet over de daarin genoemde onderwerpen gaat.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ik vraag toestemming nog even terug te komen op hetgeen de gedeputeerde zei over het bouwen in beekdalen.

De VOORZITTER: Ik heb het vermoeden dat er zo dadelijk wel behoefte is aan een schorsing en dat daarop nog wel een derde termijn volgt. Ik verzoek de heer De Haas zijn vraag dan te stellen.

De heer DE HAAS: Dat vind ik ook goed.

De heer LOOMAN: Voorzitter. In motie Q verzoekt de heer Kloos het college de vergaderorde van de staten te bepalen. Dat lijkt mij niet goed, ik denk dat de staten dat zelf moeten blijven doen. Daartoe is ook het Presidium in het leven geroepen. Het Presidium heeft afgelopen maandag besloten de staten voor te stellen de algemene beschouwingen in 2004 te houden aan de hand van de Voorjaarsnota en de dan bekend zijnde jaarcijfers over 2003.

In motie R vraagt de heer Kloos het college iets met de commissies te doen. Op 26 mei 2003 hebben de staten besloten wel met commissies te gaan werken en de bevindingen hiermee na een jaar te evalueren. Zolang er geen meerderheid in de staten is die voorstelt het anders te doen, zal het Presidium niet met het voorstel komen om het Reglement van orde op dit punt aan te passen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 14.54 uur tot 15.17 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en ik geef het woord aan mevrouw Haarsma, die iets wil rechtzetten.

Mevrouw HAARSMA: Voorzitter. Ik heb de staten verkeerd voorgelicht en dat wil ik graag direct even rechtzetten. Ik heb gezegd dat het AED-apparaat al besteld is, maar ik had moeten zeggen dat het wordt besteld. Het stond verkeerd op mijn briefje.

De heer DE HAAS: De rectificatie accepteren wij graag.

DERDE TERMIJN

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Gelet op de toezegging van het college trekken wij motie I in. In februari besluiten wij wel of het nog nodig is om een taks force in te stellen.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie I ingetrokken is en daarom niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: Voor motie J hebben wij een dekking gevonden in de saldireserve 2003 en door het bedrag vervolgens structureel in de begroting op te nemen.
Ik trek daarom motie J in en dien nu een amendement in.

Amendement J

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 4 en 5 november 2003 ter behandeling van de Begroting 2004;

overwegende en constaterende dat:

- *het Drents Museum in haar beleid inzet op drie speerpunten;*
- *een daarvan, zoals door PS in 1994 is besloten, de hedendaagse figuratieve kunst uit met name de noordelijke provincies is;*
- *het hiervoor bestemde jaarlijkse budget van gemiddeld € 16.000,-- voor collectievorming, ons niet in overeenstemming lijkt te zijn met een speerpuntenbeleid;*

besluiten:

- *dit budget structureel te verhogen naar € 32.000,--, waarbij de dekking wordt gevonden uit de Saldireserve, zodat het Museum door middel van een goede en evenwichtige collectie ook die uitstraling kan krijgen die wij wensen.*

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie J is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

Ik stel verder vast dat amendement J voldoende is ondersteund en daarom bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer HOLMAN: Voorzitter. In de Nota van Aanbieding vraagt het college € 12 miljoen ter besteding aan de daarin genoemde punten. Wij hebben om onderbouwing van die voorstellen gevraagd. Hoe kijkt de PvdA daar nu tegenaan?

De heer VEENSTRA: De heer Holman vraagt om een reactie op amendement K en motie L. Mijn fractie zal amendement K niet steunen. In de commissie hebben wij van hetgeen in het amendement is verwoord geen punt gemaakt en voorzover ik mij herinner het CDA ook niet. Wij verstrekken het college nu enkele budgetten om bepaalde taken uit te voeren. Bij die budgetten gaat het vaak om een stapeling van kleine uitgaven. In de commissievergadering hebben wij die handelwijze geaccordeerd en dat doen wij nu nogmaals.

Ik had de indruk dat het CDA motie L ging intrekken en dit onderwerp nog eens ter sprake zou brengen in de Statencommissie BFE.

De VOORZITTER: Dat horen we zometeen, want ik geef nu het woord aan de heer Holman.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. In motie A hebben wij gevraagd structureel een bedrag van € 15 miljoen vrij te maken. Deze motie was bedoeld om de discussie op gang te brengen over welke hoeveelheid geld beschikbaar is, welke ambitie de staten hebben en hoe beide zaken zich tot elkaar verhouden en met elkaar in overeenstemming kunnen worden gebracht. De fractie van de VVD houdt consequent vol dat wij willen bezuinigen, maar wij willen niet bezuinigen, maar herprioriteren. Wij willen oud beleid plaats laten maken voor nieuw beleid en wij willen

de ambitie die ook uit het Collegeprogramma spreekt proberen waar te maken.

Voorzitter. Op grond van de volgende motivatie trekken wij motie A in. Wij hebben, na de verschillende partijen te hebben gehoord, heel duidelijk de indruk dat de ambitie wordt onderschreven en dat de algemene mening is dat voor uitvoering hiervan veel geld nodig is. Ook de heer Dijks liet zich in die richting uit. Wij wachten daarom af waar het college in het voorjaar mee komt. Ik had even de indruk dat de heer Dijks wel kans zag nog meer dan € 15 miljoen bij elkaar te schrapen. Wij zijn vol vertrouwen, want toen wij vroegen om een doorrekening van het Collegeprogramma, is dit toegezegd en toen wij om € 10 miljoen vroegen, kregen wij dat ook. Of wij op deze motie terugkomen, laten wij afhangen van het feit of het college erin slaagt zijn ambitie redelijk in evenwicht te brengen met de hoeveelheid geld die het voor uitvoering hiervan bij elkaar kan krijgen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat motie A is ingetrokken en daarmee niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer HOLMAN: Motie B is onderdeel geworden van de door de PvdA ingediende motie H en daarom trekken wij ook motie B in.

De VOORZITTER: Aangezien motie B is ingetrokken, maakt zij geen deel meer uit van de beraadslaging.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Motie L heeft betrekking op het beoordelen van de beleidsprogramma's: hoe werken we als staten en hoe gaan we een evaluatie opzetten. Daarover loopt een aantal discussies en uit die discussies blijkt wel dat er sprake is van enige begripsverwarring en dat nog niet iedereen hetzelfde beeld heeft. Wij trekken deze motie in en zullen de komende tijd met een uitgewerkt voorstel met een verdere onderbouwing in de Statencommissie BFE komen.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie L is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DE HAAS: Maar als de OPD die motie wil handhaven, wat gebeurt er dan?

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik kom op amendement K.

In de Nota van Aanbieding wordt met een vrij summiere onderbouwing € 12 miljoen besteed en wij zijn van mening dat hierbij het budgetrecht van de staten aan de orde is. Het gaat ons niet zozeer om de voorstellen 1, 4, 9 en 13, want wij hebben die voorstellen als voorbeeld genoemd omdat het daarbij om grote bedragen gaat. Wij zijn ten principale van mening dat als er grote bedragen worden besteed, het aan de staten is om die bedragen beschikbaar te stellen voor de doelen die zij met elkaar formuleren. Het kan en mag niet zo zijn dat de staten tegen het college zeggen: "Hier is € 12 miljoen en je besteedt het maar." De besteding van een dergelijk bedrag beslaat ook een zo lange tijd dat een oordeel achteraf pas in de volgende statenperiode kan worden gegeven. Met betrekking tot de Regiovisie komt het college met een statenvoorstel. Als de afspraak kan worden gemaakt dat, wanneer het om majeure bedragen en relevante onderwerpen gaat, de staten erbij betrokken worden wij tevreden zijn.

De heer DOHLE: Voorzitter. In het amendement wordt de Nota van Aanbieding bij de begroting genoemd, terwijl de heer Holman in zijn toelichting in een moeite door de brief van 18 september erbij betreft.

De heer HOLMAN: Nee. Als de bedragen die in de Nota van Aanbieding voor de volgende vier jaren zijn genoemd bij elkaar worden opgeteld, is de uitkomst € 12 miljoen. De staten geven dus met het aanvaarden van de Nota van Aanbieding het college het mandaat € 12 miljoen te besteden en dat vinden wij wel heel gemakkelijk.

De heer KUIPER: Trekt het CDA dit amendement nu in, of laat het het aan de staten over om hierover een oordeel te geven?

De heer HOLMAN: Als de afspraak kan worden gemaakt dat de staten in de toekomst als het om majeure bedragen gaat, worden ingeschakeld, dan trekken wij het amendement in. Vooralsnog handhaven wij dit amendement en ik hoor graag van de andere fracties of het mogelijk is hierover een overeenkomst te krijgen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Het leek erop dat het aan de eind van de vergadering een

soort van fitnessoefening zou worden met een heleboel handen omhoog, maar inmiddels is een groot aantal moties ingetrokken en lijkt het al een kleine oefening te worden en ik zal nu proberen nog wat meer lichaamsbeweging weg te halen. De moties die ik in mijn tweede termijn al heb besproken, zal ik nu onbesproken laten. Ik wil alleen nog wel even stilstaan bij motie D van D66, waarover wij zo-even een duogesprek hebben mogen beleven tussen de heren Swierstra en Engels. Het gaat erom hoe met de Voorjaarsnota zal worden omgegaan. Wij zijn van mening dat er wel degelijk sprake kan zijn van een integrale benadering en dat wij ook geen rechten ontcrachten. Maar goed, ik hoor graag van de heer Engels of mede naar aanleiding van hetgeen hierover in tweede termijn door de PvdA is gezegd, de kou uit de lucht is.

De heer ENGELS: Ik denk dat ik namens mijn fractie helder ben geweest. De heer Veenstra heeft om vertrouwen in de uitvoering van het Collegeprogramma gevraagd en hij heeft aangegeven dat slagvaardig moet worden gehandeld. Ik heb naar aanleiding van de opmerkingen van de heer Veenstra vastgesteld dat de financiële implicaties van al behandelde statenvoorstellen betrokken kunnen worden bij de Voorjaarsnota. Op grond hiervan zijn wij van mening dat een integrale afweging mogelijk is en onder die condities ben ik bereid motie D in te trekken. Ik hoop en vertrouw dat de heer Veenstra mijn uitleg nu bevestigt.

De heer VEENSTRA: Ik onderschrijf de woorden van de heer Engels.

De heer ENGELS: Dan trek ik motie D nu in.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie D is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer HOLMAN: Misschien kan de heer Dohle nu ook aangeven hoe hij denkt over de suggestie om in de toekomst als het om majeure bedragen gaat, een statenvoorstel te krijgen. De staten kunnen dan de budgetten vaststellen. Als wij hierover zaken kunnen doen, is het helemaal mooi.

De heer DOHLE: Ik wil de moties en amendementen eigenlijk wel in alfabetische volgorde behandelen en ik kom dan nog wel op amendement K. Motie H wordt door mijn fractie gezien als een "doe je best"-motie en daarom hebben wij die motie mede ondertekend en blijven wij haar van harte steunen.

Wij hebben amendement J mede ondertekend. Het amendement is een signaal dat wij het Drents Museum een belangrijke positie en taak toedichten. Wij zijn wel van mening dat dit voorstel onderdeel van het nieuwe subsidiebeleid had moeten zijn, maar wij zijn blij dat, om de voorkomen dat het Drents Museum een sigaar uit eigen doos krijgt, de motie is veranderd in een amendement. Er bestond enige commotie over het feit dat majeure bedragen uit de Nota van Aanbieding zonder enige verdere onderbouwing beschikbaar zouden worden gesteld. Wij zijn het ook wel eens met de intentie van amendement K. In principe gaat het om een intensivering van de uitvoering van bestaand beleid, maar daar worden wel degelijk nieuwe aspecten aan toegevoegd. Nu zit mijn fractie absoluut niet op stapels papier te wachten, maar wij stellen wel voor dat het college, wanneer het tot uitvoering van het voorgestelde beleid overgaat, de commissies daarvan op de hoogte stelt en informeert. Wat ons betreft hoeft dat niet per se met een uitvoerig statenstuk, maar kan dat ook via een toelichting en bespreking in de commissie. Het gaat dan niet om het standaard beleid dat al in uitvoering is, maar om dingen die nieuw zijn of die worden toegevoegd. Wanneer het CDA kan bevestigen dat dit ook met het amendement is bedoeld, zou het mooi zijn wanneer wij dat een op een mee konden nemen.

Motie L is zojuist ingetrokken en dat scheelt mij het houden van een lang verhaal, want wij waren best bereid die motie te steunen.

De VOORZITTER: Die motie maakt geen deel meer uit van de beraadslaging en dus moet de heer Dohle daar niet meer over praten.

De heer DOHLE: Maar sommige moties hebben een signaalfunctie en wij willen ook best een signaal achterlaten.

Motie M is door alle fracties ondertekend en omdat het college die motie heeft overgenomen, lijkt het mij niet zinvol haar nog in stemming te brengen.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik wil beginnen met het intrekken van een motie, maar ik wil daarop nog wel een kleine toelichting geven.

Motie C hebben wij gisteren in allerijl opgesteld omdat wij naar aanleiding van de inbreng van de fracties van de PvdA en het CDA het idee hadden dat die fracties het instrument van de opcenten ook wilden gaan gebruiken, maar alleen voor iets anders dan ons voor ogen stond. Het opcententarieff is een van de weinige instrumenten die wij hebben om onze inkomsten te verhogen en ik vind het een vreemd politiek signaal dat het echt verboden is daaraan te komen. Omdat de moties A en B zijn ingetrokken, staat volgens ons de A28 niet meer zo hoog op het lijstje voor besteding van de opcenten. Wij zouden de verhoging van de opcenten ook voor iets heel anders willen gebruiken. Ik wil de discussie daarover nu niet verder aangaan en ik trek motie C in.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie C is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer LANGENKAMP: Met betrekking tot amendement K is het ons allemaal nog niet helemaal helder. Wij hebben problemen met het zo maar weggeven van € 12 miljoen. De toelichting op het lijstje op pagina 17 van de Nota van Aanbieding is summier en wij hebben er in de commissie dan wel over kunnen spreken, maar al denkende zijn wij tot het idee gekomen dat zoals het er nu staat, het wel heel kort door de bocht is. Wij zitten echt niet te wachten op dikke stapels papier, maar wij willen toch wel een uitgebreidere toelichting dan de vijf of zes regels die in de nota staan. Daarom zullen wij het amendement steunen.

Wij hebben moeite met het dictum van motie H "de hoogste prioriteit toe te kennen aan de capaciteitsuitbreiding van de A28,". Ik vind dat moeilijk, want het gaat om een rijksweg en om dan het stuk weg dat niet eens in onze provincie ligt de hoogste prioriteit te geven, daarmee kan ik niet uit de voeten. Bovendien ziet GroenLinks liever dat andere maatregelen worden genomen dan het zesbaans of achtstrooks maken van de weg. Wij voelen meer voor een betere benutting van de weg door middel van dynamische rijbaansignalering. Wij erkennen het probleem dus wel, maar wij

hebben daar een andere oplossing voor en bovendien is het niet ons grootste probleem.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog slechts enkele opmerkingen maken over een paar moties.

Mijn fractie heeft motie H mede ondertekend en zal die graag blijven steunen. Wij denken dat GroenLinks ook verkeerd leest, want het gaat om de hoogste prioriteit in alle infrastructuurprojecten. Wij steunen ook amendement J over verdubbeling van het budget voor het Drents Museum voor hedendaagse figuratieve kunst.

Wij hebben nog steeds moeite met amendement K. Een jaar of twee geleden heeft de Statencommissie BFE er bij het toenmalige college op aangedrongen voor grote uitgaven een uitgebreidere motivering te geven dan een paar zinnen. Tot nu toe is dat nog niet echt goed van de grond gekomen en wij dringen er bij het college op aan dat vanaf dit moment wel heel goed te gaan doen. Maar omdat in het amendement staat dat daarom pas bij de Voorjaarsnota 2004 bepaalde besluiten kunnen worden genomen, zullen wij het niet steunen.

De heer HOLMAN: Als dan de onderbouwing komt waarom de heer Dohle vroeg en als de afspraak wordt gemaakt dat wij in de toekomst een betere onderbouwing krijgen als het om majeure bedragen gaat, als die uitleg aan het amendement wordt gegeven, kan de heer Baas er dan wel mee instemmen?

De heer BAAS: Als de vier punten die nu in het amendement zijn genoemd nu kunnen worden afgedaan, dan hebben wij geen problemen met het amendement. Wij zijn er niet voor om die vier punten helemaal door te schuiven naar de Voorjaarsnota.

De heer VEENSTRA: Maar dan gaat het wel om een heel amendement. Het amendement is dan dat grote bedragen voor projecten worden voorgesteld aan de staten en dat het college voor de bedragen die nu beschikbaar worden gesteld nog met een toelichting moet komen.

De heer HOLMAN: Precies, en als wij het daarover eens zijn, kunnen wij met een gerust hart dit amendement intrekken, want dan is het principe boven tafel gekomen. Het is mij niet duidelijk of ik

dan nog een nieuw amendement moet indienen, of dat de voorzitter kan concluderen dat wij hierover redelijk eens zijn en dat de kijkrichting duidelijk is. Misschien kan het college nog aangeven dat het de door de staten gedane suggesties overneemt waarna de kwestie afgekaart kan worden.

De VOORZITTER: De normale gang van zaken is dat eerst de fracties en pas daarna het college reageren op het ingediende amendement en dat het vervolgens aan de indiener is te besluiten wat er met het amendement moet gebeuren.

De heer BAAS: Voorzitter. Op de andere moties hoef ik verder niet in te gaan. Bij de stemming zal wel blijken hoe wij daarover denken.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Op onze motie E, de motie die betrekking heeft op het terugdringen van de bovenformatieve formatie en het inschakelen van de Statencommissie BFE als tot externe werving moet worden overgegaan, is nauwelijks gereageerd. Wij handhaven deze motie omdat wij het signaal willen afgeven dat het college goed op moet letten.

Wij steunen motie H, omdat de economische betekenis van de A28 ook ons zeer aan het hart gaat.

Omdat wij amendement J mede ondertekend hebben, kan verwacht worden dat wij daarmee instemmen.

Met betrekking tot amendement K hebben wij het gevoel dat er eigenlijk al een afspraak over is gemaakt en dat wij het niet oneens zijn. Het gaat onze fractie als mede-indiener te ver om het amendement in te trekken, maar wij hebben wel het gevoel dat de noodzaak van dit amendement inmiddels een beetje weg is. Misschien is het dan wel verstandiger om dit amendement in te trekken, want anders ziet de een of andere fractie zich op grond van formele argumenten misschien wel genoodzaakt er tegen te stemmen. Dát zou afbreuk doen aan de afspraak.

De heer HOLMAN: Als wij de toezegging van het college krijgen dat er een verdere onderbouwing van de punten komt, zoals door de heer Dohle is verwoord, dan is voor dit jaar invulling aan het amendement gegeven en dan komen wij in de volgende statenvergadering wel met het voorstel waarin wij de staten vragen te besluiten dat het

college voor uitgaven boven een bepaald bedrag met een onderbouwing moet komen. Ik nodig het college ook van harte uit die toezegging te doen. Ik wacht daarom nog even het antwoord van het college af.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Wij zullen tegen de overige moties stemmen.

De heer LANGENKAMP: Ik neem aan dat de fractie van D66 weet dat er een verschil is tussen bovenformatief en boventallig. Moet ik uit de bewoordingen in motie E concluderen dat D66 bewust het woord "bovenformatief" heeft gebruikt? Als dat het geval is, zullen wij de motie niet steunen.

De heer SLUITER: Wij hebben bewust het woord "bovenformatief" gebruikt.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De gedeputeerde zegt contact te hebben gehad met de RAV, maar in het kader van de hulpverlening zijn meer instanties van belang. Ik heb de gedeputeerde uitgenodigd na afloop van deze vergadering een afspraak te maken om bijvoorbeeld in de gemeente Noordenveld te bekijken hoe het zit met de ambulancedienst en met de brandweer. Ik heb met zeer veel vreugde vernomen dat er een AED-apparaat voor het provinciehuis wordt besteld en daarom trek ik motie O in.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie O is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer DE HAAS: Ik hoorde zojuist van mevrouw Pannekoek dat de vaste kamercommissie morgen spreekt over het onderwerp waarop motie P betrekking heeft. Ik verzoek de staten deze motie statenbreed over te nemen en ik vraag het college vandaag nog de gevraagde brief uit te laten gaan. Voorzitter. Ik heb gesproken over het bouwen in beekdalen en ik heb een reactie van het college daarop gemist. Misschien kan mevrouw Haarsma daar nog even op ingaan.

Mevrouw HAARSMA: De exacte strekking van het verhaal van de heer De Haas is mij ontgaan.

De heer DE HAAS: De OPD verwerpt het bouwen in beekdalen.

Mevrouw HAARSMA: Ik ben het volledig met dat standpunt eens.

De heer DE HAAS: Dan zijn wij het vandaag helemaal eens. Ik verheug mij dan ook op de afspraak met mevrouw Haarsma.

De heer De Jong: Mijnheer de voorzitter. Ik heb geen behoefte aan een derde termijn.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Ik zal de moties E, H, I, N en P en de amendementen J en K steunen. Ten aanzien van motie P wil ik er wel op wijzen dat het daarin genoemde onderwerp twee weken geleden ook in het IPO aan de orde is geweest.

Ik handhaaf motie U.

Met betrekking tot motie S heeft de gedeputeerde aangegeven dat er voor 2004 al verplichtingen liggen. Er zijn discussies gaande over het openbreken van de afspraken en mocht de uitkomst daarvan zijn dat de CAO wordt opgebroken, dan hoop ik op uitvoering van de motie.

Motie T trek ik in en daarop kom ik bij de bespreking van het POP wel terug.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie T is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer KLOOS: Omdat de vice-voorzitter van de staten heeft aangegeven dat wat ik in motie Q voorstel via de Griffie moet lopen en omdat voorbereidingen worden getroffen om de algemene beschouwingen in het vervolg bij de Voorjaarsnota te laten plaatsvinden, trek ik de motie in.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie Q is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer KLOOS: De vice-voorzitter van het Presidium heeft er terecht op gewezen dat het afschaffen van de commissies via het Presidium moet lopen. Ik zal mijn verzoek via de Griffie indienen, zodat het op een andere manier dan wel weer aan de orde komt en ik trek op dit moment motie R in.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat motie R is ingetrokken en mitsdien niet meer in de beraadslaging kan worden betrokken. Ik ga er overigens van uit

dat waar de heer Kloos over de Griffie sprak, hij het Presidium bedoelde.

De heer KLOOS: Dat mag ook.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Ik begin met amendement J, dat is ingediend door de PvdA. Voorgesteld wordt het extra bedrag te dekken uit de Saldireserve. Dat kan eenmalig, want de Saldireserve is niet bedoeld voor structurele uitgaven. Als de verdere dekking uit de begrotingsruimte van de meerjarenbegroting mag komen, kan het college dit amendement zo verwerken.

Met betrekking tot amendement K kwamen gaande de derde termijn veel varianten voorbij. Het college is het met de uitleg die de heer Dohle hieraan gaf eens. De staten kunnen vervolgens volgend jaar discussiëren over hoe moet worden omgegaan met de financiering van majeure projecten. Er kan geen sprake zijn van verdaging van de besluitvorming over de vier in het amendement genoemde voorstellen naar de Voorjaarsnota, maar voordat tot de uitvoering wordt overgegaan zal het college mondeling dan wel schriftelijk informatie verstrekken.

Over motie E heb ik gisteren al het standpunt van het college kenbaar gemaakt. Het college ontraadt aanvaarding van die motie. De heer Engels noemde gisteren een aantal van veertig fte's en een bedrag van € 650.000,--. Ik wijs erop dat het bij de bovenformatieven ook gaat om voormalige ambtenaren die nu wethouder zijn en dat veel bovenformatieven bij allerlei projecten zijn gedetacheerd en ons op die manier geld opleveren. Uitvoering van motie E maakt het college vleugellam, want inmiddels is het aantal vacatures in dit huis opgelopen tot twintig à vijfentwintig.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Wij gaan akkoord met de toezegging van het college. Voor voorstel 13 verschijnt al een statenstuk en voor de punten 1, 4 en 9 zien wij de verdere onderbouwing tegemoet. Wij komen op korte termijn met een voorstel om daarover een afspraak te maken. Ik trek amendement K in.

De VOORZITTER: Omdat amendement K is ingetrokken, kan het niet meer in de beraadslaging worden betrokken.

Aan de orde is de stemming over motie E.

Motie E wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de leden van de fracties van D66, Drents Belang, Fractie de Jong en de OPD voor aanvaarding van de motie hebben gestemd, doch de overige leden daartegen.

Aan de orde is de stemming over motie H.

Motie H wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de leden van de fractie van GroenLinks tegen aanvaarding van de motie hebben gestemd, doch de overige leden daarvoor.

In stemming komt amendement J.

Amendement J wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de leden van de Fractie de Jong en de OPD tegen aanvaarding van het amendement hebben gestemd, doch de overige leden daarvoor.

In stemming komt motie M.

Motie M wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie N.

Motie N wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de leden van de fractie van de OPD en de Fractie de Jong voor aanvaarding van de motie hebben gestemd, doch de overige leden daartegen.

In stemming komt motie P.

Motie P wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie S.

Motie S wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fractie van Drents Belang voor aanvaarding van de motie

heeft gestemd, doch de overige fracties daartegen.

In stemming komt motie U.

Motie U wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de fractie van Drents Belang voor aanvaarding van de motie heeft gestemd, doch de overige fracties daartegen.

G. Vaststelling van de brief inzake uitvoering collegeprogramma en van de Nota van Aanbieding en de begroting 2004

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het na amendering gewijzigde voorstel van het college besloten.

(Mevrouw Goudriaan verlaat de vergadering.)

H. Voorstellen

1. Het voorstel van gedeputeerde staten van 27 augustus 2003, kenmerk 35/6.8/2003007613, Het zorg dragen voor een veilige (werk)omgeving van het provinciehuis en de nadere brief van GS van 23 oktober 2003, kenmerk 43/6.8/2003009613

(statenstuk 2003-78)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie BFE van 8 oktober 2003.

De heer ROUGOOR: Mijnheer de voorzitter. De fractie van de PvdA heeft in de commissievergadering een aantal aanvullende vragen gesteld en die vragen richtten zich met name op de onderbouwing van het voorstel. Op 23 oktober kwam het college met een nadere toelichting. Wij hebben ons licht opgestoken binnen de organisatie en daarbij kregen wij het volgende beeld.

De dwingende aanleiding tot de investeringen is de verplichting van de Arbeidsinspectie om op korte termijn over te gaan tot de invoering van een persoonsregistratiesysteem in het provinciehuis. Het grootste deel van de kosten gaat dan ook zitten in de bouwkundige aanpak, die tot doel

heeft de toegang en aanwezigheid van personen te registreren. Het voornaamste doel is het verhogen van de persoonlijke veiligheid van de gebruikers van dit gebouw. Een neveneffect zal zijn dat de mogelijkheid tot diefstal tijdens kantooruren gereduceerd wordt. Het grote risico van inbraak buiten kantooruren is met dit voorstel niet afgedekt - mevrouw De Vries heeft daar tijdens de commissievergadering al op gewezen - terwijl in tweederde van de gevallen die diefstallen buiten kantooruren plaatsvinden. Maar hiervoor zijn andere maatregelen genomen, zoals de installatie van een alarmsysteem, maar dat is verder niet in de stukken vermeld. Ik heb begrepen dat dit alarmsysteem al tot een aanzienlijke reductie van het aantal diefstallen heeft geleid. Het is jammer dat die informatie niet in de stukken is terechtgekomen, want het zou het beeld compleet hebben gemaakt.

De PvdA heeft tijdens de commissievergadering om een kwantitatieve doelstelling gevraagd. Met welk aantal moet het aantal incidenten over twee jaar zijn afgenomen? Die vraag is nog niet beantwoord, terwijl het toch noodzakelijk is de maatregelen op hun effectiviteit te blijven beoordelen. Wij handhaven daarom onze vraag en wij zijn benieuwd naar het antwoord van het college.

De VOORZITTER: Ik wens u van harte geluk met uw maidenspeech.

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Ik kan voor een deel het betoog van de heer Rougoor onderschrijven. Het was mij een lief ding waard geweest wanneer in het stuk dat in de commissie aan de orde was, de informatie had gestaan die nu in de brief wel is gegeven. De discussie in de commissie zou daardoor aanzienlijk vergemakkelijkt zijn.

Dit roept de vraag op hoe het nu zit met de informatieplicht. Ik weet dat het nogal moeilijk was om in de commissie de toezegging te krijgen dat er een brief met aanvullende informatie zou komen. Ik vind dat jammer, want die latere informatie is voor ons aanleiding om wel met het voorstel in te stemmen, ook al gaat het om een heel groot bedrag, namelijk negen ton, al is er in het stuk sprake van € 238.500,--. Het laatste bedrag geldt alleen voor dit jaar. Voor dat bedrag krijgen wij een aantal dingen die blijkbaar nodig zijn om aan de eisen van de Arbeidsinspectie te voldoen. Wij

zijn wel van mening dat als er toch pasjes voor nodig zijn, daar ook een draagplicht bij hoort.

Wij accepteren niet de mededeling dat er weinig draagvlak is voor het zichtbaar dragen van de pasjes. Wij denken verder dat er in de toekomst gewoon voor gezorgd moet worden dat de informatie waar de staten om vragen zonder moeilijk te doen beschikbaar komt.

Voorzitter. Mijn fractie gaat akkoord met het voorstel.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik aansluiting aan het betoog van de heer Rougoor wil ik erop wijzen dat wij in de commissie erop aangedrongen hebben in het vervolg van dergelijke zaken twee aparte voorstellen te maken. Aan wat wettelijk moet valt naar ons idee niet te tornen, maar de inbraakbeveiliging is natuurlijk een apart verhaal.

De toelichting is nu wel wat laat gekomen.

Met de heer Rougoor wachten wij het antwoord op zijn vraag af.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Ik ben blij dat de brief een antwoord heeft gegeven op enkele vragen die in de commissie zijn gesteld, maar ik wil ook gewag maken van het dilemma van het college. Statenstukken zijn openbaar en als het beveiligingssysteem openbaar wordt, wordt voor de buitenwereld zichtbaar wat wij allemaal doen. Het college heeft ervoor gekozen om, gelet op het aantal inbraken, een aantal van de door de heer Rougoor genoemde maatregelen al uit het normale huisvestingsbudget te financieren. Wat nu wordt voorgesteld, komt daarnaast. Wij achten het niet zo verstandig dat allemaal in openbare stukken kenbaar te maken.

Ik zou willen dat ik een afname van het aantal incidenten tot nul kon garanderen, maar dat heb ik niet in de hand. Wij gaan ervan uit met de uitvoering van de deskundige adviezen en met een aantal zeer diverse maatregelen straks te kunnen melden dat de vreemde bezoeken - die nu bijna wekelijks plaatsvinden - tot het verleden behoren, dat de veiligheid van onze medewerkers gegarandeerd is en dat wij geen boze brieven meer van de Arbeidsinspectie ontvangen. Dát is de doelstelling van het college.

Met betrekking tot de draagplicht van pasjes hebben wij in de brief gemeld dit niet verplicht te stellen. Mochten de staten hier wel aan hechten, dan zullen wij dit wederom met het personeel bespre-

ken. Maar daarvoor zijn dan wel pasjes met een foto nodig en daarmee zullen de kosten zo'n € 20.000,-- tot € 30.000,-- hoger worden. Ik wil dan ook wel graag de ruimte van de staten hebben om daarmee aan de slag te gaan.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw DE VRIES: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie is voorstander van draagplicht van de pasjes. De heer Dijks heeft in de commissie aangegeven waarom die draagplicht misschien wel goed zou zijn, maar waarom daar toch van afgezien is. Wij weten dat het extra geld kost, maar wij zijn bereid daarvoor extra geld uit te trekken.

De heer DIJKS: Mijnheer de voorzitter. Als die bereidheid door de andere fracties wordt gedeeld, zal het college die draagplicht verder bespreken en daar maatregelen voor nemen. Daarvoor is wel nieuw overleg met de betrokkenen nodig. Maar ik begrijp dat de fractie van het CDA de financiële consequenties van de draagplicht aanvaardt.

De heer BOMHOF: Mijnheer de voorzitter. Ook de fractie van de VVD heeft zich in de Statencommissie BFE uitgesproken voor een draagplicht. Maar nu komt het college ineens met het kostenplaatje daarvan. Het lijkt ons goed dat het college die draagplicht nog eens met de Ondernemingsraad bespreekt. Het zou goed zijn dat ook de Ondernemingsraad ervan overtuigd was dat het voor de handhaafbaarheid goed is dat de mensen hun pasje dragen en dit door laten klinken in de organisatie. Wij vragen het college bij de commissie terug te komen met het resultaat van het overleg met de Ondernemingsraad en dan zien wij wel verder.

De heer DIJKS: Wij zijn verplicht om overleg te voeren met de Ondernemingsraad. Ik heb de wens van de staten gehoord en ik heb van de fractie van het CDA al gehoord dat die bereid is daarvoor extra geld beschikbaar te stellen. Wij zullen slim aanbesteden en wij hopen dat dit extra geld niet nodig is, maar als wij een draagplicht van de pasjes willen, moeten wij dat wel op tijd weten want het is zaak meteen de juiste apparatuur te kopen.

De heer ROUGOOR: Mijnheer de voorzitter. Wat de draagplicht van de pasjes betreft sluit de PvdA

zich aan bij de mening van de VVD. Wij zijn daar dus ook voor.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

2. Het voorstel van het Presidium van 2 september 2003, kenmerk 2003008005, Bezwaarschrift op grond van de Algemene wet bestuursrecht van de heer G.J.J. Beukeveld te Hoorn inzake de reactie van provinciale staten op zijn brief van 15 juni 2003

(statenstuk 2003-79)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie BFE van 8 oktober 2003.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten overeenkomstig het voorstel van het Presidium.

3. Het voorstel van gedeputeerde staten van 22 september 2003, kenmerk 38/6.7/2003008555, Ontwikkeling Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme

(statenstuk 2003-85)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie BFE van 8 oktober 2003.

(Voorzitter: de heer Looman.)

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik kan hierover kort zijn, omdat het punt in de Statencommissie BFE al uitgebreid aan de orde is geweest. Wij hebben in de commissie al gezegd dat er sprake is van drie stappen:

1. er vindt een onderzoek plaats naar hoe het heeft kunnen gebeuren en eind deze maand zullen wij daar ongetwijfeld meer van horen;
2. er moet een vervolg komen op het NNBT en daarvoor krijgen wij in december voorstellen van het college;
3. er is een voorstel om het oude NNBT zo snel mogelijk netjes af te handelen.

Wij kunnen met het voorstel instemmen.

Besluit I heeft betrekking op de projecten

DrentsGoed/Landleven en Cultuurtoerisme II.

Onder het voorbehoud van instemming van het SNN gaan wij met de doorstart akkoord.

Wij gaan er daarbij van uit dat beide projecten inhoudelijk passen binnen het beleid van de komende jaren.

Besluit II betreft de doorstart van Tourdata Noord en daarbij hebben wij in de commissie nog een voorbehoud gemaakt. In de brief van 22 oktober geeft het college aan waar het precies om gaat en op grond van die informatie willen wij het contract voor 2004 aanvaarden.

Wij gaan ook akkoord met de schadeafhandeling van de Vakantieboekingscentrale door het Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme. Voor consumenten die rechtstreeks bij het NNBT hebben geboekt en daadwerkelijk schade hebben geleden, moet iets worden gedaan, vooral gelet op het percentage boekingen dat betrekking heeft op Drenthe.

Wij gaan ook akkoord met de reddingsoperatie Internet NNBT (Besluit IV) en met het beschikbaar stellen van een bedrag van in totaal € 254,363,-- uit de post Onvoorzien.

Ten slotte gaan wij ook met Besluit VI akkoord.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik wil alleen vragen hoe het staat met het verificatie-onderzoek, waarvan de uitkomst van belang is voor besluitvorming over de projecten.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. In de Statencommissie BFE is, mede door ons toedoen, dit onderwerp uitgebreid besproken en wat ik toen heb gezegd zal ik nu niet herhalen, want het verslag van die commissievergadering is helder. Ik wil mij beperken tot het plaatsen van enkele kanttekeningen bij de voortzetting van een drietal projecten. De kernvraag daarbij is of die projecten passen in het nieuwe beleid voor recreatie en toerisme. Die vraag is ingegeven door ervaringen uit het verleden.

Met het NNBT dachten wij ook in het belang van de recreatieve sector te werken. Toen RECRON en HISWA op 6 maart van dit jaar de samenwerking opzegden, ontstond een situatie waar wij niet meer naar terug willen. Voorkomen moet worden dat de provincie met de beste bedoelingen projecten start waar de sector niet op zit te wachten. Nu hebben wij niet de indruk dat de projecten DrentsGoed/Landleven en Cultuurtoerisme discutabel zijn, maar wij vernemen graag van de branche wat zij dan wel van de provincie ver-

wacht. Er ligt wel een rapport van TRD maar dat mist node een concrete uitwerking.

De VVD ziet ook wel dat er nog een taak voor de provincie ligt op het gebied van de Drenthe promotie. Wat ons betreft ligt die taak in het verlengde van wat de branche voorstelt. Het is misschien niet realistisch om dat nu al te verlangen, maar de belangen van dagrecreatie, campings, horecabedrijven of vaarrecreatie zijn niet eenduidig. Dat probleem moet een volwassen branche zelf kunnen oplossen. Wij willen niet voor de muziek uit lopen met plannen, waar zij vervolgens kritiek op kunnen leveren. Zie onze kritische positie maar als een oproep aan de branche om nu toch vooral ook met een eigen concrete visie te komen. Zeker ten aanzien van DrentsGoed/Landleven willen wij de toezeggingen nakomen. Het is ook een project waarvan tot op heden flink is geprofiteerd. Voor DrentsGoed en Cultuurtoerisme geldt bovendien dat door een relatief geringe bijdrage grote geldstromen aan het toerisme ten goede komen en dat kunnen we alleen maar toejuichen. Daarom gaan wij ervan uit dat het verificatie-onderzoek niet stuit op onverwacht grote risico's. Over voortzetting van Toerdata is een evaluatie in 2004 aangekondigd. Die wachten wij af. Wel blijft mijn fractie van mening dat vorderingen uit vorige jaren binnen het faillissement van het NNBT vallen en dat wij die er eigenlijk niet, of slechts deels, uit zouden moeten halen.

Los van de conclusies van de Onderzoekscommissie NNBT en de formele afronding van het faillissement, spreken wij de hoop uit dat met de aanvaarding van dit voorstel het boek NNBT ook daadwerkelijk gesloten kan worden.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. In de commissie is dit voorstel uitgebreid besproken en daarom ga ik nu meteen naar de besluiten toe.

Besluit I luidt: "in te stemmen met een doorstart van de projecten DrentsGoed/Landleven en Cultuurtoerisme I, onder voorbehoud van de instemming van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland;". Ik dacht dat die instemming er vandaag wel zou zijn. Het schijnt een probleem te zijn en daarom kunnen wij op dit moment niet akkoord gaan met onderdeel I van het besluit. Maar misschien kan de gedeputeerde nog wat meer over dit voorbehoud zeggen.

Met betrekking tot de doorstart van Tourdata Noord hebben wij anderhalf jaar geleden al

aangegeven het rapport van het Nederlands Economisch Instituut van een hogere waarde vinden en voor uitvoering daarvan kiezen. Maar als het contract met Tourdata Noord goedkoper is, kunnen wij uiteindelijk wel met een doorstart leven.

Met de overige onderdelen van het besluit kunnen wij instemmen.

De heer Dohle heeft een opmerking gemaakt over vorderingen die ik niet goed begreep. Wij hebben allemaal brieven gekregen van mensen die geïnvesteerd hadden in DrentsGoed en nu gedupeerd zijn omdat het NNBT failliet is gegaan. Die mensen krijgen gewoon te horen dat zij pech hebben gehad. Naar ons idee heeft de provincie de morele verplichting daar nog eens goed naar te kijken voordat nieuwe contracten worden aangegegaan. Dat vinden wij essentieel in de huidige verhoudingen.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ten tijde van de commissievergadering hadden wij nog wat twijfels over de projecten DrentsGoed/Landleven en Cultuurtoerisme II, maar de gedeputeerde heeft onze twijfels daarover weggenomen. Wij hadden ook twijfels over Tourdata Noord, maar wij gaan er nu mee akkoord dit contract in 2004 door te laten lopen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Van ons komt ditmaal geen optimistisch geluid. Wij hebben ons verdiept in het project DrentsGoed/Landleven en in de financiële toestand daarvan voorzover wij daarover gegevens konden krijgen en daarvan zijn wij duidelijk geschrokken. Wij zijn geschrokken dat er nog geen inzicht is op grond waarvan voor de toekomst een budget gevoteerd kan worden. Als het oude niet goed is afgesloten, kunnen wij niet verder.

Wij zullen deze week schriftelijke vragen indienen om op die manier te achterhalen hoe de financiële situatie precies is.

Op dit moment kunnen wij daarom niet onze goedkeuring aan het voorstel geven. Als de huidige situatie exemplarisch is voor de rest, dreigt een tweede NNBT-affaire. Ik hoop niet dat het zover komt, maar ik kan daarover, zolang ik de exacte cijfers niet heb, niet zeker zijn.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Het is goed dat de zaken van het NNBT die moeten worden afgehandeld nu ook werkelijk worden

afgedaan; de provincie is ook de morele verplichting aangegaan dat te doen. Ik neem aan dat alle verplichtingen daarin meegenomen worden, ook die van DrentsGoed/Landleven, waarin voor de ondernemers nogal wat pijnpunten zitten. Als dit inderdaad het geval is, kan mijn fractie met het voorstel akkoord gaan. Formeel is ondernemen natuurlijk ook risico nemen, maar de ondernemers hebben bepaalde zaken opgetuigd en nu staan ineens alles stil.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik constateer in algemene zin dat de meeste fracties de behoefte hebben het boek NNBT dicht te doen. Dat geldt zeker ook voor het college en al helemaal voor de portefeuillehouder. Ik hoop dat als de staten vandaag de voorliggende besluiten nemen, het boek ook werkelijk gesloten kan worden. Er is een cruciaal punt, namelijk het verificatieonderzoek dat door het SNN wordt uitgevoerd. De uitkomst daarvan is er nog niet omdat men het nog niet op alle punten eens is over de definities. Het kan dan gaan over of een doorstart moet plaatsvinden, of dat ergens opnieuw mee moet worden begonnen nadat het vorige is afgesloten, of om discussies tussen accountants over de hoogte van de subsidiabele bedragen. Zodra het SNN ons bericht met betrekking tot de subsidiebeschikking, zal dat bericht linea recta naar de staten gaan. Als door dat bericht het besluit van vandaag op zijn kop wordt gezet, zal het college onmiddellijk actie ondernemen. Ik verwacht eerlijk gezegd niet dat daarvan sprake zal zijn en vandaar dat ik hoop dat de staten op grond van deze toezegging van het college instemmen met het voorstel de nu voorgestelde weg te gaan.

De heer KLOOS: De heer Schaap zegt dus eigenlijk dat wanneer het SNN geen voorbehoud maakt, de projecten door kunnen draaien en dat wanneer het bericht van het SNN niet positief is besluit I verval?

De heer SCHAAP: Het komt erop neer dat het SNN uiteindelijk een nieuwe subsidiebeschikking moet afgeven. Dat doet het op basis van een verificatieonderzoek en als daaruit blijkt dat het SNN dan wel de accountants van het SNN de zaak essentieel anders zien dan de provincie, dan hebben wij een probleem en dan kom ik onmiddellijk bij de staten terug. Dat is een toezegging in

de richting van de heer Kloos, maar ook een antwoord op de zeer specifieke vraag van het CDA. Ik verwacht niet dat het SNN anders besluit en vandaar dat ik aangeef dat wat het college betreft besluitvorming kan plaatsvinden. Maar het bericht van het SNN moet er uiteindelijk nog wel komen.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

Voorzitter. De fractie van de VVD vraagt of wat nu wordt voorgesteld past in het toekomstige beleid. Zij stelt eigenlijk de vraag of het optuigen van dit type projecten een provinciale aangelegenheid is. Eigenlijk wordt hiermee de vraag gesteld of de provincie grote Kompas-projecten in de toeristische sfeer wenst op te zetten. Ik wijs erop dat wij dit ook op andere punten doen. Het nieuwe is nu alleen dat wij deze projecten naar ons toe gehaald hebben. Dat nu past zeker niet in het toekomstige beleid, maar het is dan ook een noodgreep om deze projecten te redden.

Ik stel vast dat met betrekking tot Tourdata Noord de staten zeggen dat 2004 maar moet worden afgemaakt en dat vervolgens moet worden bekeken of de gegevens die tourdata oplevert wel op deze wijze op tafel gebracht moeten blijven worden. Ik zeg toe dat wij over Tourdata Noord volgend jaar bij de staten terugkomen.

In de richting van de heer De Haas kan ik alleen zeggen dat ik zijn schriftelijke vragen afwacht, want ik heb niet precies begrepen waar hij op doelde.

De heer DE HAAS: De heer Schaap zegt dat de provincie de nu genoemde projecten naar zich toe heeft getrokken. Ik neem daarom aan dat de provincie alle inzicht heeft in de financiële situatie van die projecten op dit moment. Wanneer er geen financiële verantwoording is over 2001 en 2002, mogen de staten wel vragen of de projecten wel lopen zoals het hoort. De gedeputeerde moet dat toch weten?

De heer SCHAAP: De accountant heeft dit de afgelopen zomer onderzocht en hij heeft de bedragen van alle bonnetjes bij elkaar opgeteld. In de commissie hebben wij daarbij uitvoerig stilgestaan. En voorzover accountants altijd het juiste zeggen, gaan wij ervan uit dat het bedrag dat de accountant uiteindelijk op papier heeft gezegd, is gebaseerd op onderzoek. Dat bedrag hebben wij in dit statenstuk verwerkt.

De heer DE HAAS: Maar dat onderzoek ligt er niet.

De heer SCHAAP: Op dit moment houdt het voor mij hiermee op. Ik wacht de schriftelijke vragen wel af.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college, onder de aantekening dat de fractie van de OPD geacht wenst te worden tegen te hebben gestemd.

4. Het voorstel van gedeputeerde staten van 10 september 2003, kenmerk 36/6.7/2003007861, Bijdrage uit het Fonds flexibel beleid aan project Stroomdal, gemeente Emmen

(statenstuk 2003-83)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie MWG van 29 september 2003

5. Het voorstel van gedeputeerde staten van 3 september 2003, kenmerk 34/6.1/2003001636, Drentse gedragscode integriteit Commissaris van de Koningin, gedeputeerde staten en provinciale staten

(statenstuk 2003-80)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie BFE van 8 oktober 2003

6. Het voorstel van gedeputeerde staten van 10 september 2003, kenmerk 36/6.2/2003005945, Bijdrage uit het Fonds flexibel beleid aan project 150 jaar Drents Museum

(statenstuk 2003-84)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie CW van 1 oktober 2003

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten de staten telkens overeenkomstig het voorstel van het college.

I. Sluiting

De VOORZITTER: Ik constateer dat wij aan het eind zijn gekomen van onze vergadering.

Ik complimenteer de staten met het feit dat zij een uur voor de in het schema genoemde tijd de vergadering tot een einde hebben gebracht.

Ik hoorde vanochtend de heer Holman spreken over de kwaliteit van het debat. Het staat mij als voorzitter niet vrij om een kwalitatief oordeel uit te spreken, maar toch permitteer ik mij de opmerking dat ik wel eens slechtere debatten heb meegemaakt.

Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 16.31 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van 17 maart 2004.

, voorzitter

, griffier

GB

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 4 en 5 november 2003 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 6 De heer VEENSTRA zegt dat de fractie van de PvdA begin 2004 met voorstellen inzake de verdeling van de verhoging van de waterschapslasten zal komen.
- 23 De heer LANGENKAMP zegt dat de fractie van GroenLinks in december 2003 met aanvullingen op de scholingsvoorstellen zal komen, welke aanvullingen gericht zullen zijn op de mensen die net via allerlei integratietrajecten weer aan de bak zijn gekomen en er nu weer uit dreigen te vliegen.
- 47 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe de voorfinanciering van de grondverwerving in de EHS uit te zullen werken en daarmee bij de staten terug te komen.
- 52 Mevrouw HAARSMA zegt toe in gesprekken met de gemeenten over de woningbouw het creatieve idee van de heer De Haas met betrekking tot de starters te zullen inbrengen.
- 53 Mevrouw HAARSMA zegt dat de staten op zeer korte termijn concrete voorstellen met betrekking tot de ontwikkeling van multifunctionele dienstencentra tegemoet kunnen zien.
- 55 Mevrouw HAARSMA zegt toe het initiatief te nemen voor een gesprek met gemeenten, zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties over het toepassen van elektronische voorzieningen bij de huisvesting van ouderen. Zij zal verder bekijken of hiervan een pilot kan worden gemaakt.
- 56 Mevrouw HAARSMA zegt toe dat zodra zij signalen krijgt dat de nieuwe Wet op de jeugdzorg tot knelpunten leidt, zij de staten zo snel mogelijk daarover zal informeren.
- 58 De heer DIJKS zegt dat het college zeer binnenkort met voorstellen zal komen om de door de heer Veenstra gesignaleerde knelpunten bij de revitalisering van bedrijventerreinen op te lossen.
- 58 De heer DIJKS zegt dat het college bereid is met de gemeenten in overleg te gaan over een Grondbank, een voorstel daartoe nader zal uitwerken en daarover te zijner tijd zal rapporteren.
- 96 De heer SWIERSTRA zegt toe dat het college motie H volmondig zal uitvoeren.
- 97 De heer SWIERSTRA zegt toe dat bij de discussie over de waterschapsproblematiek, die in 2004 gevoerd zal worden, ook de kostentoedeling aan de orde zal zijn.
- 100 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat wanneer het college weet hoe er gefinancierd kan worden wanneer de minister voor het oplossen van knelpunten in de EHS geen geld beschikbaar stelt, zij bij de commissie terugkomt.
- 101 De heer SCHAAP zegt toe dat het college zal doen wat in motie I wordt gevraagd.
- 102 De heer SCHAAP zegt toe dat het college motie M zal uitvoeren.
- 114 De heer DIJKS zegt toe dat het college voordat wordt overgegaan tot de uitvoering van de voorstellen 1, 4, 9 en 13 op pagina 17 van de Nota van Aanbieding, de staten mondeling dan wel schriftelijk zal informeren.

- 114 De heer HOLMAN zegt dat de fractie van het CDA binnenkort met een voorstel zal komen om een afspraak te maken over de uitvoering van de voorstellen 1, 4 en 9 op pagina 17 van de Nota van Aanbieding.
- 119 De heer SCHAAP zegt toe dat de beschikking van het SNN linea recta naar de staten gaat en dat, als door die beschikking het besluit van statenstuk 2003-85 op zijn kop wordt gezet, het college onmiddellijk actie zal ondernemen.
- 120 De heer SCHAAP zegt toe dat Tourdata Noord in 2004 opnieuw in de staten aan de orde zal komen.